GRACIJA IVANOVIĆ

MATER ECCLESIAE
-HOMILIJE-

God. A

„Što god vam rekne, učinite" (Iv. 2, 3)

SARAJEVO, 1974.

24169

GRACIJA IVANOVIĆ

MATER ECCLESIAE
- HOMILIJE -

God. A

„Što god vam rekne, učinite" (Iv. 2, 3)

SARAJEVO, 1974.

S dopuštenjem crkvene vlasti

„Vrelo života"
PROPOVJEDNIČKI PRIRUČNICI
Knjiga prva

Sarajevo, 1974.

Štampa NIŠP „Oslobođenje", Sarajevo
Za štampariju: Besim Avdagić

RIJEČ IZDAVAČA

Svaki je svećenik dužan prenositi Božju Poruku ljudima koju je Gospodin izrazio u Svetom pismu. Narod bi, možda, prihvatio šutnju svećenika koji se ispričava da je „težak na jeziku" kao što se ispričavao Mojsije, ili da „ne umije govoriti" kao što je Gospodina htio uvjeriti Jeremija, ali Bog ne prihvaća takvih izgovora.

Poruka Svetog pisma u misnim čitanjima ima presudno značenje u ljudskom životu: ona hrani dušu duhovnom hranom od koje se živi, i bez koje se umire.

Propovjednik se ne smije zadovoljiti priznanjem: „Dobro ste govorili, imate lijep glas!" On mora istraživati Božju misao, čitati Božju Poruku, listati propovjedničke priručnike da vidi kako su je drugi shvatili, i puno klečati pred svojim Bogom, kako bi tek nakon određenih napora ispunio svoju dužnost i dobro se pripravio.

Surađujući s Milošću propovjednik hrani slušatelje životvornom snagom što ključa iz moćne Stvoriteljeve Riječi.

Ima propovjednika koji, tako surađujući s Milošću, u propovijedanju uspijevaju puno više od drugih. Spominjemo samo Gonzague-a Motte-a, koji je propovijedao na francuskoj televiziji. Njegove su propovijedi izdane u knjizi pod naslovom: „Homélies pour une année" – u tri dijela (za godinu A, B, C).

Svojim propovijedima ulijevao je nadu u duše svojih slušatelja, gledalaca televizije, i potaknuo na vjeru mnoge ljude koji su bili izgubili svaku nadu. Stoga će prijatelje izdanja „Vrela života" razveseliti naum da se njegove propovijedi objave i na našem jeziku u seriji Propovjedničkih priručnika „Vrela života".

Sačuvali smo ipak prvo mjesto u seriji Propovjedničkih priručnika „Vrela života" za Homilije „Mater Ecclesiae" našeg monsinjora Gracije Ivanovića. Ne činimo to jedino zato što je mons. Gracija naš, nego zato što se njegove Homilije pod naslovom „Mater Ecclesiae" odlikuju s nekoliko izvanrednih svojstava.

Neki su pisci propovijedi prije mons. Gracije otišli daleko u svom tumačenju Kristove nauke, a Mariji, Njegovoj Majci, dali su mjesto u svojim propovijedima pred svadbenom dvoranom u Kani Galilejskoj, kao da ona ne bi imala što reći svome Sinu u tako izuzetno značajnim životnim časovima.

Drugi su propovjednici ispisali i izgovorili mnogo lijepih propovijedi, punih osjećajnosti svojih plemenitih srdaca.

Naš je pisac odao dužno poštovanje Mariji ističući njezinu prisutnost uz Isusa gdje god je ona – prema Pismu – doista bila prisutna.

Duhovna hrana koju mons. Gracija donosi u svojim propovijedima može se usporediti sa zdravim kruhom koji je nužno potreban za život.

Razlikuje se od mnogih „lijepih propovijedi" koje začas razigraju maštu, da bismo koji minut kasnije sve zaboravili i opet nastavili po starom – gladovati.

Poruka iz Pisma koju nam Bog šalje, toliko je životno potrebna svakom čovjeku i tek nakon ponovljenog čitanja i tumačenja Božje Riječi shvaćamo u kolikom je opsegu sudbonosna za našu vječnost.

Kad mons. Gracija tumači Pismo, sili nas da ga i sami uzmemo u ruke i iznova pročitamo kako bismo jednom shvatili koliko je značajna Božja Riječ za naš život i koliko je potrebno da je nikada ne zanemarujemo.

Mons. Gracija u svojim Homilijama nikoga ne zabavlja. U njegovim tumačenjima Svetog pisma nećete naći ublažavanja stroge Poruke. On tumači Poruku bez prikrivanja Istine. Ljepoti Poruke i istinitosti snažne Božje Riječi on ne pridodaje snažnih retorskih fraza niti se služi umskim vještinama. Doista vještinama se mi moramo služiti u svojim porukama da bismo ih osnažili jer su slabunjave po sadržaju. Božja Poruka je snažna sama u sebi: Dolazi od Vječnog Oca i vječno nas pripravlja na savršeniji život od ovog običnog zemaljskog života.

Na sve to treba misliti kad pratimo piščevo tumačenje svetopisamskih tekstova, što je on najvjerojatnije, razmatrao i bilježio – klečeći na golim koljenima.

Sočna i zdrava, ne prezačinjena, duhovna hrana koju nam pisac nudi na stranicama ove svoje zbirke propovijedi, prve u seriji Propovjedničkih priručnika „Vrela života", pomoći će svima koji su dužni propovijedati Božjem narodu Poruku Svetog pisma i potaknut će nas da je i sami sve više istražujemo i primjenjujemo.

Sarajevo, na blagdan sv. Demetrija, 1974.

Urednik „Vrela života"
Dr Zvonimir Baotić

PREDGOVOR

Apostolska pobuda „Marialis cultus" učinila je nešto što je izgledalo nemoguće. Naglašavajući naročito jako Bibliju i dajući nove poticaje njenom usponu, Sveti Otac potiče da se kult Marijin ne samo održi ili obnovi na visini koju je do sada imao u Crkvi, nego da još više poraste. Baš taj rast Marijina kulta Sveti Otac postavlja kao zadaću svoga pontifikata. Znači: kult Marijin treba da ide ukorak sa suvremenim i vrlo jakim usponom Biblije i u Crkvi i van Crkve.

Ove riječi Svetog Oca dolaze u vrijeme kad nisu rijetki koji misle da treba da biramo između skripturistike i kulta Marijina. Kako da se u jednom takvom stanju uputi pobuda, da taj kult poraste i kako da se takva pobuda dovede u sklad sa Sv. pismom?

Tako je apostolska egzortacija „Marialis cultus" načela rješavanje i tog pitanja i čitavog niza drugih pitanja s kojima se suočava Crkva u našem vremenu.

A rješenje je u samom Svetom pismu. Krist je htio da najveći uspon objavljene riječi i temeljno razumijevanje Njega samog i Njegove misije u čovječanstvu bude sadržano u Ivanovu Evanđelju. A učinio je to tako što je tom evanđelisti predao svoju majku da bude i njegova majka. Krist nije htio samo da ona bude na njegovoj brizi, nego je izričito rekao da ona ima biti njegova majka, dakle imala je u određenom smislu da djeluje na odgoj tog Božjeg orla u vrhunskom pristupanju Kristu i njegovoj objavi.

Zato nije slučajna koincidencija, nego je skripturistički opravdana veza između koncilskog naglaska na Sveto pismo i izjave Svetog Oca na Koncilu, da je Marija majka Crkve.

Kako se, onda, može rascvat Svetog pisma u suvremenoj Crkvi, a i u čovječanstvu, dovoditi u sukob s Marijinim kultom?

Da je to Sveti Otac imao pred očima pri pisanju svoje apostolske egzortacije, izvan svake je dvojbe. Drugi vatikanski koncil bacio je Crkvu u saživljavanje s Ivanovim Evanđeljem. Skripturistika, funkcija laikata u Crkvi, naročito naglašena eshatologija i gledanje u Crkvu kao u pashalni misterij, značenje karizme u Crkvi i ustalasana evanđeoska ljubav koja otvara dijalog sa svima – sve su to jake i očevidne karakteristike pokoncilske Crkve, i sve su to, isto tako, naglašene riječi Ivanova Evanđelja. Imali bismo, dakle, samo da se radujemo. I radovali bismo se, da nije svaka ta riječ u određenim shvaćanjima i u određenim krugovima u samoj Crkvi izazvala kontestaciju, koja ponegdje prelazi i u sablazan. A ipak je Ivan u svom vrhunskom Evanđelju dao svakoj toj riječi dovoljno jasno značenje. Svoj let u visine Svetoga pisma popratio je sinovskom povezanošću s Marijom, kao svojom Majkom. Laikat je u njegovu Evanđelju predstavljen u Ivanu Krstitelju, koji je neosporno tip „kraljevskog svećenstva", koje je svećenstvo po krštenju, kao što je Ivan Krstitelj bio svećenik po rođenju. Eshatologija je konačna riječ Ivanova Evanđelja, kad Isus govori da će Ivan ostati dok On ne dođe, a gledanje u Crkvu kao u pashalni misterij normira na potresan način odnos karizmatika i hijerarhije. Nastupanje Crkve prema svima u širokoj misiji ljubavi prema svima i svakome strogo je ograđeno u Ivanovu Evanđelju od svakog laksizma. Pokušajmo sad da sve te riječi, jednu po jednu, razmotrimo pod kutom gledanja na određene pojave u pokoncilskoj Crkvi.

Izvor je svim zabludama da se, obratno od onog što je učinio Ivan, pošlo u rascvat i vrhove Svetog pisma ne slušajući Kristovu riječ da se prethodno uzme Marija kao Majka. Tako se moglo dogoditi da je kod ponekih nestalo razlike između svećenstva i laikata. Laikat Crkve u tipu Ivana Krstitelja i njegovih učenika jako je naglašen u četvrtom Evanđelju. Ali, pri kraju tog Evanđelja Isus u svojoj velikosvećeničkoj molitvi postavlja bitnu razliku između svećenstva i laikata, toliko bitnu da to čak neke i začuđuje. U toj molitvi Isus ovako govori: „Ja za njih molim; ne molim za svijet, nego za one koje si mi dao, jer su tvoji . . ." Tu je zaista jasno postavljena bitna razlika koja odvaja svećenike od ostalih. Ali pošto je to učinio, Isus u svojoj molitvi nastavlja ovako: „A ne molim samo za njih, nego i za one koji na riječ njihovu vjeruju u mene". Dakle, moli i za sve vjernike, ali prethodno postavljajući razliku koja svećenstvo razlikuje od vjernika. I zato se ne zaustavlja na samim vjernicima, nego zove čitavo čovječanstvo k sebi i moli: „da vjeruje svijet da si me ti poslao".

Eshatološki naglasak Drugog vatikanskog koncila postavljen je u završetku Ivanova Evanđelja na učenika „koji ima da ostane dok On ne dođe". K Ivanu treba, dakle, usmjeriti formiranje svećeništva Novog zavjeta. To nam biva jasno dok čitamo Ivanovo Evanđelje. Ali, onda ne možemo razumjeti usmjeravanje svećeničkog odgoja u pravcu podništavanja celibata i formiranja tipa laiciziranog svećenika, koji bi imao da bude krajnji, eshatološki svećenik Crkve. Kako se to skripturistički opravdava? Karizmama . . . Došli smo tu na ključnu tačku Ivanova Evanđelja – KARIZME u odnosu na hijerarhijsko vodstvo Crkve. Problem koji leži na dnu svih negativnih pojava i u teologiji i u duhovnom životu Crkve naših dana. Ivan opisuje kako trči skupa s Petrom na Isusov grob u zoru uskrsnuća. On je u trčanju pretekao Petra. Tko je taj „on"? Ivan. Najveći karizmatik svih vremena. Petar to nije. Ali on je najveći u hijerarhiji Crkve.

Ivan je došao pred grob. Hoće li on ući prvi, kad je prvi stigao, i hoće li on utvrditi stvarnost uskrsnuća i poučiti o tom Petra i ostalu Crkvu? Ne. To treba da učini Petar. Petar to i čini, i Ivan u dubokoj svojoj poniznosti, koja je temelj svih karizama, prihvaća vjeru u Kristovo uskrsnuće. Tako se rodio pashalni misterij Crkve.

Da li ulaženje u pashalni misterij danas slijedi u svim dijelovima Crkve Ivanov primjer?

Ivanova onako široka ljubav ne može da pruži opravdanje za raznolikost mišljenja kad je po srijedi osnovno poimanje Crkve i njeno naučavanje. Ta ljubav i sama danas postaje problem. Dosižući sve i svakoga, kao što je i pravo, i rušeći sve ograde među ljudima, kao što i treba, počelo se rušiti ograde i između istine i zablude i između onoga što je moralno dopušteno i što nije. U današnjoj poplavi seksa ljubav je postala opravdanje i za sva iživljavanja takve vrsti, ne vodeći ni malo računa da je sam Ivan bio djevac i da je u četvrtom poglavlju svog Otkrivenja napisao veličanstvenu himnu kreposti čistoće onima koji se tim grijehom ne kaljaju.

On je u svom vrhunskom Evanđelju dao i snagu za jedan takav život opisanu mnogo jače i izdašnije nego kod ostalih evanđelista. Riječ je o njegovom šestom poglavlju, slavnom Ivanovu poglavlju euharistije: „Ja sam kruh života" . . . „Ovo je kruh koji silazi s neba, da tko jede od njega, ne umre . . ." Ja sam kruh živi koji siđoh s neba. Tko jede od ovog kruha živjet će dovijeka. Kruh koji ću ja dati tijelo je moje za život svijeta . . ." „Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni, i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan . . ." Euharistija je tako postavljena u središte čovjekova života na razmišljanje onima koji se penju bez Ivana u Ivanove vrhove Sv. pisma.

Tako se dogodilo u nekim dijelovima Crkve da, htijući da se pođe istim putem kojim je pošao Ivan, naime, da se što dublje prodre i što bolje razvije misao Evanđelja, došlo se do pravoga apokrifiranja Evanđelja uopće.

Kako se to moglo dogoditi?

Naprosto zato što se nije poslušala riječ Sv. pisma koja je napisana baš u tom vrhunskom usponu objavljene Božje riječi, u Ivanovu Evanđelju.

A ta riječ glasi: „Evo ti majke".

A onda i druga riječ tog istog Sv. pisma: „I od onoga časa uze je učenik k sebi" . . .

Sad će biti jasno zašto je sveti Otac istakao potrebu da, uporedo, sa suvremenim porastom skripturistike, poraste i kult Marijin.

A bit će jasno i to zašto je ovoj skromnoj knjizi, koja je isključivo posvećena tumačenju perikopa Sv. pisma, naslov: Mater Ecclesiae.

U drugom dijelu svoje apostolske pobude „Marialis cultus" Sv. Otac nas pozivlje da preispitamo oblik današnjeg kulta Marijina u Crkvi, osobito u pučkim pobožnostima. Treba da idemo k Mariji, treba da se utječemo njenom zagovoru, jer je Ona majka Crkve, Majka svih nas. Ali dok tražimo njen zagovor u raznim svojim potrebama, da li joj dajemo ono što Ona od nas traži? A ona od nas traži samo to da upoznamo Božju riječ i da je vršimo. To je jedina rečenica koju je Marija u Sv. pismu uputila nama, ljudima. „Što god vam rekne, učinite". Tako glasi ta rečenica. Da li mi to zaista i činimo? Koliko u našim marijanskim pobožnostima ima Sv. pisma, koliko ima Božje riječi? Tu je očito zastranjenje od onoga što Marija od nas traži. Tu se otvara široko područje rada. Treba skripturizirati kult Marijin. S takvim darom treba da pođemo pred uzvišenu Majku Kristove Crkve. I zato te Marijine riječi: „Što god vam rekne, učinite" postavljamo na čelo ove knjige, odmah iza naslova „Mater Ecclesiae". I molimo sve koji budu uzeli u ruke ovu knjigu da s molitvom poprate obje te riječi: da Marija stoji pred našim ulaženjem u Sv. pismo i da primi od nas to isto Sv. pismo u našem ispravnom razumijevanju i u što savršenijem primjenjivanju na život.

Kotor, na blagdan Marijina Uznesenja god. 1974.

P i s a c

Iz 2, 1–5
Rim 13, 11–14
Mt 24, 37–44

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Prva nedjelja je Adventa i prva nedjelja novog rasporeda nedjeljnih čitanja. Ovo je takozvana godina „A". Ne čitaju se više, kao prije svake godine, ista čitanja. Sada se dijele na tri godine. Slušali smo čitanja godine „B" i godine „C". Sad počinje prva godina, godina „A", i zato su osobito značajna čitanja današnje nedjelje. To je uvod ne samo u čitanja ove liturgijske godine, godine „A", koja danas počinje, nego je to uvod u čitav niz čitanja koja je Duh Sveti uveo u nedjeljne svete mise poslije Koncila.

I zaista je veličanstven taj uvod. To je vjerna slika današnjeg vremena. Božja riječ, napisana po proroku Izaiji prije dugih vjekova, iznosi nam pred oči današnje vrijeme, njegovu misao i njegova gibanja tako kao da je to napisano danas.

Promotrimo pažljivo današnje prvo čitanje. „**Gora Gospodnje kuće stajat će povrh svih gora, uzvišena nad bregovima, k njoj će pohitati svi narodi**" – tako čitamo na početku prvog čitanja. A to je sve tu, pred vašim očima. Sveti Otac, kad se vraćao sa svog nedavnog putovanja u Aziju i Australiju, rekao je: „**Svi narodi danas gledaju u Crkvu. Neki s ljubavlju, neki s mržnjom, a neki ni s ljubavlju ni s mržnjom. Ali svi gledaju u Crkvu**". Crkva je danas ta Gospodnja gora, uzvišena vrh svih gora i bregova i njoj se utiču svi narodi. Kakav li je bio onaj prizor kad su Ujedinjene Nacije pozvale Sv. Oca da dođe na taj svesvjetski skup čovječanstva i kaže svoju riječ! Prisutni državnici raznih naroda, raznih religija, raznih mišljenja, slušali su pozorno, upravo s najvećom pažljivošću, što će reći Sveti Otac. Slušali su zato jer su svi negdje u dubini duše osjećali da je to onaj vrh, ona gora nad svim gorama, kojoj treba da se stječu svi narodi. I baš tada, tom prigodom, predstavnici nekih naroda koji nisu imali nikakav dodir s Papom zatražili su da se uspostave veze da se ispune i daljne riječi današnjeg prvog čitanja koje glase: „**nagrnut će mnoga plemena**" i riječi: „**Hajdemo, uziđimo na goru Jahvinu, pođimo u Dom Boga Jakovljeva. On će nas naučiti svojim putovima.**" „A to su putovi mira. Samo mirom može se doći do pravog ujedinjenja svijeta, do „Ujedinjenih Nacija", koje se neće tako samo zvati, nego će stvarno biti ujedinjenje čitavog čovječanstva.

Zato drugi dio prvog današnjeg čitanja govori o miru. Da se ostvari pravda među ljudima, pa da se mačevi prekuju u plugove, a koplja u srpove. Kako su sve uzvišene i prekrasne riječi: „**Neće više narod dizati mača protiv naroda niti se više učiti ratovanju** . . . Eto za tim se ide. To hoće Sv. Otac i Ujedinjene Nacije, koje se sve više ujedinjuju. Današnje prvo čitanje je stvarna slika tog plemenitog vrhunskog zbivanja u suvremenom svijetu.

Sad pođimo dalje. Prijeđimo na drugo čitanje. Apostol Pavao zove čovjeka da se probudi od sna, pa da uvidi kako treba ići pristojno, ne u razuzdanosti i gozbama i pijankama, ne u bludnosti i raspuštenosti, ne u svađi i zavisti . . . Što da kažemo o tome drugom čitanju sa gledišta našega vremena? Zla je bilo uvijek na svijetu, otkako je čovjek sagriješio. To je tačno. Tačno je i to da ljudi vole preuveličavati, i svakome se pokoljenju činilo da je ono zlo što ga ono vidi i doživljuje najveće do tada na svijetu. Ali mi nećemo upasti u takvu pogrešku ako reknemo da je danas pohlepa za uživanjem premašila sva druga vremena u povijesti. Poznato je iz historije kolika je sve razuzdanost bila zahvatila

Rimsko Carstvo prije njegove propasti. Ali Rimsko Carstvo je značilo samo jedan dio svijeta. Danas je razuzdanost zahvatila šire područje. Izgubili smo stid. Oko nas golotinja, pa čak i potpuna golotinja. Tako se nastupa na raznim priredbama, na kupalištima, a počet će, vjerojatno, i po ulicama. I što je najgore, to se i riječju i slovom opravdava, i svako svladavanje požude nazivlje se sakaćenjem čovjeka. Odatle sve češći nemiri i svađe, naročito u brakovima, i pribjegavanje „razuzdanim gozbama", koje spominje apostol Pavao, da se zaboravi teška stvarnost, i pribjegavanje pijanstvu, kojemu više nije dovoljan alkohol, nego mu trebaju droge, sve teža i opojnija sredstva. I to se širi u strahovitim razmjerama. Nedavno je ministar unutrašnjih poslova Francuske, te zaista slobodarske zemlje, izrazio mišljenje da bi trgovanje drogama trebalo kažnjavati smrću. Dotle, eto, dolazimo u današnjoj neobuzdanoj trci za uživanjem.

Probudi se, čovječe! — vapi apostol Pavao. — **Skini sa sebe tamu, a obuci se u svjetlo. Idi pristojno kao po danu; ne u razuzdanim gozbama ni u svađi ni u bludu ni raspuštenosti**... Pročitajmo još jedanput današnje drugo čitanje! Nasuprot onoj prvoj slici današnjeg svijeta u njegovim plemenitim zbivanjima za sveopće jedinstvo i mir naći ćemo ovu drugu sliku, sliku strašnog moralnog pada. Neka nam duboko uđu u dušu riječi i prvog i drugog čitanja, prije nego prijeđemo na treće čitanje, to jest na evanđeoski odlomak današnje nedjelje.

Jednom se u modernom društvu poveo razgovor o vjeri. Jedan je od prisutnih govorio o potrebi vjere i pozvao prisutne da ožive u sebi pravi vjerski duh i da odluče potpuno kršćanski živjeti. Na to će mu jedan od slušatelja, vjerojatno u želji da otupi učinak njegovih riječi, reći ovako: „Morate priznati da je danas bezvjerstvo uhvatilo maha kao nikada prije". Moramo priznati da je taj čovjek rekao istinu. Bezvjerstva je, više-manje, bilo uvijek, ali ono je bilo ograničeno na jedan određeni i zatvoreni krug ljudi. Danas je ono prešlo u široke slojeve. Zahvatilo je sela, zahvatilo je puk. Istinu je, dakle, rekao taj čovjek. Ali ako je htio tim otupiti učinak riječi svog prijatelja koji je govorio o potrebi oživljavanja vjere u suvremenom društvu, postigao je sasvim protivno od onog što je htio. Jer čujte kako mu je onaj odgovorio:

„Istina je što ste rekli da je danas bezvjerstvo uhvatilo širokog maha među ljudima. Ali nije točno da toga nije billo nikad prije. Čitamo u Svetom pismu da je u Noino doba otpad od Boga bio zahvatio skoro čitav ondašnji svijet. I dalje je vjerovao sam Noa i njegova rodbina. Noa je po zapovijedi Božjoj počeo graditi korablju. A okolo je bilo bezvjerstvo i razuzdani život. Nitko nije slušao riječi Noe i njegove družine. Tada se na nebu pojavio oblačak općeg potopa. To je bio samo oblačak. Noa je govorio da je to opomena Božja. Oblačak je imao donijeti opći potop. Ljudi ga nisu slušali. Nastavili su u svome otpadu od Boga. Najedanput je oblačak prerastao u oblak koji je potamnio čitavo nebo, i na zemlju se oborio pljusak općeg uništenja.

Vi govorite — nastavio je isti propovjednik vjere — kako se danas sve više bezvjerstvo širi. Ponavljam: istinu ste rekli, ali zar ne vidite oblačak na obzorju čovječanstva, koji se opet pojavio kao u doba onog općeg bezvjerstva u vrijeme Noe? Prvi put poslije Noe u historiji čovječanstva mi imamo stvarnu prijetnju općeg uništenja. To nije priča, nije fantazija, to je stvarnost, naučna stvarnost. Nuklearna fizika bacila je na obzorje čovječanstva taj oblačak. On je tu i on ima mogućnost općeg uništenja. Dakle, imamo potpunu stvarnost kao i u Noino doba. Bezvjerstvo se širi i danas kao i onda, ali sada je i prijetnja općeg uništenja pred čovječanstvom, kao što je bila i onda. Znači, jedno ide uporedo s drugim. To su dvije stvarnosti koje ni vi ni itko drugi ne može zanijekati. Pitamo se kuda ide čovječanstvo? Ne postoji li veza između našeg masovnog upadanja u bezvjerstvo i prijetnje o uništenju koje nam stvarno predstoji?"

Svi su zašutjeli. Vizija jedne stvarnosti postala im je i suviše očevidna. Teška stvarnost jednog općeg uništenja. Zavladala je opća i duga šutnja. A onda se javio jedan glas, koji je izrekao ovu krasnu rečenicu:

„Da, ali onda nije bilo Marije". Zaista je tako. U Noino doba nije bilo Marije. I zato utecimo se njoj na početku ovog Adventa, koji nije samo početak ovog Adventa ni ove

liturgijske godine, nego čitave liturgijske reforme u novom rasporedu čitanja Svetog pisma.

Imamo Mariju. Imamo Majku. Majku Kristovu i Majku našu.

Majku Crkve i Majku čitavog čovječanstva. Molimo njen zagovor da snagom današnjeg Evanđelja uvidimo opravdanost riječi apostola Pavla, koji nas zove da se trgnemo od sna i da se ostavimo razuzdanosti grijeha. Pa da onda prihvatimo svom dušom svim snagama riječ Božju u prvom čitanju, da zaista radimo za bolju budućnost svijeta u jedinstvu naroda i u sveopćem miru. Marija neka nas vodi kroz čitav ovaj Advent i kroz čitav život, da nađemo Krista, koji je sve u njenom životu i koji će nas očišćene od grijeha i zabluda povesti u sveopći i trajni mir i u bratstvo čitavog čovječanstva.

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Iz 11, 1–10
Rim 15, 4–9
Mt 3, 1–12

Današnja čitanja nastavljaju se na čitanja prošle nedjelje. Pred nama je lik Isusov. O Njemu govori prvo čitanje. Riječi proroka Izaije kojima počinje prvo čitanje: „**Isklijat će mladica iz panja Jesejeva, izdanak će izbiti iz njegova korijena, na njemu će duh Gospodnji počivati, duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti**"... protumačio je sam Spasitelj. On ih je pročitao u zbornici grada Kafarnauma i rekao da se te riječi odnose na njega.

On se, eto, javlja. On koji je Put, Istina i Život i koji jedini može da nas povede u jedinstvo i mir svijeta, o čemu je bilo riječi prošle nedjelje. Njemu se predajmo s potpunim povjerenjem. To možemo jedino njemu, samo njemu. Osjećaju to u dubini duše i svi narodi svijeta, koji, kao što smo vidjeli prošle nedjelje, okrećući se prema Crkvi, okreću se prema Kristu. U njemu će jedinom naći društvenu pravdu za sve i osigurati trajni mir među narodima. I zato nam prvo čitanje, pošto je predočilo Kristov lik, govori: „**On će pravdom opasati bokove, a vjernošću bedra**". I onda nastavlja: „**Vuk će prebivati s janjetom, ris ležati s kozlićem, tele i lavić zajedno će pasti**"... Sve te riječi znače ono isto što je rečeno i u prvom čitanju prošle nedjelje. Samo se ovdje naglašuje gdje ćemo naći taj mir i pravdu. Naći ćemo ih u Kristu. Mi kršćani moramo biti prvoborci za tu opću pravdu i taj opći mir u svijetu. Bez toga ne možemo ni vjerovati u Krista ni propovijedati Krista. Biti kršćanin velika je čast, ali to je i velika dužnost. Treba vjerovati u Krista i vršiti ono što Krist traži. A Krist traži borbu protiv zla. Krist traži pravdu i mir za sve ljude, za čitavo čovječanstvo, bez ikakve razlike.

Ali taj veliki i sveti cilj postizava se postepeno.

Najprije treba da se iskorjenjuje zlo među nama, u životu nas kršćana. Zato svršava prvo čitanje riječima: „**Zlo se više neće činiti, neće se pustošiti na svoj svetoj gori mojoj**". Ta sveta gora, kako smo vidjeli u čitanju prve nedjelje, jest Kristova Crkva. Dakle, najprije, da ne bude zla u samoj Crkvi, da tu ne bude podvajanja i pustošenja. I tada će moći da se ostvari ono: „**Zemlja će se ispuniti spoznajom Gospodnjom kao što se vodom pune mora.**"

Dakle, prije svega, jedinstvena Crkva. Crkva bez podvajanja. Crkva u miru i suradnji, da bi se moglo postići smirenje i jedinstvo čovječanstva. A Crkva to smo mi. Mi svećenici i vi svjetovnjaci. Tu treba potpuna suradnja, savršeno jedinstvo. To je riječ koju je naglasio Duh Sveti na Drugom vatikanskom koncilu. Svjetovnjaci treba da shvate svoju veliku ulogu u Crkvi. Došlo je vrijeme da se ona potpuno i osvijetli i ostvari. Inače Crkva neće moći odgovoriti svojoj velikoj zadaći koju danas ima u odnosu na sve narode, na čitav svijet.

O tome govori i apostol Pavao u drugom čitanju. Pozivlje nas da u strpljivosti imamo isti osjećaj jedan prema drugome i da jednodušno, jednim ustima slavimo Boga. I zato da primamo jedan drugoga u svoje društvo. U Crkvi treba da je jedinstvo svećenstva i svjetovnjaka. A sve to treba ostvariti strpljivošću. I tada će se jedino postići što apostol Pavao piše pri kraju današnjeg drugog čitanja, da i oni koji su izvan Crkve slave Boga. Doslovno piše ovako: **„Zato ću te hvaliti među narodima i psalam pjevati tvome Imenu".**

Dakle, prije svega, jedinstvena Crkva u punoj suradnji svećenstva i naroda, koju treba postići strpljivošću. I naše nastojanje bit će uspješno onda kad se pravda, mir i jedinstvo ostvare među svim narodima, pa bili oni kršćani ili ne.

I, eto, u današnjem trećem čitanju, to jest u Evanđelju današnje nedjelje, pojavljuje se sveti Ivan Krstitelj. Došlo je vrijeme da u osvjetljenju koje nam daje koncilski oganj Duha Svetoga shvatimo veliko značenje svetog Ivana Krstitelja za naše vrijeme. Tko je, zapravo, Ivan Krstitelj? On je svećenik koji nije svećenik. U Starom zavjetu svećenikom se postajalo po rođenju. Sveti Ivan Krstitelj je rođen u Starome zavjetu od Zaharije koji je bio svećenik. Ali nije bio uveden u svećeničku službu. A ni kasnije nije bio zaređen od Krista za svećenika. Dakle, on je prvi svećenik – svjetovnjak Crkve. U suvremenom velikom pokoncilskom okupljanju svjetovnjaka na što užu suradnju sa svećenstvom, Ivan Krstitelj ima sigurno predvodničku ulogu. To je veliko posuvremenjenje njegove pojave. On je sada među nama u velikom značenju, i on bi morao biti predvodnik i pokrovitelj pokoncilskog laikata u Crkvi. Svjetovnjaci su svećenici po krštenju, kao što je on bio po rođenju. Ne, doduše, potpuno isto. Ali osnovna je i upadna povezanost. On se posvetio krštavanju najavljujući krštenje kao izvor novog svećenstva Novog zavjeta, koje neće biti zaređeno za svećenike, a bit će svećenstvo po svome novom rođenju, koje će im dati novozavjetni sakramenat krštenja.

I zato svi vi, svjetovnjaci Crkve, pogledajte ga i poslušajte u današnjem Evanđelju. Kako on propovijeda, kako on vjeruje . . . Koliki je tu sveti zanos i neumoran trud! Unatoč pustinje oko njega i teških uvjeta života, neumorno propovijeda borbu protiv grijeha i iskreno pristupanje na pravi put. A sve to radi samo s jednim ciljem – da otvori put Kristu. Tolika je njegova suradnja s Kristom, iako ga Krist neće nikad zarediti za svećenika, da je od njega zaslužio pohvalu, kako je on najveći čovjek među rođenima od žene.

Advent je vrijeme koje nas podsjeća na prvi Kristov dolazak i koji treba da nas pripravi na njegov drugi dolazak. Njegov drugi dolazak je već tu. On se odvija u euharistijskoj žrtvi Crkve, koja će prijeći u vidljivo objavljivanje Krista. Na pokaznici koju izgrađuje čitava historija, čitav život koji neprekidno teče, ukazat će se hostija bez koprene. To će biti drugi dolazak Kristov, koji se, u stvari, već zbiva među nama. Zato Krist kaže da su Ivan i Ilija, koji se ima pojaviti pred njegov dolazak, jedno te isto. Neprekidno traje to pripravljanje na Kristov dolazak, koji je započeo Ivan Krstitelj. Svećenstvo, koje ima vlast euharistije, treba da ima stalno svog preteču u svjetovnjacima Crkve. Oni su trajna prisutnost Ivana pred Kristom koji dolazi u euharistiji preko svećeničkih ruku, dok se ne pojavi otkriven na kraju vjekova. Zato Krist treba stalno Ivana, stalno treba da ima vas koji ste svjetovnjaci Crkve. To je poziv koji je Duh Sveti izuzetno jako naglasio na Drugom vatikanskom koncilu. Svjetovnjaci Crkve, pročitajte pažljivo današnji odlomak Evanđelja. Tu vam je saopćena vaša zadaća, a ona treba da bude izgrađivana i sprovedena po riječima apostola Pavla u drugom čitanju i da vas privede Kristu i njegovu miru za sve ljude, kao što je sadržano u prvom čitanju.

BLAGDAN BEZGREŠNOG ZAČEĆA MARIJINA

Post 3, 9–15. 20
Ef 1, 3–6. 11–12
Lk 1, 26–38

Sveti Otac u svojoj uobičajenoj audijenciji u srijedu, 6. listopada 1971, imao je nagovor hodočasnicima iz raznih krajeva svijeta sakupljenim u Vatikanskoj bazilici svetog Petra. Bio je mjesec Marijine Krunice, koji će ostati značajan u povijesti Crkve, jer je u tom mjesecu zasjedala Sinoda, koja je raspravljala o liku novozavjetnog svećenika i njegovoj službi u Crkvi. Papa je rekao da u Crkvi postoji dvoje: svećenstvo i laikat. Ali to dvoje je jedno, iako se bitno razlikuju. Jedno je, jer su skupa u živom tijelu Kristovu, koje je Crkva.

Te riječi Svetog Oca treba da nas uvedu u prvo čitanje današnjeg blagdana. Teško na nas djeluje to čitanje u prvom svom dijelu. Nastupio je grijeh. Adam optužuje svoju ženu: **„Žena koju si stavio uza me ona mi je dala sa stabla, pa sam jeo".** Teške riječi. Razbijeno je ono jedinstvo po kojemu su njih oboje imali da budu jedno tijelo. Tako je rekla sama Riječ Gospodnja u onaj čas kad su bili stvoreni: **„I bit će njih dvoje jedno tijelo".**

Sad se to jedinstvo raspalo.

Ali pođimo naprijed, u drugi dio današnjeg čitanja. Bog najavljuje dolazak jedne žene koja će u svom porodu opet uspostaviti to jedinstvo. Gospodin ovako govori sotonskoj zmiji koja je unijela među njih mržnju i podvajanje: **„Neprijateljstvo postavljam između tebe i žene, između tvoga poroda i njena poroda. On će ti glavu satrti . . ."** Izvorni grijeh unio je razdor ondje gdje je imalo biti jedinstvo jednog tijela, ali po velikom Božjem milosrđu, ne zauvijek. Doći će jedna žena nad kojom sotona neće imati nikakve vlasti, jer će ta žena biti bez i najmanje ljage grijeha. Iz te žene rodit će se dijete, koje će satrti glavu paklenoj zmiji.

Eto, što znači današnji blagdan. Znači veliku odliku Marijinu. Ona je potpuno bezgrešna. Ona je bez grijeha začeta. Ovo treba potanje objasniti. Njeno začeće nije bilo kao začeće Isusovo. Isus je začet po Duhu Svetome. Sveti Josip mu je bio samo hranitelj i otac tek pred zakonom. Marija je začeta kao sva druga djeca, samo izvorni grijeh koji dotiče sve ljude u njihovu začeću, nje se nije dotaknuo. Nije se smio dotaći, jer je ona bila izabrana da dade svijetu samog Boga. Bog je neizmjerna svetost. Potpuna čistoća morala je biti u Onoj koja će biti njegovom Majkom. Kao što se neki dragocjeni lijek sprema na savršeno čisto mjesto, tako je Gospodin, druga Osoba Presvetog Trojstva, Sin Božji došao u savršeno čistu Mariju. I ne valja misliti da je ona bila očišćena od grijeha. Ne! Nju grijeh uopće nije dotakao. Tako je Marija postala Majkom Božjom i Majkom svih nas. Sve nas je opet sjedinila u jednom tijelu, da ljubav Kristova u svima nama uspostavi ono što su mržnja i optuživanje porušili u času grijeha. Zato apostol Pavao u drugom čitanju sav radostan kliče: **„Blagoslovljen Bog i Otac našega Gospodina Isusa Krista, koji nas je blagoslovio svakim blagoslovom u Kristu, da budemo sveti i neokaljani pred njim. U ljubavi nas je predodredio po Isusu Kristu za svoje sinove, da slavimo slavnu milost njegovu . . ."** To je pjesma čitave Crkve velikom Kristovu danu, koji je imao prvo svitanje u Marijinu bezgrešnom začeću. Dvoje mora biti i sada, kao što je dvoje bilo u početku, u prvoj obitelji, koja je, u stvari, bila najvještaj Crkve. A to dvoje je u Crkvi, ono dvoje o čemu je govorio Sveti Otac. Otkupljenje nije došlo da poruši Božje djelo, nego da ga uspostavi. Svećenstvo i laikat. To dvoje značit će Crkvu Kristova otkupljenja. Ali bit će to dvoje jedno u jednom tijelu Kristove Crkve. Uspostavlja se riječ Gospodnja, kazana u početku. Krist svojim otkupljenjem podiže tu riječ na njeno kraljevsko mjesto, ne samo u uskom krugu obitelji, nego i na prostranom području njegove Crkve, gdje je također dvoje i mora biti dvoje. Ali dvoje u jednom živom tijelu kao što je Crkva ne može biti nego jedno.

Sada ćemo jasnije razumjeti treće čitanje, to jest Evanđelje današnjeg dana. U Navještenju arkanđela Gabrijela ima nešto što nam se na prvi pogled čini nejasnim pa i suvišnim. To su one riječi: **„Gle! I tvoja rodica Elizabeta zače sina u svojoj starosti. Već**

je u šestom mjesecu ona koju zovu nerotkinjom." Što su trebale reći te riječi Mariji? Marija je bila povjerovala riječi Gospodnjoj i bez toga. Ali, kad uzmemo u razmatranje da Marija nema samo da rodi Boga i čovjeka, nego i svećenika Novoga zavjeta, koji će svoju svećeničku vlast prenijeti samo na jedan dio onih koji vjeruju u Njega, postaje nam sasvim jasno kako su u Navještenje imale da uđu riječi o začeću Ivanovu i da s ostalim riječima navještenja znače jednu cjelinu. Navještenje je, u stvari, osnovni zakon Crkve, njene podjele na svećenstvo i laikat, koji će skupa značiti Krista i evangelizaciju. Zato se u jednom navještenju sadrži i začeće Krista, svećenika, i začeća Ivana Krstitelja, laika. S toga rezloga je Marija, čim je začela Krista, odmah iza onog navještenja i shvatila to navještenje u cijelosti pa je pohitala da prenese Kristovo povećanje na prvog laika Crkve, na najvećeg svećenika–svjetovnjaka, od kojega neće biti nikoga većeg od svh među rođenima od žene. I kad je to dijete u utrobi Elizabete primilo to posvećenje i zaigralo od radosti, Marija je „izrekla Bogu svoj divni Magnificat: „Veličaj dušo moja Gospodina . . ." To je pjesma sreće koja je prožela čitavo srce Marije kada se to dijete u utrobi, dijete koje će biti svećenik, ali ne svećenik u punom smislu, nego svećenik svjetovnjak, odazvalo pozivu potpunog svećenika Novog zavjeta. Ponovimo i mi sada tu pjesmu. Tu pjesmu koja treba da ostvari najveću želju Koncila, najveću riječ Duha Svetoga našem vreme nu. Dok je budemo svi skupa ponavljali, sjetimo se da njene duboke i zvučne riječi potječu iz Marijina bezgrešnog začeća. Tu je bio izvor navještenja i Kristova rođenja i njegove Crkve. Uvijek mislimo na taj izvor kad ponavljamo Magnificat. Ta sveta pjesma treba da bude himna Drugog vatikanskog koncila. U čitavom njenom dometu, od Marijina bezgrešnog začeća do suvremenih koncilskih dekreta, naći ćemo čitavu Crkvu u njenom bivstvu i u njenom apostolatu. Ponovimo je svi skupa. Ponovimo je kao himnu u molitvi, da ono što vidimo u njenom porijeklu i u njenom sadržaju prenesemo u svoj život i u svoje djelovanje.

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Iz 35, 1–6a. 10
Jak 5, 7–10
Mt 11, 2–11

Onaj zanos radosti koji je Marija iznijela u svojoj pjesmi „Veličaj" ponavlja se danas u prvom čitanju. Čitanje je uzeto iz knjige proroka Izaije. Zaista je tu Izaija predkazao Marijin „Veličaj" **„Nek se uzraduje pustinja, neka kliče stepa, i neka procvjeta! Ko ljiljan nek bujno cvatom cvate. Neka od veselja kliče i nek se raduje . . . Recite preplašenim srcima: Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega . . ."** To su riječi današnjeg prvog čitanja i kolika je tu radost . . . A vidjeli smo u prošloj propovijedi, na blagdan bezgrešnog Začeća Marijina, da je radost Marijine pjesme „Veličaj" radost njena srca, nje kao Majke Crkve, navrla onda kad se Ivan Krstitelj, najveći uzor laikata u Crkvi, sav odazvao Kristovu pozivu i uzigrao od radosti u majčinoj utrobi. Marija nosi pod svojim srcem vječnog svećenika Novog zavjeta. Elizabeta nosi svećenika–laika Ivana Krstitelja. Oni su sad sjedinjeni vezom koju nije moguće prekinuti. Odatle radost svete Marijine pjesme i odatle radost današnjeg prvog čitanja.

To je cilj za kojim ide Crkva. To je najveća riječ Drugog vatikanskog koncila. Sretna je župa u kojoj surađuju svjetovnjaci sa svećenikom kao što je Ivan Krstitelj surađivao s Isusom. Takva je župa uistinu Marijin „Veličaj" i na nju se odnose riječi prvog čitanja. Neka kliče i neka se raduje, neka bujno cvatom cvate, jer će ona vidjeti ljepotu Boga našega. U takvoj župi, gdje je takva suradnja, sigurno će osvanuti veliki dani Božjeg pohoda i poniknut će cvijeće duhovnog života i veliki plodovi milosti.

Želimo li takvu župu? Pa tko je ne bi želio? To je župa kakvu sam Isus želi, nad kojom se raduje pjesma Marijina srca. Nema toga kršćanina koji ne bi zaželio takvu svoju župu. Pa dajmo, ostvarimo je. Samo se to ne postizava najedanput i samom našom željom. Zato nam apostol Jakov u svojoj poslanici, koju smo čitali u drugom čitanju, govori o strpljivosti. „Strpite se braćo" – čitali smo u drugom čitanju. **„Poljodjelac iščekuje skupocjeni rod od zemlje, strpljivo čekajući na nj. Strpite se i vi i učvrstite svoja srca."** Tako nam govori apostol Jakov. Treba s velikim strpljenjem prionuti uz posao, da se čitava župa sjedini u pravoj zajednici. Ako budemo imali takav duh strpljivosti, s uspjehom ćemo prenijeti riječi Marijina Magnifikata i prvog čitanja današnje nedjelje na našu župu. Ona će zaista zakliktati od radosti i procvasti cvijećem, jer će se u njoj zaista pojaviti Gospodin.

Dakle, oboružajmo se strpljivošću. Stvorimo svi odluku da ćemo strpljivo podnijeti sve što treba u tom zaista svetom radu da ostvarimo jedinstvo u župi. A onda pređimo na čitanje današnjeg Evanđelja. Ono nam govori kako je Ivan Krstitelj poslao svoje učenike k Isusu da im potanje objasni svoje poslanstvo. Evo prve i glavne pouke svim svjetovnjacima Crkve. Ivan ima svoje učenike. Oni se uče kod njega Božjoj riječi. On je njihov stalni propovjednik. Ali puninu Božje riječi ima Krist. I on to hoće da pokaže svojim učenicima, pa ih zato šalje k Isusu. Što to znači za nas? Evo što znači. Svaka kuća treba da bude kuća riječi Božje ako hoćemo ostvariti onakvu zajednicu u župi o kakvoj smo prije govorili. Ti koji žive s Ivanom, svi su to učenici Božje riječi. Oni je slušaju od Ivana, koji nije svećenik Novog zavjeta u punom smislu. Djeca po našim kućama treba da budu Ivanovi učenici. Oni treba da slušaju riječ Božju od svjetovnjaka i od svojih roditelja. Oni treba da budu učenici te riječi u svojoj kući. I da čuju Božju riječ i da vide primjer kakav Bog hoće. I tako pripravljena djeca treba da dolaze svećeniku, kao što su učenici Ivanovi došli k Isusu. Svećenik treba da ih povede dalje u potpunu pouku, u puninu Isusa Krista. Eto prave suradnje, koja treba da bude u jednoj pravoj župi! Isus je poučio Ivanove učenike, dao im je onu puninu riječi koju je Ivan tražio, održao je pravu katehetsku pouku protumačivši im riječi kojima je prorok Izaija navijestio dolazak Isusov.

To nam treba. Treba nam svjetovnjaka koji tako postupaju, koji tako odgajaju i svoju i tuđu djecu i sami sebe. Da, i sami sebe! Jer odatle sve proističe. Zato Božanski Spasitelj onako govori o Ivanu. On nije trstika koju vije vjetar. Čvrst je u svojim načelima, karakter je. Nije ni u mekim haljinama. To znači, nije čovjek mekoputan, raspušten, nego čovjek žrtve i odricanja. Eto, tako se izgrađuje čovjek u sebi. Takav će pripravljati put Kristovu dolasku u duše. Takvom Krist daje najveću pohvalu, u kojoj treba da sudjeluje čitav naš laikat. **„Među rođenima od žene nema većeg od Ivana Krstitelja."** Zaista velike riječi. A onda je nadodao: **„Ali najmanji u kraljevstvu nebeskom veći je od njega."** Kraljevstvo nebesko ovdje znači svećeničko zvanje. Kao što je Ivan poslao svoje učenike k Isusu, tako i svjetovnjaci treba da gledaju u svakom svećeniku, pa i u najmlađem i najzadnjem, većeg od sebe. Neka nam u tome bude primjer nedavno preminuli predsjednik Francuske Republike Charles de Gaule. Taj čovjek je zadivio svijet. Prigodom njegove smrti dogodilo se neviđeno u historiji. U pariškoj katedrali Naše Gospe došli su da prisustvuju sv. Misi za njegovu dušu predstavnici raznih naroda, raznih vjera i mišljenja. To je bila sv. Misa koju su nazvali „Misom Svijeta". Veliki je dar Kristovoj Crkvi ovaj čovjek. Čim? Svojom vjerom i svojim životom žrtve. Svoje posljednje dane provodio je on u jednoj maloj francuskoj župi. I svak je ostao zadivljen nad njegovom saradnjom sa pastirom te župe. On, veliki čovjek historije, sa jednim svećenikom, kojemu se ni ime ne pamti . . . I kad je taj župnik dobio svog nasljednika, jednog mladog svećenika, De Gaule je jednako prenio tu suradnju i na njega, jer taj njegov odnos nije bio odnos prema osobi svećenika, nego prema svećeništvu uopće. Tako je ovaj veliki čovjek u dubini duše razumio riječi kojima svršava današnje Evanđelje – da je najmanji u kraljevstvu nebeskom veći od njega. Primjer ovog velikog čovjeka osvjetljuje sva tri čitanja današnje nedjelje, koja se u liturgiji naziva nedjeljom veselja. Tu nalazimo radost nad suradnjom u jednoj župi svjetovnjaka sa svećenstvom, radost sadržanu u riječima proroka Izaije, kojima je

predskazan Marijin „Veličaj dušo moja Gospodina". Taj „Veličaj" dao je De Gaule pjevati u pariškoj katedrali na svršetku drugog svjetskog rata. Toliko je on cijenio smisao Marijine pjesme ... A onda je uzeo na sebe zadaću one ustrajne strpljivosti, koju nam preporuča u drugom čitanju apostol Jakov. Tako je pristupio ostvarenju evanđeoske riječi iz današnjeg trećeg čitanja, u kojemu je odgajao svoj čvrsti karakter i svoj duboki smisao za žrtvu. Njegova djeca su bila odgojena kao oni učenici iz današnjeg Evanđelja. I slao ih je svećeniku kao Ivan Krstitelj Kristu. Svjestan je bio da je svećenik u župi vrhovni pastir župa, bez obzira, je li taj svećenik ovaj ili onaj. On je u svećeničkom zvanju gledao veličinu kakvoj nema ravne u svijetu. U tu veličinu treba da gleda i sam svećenik i svi vjernici, i u takvom gledanju treba da se odvija suradnja svjetovnjaka i svećenika u župi. Ta je suradnja bila uvijek potrebna, ali nikad ovako kao što je potrebna u Crkvi naših dana.

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

Iz 7, 10–14
Rim 1, 1–7
Mt 1, 18–24

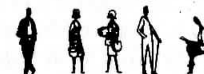
U prvom današnjem čitanju imamo sliku današnjeg vremena. Teško je stanje bilo zavladalo u Izraelu za vladanja kralja Ahaza. Gospodin je pozvao Ahaza na molitvu: **„Zaišti znak od Gospodina Boga svoga."** Ahaz je odbio. Drugim riječima: odbio je molitvu. Mjesto da se utekne molitvi, smišljao je kako će se uteći snagama moćnog asirskog kralja. To je stav ponekih današnjih kršćana, pa čak i onih koji se zalažu da bi, tobože, reformirali Crkvu. Odbijaju molitvu. Mjesto molitvi, utječu se tamnim snagama ovoga svijeta, traže sekularizaciju Crkve. Na takav njihov stav Gospodin im odgovara jednom rečenicom, koja je nekada mogla biti nerazumljiva, pa možda čak i smiješna. Danas, naprotiv, vidimo u toj rečenici potresnu stvarnost našeg vremena. Ta rečenica Gospodnja glasi ovako: **„Zar vam je malo dodijavati ljudima, pa i Bogu mome dodijavate!"** ... U tom, takozvanom, reformiranju Crkve, bez molitve i duhovnog života uopće, ne zaustavljaju se samo na reformiranju onoga što je ljudsko u Crkvi, nego zadiru i u same objavljene istine!

Stvarnost je zaista takva da u ponekog unese strah. Ali ne treba da nas straši. Evo nam izlaza! Gospodin ga sam najavljuje. U današnjem prvom čitanju čitali smo doslovno ove riječi: **„Sam će vam Gospodin dati znak: Evo, Djevica će začeti i roditi sina, i nadjenut će mu ime Emanuel, s nama Bog."** Marija je, dakle, put kojim treba izići iz ovog vrludanja. Na Drugom vatikanskom koncilu Ona je stvarno i istaknuta kao Majka Crkve. To je odgovor Božji na tolike poganske struje koje sa raznih strana naviru u pokoncilsku Crkvu.

Danas je četvrta nedjelja Adventa. Posljednja pred Božić. Sjetimo se riječi koje smo slušali u čitanjima prve nedjelje Adventa. Crkva je danas pred zadatkom da okupi oko sebe sve narode svijeta, da ih sjedini u jedinstvu i ljubavi Isusa Krista. Zato apostol Pavao danas, u posljednjoj nedjelji Adventa, onako potresno ističe ime: Isus Krist. On, koji je Sin Božji kao Bog, a kao čovjek od roda Davidova. On, koji treba da okupi sve narode svijeta. A među njima, dakako, i one koji vjeruju u njega. Vrlo je važno današnje drugo čitanje. Ne možemo okupljati narode na jedinstvo ako mi vjernici nismo ni sami sjedinjeni. Veliki zadatak Crkve, koji je danas kao nikada prije pred nama – da se čitav svijet okupi i poveže u jednoj zajednici – ne može se ostvariti ako mi vjernici nismo po svojim župama ostvarili zajednicu u Isusu Kristu kojega nam propovijeda Crkva. Zato apostol Pavao na početku same Poslanice upire prstom kako je on pozvan za apostola, određen za Evanđelje Božje. Treba, dakle, slušati one koji su određeni da vode Crkvu i u poslušnosti njima ostvariti prvi korak k jedinstvu svih ljudi, zajednicu nas kršćana u potpunoj suradnji svećenika i svjetovnjaka.

Dakle, budimo svjesni kako je strašan razdor i kobno podvajanje koje danas unose u Crkvu oni koji nisu pozvani za apostole niti su određeni od Boga da objašnjavaju njegovu riječ. Posljednja je nedjelja Adventa. Vrijeme je da to uvidimo. Zato nam Evanđelje iznosi pred oči smetenost koja je bila nastala u samoj nazaretskoj obitelji, iz koje se imao pojaviti Bog koji je postao čovjekom.

Potrebna je bila ta smetenost da na njoj vidimo kako su teške smutnje koje se sa raznih strana unose u Crkvu. I da na primjeru nazaretske obitelji vidimo kako se te smutnje svladavaju. Zato je treće čitanje, to jest Evanđelje današnje nedjelje, za ovo naše vrijeme vrlo potrebno i vrlo dragocjeno. Evanđelje nam govori kako se sv. Josip bio zbunio. Smišljao je čak da prekine jedinstvo svete nazaretske obitelji. Sotona ga kuša, kao što će kasnije kušati i samoga Isusa. Josip će odoljeti toj kušnji. Ali sad, dok traje kušnja, vrlo je teško stanje u svetoj nazaretskoj zajednici. Po svemu izgleda ta je zajednica pred raspadom. Josip spava. Treba svratiti pažnju na tu riječ današnjeg Evanđelja. U toj riječi Duh Božji predskazao je stanje u svakoj zajednici ako u nju počne prodirati misao razdora. Takva zajednica ne živi više životom budnim i potpunim. Ona je uspavana. Ali u tom spavanju dolazi Božja riječ. Ona će probuditi Josipa. **„Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju ..."** Ta sveta riječ neka odjekne sada po svim našim župama! Neka ih probudi iz njihova sna! Neka ustanu s onakvom odlukom s kakvom je ustao Josip! On ide k Mariji, ide k Isusu koji je sakriven pod njenim srcem i hoće da im ponudi svu suradnju i svog života i svog rada. To divno, to sveto buđenje Josipovo treba da bude buđenje svih nas pred blagdan Kristova rođenja. Razumijemo dobro smisao onog sna i onog buđenja. Uspavanost uslijed razdora teška je stvarnost u Crkvi naših dana. Ali i ono buđenje treba biti stvarnost. Buđenje u velikoj riječi, koja potresa današnjim Evanđeljem. Odbacivši svaku napast podvajanja, pohitajmo Crkvi, koju predstavlja Marija, pohitajmo Kristu koji se skrio u svetoj Hostiji, kao što je bio skriven pod Marijinim srcem, i budimo Josip jednog novog, bodrog, skupnog života. Buđenje nek prostruji kroz sve naše župe. Dajmo se svi na veliki zadatak koji Crkva ima u ovo pokoncilsko vrijeme, pa sveopćom suradnjom svećenika i vjernika omogućimo Kristu da se rodi u obnovljenoj župi, kao što se rodio u obnovljenoj nazaretskoj obitelji.

NEDJELJA U OSMINI BOŽIĆA, SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE, JOSIPA

Sir 3, 2–6. 12–14
(Vg 3, 3–7. 14–17a)
Kol 3, 12–21
Mt 2, 13–15. 19–23

U onoj molitvi koju nas je naučio sam Božanski Otkupitelj obraćamo se Bogu riječima: naš Oče. Zaista je On naš otac. U ovoj riječi imamo rješenje svih pitanja koja postavlja pred nas naš zemaljski život i naše vječno određenje.

Danas je blagdan sv. Obitelji, a to znači obitelji uopće. Sveta nazaretska obitelj ne bi trebala da bude samo predmet našega štovanja, ona treba da bude i predmetom našega

nasljedovanja. Da ne ostane samo na oltaru, nego da bude i stalno prenošena u život . . . I sama sv. Obitelj i svaka Božja riječ uopće.

Razmotrimo Božju riječ u današnjem prvom čitanju, koju je duh Sveti htio da poveže s blagdanom sv. Obitelji. Jeste li primijetili da u tom čitanju Božja Riječ na osobit način ističe oca obitelji? Ističe i majku, ali oca s naročitim i s ponovljenim naglaskom. Zašto?

Rečeno je prije da mi moramo u Božjoj riječi tražiti rješenje pitanjima koja pred nas postavlja stvarnost. Treba širom otvorenih očiju sagledati tu stvarnost. Nema smisla uljepšavati je, nego je treba ispravljati ukoliko hramlje . . . Činjenica je da se čovjek po svojoj naravi više osjeća povezanim uz svoju majku nego uz svog oca. To razlikovanje biva kadikad, i to dosta često, u jakoj mjeri. Covjek treba da bude svjestan takvog svog narovnog nagnuća i da ga snagom Božje riječi ispravlja. Bog hoće da ljubimo i oca. Poslušajmo što nam govori današnje prvo čitanje: **„Tko štuje oca, čisti se od grijeha, a tko časti majku, sabire blago"**:

Eto te lijepe ravnopravnosti roditelja kod svoje djece koja zaista slušaju Božju riječ! . . . Ali zbog onog nagnuća koje nosimo u sebi, zbog zapostavljanja oca u odnosu na majku – da to nagnuće ne bi prevladalo u nama toliko da počnemo zanemarivati svoga oca – Božja riječ nastavlja ovako: **„Tko štuje oca, radovat će se sa svoje djece."** ,. . . Zaustavimo se malo nad ovim teškim Gospodnjim riječima . . . Mi vezujemo odnose svoje djece prema sebi s odnosima, kakve mi imamo prema svom ocu . . . Sveti Antonin Florentinski pripovijeda sljedeće: U jednoj obitelji stalno je bila svađa između oca i sina. Svaki čas čula se vika i pogrdne riječi kojima se sin nabacivao na svoga oca. Jednog dana skoči sin na oca i obori ga . . . A onda ga je počeo povlačiti po kamenitom dvorištu. Otac se, začudo, nije ništa opirao. Podnosio je tu muku povlačenja po oštrom kamenju bez riječi. Sin ga je tako dovukao do jednog stabla u dvorištu. „Dosta – viknu tada otac – nemoj dalje! . . . jer „Ja sam svoga oca ovako oborio i vukao ga tačno do ovog stabla . . ."

Nastavimo zato da sa strahopočitanjem slijedimo Gospodnju riječ:

„Sine moj, pomozi svog oca u starosti, i ne žalosti ga za života njegova. Ako mu i razum klone, budi blag s njim i ne grdi ga ti, koji si u punoj snazi. Jer, ne zaboravlja se milost prema ocu, već se uračunava u oprost grijeha."

Eto, kako Božja riječ osvjetljuje jedno teško pitanje i rješava ga u ljubavi Isusova Srca. Mi treba da u toj ljubavi nađemo svoju ljubav, naročito u onim časovima kad nas naše prirođeno nagnuće počne gurati na putove koji nisu kršćanski.

Pređimo sad na treće čitanje, to jest na evanđeoski odlomak današnje svetkovine. Isus, Marija, Josip . . . Ljubav vlada u toj obitelji . . . Pa iako ta obitelj živi u siromaštvu, pa iako ima vrlo teških časova, kao onda kad je trebalo bježati pred Herodovim nožem, ljubav sve to nadvladava . . . Čija ljubav? . . . Da ih Isus ljubi sve, to je razumljivo, jer je On Bog. Pa i da Marija ljubi Isusa, i to je razumljivo, jer je On njeno dijete. Ali da li baš Josip s nekom uzornom ljubavlju prati Isusa i Mariju, kad on u tjelesnom smislu nije Isusov otac niti je u tom smislu Marijin muž?

Sveto Pismo nam upravo potresno odgovara na to pitanje:

Dozovimo sad još jednom u svijest sadržaj današnjeg Evanđelja: Anđeo se javio Josipu u snu i rekao mu da uzme dijete i Majku njegovu i da bježi u Egipat, jer će Herod tražiti dijete da ga pogubi. Josip to odmah učini i krene u Egipat. Poslije određenog vremena javi se anđeo Josipu u Egiptu, i to opet u snu, i reče mu da se vrati natrag, jer je Herod umro. On ustane i pođe s Isusom i s Marijom natrag u izraelsku zemlju. Ali najedanput sazna da mjesto Heroda Judejom vlada, ne manje okrutni, Arhelaj i pobojao se ići naprijed. Opet mu dođe riječ Gospodnja, i to opet u snu, da bez straha pođe u Galileju . . .

Iz ovih riječi današnjeg Evanđelja potresa nas velika ljubav Josipova i prema Isusu i prema Mariji. Najprije iz onih riječi koje nam govore kako se pobojao ići naprijed, iako mu je bilo od anđela rečeno da ide. To je zaista strah jedne uzorne ljubavi! Da li je on

dobro razumio anđelovu poruku? . . . Tu je Isus, tu je Marija, a tu je ta nova strašna pogibelj! Tu i toliku ljubav priznaje mu i sam Gospodin, pa mu opet dolazi Njegova riječ, i sad se ne spominje anđeo, tako da možemo misliti kako mu sad izravno govori sam Bog da nagradi toliku njegovu ljubav. Ali tu se prikrada pitanje: zašto u snu? Tri puta dolazi ta riječ u današnjem odlomku Evanđelja. A sjećamo se kako je i onda kad je Marija začela Josip bio obavješten, opet u snu, o začeću Sina Božjega po Duhu Svetomu . . . Istina, san se nalazi ubilježen i na drugim stranicama Svetoga pisma, ali nigdje s takvim naglaskom i s takvom isključivosti kao kod svetog Josipa. U Evanđelju nema nigdje zabilježene ni jedne Josipove riječi, nego se uvijek spominje san, u kojemu Gospodin odgovara na tjeskobu Josipovu kako da očuva i Isusa i Mariju. Sjetimo se ovdje da se u općeljudskom rječniku, u odnosu čovjeka prema čovjeku, riječ san uzima kao izraz jedne krajnje ljubavi. Kad žele izraziti kako netko nekoga ljubi ljudi govore: on na njega i u snu misli. Nitko se tome ništa ne čudi, jer to je opće prihvaćen izraz za ljubav koja u čovjeku dosegne najviši stepen. Sve te poruke Gospodnje Josipu mogle su da budu i u snu, ali ne u običnom smislu te riječi, jer je Josip imao čvrsto uvjerenje, dano mu od Gospodina, kako to nije običan san, nego objavljenje Božje riječi. Ali zašto je baš uvijek Bog izabrao san? Na to pitanje upravo nam se nameće odgovor kako se Gospodin htio poslužiti općeljudskim rječnikom da nas uvede u razumijevanje one najviše ljubavi, koju je Josip nosio u svom srcu i prema Isusu i prema Mariji.

A koliko je to sve potrebno za naše obitelji! . . .

Koliko se puta desi da uslijed raznih uzroka malakše ili prestane svaka tjelesna privlačnost među supruzima . . . Kako da se onda postupi? Zar ne mora baš onda da se pokaže ljubav, obiteljska ljubav, koja je utoliko uzvišenija ukoliko je ne potiče sebičnost? . . . Zar se, naprotiv, ne događa da baš u takvim slučajevima, obitelj počinje da se raspada? . . .

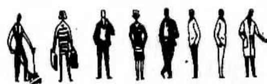
Koliko je takvih slučajeva, teških i za zajednicu i za njih same! . . . S takvog jednog gledišta upravo potresno vidimo koliko je potreban primjer svete Obitelji, koja drži obiteljski život u velikoj i prelijepoj ljubavi i onda kad tjelesni odnosi između supruga ili malakšu, ili, kao što je bio slučaj u Josipovu braku, uopće ne postoje.

Još je teži slučaj u odnosu na dijete koje u jednoj obitelji, bilo ocu bilo majci, nije dijete u tjelesnom smislu. Teži slučaj je zato što je to jedno dijete nejako i ne može se samo ni hraniti ni braniti. Što se događa u obiteljima u kojima otac ima dijete iz svog prvog braka ili majka dijete iz svog prvog braka? Zar nije u općečovječanskom rječniku nastao izraz „maćehinstvo", koje znači mržnju i upravo zvjerski postupak bilo jednog bilo drugog roditelja prema djetetu koje nije njihovo tjelesno dijete. Isus je htio da u primjeru Josipove ljubavi prema njemu priskoči u pomoć toj jadnoj djeci i da upravo uhvati za srce bilo jednog bilo drugog roditelja kako da se odnose prema djetetu koje im je Bog povjerio, a koje nije njihovo u tjelesnom smislu. Zato na današnji dan, posvećen sv. Obitelji, zazovimo naročiti Božji blagoslov na one roditelje koji slijede ovu toliko potrebnu pouku svete Obitelji da takvo dijete smatraju naročitim prisustvom Isusovim u svojoj obitelji i blagoslovom Njegovim na svoju naravnu djecu.

Sada razmotrimo poslanicu apostola Pavla Kološanima. Ta je poslanica osnovni zakon, pravi ustav obiteljskog života! **„Braćo! Zaodjenite se kao izabranici Božji, sveti i ljubljeni, u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost . . ."** Eto temelja na kojemu treba da se osniva brak. A u braku treba izdržati poteškoće onako kako piše apostol: **„Podnosite jedni druge praštajući ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi! A povrh svega – ljubav! To je veza savršenstva!"** Tako sažeto i temeljito govori nam drugo čitanje! Kad se tako počne i tako provodi život u braku, onda, uza sve poteškoće i određena razočaranja, ostvaruje se apostolova riječ: **„Mir Kristov neka upravlja srcima vašim, mir na koji ste i pozvani u jednom tijelu. I zahvalni budite! Riječ Kristova neka u svem bogatstvu prebiva u vama! U svakoj se mudrosti poučavajte i urazumljujte!"** . . . Tako apostol postavlja odnose među bračnim drugovima, a u temelju svega toga treba da je duhovni život i molitva. Zato apostol

nastavlja ovako: „**Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvalu Bogu i sve što god riječju ili djelom činite, sve činite u imenu Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po Njemu**". Tu apostol ponavlja onu svoju pouku da sve mora biti molitva, vječni Rozarij života, koji obuhvaća sve osim grijeha. A onda dolaze njegove pojedinačne pouke svim članovima obitelji: „**Žene, pokoravajte se muževima, kako je pristojno u Gospodinu! Muževi, ljubite žene i ne budite osorni prema njima! Djeco, slušajte roditelje u svemu, jer je to drago Gospodinu! Očevi, ne ogorčujte svoje djece da ne klonu duhom!**" Ponavljamo: čitav obiteljski život, u svojim osnovama, predočen je i izražen riječima sadržanim u drugom čitanju današnjeg blagdana.

Neka sve te riječi Duha Svetoga donesu među nas plod. Počnimo odmah, i to počnimo s onim temeljom Pavlovih riječi koji je u molitvi. Ova sveta Misa neka bude u zajedničkoj nakani svih nas za naše obitelji. Zavapimo Duhu Svetome riječima koje mu upravlja Crkva „Prigni što je okorno, ogrij što je studeno, upravi što je stranputno . . ." Neka današnji blagdan sv. Obitelji prede u sve obitelji, i neka odsada svaki njihov dan bude blagdan sv. Obitelji.

Iz 42, 1–4. 6–7
Dj 10, 34–38
Mt 3, 13–17

BLAGDAN KRŠTENJA GOSPODINOVA

U moderno doba, kad su veliki, masovni pokreti nacionalističke isključivosti, rasne mržnje i nečuvene oholosti htjeli da imaju i određenu suradnju Crkve i da na svoj način preodgoje njenu djecu, koju treba samo Evanđelje da odgaja, Duh Sveti je počeo da u Crkvi sve više ističe značenje Isusova krštenja na Jordanu. To je blagdan čovještva, koje treba da bude temelj čovjekovoj evangelizaciji.

„**U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom. I Duh Božji lebdio je nad vodom. I reče Bog: „Neka bude svjetlost!" I bi svjetlost. I vidje Bog da je svjetlost dobra; i rastavi Bog svjetlost od tame.**"

Ta voda nad kojom je lebdio Božji Duh i nad kojom je rekao velike riječi: „Neka bude svjetlost!" – predstavlja čovještvo u čovjeku, predstavlja čovjeka kakav treba da bude. On je svjetlost. Svjetlost kad sluša riječ Božjeg Duha, kad je zaista čovještvo u njemu.

Zato poslušajmo današnje prvo čitanje: „**Ovo govori Gospodin: Evo sluge mojega koga štitim, mog izabranika, miljenika duše moje! U njega sam stavio svog Duha: On će donijeti zakon narodu . . . Trske napuknute slomiti neće, plamička što tek tinja neće ugasiti; po istini on će donijeti zakon, neće sustati niti izgubiti hrabrost dok na zemlji ne uspostavi pravdu.**" Takav je čovjek ona svjetlost koja se rodila iz vode početka, preko riječi Duha Svetoga. Zato će baš s tom riječi završiti današnje prvo čitanje: „**Ja te postavih za svjetlost pucima, da otvoriš oči slijepima, da izvedeš sužnje iz zatvora, iz tamnice one što žive u tami.**" Te riječi objašnjavaju kakva ima biti ta svjetlost koja izvire iz vode praživota a kojemu je čovjek kruna. Taj čovjek treba da narodima „**po istini donosi zakon**" „**koji neće sustati dok na zemlji ne uspostavi pravdu**" . . .

A mora biti istodobno i čovjek istinske ljubavi, koji neće prelomiti napuknute trske ni plamička što tek tinja ugasiti . . . Koji će otvoriti oči slijepima, izvoditi sužnje iz zatvora i iz tamnice one što žive u tami. Takav je čovjek, eto, izišao iz ruke Božje na kraju stvaranja. Počelo je to stvaranje s vodom praživota, a taj život pod vodstvom Duha Božjega dobio je svoju krunu u čovjeku pravde, ljubavi, milosrđa . . . u čovjeku koji je zaista bio čovjek.

Grijeh je onda sve to zamračio i pokopao. Bio bi i uništio zauvijek da nije Božje oko u tom trenu nazrelo ženu koja će u čistoći svog života začeti Otkupitelja čovječanstva.

Vrijeme je prolazilo. Tama se spustila nad čitavo čovječanstvo, i nije se više razlikovala od svjetlosti. Voda koja je dala život donijela je u općem potopu smrt. Tek jedan tračak svjetlosti, koji je ostao sačuvan u predviđanju one čiste duše koja će dati Otkupitelja, spasio je Nou i njegovu obitelj. Nad uništenim svijetom, gdje se talasala tamna voda smrti, poletjela je golubica koju je Noa ispustio iz korablje. Vratila se i donijela u kljunu grančicu masline. Najavilo se doba velikog čovjekova mira. Hoće li to doba sad odmah nastupiti? Ne. Noa je opet ispustio golubicu. Ali se ona nije više vratila. Vratila se u današnjem Evanđelju!

Čitajmo još jedanput današnje Evanđelje. Čitajmo ga ne još jedanput, nego mnogo i mnogo puta. U tom Evanđelju naći ćemo osnovni putokaz za svoju čovječju izgradnju, koja se ne smije razlikovati od Evanđelja. Najteže udarce Crkva je dobila ne od otvorenih bezvjeraca, nego od onih kršćana kojima je kršćanstvo služilo kao nadopunjenje, kao surogat njihova nečovječnog života, koji su mislili da u pobožnosti mogu naći ravnotežu za svoje nepravde, za svoju sebičnost, mržnju i neprekidno usavršavanje u pretvaranju. Krist ide k vodi i ide k čovjeku, Ivanu Krstitelju, koji je u ondašnjem Izraelu, kad je došla do vrhunca ta odvratna sprega prave vjere i nepravednog života, otvorio upornu borbu protiv „zmijskih poroda" vodećih farizejskih i saducejskih krugova. Začudio se Ivan: „**Treba da ti mene krstiš, a ti – ti k meni dolaziš?**" Ponavlja čuđenje koje je izrazila i njegova majka kad je majka Isusova došla k njoj . . . Ali čujmo što Isus odgovara: „**Pusti sada! Ta dolikuje nam da tako ispunimo svu pravednost.**" Silazeći u vodu i zahtijevajući da taj pravedni čovjek izvrši nad njim određeni obred, Isus hoće da objavi kako on svojim pravim krštenjem, krštenjem milosti, uspostavlja onu vodu praživota nad kojom je lebdio Božji duh i unio u nju svjetlost.

„**I gle! otvoriše se nebesa i ugleda duha Božjega gdje silazi kao golub i spušta se na nj . . .**" Vratila se Noina golubica! Vratila se i nikad više neće ostaviti tu vodu, iz koje će se neprekidno rađati obnovljeni čovjek. Opet je tu voda svjetlosti, nad kojom stalno lebdi Božji duh. Svi smo primili tu vodu Božjeg Duha u sakramentu Kristova krštenja. Ali ne zaboravimo kako je Krist navijestio to krštenje. Ono treba da u nama neprekidno sadrži život milosti Kristove na podlozi njegova čovještva, a to je na podlozi našeg ozbiljnog nastojanja i neprekidne uporne borbe da u svakom trenutku života i svaki od nas bude uistinu čovjek. Onakav čovjek kakav je istaknut u prvom današnjem čitanju – čovjek koji uvijek čini što je pravo, i to čini svima, jer se u tom čitanju ističe da to pravo treba da čini svim narodima i da na čitavoj zemlji uspostavi pravdu. Nema pravde ako se drugim narodima uskraćuje pravičnost. A nema ni ljubavi ni milosrđa ako se na svakog čovjeka ne gleda kao na svog bližnjega. Zato u drugom čitanju govori apostol Petar: „**Uistinu shvaćam da Bog nije pristran, nego u svakom je narodu njemu mio onaj koji ga se boji i čini što je pravo.**" U svjetlu ovih riječi preispitajmo malo svoj kršćanski život. Naći ćemo u njemu stalnu borbu protiv svog vlastitog krštenja. Ne čudimo se toj borbi. Sotona je u nama potiče. Ali neće nam moći ništa učiniti. Krist je u nama. Ali on je u nama ako ispravno shvaćamo značenje njegova krštenja od Ivana Krstitelja u vodi Jordana. Takvu je podlogu on dao našem krštenju. Ona treba da znači obnovljeno čovještvo, čovjeka svjetlosti, koji može u svojoj težnji da se javi i u svim narodima i u svim religijama i u svim ideologijama. Nju, tu podlogu, traži Kristovo krštenje da na njoj izgrađuje kraljevstvo Božje. Užas nastaje ako se to kraljevstvo počne odvajati od one podloge. Tada se ostvaruje ona Kristova žalost: kad su djeca tame kadikad mudrija od djece svjetlosti . . . Zato čuvajmo u sebi svoje krštenje. Imajmo otvoren pogled na sve narode, na sve ljude i svijetlimo im svijetlom vodom Duha Svetoga, kojom smo preporođeni, i koja se sastala s Duhom Svetim ponovo i zauvijek kad je Krist najavio veliki sakramenat svog krštenja stupajući u vodu Jordana, da to Ivanovo krštenje, kojim je krstio čovjek pravednosti, bude stalna podloga životu onih koji će ulaziti u njegov veliki i stvarni sakramenat krštenja.

Iz 49, 3. 5–6
1 Kor 1, 1–3
Iv 1, 29–34

DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

Kako da se uvedemo u Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana? Ne treba da se mučimo tim pitanjem. Pred nama je riječ Božja postavljena u čitanjima današnje nedjelje. Sam Duh Sveti odgovara na to pitanje. Toliko je važna stvar kršćanskog jedinstva u naše vrijeme da novi raspored čitanja Sv. pisma nije mogao biti bez jasnog uputstva Duha Svetoga kako treba pristupiti rješavanju tog značajnog pitanja. Ovo je nedjelja riječi Duha Svetoga. Nađimo je u današnjim čitanjima!

Prvo čitanje iz knjige proroka Izaije sadrži riječi Gospodnje Izraelu: **„Ti si Sluga moj, Izraele, u kom ću se proslaviti!"** A Izrael odgovara: **„Proslavih se u očima Gospodnjim, Bog mi bijaše snaga."** Izrael je bio starozavjetna Crkva. On je bio ona prava vjera čovječanstva prije dolaska Kristova. Tom Izraelu rekao je Gospodin da će ga proslaviti, i Izrael odgovara da se on zaista i proslavio, jer mu je Gospodin bio snaga. Izrael Novog zavjeta to smo mi, Crkva Katolička kojoj pripadamo. I zaista je ona proslavljena po čitavome svijetu. Riječi Svetog Oca pažljivo prate svi narodi bilo koje vjeroispovijesti, pa i oni koji ne vjeruju. Ugled je Crkve porastao do svesvjetskih visina. I mi zaista možemo kao stari Izrael odgovoriti: „Proslavili smo se, Gospodin nam je bio snaga." Ali nastaje pitanje da li je to dosta? Čitajmo dalje što se sadrži u prvome čitanju. Gospodin govori: **„Premalo je da mi budeš sluga, da podigneš plemena Jakovljeva i vratiš ostatak Izraelov . . ."**

Što znače ove riječi? Znače baš ovo što sadrži nastupajuća Molitvena osmina. U Crkvi je nastojanje i rad da se svi narodi svijeta u svojim vjeroispovijestima sjedine u jednoj Crkvi, pogotovo da se sjedini „Ostatak Izraelov", a to je onaj dio kršćanstva koji još nije u jedinstvu s nama . . . Dakle stanje u Crkvi, stanje nas pripadnika toj Crkvi, odgovara prvoj i drugoj riječi Gospodnjoj. Mi smo se proslavili po cijelom svijetu u ovom velikom ugledu Crkve i među nama je živo nastojanje za sjedinjenje svih u jedinstvenu Crkvu. Ali nastavlja se riječ Gospodnja. Nije to još dosta. Gospodin čak doslovno kaže da je to premalo. Dolazi konačno njegova riječ: **„Nego ću te postaviti za svjetlost narodima, da budeš spas moj do na kraj zemlje."** Eto nam čitavog uputstva Duha Svetoga za ovu Osminu i za ovo opće naše nastojanje oko sjedinjenja svih ljudi u jednoj Crkvi. Lijepo je to što je naša Crkva toliko ugledna u cijelom svijetu. Ali ne smijemo ostati samo da uživamo u tom ugledu, u toj slavi Crkve. Gospodin traži od nas da podignemo sva plemena i da vratimo ostatak Izraelov. Drugim riječima traži od nas apostolat jedinstva i kršćana i svih ljudi. Ali ni to još nije dosta. Treba da svijetlimo svim narodima i da budemo spas Gospodnji do na kraj zemlje. To je konačna riječ današnjeg prvog čitanja. Moramo svijetliti narodima, a svijetli se svojim životom. Moramo dati primjer pravog kršćanina. Moramo biti „spas Gospodnji do na kraj zemlje". Svi narodi, sve vjere, svi ljudi treba da osjete blagodat našeg spasavanja, da osjete kako ih preko nas Bog ljubi djelotvornom ljubavlju i tako da budemo svjetlo Gospodnje pred svim narodima. Eto nam putokaza Gospodnjeg za ulazak u ovu Osminu. Treba da izgradimo u sebi prave kršćane. Da svi vide u nama ostvareno Evanđelje. Da svi osjete preko nas Kristovu ljubav, koja ne odbacuje od sebe ni jednog čovjeka. Zaista nije moguće naći stvarnijeg puta u molitvenu Osminu za jedinstvo svih kršćana, pa i svih ljudi, od riječi Gospodnje sadržane u prvom čitanju današnje nedjelje.

Budimo u isto vrijeme i ljudi jake vjere i bezgranične ljubavi. Nikada se naša ljubav ne smije zaustaviti pred bilo kim. Držimo stalno na pameti riječ Gospodnju iz prvog čitanja da treba da svijetlimo svim narodima i da budemo spas Gospodnji do na kraj zemlje. A pogotovo to važi za kršćane, koji kao i mi prizivlju ime Isusovo. Zato prihvatimo svim srcem riječ apostola Pavla u drugom čitanju, gdje on spominje sve one koji na bilo kojem mjestu prizivlju ime Isusovo, ime Gospodina našega, i njihovog i našeg. Riječi koje se tako savršeno mogu primijeniti na današnje stanje u kršćanstvu. Obuhvatimo u našoj molitvi i u našoj ljubavi sve te „koji bilo na kojem mjestu prizivlju ime Isusa Krista, Gospodina našega, i njihovog i našeg".

I onda pogledajmo treće čitanje, to jest današnje Evanđelje. Ivan je ugledao Isusa gdje dolazi k njemu, pa mu reče: „Evo Jaganjca Božjega . . . Ja ga nisam poznavao." – nastavlja Ivan. – „Ali promatrao sam Duha gdje silazi s neba kao golub i ostaje na njemu." Mi se zaista često pitamo: kako da nađemo put do jedinstva svih kršćana? Kada će svi kršćani moći da u jednoj jedinoj kršćanskoj Crkvi reknu ove riječi Ivanove: „Evo Jaganjca Božjega . . ."? Onda kad svi budu osjetili u nama jasan putokaz Duha Svetoga, koji će ih dovesti do Krista u Crkvi. A taj isti putokaz je doveo i Ivana Kristu. Nije ga ni on poznavao. Ali Duh Sveti ga je doveo k njemu. Zato ova Osmina mora biti na osobit način prožeta našom molitvom Duhu Svetome. Nažalost, među suvremenim kršćanima mnogo je zanemarena pobožnost prema trećoj Osobi Presvetog Trojstva. Sve su tri Božanske Osobe jednake. Dakle, treba da je jednaka i naša pobožnost prema njima. Sveto djelo jedinstva neka oživi tu pobožnost. Na nju nas potiče današnje Evanđelje. Doći će Duh Sveti, dozivan našom molitvom, doći će pred sve kršćane, i onda i pred sve ljude, i svi će se naći u jednoj Crkvi, koja je jedna, kao što je jedan Krist, i svi će joj reći slavnu pobjednu riječ današnjeg Evanđelja: „Evo Jaganjca Božjeg, evo, koji oduzima grijehe svijeta . . ."

Iz 8, 24; Vg 9, 1–4
1 Kor 1, 10–13. 17
Mt 4, 12–23

TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

Današnja nedjelja je također u velikoj Oktavi sjedinjenja kršćana. Nastavlja se riječ Gospodnja iz prve nedjelje.

Prvo čitanje govori o poganskoj Galileji. Nju se nije smatralo dostojnom jeruzalemske Crkve. Gospodin ju je sam obescijenio. Znači, da nije dovoljno sudjelovala u Gospodnjim milostima. Previše je popuštala poganskim uticajima. Ali što znači to obescjenjivanje Gospodnje? Znači, u isto vrijeme, i njegovu pojačanu ljubav. Je li se netko udaljio od Božjeg puta, Gospodin ga ne mrzi, nego ga traži. Traži ga s ljubavlju oca koji želi da nađe svog izgubljenog sina, traži ga s ljubavlju pastira koji želi da nađe svoju izgubljenu ovcu. Taj put Gospodnji treba da je i naš put. Ne bi onda bilo mržnje prema onima koji su se od nas odvojili i ne bi smjelo da našu ljubav prema njima nadomjesti naše neprekidno dokazivanje kako su oni na krivom putu. A u tu pogrešku bila je upala starozavjetna Crkva. Zato će ona doživjeti potresno iznenađenje. Iz prezrene Galileje doći će Mesija. Tako će Judeja biti kažnjena za njeno uporno i puno mržnje podcjenjivanje galilejske Crkve.

Istina ne smije nikada biti odvojena od Ljubavi, Krist je i jedno i drugo. Odvajati to dvoje pod imenom Kristovim znači razdvajati samog Krista. To je smisao drugog čitanja, Prve poslanice apostola Pavla Korinćanima. **„Zaklinjem vas imenom Gospodina našega Isusa Krista** – piše apostol Pavao – **budite svi iste misli i istog osjećaja."** Misao znači nauku, a osjećaj znači ljubav. Ondje gdje ne možemo biti iste misli, budimo istog osjećaja. Naša ljubav, i to iskrena, proživljena ljubav, treba da obuhvati sve ljude. U prvom redu treba da obuhvati sve kršćane. Zato apostol Pavao udara teškim riječima na podijeljene

kršćane, koji su sasvim izgubili ljubav jedni prema drugima. Među njima je svađa. Eto, tu tešku riječ spominje apostol u svojoj poslanici. Svađaju se. Jedina je riječ među njima riječ razdora. Jedan dovikuje: „Ja sam Pavlov". Drugi: „Ja sam Apolonov". Treći: „Ja sam Kefin". Četvrti: „Ja sam Kristov". I baš ovaj posljednji, koji govori da je Kristov, najmanje pripada Kristu. Kad je Kristov, zašto ne slijedi Kristovu ljubav, pa smiri tu opaku svađu među podvojenom braćom? Možda je neće moći smiriti. Ali svakako mora nastojati, i to iskreno nastojati, da te svađe ne bude. Zato apostol Pavao postavlja jedno teško pitanje: „Zar je Krist razdijeljen?" Evo što mi uvijek činimo kad propovijedajući Krista potičemo na svađu: razdjeljujemo samog Krista. Cijepamo u njemu ljubav i odvajamo je od istine, a to je u njemu neodvojivo.

„Je li Pavao raspet za vas? Ili ste u Pavlovo ime kršteni?" Tako Pavao poručuje onima koji se ponose što su Pavlovi sljedbenici i u ime njegovo potiču na svađu. Koliko je sve velika njegova poniznost! On se grozi od tolikog svog uzvisivanja, i neće nikakvih svojih sljedbenika. Takva poniznost treba da bude u svima koji su svjesni da pripadaju pravoj Kristovoj Crkvi. Kršćani su svi koji su kršteni. Zato apostol Pavao piše da ga nije poslao Krist krstiti, to znači Krist krsti, a ne Pavao. Ali navještati Evanđelje, to ga je zaista poslao. Evanđelje je, dakako, istina, i mi se moramo pridržavati te istine. Ali uvijek u ljubavi. Dakle ne mnogo bacati naglasak na mudrost besjede – kako glasi Božja riječ u ovoj poslanici. Tako naglašavanje naše mudrosti moglo bi obeskrijepiti križ Kristov, kojim je Krist, iz ljubavi prema čovjeku, do poniženja ponizio samog sebe.

I zato nam dolazi treće čitanje, to jest. Evanđelje današnje nedjelje u velikoj Oktavi kao vizija koja nas u isto vrijeme ushićuje i potresa. Iz prezrene Galileje dolazi Krist. Taj narod što je sjedio u tmini vidje svjetlost veliku, onima što mrkli kraj smrti obitavahu, svjetlost jaka osvanu . . . Iz zalutale Galileje krenuo je Krist u pravovjernu Judeju, da slomi njenu oholost. Jer baš zato što je bila pravovjerna, morala je imati prvenstvo ljubavi, a ne da svoju pravovjernost zamagli onom i onolikom svojom oholosti.

To je prvi dio današnjeg Evanđelja. A u drugom dijelu spominju se dva brata. Baš tako stoji napisano: dva brata. To su bili Simon, nazvani Petar i Andrija. Krist ih je obojicu pozvao k sebi. I postali su njegovi veliki apostoli.

Zatim Evanđelje govori, kako je Isus pošao naprijed i ugledao druga dva brata. To su bili Ivan i Jakov, sinovi Zebedejevi. I oni su ostavili sve i pošli, sjedinjeni u ljubavi, za Kristom.

Čitajući to ponavljanje dviju riječi u jednom i drugom slučaju, riječi koje glase: dva brata, ne možemo a da ne vidimo, kako nas Duh Sveti podsjeća na kršćansku stvarnost ovog našeg vremena. U toj stvarnosti smo mi katolici i odijeljena kršćanska braća: Pravoslavni i Protestanti. Pristupimo k prvima, ali kako da pristupimo? Nikako drugačije, nego onako kako govori Evanđelje. Pristupimo kao brat k bratu. Budimo dva brata. Neka nas takve sagleda Božanski Spasitelj u svom prolazu kroz današnje vrijeme. A onda budimo brat jednoj drugoj skupini kršćana, koje nazivljemo Protestantima. I tu nek nas vidi Spasitelj kao dva brata. Tako će se ostvariti ono prekrasno i potresno Evanđelje, u današnjem Evanđelju dviju riječi, koje glase: dva brata. Isus je pošao naprijed i ugledao dva brata i pozvao ih k sebi. A onda je opet pošao naprijed i opet ugledao dva brata i pozvao ih k sebi. Divna vizija koju nam otvara današnje Evanđelje, treba da bude, istinski i s čitavom dušom prihvaćen, program svih nas u ovoj Oktavi i u čitavom našem djelovanju za sjedinjenje kršćana.

A onda dolazi završetak Evanđelja koji nam naprosto otvara pogled na čitavo čovječanstvo. To znače one riječi: silan svijet i ono nabrajanje nekih zemalja. Znači univerzalnost, i sveopći ljudski rod. On treba čitav da postane Kristov. Naša Oktava za sjedinjenje kršćana treba da znači prvi korak na tom putu. Treba da se damo svi na sveto djelo sjedinjenja svih kršćana. Ali ne smijemo ostati samo na tome. Svi su ljudi Božja djeca. Sjedinjeni kršćani treba da takvim pojačanjem svojih snaga krenu u široku akciju ljubavi koja će za Krista osvajati čitav svijet.

ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

Sef 2, 3; 3, 12–13
1 Kor 1, 26–31
Mt 5, 1–12a

U propovjedima dviju prošlih nedjelja, koje su bile u vezi s molitvenom Oktavom za sjedinjenje kršćana, mogli smo vidjeti, koliko sve Božja riječ naglasuje poniznost. Ali ne samo u pogledu svetog rada za sjedinjenje kršćana, nego uopće, u svakom vidu našeg života i djelovanja na zemlji, poniznost je temeljna krepost. Ljubav kraljuje. Ona je vrhunska krepost. Ali u dnu tog vrhunskog savršenstva i u temeljima njena kraljevanja je poniznost. Krist je ponizio sam sebe i htio je da čuje od one koja će ga prenijeti u čovještvo njenu duboku poniznu vjeru: evo službenice Gospodnje. Tu je temelj Evanđelja. Na toj podlozi rodila se i razvila Kristova blaga vijest i dosegla najviše dostignuće ljubavi. Zato sada, kad smo izišli iz Oktave za sjedinjenje kršćana i da se ne bi pomislilo, kako je poniznost osnovno i jedino potrebita u tu svrhu, Božja nam je riječ istakla i u ovu nedjelju krepost poniznosti. Još smo na početku nove godine. Pred nama je čitav niz pitanja nadnaravnog i naravnog značenja, koje treba rješavati u nizu propovjedi kroz čitavu ovu godinu. Poniznost mora biti u temelju svih tih rješavanja. Svih bez razlike. Gledajmo u sav taj niz pitanja, gledajmo bez straha, ali stojeći čvrsto na podlozi poniznosti. To, eto, znači današnja nedjelja. Ona je nedjelja poniznosti.

Ali možda će netko reći, da nije tako. Današnje Evanđelje doduše ističe poniznost, ali jednako ističe i sve druge kreposti. Po čemu se može zaključiti, da je današnja nedjelja nedjelja poniznosti? U Evanđelju se govori i o mirotvornima i o ožalošćenima i o progonjenima i o milosrdnima i o onima koji su čista srca . . . Zašto onda nije nedjelja milosrđa, pravde, utjehe, mira, čistoće? Dakle prije bi se reklo, da je ova nedjelja, nedjelja svih kreposti, a ne samo da se nazove nedjeljom poniznosti.

Takav jedan prigovor može nastati samo ako se zaboravi organsko shvaćanje Crkve i čitavog kršćanskog duhovnog života. Poniznost ne isključuje, nego se u smislu jedne organske cjeline povezuje sa svim ostalim krepostima. To organsko shvaćanje Crkve i čitava njena života moramo stalno imati u vidu u svim propovjedima koje ćemo slušati kroz ovu godinu i uvijek.

Da – možda će opet netko reći. Ali iz čega proističe, da bi taj temelj bila naša poniznost? Iz prvog čitanja današnje nedjelje. Odmah na početku tog čitanja stoje riječi: **„Tražite Gospodina svi skromni na zemlji."** Velike su to riječi. To je početak. Zatim se nastavlja ovako: **„Svi koji izvršavate odredbe njegove."** I dalje: **„Tražite pravdu . . ."** Sve je to poteklo od onog postavljanja poniznosti u sam početak traženja Gospodnjeg života i riječi. Tu je dakle temelj. Pa da nam se ne bi on u daljnjem tom traženju izmakao ispod nogu, riječ prvog čitanja i dalje vrlo često naglasuje poniznost. I konačno u tom istom čitanju dolazi rečenica, koja očevidno pokazuje temeljno značenje poniznosti. Ta rečenica glasi ovako: **„pustit ću da u tebi opstane samo skroman i čedan narod . . ."** Iza toga slijedi, da će takav narod imati i ostale kreposti: „Oni neće više činiti nepravdu, neće govoriti laži, neće varati, moći će pasti i odmarati se, i neće im nitko smetati . . ." Tu je, eto, u suštini sadržano današnje treće čitanje, to jest nedjeljno Evanđelje. Sva ona ljepota kršćanskih kreposti, koja se, kao raskošno cvijeće, bogato i mirisno, rasulo u današnjem Evanđelju pred naše oči, proističe iz prvog današnjeg čitanja, koje naglasuje poniznost kao temelj duhovnog života i čitavog čovječjeg života pod svim vidovima uopće.

Ponavljamo: Na početku smo nove godine. Nemojmo da u našu dušu uđe kobno shvaćanje, kao da je poniznost temeljna krepost samo u smislu duhovnog čovjekova života. Često puta ta riječ: duhovni život ograničuje se samo na religioznost čovjekovu, na molitvu i ostale oblike pobožnosti. Treba da se oslobodimo tog kasapljenja čovjekova. Čovjek u čitavom svom djelovanju, u čitavom svom životu treba da ima u sebi živu svoju duhovnost. A u toj duhovnosti uvijek je temelj poniznost.

Ne treba da se mnogo trudimo, kako ćemo to dokazati. Čitavo čovječanstvo našeg vremena još uvijek stoji pod dojmom drugog svjetskog rata. Tu smo mogli vidjeti, do čega dovodi suprotno postupanje riječi Gospodnjoj iz današnjeg čitanja. Vrline naroda koji su se zaista isticali svojom visokom i bogatom kulturom htjelo se razvijati i dalje i dovesti do najširih dostignuća na temelju krajnjeg preziranja poniznosti. Vidjeli smo posljedice. Strahota i za te narode i za čitav svijet. Zato bi današnju nedjelju, kao nedjelju poniznosti, trebalo da prihvati čitavo čovječanstvo. Ono čitavo trebalo bi u ljepoti današnjeg Evanđelja, da uvidi opće čovječanski put u tu ljepotu, koji ima svoj početni putokaz u prvim riječima današnjeg čitanja, gdje Gospodin govori, da tražiti poniznost znači tražiti samoga Njega.

Zato, pošto smo pročitali prvo čitanje i razumjeli njegovu vezu s rajskom ljepotom današnjeg evanđeoskog odlomka, prihvatimo s razumijevanjem riječi apostola Pavla, sadržane u današnjoj poslanici Korinćanima: **„Tko se hvali u Gospodinu neka se hvali."** S tim, tako dubokim i značajnim riječima, završuje se današnje drugo čitanje. Sve imamo od Boga, a Bog traži prije svega poniznost. Imajmo to uvijek pred očima i u javnom i u privatnom životu. Inače će mudri i silni i plemeniti pasti ispod razine ludih. Kako se sve to obistinilo pred očima suvremenog čovječanstva! Zato podržavajmo u sebi svijest, da smo i slabi i prezreni i neplemeniti. Sve smo to zato, jer smo grješnici. Jedini potpun čovjek je Isus Krist, i mi utoliko napredujemo u čovještvu, u koliko se više suživljujemo s Kristom. Zato apostol piše: **„Od njega je da vi jeste u Kristu Isusu, koji nama posta mudrost od Boga, i pravednost, posvećenje i otkupljenje."** Velike riječi, koje zaista opravdava povijest i naročito povijest našega vremena. Uzmimo ih kao temelj našeg života, kao što ih je današnja nedjelja uzela kao temelj svojih čitanja.

Iz 58, 7–10
1 Kor 2, 1–5
Mt 5, 13–16

PETA NEDJELJA KROZ GODINU

Prošle nedjelje vidjeli smo u čitanjima, kako je poniznost temelj kršćanske duhovnosti. Na tom temelju razvit će se pravilno sve ostale kršćanske kreposti: onih osam blaženstava, koje je Krist obećao onima koji ga slijede. Dakle prošla nedjelja bila je teorijsko gledanje u kršćanstvo. Mora se imati takvo gledanje. Ali ipak samo to gledanje bez zornog pokazivanja kako ga treba primjeniti na život, može ostati jednostrano. To ne treba dokazivati. Život je nažalost to izdašno dokazao i dokazuje. Nije lako održavati ravnotežu u životu uza sve ispravno teorijsko gledanje. Zato nam dolazi današnja nedjelja sa svojim lijepim čitanjima. Božji Duh nas u tim čitanjima naprosto vodi za ruku kroz život. O koliko je to sve potrebito . . .!

Razmotrimo prvo čitanje. Tu se tako lijepo i zorno govori o dobrim djelima, o kršćanskoj djelotvornoj ljubavi, bez koje ne može biti kršćanstva. **„Podijeli kruh svoj s gladnima, uvedi pod krov svoj beskućnike, odjeni onog koga vidiš gola . . ."** Eto, kako treba očitovati kršćanstvo. Kamo sreće, da su se kršćani toga uvijek držali . . . Bilo je kršćana koji su uza sve svoje teorijsko gledanje zatajili i strašno zatajili u djelotvornoj ljubavi. Zato čitajmo u svjetlu historije i savremenosti, današnje prvo čitanje. Gledajmo, koliko je sve ono savremeno. **„Pred tobom će ići tvoja pravda, a slava Gospodnja bit će ti zalaznicom. Vikneš li, Gospodin će ti odgovoriti, kad zavapiš, reći će: „Evo me . . ."** Upamtimo i duboko unesimo u dušu sadržaj ovih čitanja. Bez pravde, bez ljubavi, koja ne ostaje samo u teoriji, nego se očituje i u životu, ne može biti kršćanstva.

Ali ima i druga suprotnost. Zanemaruje se vjerovanje i unutarnje čovjekovo odricanje. Ima ih koji misle da je ovo dosta: dobra djela činiti, a da ne treba ni vjerovati ni krotiti svoje požude. Čujmo što nam govori drugo čitanje. Apostol Pavao u svojoj poslanici Korinćanima piše doslovno ovako: **„Kad dođoh k vama, braćo, ne dođoh s uzvišenom besjedom ili mudrošću navješćivati vam svjedočanstvo Božje, jer ne htjedoh među vama znati što drugo osim Isusa Krista, i to raspetoga . . ."** Dakle ništa drugo, nego Isus Krist i to: raspet. Isus Krist, to je naše vjerovanje. A riječ raspet znači naše odricanje. Dakle uporedo s našim dobrim djelima u pravdi i ljubavi, treba da se odvija naš duhovni život u vjeri i u odricanju. Dva čitanja, eto, to su dva zorna, stvarna putokaza. Božji Duh nas u današnjim čitanjima naprosto vodi za ruku kao otac svoje dijete. Držimo njegovu ruku u svojoj. Ta dva čitanja to su dva oka koja gledaju u jedino ispravno shvaćanje kršćanskog života.

Plod tog shvaćanja bit će ono što se sadrži u trećem čitanju, to jest u Evanđelju današnje nedjelje. Isus nam govori: Vi ste sol zemlje i vi ste svjetlo svijeta. Bit ćemo to, ako primijenimo na svoj život riječ prvog i drugog čitanja. Inače će so obljutaviti i neće biti ni za što drugo, nego da se baci van i da je ljudi pogaze. I svjetlost neće više biti svjetlost, nego će se sakriti u zasjen, da više nikome ne svijetli . . . A svjetlost mora svijetliti, jer se Evanđelje završuje riječima: Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave oca vašega koji je na nebesima . . . Dobra djela učinit će, eto, to: Ljudi će ih vidjeti i slavit će našeg oca na nebesima. Dobra djela okrenut će ljude k Bogu i dovest će ih do iskazivanja slave Bogu u ispovjedanju vjere.

U našoj realističkoj književnosti opisuje se ovaj događaj: U jednom selu zagorske Dalmacije živio je čudno opak čovjek. Družio se samo s jednim seljaninom, koji je bio malo bolji od njega. S njim se opijao i smišljao zlo na sve i svakoga. Pročulo se, da je teško obolio taj čovjek. Svećenik ga je posjetio. Na sve njegove riječi odgovarao je s takvom zlobom i podmuklim podrugivanjem, da je svećenik otišao bez ikakvog uspjeha. A dogodilo se, da se baš tih dana imao vjenčati sin njegova susjeda. Kuća je tog susjeda bila tik uz kuću ovog čovjeka. Taj opaki čovjek dozvao je k sebi onog svog druga, pa je onako bolestan skupa s njim dovikivao svake pogrdne riječi i ruganja, da pomuti svadbeno veselje u kući tog susjeda. U toj kući se zaista sve to čulo, bili su svi pomućeni i kao nečim otrovani. Ali ona istom vjenčana nevjesta, koja je s oltara svog vjenčanja došla tada, prvi put, u tu kuću, bila je jedno pravo evandeosko dijete, dijete Marijina razumijevanja Kristovih riječi, koje je možda prenijela baš iz svoje duboke pobožnosti prema Mariji. Na svu tu zlobu, koja je otrovala njen svadbeni dan, ona je odlučila postupiti evandeoskim postupkom. Odmah sutradan otišla je u kuću tog demonskog susjeda. Pozdravila ga je, očistila mu sobu, uredila krevet . . . On je gledao mrko, bez riječi. Ali ona je došla i sutra i prekosutra i kad god je mogla. Čovjek je počeo da biva drugačiji. Sve, iz dana u dan, bolji i bolji. Sam je zvao svećenika, ispovijedio se, pozvao ljude iz sela, s njima se kršćanski oprostio i umro prelijepom, smirenom smrću.

Eto ostvarenih riječi iz današnjeg Evanđelja. **„Vi ste svjetlost svijetu, vi ste so zemlje . . ."** Eto i prvog i drugog i trećeg čitanja. Sva tri u životu jedne priproste, seljačke djevojke . . . Književnik je prenio njen primjer pred mnoštvo čitalaca. A Božanski Učitelj prenijet će njenu slavu pred mnoštvo čitavog broja anđela i čitavog broja ljudi u slavi, koja će trajati uvijek jednaka kroz svu vječnost.

ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Sir 15, 15–20 (Vg 15, 16–21)
1 Kor 2, 6–10
Mt 5, 17–37

Sloboda čovjekova. To znači prvo čitanje današnje nedjelje. Sloboda je najveće što je Bog dao – riječ je pjesnika svesvjetskog glasa, Dantea Alighieri. „Ako hoćeš, možeš **držati zapovjedi, u tvojoj je moći da budeš vjeran. On je pred tebe stavio vatru i vodu: za čim hoćeš pruži ruku svoju.**" I onda nastavlja prvo čitanje ovako: „**Pred čovjekom je život i smrt, što on više voli, to će mu se dati**". Istina, „**oči Gospodnje počivaju na onima koji ga se boje. Nikome nije zapovijedio Gospodin, da bude bezbožnik, niti mu je dao dopuštenje za grijeh.**" Ali mi možemo griješiti, možemo biti bezbožnici, možemo ići protiv Božjoj volji, riječi i zakonu. Tolika je, eto, čovjekova sloboda.

Što ćemo izabrati? Pred nama je, kako veli riječ Gospodnja, i život i smrt. Sami ćemo biti krivi, ako propadnemo u vječnoj smrti. Sami to mi izabiremo po našoj slobodnoj volji. Budimo mudri? To nam dovikuje apostol Povao u drugom čitanju. Gdje se više traži od nas mudrosti, nego u tvom strašnom biranju između vječnog života i smrti? Prihvatimo mudrost Božju, a ne mudrost ovoga svijeta. Gospodin nam je dao svoju riječ, da mi u svojoj slobodi prihvatimo tu riječ. Pa neka dođu ne znam kako proslavljeni i mudri knezovi ovoga svijeta koji nas uče protivno Božjoj riječi, ne prihvaćajmo tu njihovu mudrost! Bog sam objavio nam je po Duhu put u vječno spasenje. Šta mogu tu svi bijedni knezovi ovoga svijeta? Njihova se mišljenja mijenjaju. Jedno vrijeme ovako, drugo vrijeme onako. A Božja istina, sadržana u Objavi, koju Duh Sveti nepogrešivo tumači svakom pokoljenju, ostaje uvijeke.

Zato treće čitanje, to jest Evanđelje današnje nedjelje, počinje riječima Kristovim: „**Nemojte ni pomisliti da sam došao dokinuti zakon ili proroke. Nisam došao dokinuti nego dopuniti.**" Riječ Gospodnja se sve više objavljuje kroz vrijeme, i mi treba da svi surađujemo na njenom sve dubljem, i širem, i sve podesnijem očitovanju. To naročito vrijedi sada, poslije Drugog vatikanskog koncila. Novo vrijeme traži nova otkrivanja u Božjoj riječi i što podesniju njenu primjenu. Ali ne smije se ići protiv te riječi. Zato moramo ustati protiv tih, što ih apostol Pavao nazivlje knezovima ovog svijeta, pa makar ti knezovi bili i u samoj Crkvi, a koji idu protiv učiteljstva Crkve i zavode svijet onom nekom svojom mudrosti, na koju apostol udara onako teškim riječima. Eto, sam Božanski Učitelj u Evanđelju nam govori da se riječ Božja nikad ne ukida, nego se samo ispunja. Ništa iz te riječi Božje neće proći. „**Ni jedno slovce, ni jedan potezić.**" Sve ono što je u suštini Božja riječ treba da se najvećom pažnjom čuva i sluša. A što je sve u suštini Božja riječ, to će nam kazati crkveno učiteljstvo, a ne kojekakvi „knezovi ovoga svijeta".

Dakle onom slobodom, kojom nas je odlikovao premudri i predobri Bog poslužimo se u pravoj mudrosti. A to je mudrost u Božjoj objavi, koju Duh Sveti stalno podržava i nepogrešivo naučava preko učiteljstva Crkve. Ništa se tu ne smije dokinuti, nego se pod vodstvom Crkve dalje izgrađuje u rastu živog organizma Crkve. Tako ćemo ispravno upotrijebiti veliki dar slobode, koji ima svatko tko se zove čovjek. Ali u nastavku današnjeg Evanđelja Božanski Učitelj hoće da nas pouči i kako da se borimo protiv grijeha. Jer grijeh je kadar da tako zarobi čovjeka, da sloboda postaje u njemu sve manjom i manjom. Počinje s grijehom oholosti koji je upropastio odmetne anđele i prvog čovjeka: „**Čuli ste da je rečeno starima: ne ubij. A ja vam kažem**, – govori Božanski Učitelj – **svatko ko se srdi na brata svoga bit će podvrgnut sudu. Ako bratu rekne: „glupane", bit će podvrgnut vijeću. Ako reče: „luđače", bit će podvrgnut ognju paklenome.**" Što to znači? Može li to biti, da ako netko nekome reče: luđače, da će zato poći u pakao? Nemojmo se zaustaviti na pojedinim riječima, nego uočimo smisao svih riječi skupa. Težište tih riječi Gospodnjih je na onom stupnjevanju, koje se sadrži u tim riječima. Dvojica su se zamrzila i došlo je među njima do prve teške riječi. Šta sada? Zaustavi se! To je riječ Gospodnja. Ne daj da dođe do druge riječi, jer će te dovesti do daleko težih posljedica. Zaustavi se, ali sad će ti se biti teže zaustaviti. Dođe li treća riječ, može da nastupi tako teško djelo, da je u punom smislu smrtni grijeh i da zaista zaslužiš pakao. A taj pakao od čega je došao? Od one jedne riječi. Od te jedne riječi nastalo je toliko zlo u onom kobnom stupnjevanju mržnje i srdžbe. Oholost je vodila u mržnju u njenom sve jačem stupnjevanju. Imamo bezbroj slučajeva i čak strašnih povjesnih događaja, koji su širom, i mnogima, otvorili vrata paklena, a počelo je od jedne riječi, od jedne sitnice, na kojoj su se morali ljudi zaustaviti, da su na vrijeme pomislili o dubokoj pouci današnjeg Evanđelja. Da su žrtvovali onu prvu riječ ili barem na njoj se povukli žrtvujući u sebi otrovni napon oholosti, bili bi u nekoj dobroj nakani pomogli nekoj duši u čistilištu ili nekoj drugoj dobroj svrsi. A ovako su se najedanput našli u punom smrtnom grijehu, dostojni vječne kazne u paklu. Do toga ih je, eto, dovelo, ono kobno stupnjevanje.

Sad Božanski Spasitelj govori o drugom od onih triju glavnih zala. Prelazi na bludnost. Ona počinje od požudnog pogleda. Tu se treba zaustaviti. Oko koje se predaje požudnom pogledu redovito vodi u bludni grijeh. Treba čovjek da čuva svoje oči. Ma koliko zavodna bila slika prizora, čovjek se mora s pomoću Božje milosti boriti protiv nje svim silama. To znače one riječi: ako te desno oko sablažnjava, iskopaj ga i baci od sebe. U istom stilu govori ovdje Božanski Učitelj kao i prije u pogledu mržnje i srdžbe, koja izvire iz oholosti. Smisao nije u pojedinim riječima, nego u čitavom sastavu riječi. Iza pogleda, onog požudnog pogleda, dolaze dodiri. To je stupnjevanje u bludnom grijehu. Zato sad Božanski Spasitelj govori o desnici koja sablažnjava poslije onog požudnog oka. I tu treba čovjek da najoštrije postupi u ovom stupnjevanju protiv grijeha, i u tom smislu treba razumjeti ovu drugu Isusovu riječ: „**Ako te desnica tvoja sablažnjava, odsjeci je i odbaci od sebe**". Inače u još daljem stupnjevanju doći će do rasula obitelji. Doći će do onog bića koji tako teško udara današnje društvo, a koji je Krist pretkazao riječima: „**tko otpusti svoju ženu navodi je na preljub i tko se otpuštenom oženi, čini preljub.**"

Posljednji odlomak današnjeg Evanđelja govori o zakletvi. Ona se najčešće traži, kad je riječ o imovini. Grijeh lakomosti otvara nepravedne parnice, i krive zakletve najčešće su u tom grijehu. Dakle oštrica riječi Evanđelja udara i najviše je uperena protiv tog trećeg najvećeg zla. Ali krajnji domet i konačni cilj ovih Isusovih riječi jest sigurno taj, da uopće ne bude zakletva. Moramo uporno ići k tom cilju. Kod mnogih kršćana, a i kod mnogih ljudi, koji izgrađuju sebe na naravnom zakonu, koji je Bog dao čovjeku, taj cilj je već postignut. Ima ljudi koji ulijevaju toliko povjerenje da nikome ne dođe misao da od njih traži zakletvu. Stalna njihova borba protiv grijehu podigla ih je do te visine. Zakon će je tražiti, jer ne može praviti razlike, ali pojedini ljudi ne. Oni su uvjereni, kad takav čovjek reče: da ili ne, da je rekao istinu. Eto, za tim ide Božja riječ: Da svi postanemo takvi. A postat ćemo takvima, ako budemo točno vršili zapovijedi Evanđelja. Tada ćemo zaista biti u potpunom smislu ljudi slobode. Nezarobljeni od ničega na svijetu. Učenici škole mudrosti, škole Objave koja nadopunja naravni zakon u čovjeku i jača ga milostima. To je ideal Evanđelja. Slobodan čovjek! Izgrađen u borbi protiv onom stupnjevanju, kojim hoće da ga grijeh zarobi. Budimo dakle slobodni. Slobodni, kako na jednom drugom mjestu govori Sveto Pismo, onom slobodom, kojom nas je oslobodio Krist.

SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

Lev 19, 1–2. 17–18
1 Kor 3, 16–23
Mt 5, 38–48

Današnje prvo čitanje je vrlo kratko. Ono nam govori, da ne smijemo nikoga mrziti. Ali čudnovato je, kad naglasuje riječ: narod. Ne u tom smislu, da se zatvorimo u

granicama jednoga naroda. Ne. Jer prvo čitanje svršava baš riječima: **„Ljubi bližnjega svoga kao sama sebe".** A mi znamo, da je naš bližnji svaki čovjek. Ipak se naglasuje narod ovim riječima: **„Dužnost je koriti svog sunarodnjaka. Tako nećeš pasti u grijeh zbog njega. Ne osvećuj se! Ne gaji srdžbe prema sinovima svog naroda."**

Zašto ovo naglašavanje naroda u kršćanstvu, gdje su svi ljudi djeca jednoga Oca koji je na nebesima?

Zato, jer opravdanje misli današnje nedjelje najčešće i najupadnije se osvjetljuje na području jednog naroda.

Pređimo na evanđeoski odlomak današnje nedjelje. Poslušajmo što nam govori Spasitelj: **„Čuli ste da je rečeno: Oko za oko, zub za zub. A ja vam kažem: Ne opirite se zlome! Naprotiv, pljusne li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi".** Slušamo ove riječi i osjećamo, kako se naša narav, otrovana izvornim grijehom, buni u nama. Tko to može? Da te netko udari po jednom obrazu, a ti da mu pružiš i drugi . . .? Nemoguće je. Stvar sasvim izvan života, izvan stvarnosti.

A je li tako? Nemojmo žuriti sa svojim sudovima, da ne bismo sami sebe udarili u obraz.

Što znače te riječi? Znače to što je napisano. Ne treba ih ni u koliko umanjivati. Ali ipak ne odnose se na udarac u lice u doslovnom smislu. To, zapravo, i nije udarac u lice. Obično se to događa sa strane pojedinaca, ili neuravnoteženih ili podlih. A to nije udarac u lice, jer težina te riječi sadrži se u osramoćenju. Ali kad te udari u lice čitav jedan narod, tvoj narod, za kojega si se žrtvovao i ljubio ga, zaista je udarac u lice. Na takav udarac, naime jednog naroda ili jedne skupine uopće, smjeraju riječi današnjega Evanđelja. I tu treba postupiti tačno ovako. Udari li te u desni obraz, pruži mu i lijevi.

A tko to može? — reći će opet netko. Možemo svi ili inače nemojmo odavati poštovanje ljudima koji su tako postupali.

Imamo u svako doba takvih ljudi. I to su najveći ljudi svog vremena. Njegovi heroji, vrijedni poštovanja, ne samo svog naroda, nego čitavog čovječanstva . . .

Pogledajmo u ovo naše vrijeme, u nedavnu prošlost suvremenog čovječanstva. Za vrijeme drugog svjetskog rata bio je predsjednik vlade u Engleskoj Winston Churchil. A bio je predsjednik vlade i u prvom svjetskom ratu. Čovjek već u godinama prihvatio se dužnosti, da i u drugom svjetskom ratu spasava svoju domovinu, kao što je spasio i u prvom. Pobijedio je. Izdržao je neopisivo teške časove. Svršio je rat. Raspisani su bili izbori. Čitav svijet očekivao je slavu i priznanje, koje će mu odati njegov narod.

Iznenađenje i zaprepaštenje. I kod nas i kod svih ljudi svijeta koji su nepristrano gledali na tog čovjeka. Izgubio je na izborima. Narod mu nije dao ono što je zaista krajnjom žrtvom samog sebe zaslužio.

Što sada? Bilo je da se očekuje, kako će, što no se kaže, zatvoriti i oči da ne gleda više taj svoj narod i otvoriti ih istom, kad prijeđe granicu. Ne. Taj čovjek razumije riječi današnjeg Evanđelja i shvaća kako je prava veličina čovjekova u izvršenju tih riječi.

Došao je dan otvaranja novog parlamenta. Winston Churchil starac, koji je dao sve od sebe da spasi svoj narod u dva užasna rata, došao je da i dalje služi tom narodu kao običan poslanik. To je neosporno bio najveći moment u njegovom velikanskom životu. Taj moment dalo mu je današnje Evanđelje.

Na vodećem mjestu parlamenta nije više on, nego njemu protivna strana. Ali u tom velikom času ona mu nije protivna, nego je sva uz njega. Ustaje predsjednik te stranke i pred čitavim parlamentom dirljivim riječima daje priznanje Winstonu Churchilu. Eto, kako povijest na najvećim svojim stranicama potvrđuje i očituje današnje Evanđelje.

Drugi je primjer francuskog heroja Charlesa de Gaulle-a. Od svoje domovine u izgnanstvu bio je osuđen na smrt. Bila mu je oduzeta i imovina. Na njemu se ispunila i ona druga riječ današnjeg Evanđelja: **„Ako te netko tuži da se domogne tvoje košulje daj mu i ogrtač"!** Došao je dan mira. Osuđeni na smrt i beskućnik vratio se u Pariz. U Gospinoj katedrali grada Pariza odjekuje Marijin Magnificat. Svuda se očekuje po svijetu: on će biti sada voditelj svoje domovine. I tad dolazi onaj pravi udarac u lice. Uskraćuju mu povjerenje. „Francuska me neće" — u teškom bolu govori taj čovjek i polazi u svoje osamljeno selo. Prolaze godine. Francuska pada iz jednoga zla u drugo. Pred rasulom je. Ne može uopće sastaviti vladu. Sad svi traže De Gaulle-a. Što će on odgovoriti? Niste me htjeli, pa se sad spasavajte vi sami? Ne. Duh Božji iznosi mu pred oči velike riječi današnjeg Evanđelja. Vraća se, i on već poodmakao u godinama, i kao da je hodao čitavog svog života po cvijeću, sav se predaje, s neobičnom snagom duha, spasavanju svoje domovine. Pokušavaju ga ubiti, priređuju mu pravu bunu u prijestolnici . . . Ali on sve izdržava i izdržat će do kraja, dok god sam narod ne reče, da je dosta. Pred njegovim grobom poklonio se čitav svijet, a ona katedrala Majke Božje u Parizu doživjela je prisustvo predstavnika skoro svih naroda na njegovoj Misi zadušnici, koju su nazvali „Misom svijeta"!

To vam je današnje Evanđelje u svijetu naše najnovije povijesti. Njega treba prenijeti sa područja naroda na područje svih skupnosti. U svim zajednicama dogode se gdje kad ovakvi pravi udarci u lice. Umijemo li postupati kao ovi velikani opće povjesnice prema našem malom skupu, pa zvao se taj skup naše mjesto ili naša župa ili naša obitelj . . .? Zar se ne događa, da u obitelji poneki član i ruši tu obitelj, jer je u njoj dobio možda doista pravi udarac u lice? A tako se događa i u ostalim zajednicama. Treba da vidimo, kako smo u takvim časovima mi niski i podli, dok nazivamo druge niskima i podlima. Trebalo je da u svjetlu riječi današnjeg Evanđelja vidimo, kako je tu, baš tu, i naša velika zasluga pred Bogom i naša prava ljudska veličina. A i prigoda da zaslužimo milosti i za druge, bilo za žive bilo za mrtve.

A sad pogledajmo što piše apostol Pavao u poslanici Korinćanima: **„Braćo, ne znate li, da ste hram Božji, i Duh Božji prebiva u vama . . . Jer hram je Božji svet, a to ste vi. Nitko neka se ne vara, ako tko misli da je mudar među vama na ovome svijetu. Neka bude lud, da bude mudar . . ."** Zaista ljudi obično nazivaju ludima sve one koji postupaju po riječima današnjeg Evanđelja. Ali vidjeli smo kako oni sami sebe opovrgavaju, jer se i oni klanjaju onim znamenitim ljudima, koje smo spomenuli, a koji bi po njihovim riječima imali biti ludi. Okanimo se dakle toga da ocjenjujemo ludima one ljude koji su zaista veliki. A osobito se čuvajmo toga da potičemo druge na sotonski postupak mržnje i razaranja zajednice pa bila ona obitelj, župa, mjesto ili bilo koja. A sve se to nažalost često događa. Što si lud i što si luda . . . Što sve puštaš da sve sa tobom tako rade, osveti im se, upropasti ih . . . Eto riječi, koje su sasvim u suprotnosti sa današnjim čitanjima, a osobito s drugim čitanjem. Pogledajmo Evanđelje, a to znači pogledajmo u život. Tu ćemo naći riječi koje nas neće povesti u propast i u neslaganje onoga čemu se divimo s onim što govorimo i što radimo.

PRVA KORIZMENA NEDJELJA

Post 2, 7–9; 3, 1–7
Rim 5, 12–19
Mt 4, 1–11

U prvom čitanju opisan je prvi grijeh. A u drugom čitanju apostol Pavao piše ove riječi: **„Kao što po jednom čovjeku uđe grijeh u svijet, a po grijehu smrt, tako smrt pređe na sve ljude jer svi sagriješiše".** Ali kako su svi ljudi sagriješili u grijehu prvog čovjeka, kada ih onda nije ni bilo na svijetu? O to se pitanje danas mnogi spotiču. A ne treba se spoticati. Treba imati u vidu da pred Božjim očima nema ništa što još nije bilo. Pred Bogom je vječna sadašnjost. U času kad prvi ljudi griješe, Bog vidi sve nas, potpuno jednako, kao i one prve ljude. Svi smo pred njima suvremenici. I on vidi, kako svi mi pristajemo na grijeh. Svi. Pa čak i sveci i svetice. Sveti Alojzije, kojega nazivaju anđeo

među svecima, i on je imao neke pogreške iz djetinjstva i oplakivao ih je cijelog života. Dakle nema ni jednog koji nije učestvovao u grijehu prvih ljudi. U času kad prvi ljudi griješe, Bog gleda sve nas i vidi nas kako svi učestvujemo u grijehu. Netko više netko manje, netko možda čak i u sićušnoj stvari, ali svi smo ušli u grijeh.

Samo Isus i Marija nisu. To dvoje ljudi ni u koliko nije pristalo na grijeh. Zato sa ta dva draga Imena na ustima i u srcu uđimo u ovo sveto korizmeno doba, kad treba preko Isusova otkupljenja, u kojemu je Marija učestvovala kao suotkupiteljica, da obračunamo sa grijehom u sebi i odredimo svom životu čvrst pravac, koji će nas dovesti u vječno spasenje.

Eto to znače prvo i drugo čitanje današnje nedjelje. Pošto smo razmotrili grijeh u prvom čitanju, prešli smo u drugo, gdje smo mogli ustanoviti, kako smo svi učestvovali u onom prvom grijehu čovječanstva, koji je zato i postao općim grijehom. Ali u tom drugom čitanju objavljuje nam se Isus Krist, naš Božanski Otkupitelj, koji će nas sasvim osloboditi od grijeha i donijeti nam još ljepše darove, nego što su bili oni, koje smo grijehom izgubili. Njegova Majka postat će naša Majka, njegovo tijelo i krv naše tijelo i naša krv. Htjeli smo da griješimo, hoćemo li sad htjeti da se otkupimo? Jer treba samo to: htjeti. Sve drugo će učiniti Otkupitelj.

U francuskoj književnosti opisan je događaj jednog čovjeka u nekadanjim francuskim kolonijama. Otišao je taj čovjek iz svoje domovine u tropski kraj bez ozbiljne priprave na opasnosti koje život donosi. Osvojio ga je nepoznati kraj sa svojim bujnim raslinstvom, toplinom i mirisima opojnog tropskog cvijeća. Susreo je djevojku, koja mu se učinila prekrasnom. I živio je tako ne misleći na ništa, iz dana u dan, iz grijeha u grijeh. Ali jednoga dana ustanovilo se, da je ta djevojka gubava. Književnik nam onda opisuje duševno stanje tog čovjeka. Strahota je to takva, da čovjeka oblijeva hladni znoj. Taj nesretnik zna da je okužen, i da će mu jednog dana, možda tek poslije više godina, početi otpadati prsti, uši, otvorit će se rane. Bit će sav iznakažen. Očaj, potpuni očaj, to je bio njegov život od tog časa. I da je tada došao neki liječnik, koji bi mu mogao sasvim sigurno reći, da tu ništa ne treba očajavati, jer će ga on sigurno ozdraviti i to potpuno, ako samo on hoće, što bi mu taj nesretnik bio odgovorio? Takvo se pitanje uopće ne može postaviti.

Ali postavimo ga sami sebi. Grijeh je za našu dušu guba, kao što je bila za onog čovjeka u ono doba, kad medicina nije imala proti njoj sredstva za liječenje. Dapače još teža i mnogo teža. Iznakazit će našu dušu, lijepu, razumnu, besmrtnu, za svu vječnost. Ali eto pred nama liječnika. Ime mu je Isus Krist. On traži samo da rečemo onaj svoj: Hoću. Da li ćemo reći tu riječ? Sigurno ćemo je reći. Kad čovjek promatra ovako stvarnost grijeha pred otkrivanjem Božje riječi, ne može uopće zamisliti, da bi i u kojem slučaju moglo biti drugačije, nego tako.

Nego ... kad svrši služba Božja, otići ćemo iz crkve van. Svijet će nas obuhvatiti svojom bukom, svojim ritmom, svojim prizorima ... Neobično su jake te magle svijeta, koje život iznosi u promjeni vremena uvijek u novim oblicima. Zato prijeđimo na čitanje Evanđelja današnje nedjelje. Ono sadrži čudnovato razbijanje te suvremene magle. Tako je pisano, kao da je napisano baš za ovo naše vrijeme.

Razmotrimo današnje Evanđelje: Sotona stupa pred Isusa i traži, da se kamenje pretvori u kruh ... Pred nama iskrsava slika suvremenog života. Neočekivani napredak tehnike i moderna preobrazba društva zaista pretvara kamenje u kruh. Život je sve bogatiji sve udobniji. Da li je to zlo? Ne. Naprotiv, mi moramo svi ulagati sve svoje sile, da se društvo što bolje uredi i da život bude što bogatiji. Zato Isus ne odgovara sotoni, da je zlo pretvarati kamenje u kruh, nego da čovjek ne živi o samom kruhu, i da mu je potrebita i Božja riječ. Sotona to ne prihvaća. Ne može on prihvatiti Božju riječ. Ali pitajmo se, da li je mi prihvaćamo? Nećemo li, kad izиđemo iz crkve i kad nas zapljusne suvremeni život svojom preobrazbom i dostignućima, zaboraviti što smo danas čuli u Božjoj riječi? Neće li nam se učiniti, da čovjeku ne treba ništa drugo, nego sve veća dostignuća u društvu i blagostanju. Eto, koliko sve današnje Evanđelje odgovara

današnjem vremenu. A odgovaramo onim riječima Kristovim: **Ne živi čovjek o samom kruhu.** Već se počinju javljati posljedice sotonske napasti, koje danas prihvaćaju mnogi. Čovječanstvo u porastu napretka i obilja ne postaje sretnijim. Naprotiv. Masovno se uzimlju droge i povećava se broj samoubistava. Prva sotonska napast iz današnjeg Evanđelja počinje da se ostvaruje u samoj biti suvremenog života, i mi počinjemo da vidimo, koliko je sve strašno.

A druga je još strašnija. Sotona izopačuje samu vjeru. On dolazi pred Krista i govori: **„Ako si Sin Božji, baci se dolje!"** Dakle traži od Krista da počini grijeh. Ali po riječima sotoninim, to ne bi bio grijeh, nego, naprotiv, djelo ugodno Bogu, jer da je to u skladu s Božjim riječima. Nemojmo se čuditi ovoj sotonskoj napasti. Nalazimo je u sred našeg vremena. Široko po svijetu nastupa danas ova demonizirana teologija, izopačivanje vjere i ćudoređa. Grijeh nije više grijeh. Naprotiv, ne vodeći nikakva računa o zakonitom crkvenom učiteljstvu, određeni grijesi proglasuju se kao Bogu ugodna djela. Ostvaruje se, eto, i druga sotonska napast. Ispitajmo sami sebe, gdje smo. Jesmo li na strani Kristove riječi koju čuva njegova Crkva ili na strani demonizirane teologije, prenesene u današnje vrijeme.

Na kraju dolazi treća sotonska napast: **„Pokaza mu sva kraljevstva svijeta i slavu njihovu pa mu reče: Sve ću ti dati, ako mi se ničice pokloniš . . ."** Konačno je sotona pokazao za čim ide. Imamo mnogo primjera tog sotonskog obaranja čovjeka u životu mnogih pojedinaca. Padni i pokloni mi se. To bi se po sotoninim nakanama imalo sad ostvariti u čovječanstvu kao u cjelini. Razmotrimo u stvarnosti vremena Evanđelje današnje nedjelje. Otmimo se sotonskim napastima, otmimo se grijehu. Pred nama je Božanski Učitelj. Na one tri sotonske napasti ima on svoje tri riječi, koje, ne samo u svjetlu vjere, nego i u stvarnosti vremena, pokazuju, da je u Kristu stvarno pridignuće čovjekovo. I čovjekov put i ostvarenje vremenitog napretka i dostignuća vječnog spasenja.

Post 12, 1–4a
2 Tim 1, 8b–10
Mt 17, 1–9

DRUGA KORIZMENA NEDJELJA

Čitanja ove nedjelje nastavljaju se na čitanja prošle nedjelje. Ali u sasvim obratnom smislu. U prvom čitanju prošle nedjelje opisan je prvi grijeh. Današnje prvo čitanje počinje s Božjim blagoslovom. Prvi su ljudi poslušali sotonu i pali u prokletstvo, Abram je u današnjem prvom čitanju poslušao Gospodina i zaslužio njegov blagoslov. On će zato biti spomenut i u samoj pjesmi Majke Božje: Veličaj dušo moja Gospodina. Zato dok čitamo blagoslovljene riječi u današnjem čitanju sjetimo se, da je sama presveta Djevica odala priznanje Abrahamovu prihvaćanju Božje riječi, i pod njenim vodstvom odlučimo što dublje ući u veliko korizmeno vrijeme našeg vremena. Veliko zato, jer to vrijeme sigurno otvara najveće razdoblje od svih dosadašnjih u povijesti. Ali vidjeli smo u propovijedi prošle nedjelje, kako čovjek počinje da nasjeda sotonskim napastima, i zato mu, uza svu veličinu napretka i dostignuća prijeti onaj konačni sotonski: padni i pokloni mi se. Zato Marija, koja nasuprot Evi iz prvog čitanja prošle nedjelje, dolazi u povezanosti s prvim čitanjem današnje nedjelje, neka zasja kao zvijezda nad našim korizmenim razmatranjima, u kojima Božja riječ iznosi veliko pitanje čovjeka u vezi našeg vremena.

Zaslužimo dakle po njenom zagovoru divni Božji blagoslov iz današnjeg prvog čitanja. Neka sve te blagoslovne riječi uđu u našu svijest i u naše srce, pa s njima pođimo u razmatranje drugoga čitanja.

Drugo čitanje počinje riječima: „**Zlopati se zajedno sa mnom za Evanđelje**". Ne smijemo bježati od određenih tegoba u životu. Nasuprot onoj prvoj sotonskoj napasti iz čitanja prošle nedjelje, da se sve kamenje pretvori u kruh, to jest, da život bude beskrajno bogat i lagodan, i da ništa drugo ne treba, današnje drugo čitanje razrađuje Kristov odgovor sotoni: Ne živi čovjek o samom kruhu, nego o svakoj riječi, što izlazi iz Božjih usta. Vidimo, kako se Kristov odgovor počinje javljati kao krajnja opomena njegova čovječjeg i patničkog srca. „**Ne po našim djelima, nego po svom naumu i milosti koja nam je dana u Kristu Isusu . . .**" Te riječi nam govore, da naša djelatnost ne smije nikada biti isključivo naša, nego u neprekidnoj životnoj vezi s Evanđeljem. Tada će biti stvarni napredak, „**život i neraspadljivost,**" kao što govori današnje drugo čitanje. Inače neće biti život nego smrt. Ona se već javlja u današnjem razmahanom napretku sve jačom depresijom u čovječanstvu, koja podiže grobove, jer je izbjegavala križeve. „Dijeli sa mnom tegobe za Evanđelje" – govori nam današnje čitanje. Naša djelatnost za svestrani napredak čovječanstva, koja mora biti jaka, velika, svestrana, neka bude uvijek prožeta duhom ovih tegoba, duhom odricanja, koji jedini izgrađuje čovjeka u značenju Krista, a to znači u značenju pravog, potpunog čovjeka. Križ će nam dati i čovjeka i društvo. I čovjeka pojedinca i čovjeka u njegovoj društvenoj funkciji. Dat će nam svećenika koji je svećenik i redovnika koji je redovnik i redovnicu koja je redovnica. I muža i ženu i oca i majku i mladića i djevojku. To je ta uvodna riječ današnjeg drugog čitanja: Zlopati se, dijeli sa mnom tegobe za Evanđelje. Da bi se postigao onaj sjaj života i neraspadljivosti. Onoga časa, kad mi usvojimo misao uživanja pod svaku cijenu i izbjegavamo potrebita određena odricanja, budimo svjesni da počinjemo razarati čovjeka u sebi i društvo, u kojemu djelujemo. Budimo svjesni unatoč toga, što će nam se prividnost učiniti kadikad drugačijom.

Prijeđimo sad na evanđeoski odlomak današnje nedjelje. On nam govori o preobraženju, koje je svrha i našeg kršćanskog djelovanja i sveopće ljudske djelatnosti, čitave svjetske kulture. Taj odlomak je uzet iz sedamnaestog poglavlja Matejeva Evanđelja. Preobraženje. Čovjek se u Kristu pridigao i zasjao u svoj ljepoti snage i veličanstva. Ali ne smijemo zaboraviti vezu između tog poglavlja Matejeva Evanđelja, gdje nam se predočuje Isusovo preobraženje, i dvaju poglavlja koja mu prethode. U petnaestom poglavlju Evanđelista Matej opisuje umnažanje kruha. „Žao mi je naroda" – govori Isus. On toliko ljubi taj narod i umnaža kruh u tolikom obilju, da je svima bilo dosta, pa im je čak i preostalo. Ali to umnažanje kruha izvršilo se u okviru propovijedanja Božje riječi. Sedam preostalih košarica imat će da podsjećaju Kristovu Crkvu, kako, dijeleći sedam Kristovih sakramenata treba da misli i na tjelesni život čovjekov, na pravdu u svijetu i dužnost, da svi ljudi imaju kruha u obilju. A mora podsjećati ljude, kako uživajući zemaljska dobra moraju misliti na Kristove sakramente, u kojima je hrana za njihove duše. Tako je Krist ostvario onaj svoj odgovor sotoni iz prošle nedjelje: „Ne živi čovjek o samom kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta". Krist je to sada sjajno i jasno pokazao. A u narednom poglavlju Isus govori učenicima, da se čuvaju od kvasca farizejskog i saducejskog, i postavlja Petra za glavara svoje Crkve. To je ostvarenje Isusova odgovora na onu drugu sotonsku napast, iz Evanđelja prošle nedjelje. Sotona je htio Isusu nametnuti grijeh opravdavajući taj grijeh teologijom. Čuvajte se kvasca farizejskog i saducejskog – govori Isus, i ujedno postavlja Petra kao vrhovnog glavara i Učitelja svoje Crkve, što ovako, jedno uz drugo postavljeno, kao što je i postavljeno u samom Evanđelju, ima da nas čuva od iskrivljivanja Kristove pouke, što je danas nažalost široka pojava u svijetu. Istom onda dolazi Preobraženje. Apostoli su prestrašeni popadali s licem na zemlju. Isus ide k njima, dotiče ih se i govori: „**Ustanite i ne bojte se**"!

Eto to je na djelu pokazan Isusov odgovor na ono treće sotonsko napastovanje iz Evanđelja prošle nedjelje. Sotona je tražio od Krista, da padne preda nj i da mu se

pokloni. Iza onog njegova zavođenja čovjek samim obiljem kruha, to jest zemaljskim dobrima bez obzira na sve drugo, i na ono njegovo iskrivljivanje vjere u drugom napastovanju, pokazao je na kraju za čim ide. Da čovjeka obori. Da ga baci ispod sebe, da postane njegov rob. „Padni i pokloni mi se". Krist naprotiv odgovara: „Ustani i ne boj se". Koliko sve divna i velika riječ za čovjeka! Služiti Bogu znači podizati čovjeka u čovjeku. Počnimo s Božjim blagoslovom iz današnjeg prvog čitanja, prijeđimo u herojsko razumijevanje križa i saživljavanje naše djelatnosti i života s Evanđeljem, kako nas uči drugo čitanje, pa ćemo doživjeti i vremensko preobraženje čovjeka i društva i svoje vječno preobraženje u ponovnom rođenju uskrsnuća. Zato i svršava današnje Evanđelje s riječima: „**Nikome ne kazujte viđenja, dok Sin Čovječji od mrtvih ne uskrsne**". Apostoli su morali da dočekaju njegovo uskrsnuće, pa da onda po prosvjetljenju Duha Svetoga razumiju, da Kristovo preobraženje nije samo njegovo pojedinačno, nego preobraženje svih ljudi, koji su pozvani da budu organski živi udovi uskrslog i zauvjek preobraženog Kristova tijela.

Tako je, eto, današnja nedjelja nastavak na prošlu nedjelju. A i sve ostale korizmene nedjelje povezuju se istom osnovnom misli. Neka nas Marija, koja je Majka Kristove Crkve, povede u što korisnije razumijevanje te misli, kako bi nas ovogodišnja Korizma zaista dovela na put preobraženja.

TREĆA KORIZMENA NEDJELJA

Izl 17, 3–7
Rim 5, 1–2. 5–8
Iv 4, 5–42

U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom, i Duh Božji lebdio je nad vodama.

Duh Božji pripremao se da oplodi zemlju i čovjekovu dušu unoseći svjetlost u njene tamne bezdane. Ali onda je nadošao grijeh i postavio branu između Božjeg Duha i onih voda. Voda je onda podivljala, i u općem potopu podavila čovječanstvo.

Krist je došao s vodom i s Duhom Svetim, da ukloni onu branu, koju je grijeh postavio između Duha Božjega i voda.

On je poslao Ivana na Jordan, da mu pripravi tu vodu. I kad je došao čas, ušao je u tu vodu i postao most između nje i Duha Božjeg koji se nad njim pojavio.

Taj čas je bio pretkazan već u prvim knjigama Starog Zavjeta. Čuli smo danas iz prvog čitanja, kako je iz kamena proključala voda, kad su Izraelci išli iz Egipta u obećanu zemlju. Ta je voda proključala, da napuni žedne ljude i da pretkaže vodu u koju će Isus unijeti Duha Svetoga, da oživi duše poharane od grijeha i žedne Boga.

Taj čudesni događaj, kad je voda provrela u tvrdoj pustinji pod udarcima Mojsijeva štapa, ponovio se u sred modernog vremena, u Lurdu. Pod rukom jedne djevojke proključala je voda iz tvrde masabjelske pećine, kao nekad pod Mojsijevim štapom. Ta voda ključa i danas, i svatko je može vidjeti. Kraj te vode kleklaje jedna djevojka koja je primila sakramenat Kristova krštenja i koja je očuvala nevinost duše, koju je primila u tom sakramentu. Ta sveta voda, koja je pretkazana u današnjem prvom čitanju, a koju je Gospodin dao čovjeku preko svog utjelovljenja, preko Marije u kojoj je ostvario svoje utjelovljenje, u savršenoj slici predočena je u tom lurdskom događaju. Gospodin daje

vodu i traži vodu. Daje mu je ta djevojka koja kleči pred pećinom ukazanja u svojoj nevinosti, u potpuno očuvanoj milosti, koju je primila u času krštenja.

Htjeli bismo se na tom prizoru zaustaviti, ali ne da se zgražamo nad sobom i nad svim drugima, koji su smrtnim grijesima zamutili vodu svog krštenja. Kad bismo tako mislili, bili bismo slijepi pri zdravim očima, ne bismo vidjeli čitav domet Kristova unašanja Duha Božjeg u vodu života. Krist traži od nas vodu. Traži život, i on će opet unijeti Duha Božjeg u vodu tog života, koju je zamutio grijeh.

Na to nas podsjeća drugo čitanje. U Novom Zavjetu nema više nepokretne brane između Duha i vode. Nitko ne smije očajavati, i nitko ne smije – a ovo treba da se osobito naglasi – prezirati ni jednog grešnika, pa ni onoga, kojega smatra najvećim grešnikom svijeta. **„Krist je za nas bezbožnike umro"** – dovikuje apostol Pavao u drugom čitanju. **„Zbilja, jedva bi tko za pravedna umro – možda bi se za dobra tko i odvažio umrijeti – a Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grješnici, Krist za nas umrije".** Držimo te riječi stalno u svojoj svijesti. Krist je umro za grješnike, i nema više toga grijeha koji bi postavio nesavladivu branu između Duha Božjeg i vode života.

Prijeđimo sad na treće čitanje. Isus je došao u samarijski grad koji se zove Sihar i sjeo kraj zdenca Jakovljeva. Došla je žena Samarijanka da zahvati vode. Isus traži od nje vode i veli joj: **„Dajmi piti".**

Tko je ta žena? Teška grješnica. Promijenila je pet muževa, a i sada živi s tuđim mužem. Kakvu to vodu života može da dade Kristu ovakva jedna duša? Ono što se zbilo u Lurdu svima nam je razumljivo. Marija je prenijela Kristov poziv jednoj nevinoj duši i ona je svojom rukom otvorila lurdsku vodu, koja je u prvom ključanju bila mutna, kao što je mutna čovjekova duša, rođena u grijehu, ali onda se sva razbistrila i ostala bistra do današnjeg dana. To je slika duše koju je Krist očistio i ostaje uz Krista. Ali šta će mu ova duša? Ona je sva otrovana grijehom, otrovana što no riječ do grla, i sad, kad joj Krist govori o vodi milosti, koju bi imala da traži od njega, ona shvaća sve to tjelesno i misli na vodu koja joj treba za piće i za ostalu upotrebu. Uopće nije sposobna za nikakvi duhovni smisao.

Krist joj onda spominje njene grijehe. Došao je presudan čas. Na tom momentu pada se još dublje u tamu bezdana ili se prelazi u divnu Božju svjetlost Kristova potpunog preporoda.

Kristovo očitovanje njenih grijeha prima s divnom poniznosti. To je čas spasenja. Poklonimo se pred tim velikim časom. Poklonimo se i pred tom ženom. Prihvatila je ispovjed. Ona će biti odsad velika. Jedna od najvećih žena svijeta, kojoj će sam Krist izreći pohvalu pred čitavim zborom svojih apostola.

Iza onako prihvaćene ispovijedi, iza onog svog poniznog odgovora, u kojem je stvarno očitovala priznanje svojih grijeha i svoju iznenada probuđenu vjeru, žena je ostavila krčag i pohitala u grad, da privodi duše Kristu. Sjetimo se sada riječi apostola Pavla iz drugog čitanja. Razumjet ćemo sad te riječi. Krist je pokazao svoju ljubav baš tako što je umro za grešnike. A sjetimo se i prvog čitanja iz pradavne knjige Izlaska, koje nas je svojom skoro istovjetnosti događaja podsjetilo na zbivanje u Lurdu. U Lurdu je k pećini ukazanja pristupila jedna nevina djevojka, a u današnjem Evanđelju pristupa Kristu jedna teška grješnica. I onda jedna i druga hrle u apostolat ljudima. Obje su sada draga Božja djeca. Lurdsku djevojku učinila je tim dragim Božjim djetetom njena očuvana nevinost, a ženu Samarjanku iz današnjeg Evanđelja njena ponizno prihvaćena ispovijed.

Iz ove stvarnosti nužno proizlaze dva zaključka. Prvi je, koliko sve znači ponizno ispovijedanje svojih grijeha, u ispovijedi. A drugi je, koliko se sve moramo čuvati od podcjenjivanja ljudi, koji su možda sada i u vrlo teškim grijesima, a Gospodin će preko njihova preobražaja podići ih na visinu velikih duša. Da se čuvamo od tog podcjenjivanja upozoruju nas riječi na kraju današnjeg Evanđelja: **Gle, podignite oči svoje i pogledajte: njive se bjelasaju za žetvu.** Na koga to misli Božanski Učitelj dok govori te riječi apostolima? Na onu obraćenu Samarjanku. Na onu koja je sada pohrlila među ljude, da

ih privodi Kristu. I dalje, još značajnije riječi nadovezuje Isus na ove što smo ih sad čuli. **„Ja vas poslah žeti ono oko čega se niste trudili; drugi su se trudili a vi ste ušli u** sakramentu krizme - Duha Svetoga, pošto je čitavo jedno mnoštvo prihvatilo riječ Gospodnju. A tko je prvi posijao tu riječ? Ova bijedna žena Samarjanka, koja nije više bijedna, nego je velika. U onom svom očitovanju, u onoj svojoj ispovijedi, doživjela je „metanoju", i zaslužila, da je Krist postavi pred oči svojih apostola kao onu koja sije bogati urod, koji će oni požeti.

To je, eto, snaga iskrene i temeljne ispovijedi. I to je pouka svima, pa čak i onima koji zaslužuju da se nazivaju apostoli, kako se treba čuvati od podcjenjivanja braće grješnika, pa i onih u najtežim grijesima, jer će možda Gospodin u njima naći svoje sijače, koji će i najviše postavljenim službenicima Crkve prethoditi u žetvi njihova apostolata.

ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA

1 Sam 16, 1b. 6–7. 10–13a
Ef 5, 8–14
Iv 9, 1–41

Čovjek – to je velika riječ ovih korizmenih čitanja. Već u prvoj nedjelji vidjeli smo lukavi napad sotone, da u čovjeku obori čovjeka. Svuda neka je neki kruh, svuda samo materijalna dobra bez ikakve Božje riječi, a u koliko netko traži Božju riječ, treba mu je razvodniti i izopačiti. A onda je otvoren napad: „Padni i pokloni mi se." Krist je svojim riječima osvijetlio čitavo to sotonsko postupanje, a u drugoj korizmenoj nedjelji ukazao nam je na veliki čovječji put, koji treba da pođe u drugom smjeru od onoga koji nam nameće sotona. To je put i vremenitog napretka i vječnog spasenja čovjekova, put koji stalno prati zazivanje Božjeg imena u vjeri i molitvi, i herojsko pristupanje križu, bez kojega se ništa stvarno ne postiže. I na kraju tog puta, nasuprot onoj sotonskoj riječi: Padni i pokloni mi se, Isus je doviknuo čovjeku onu veliku svoju riječ: „Ustani i ne boj se." I onda razmotrili smo u čitanjima prošle nedjelje, kako on čovjeka podiže, kako ostvaruje na nama onu svoju veliku riječ . . . Razmotrili smo slučaj one žene Samarijanke. Kakvo li sve divno uzdignuće! Sa sotonskog puta Krist je nju podigao u divnu visinu jedne velike, Kristovim sjajem obasjane, ljudske duše. Sad se taj put nastavlja. Božji Duh završio je Evanđelje prošle nedjelje s Kristovim upozorenjem apostolima, da se čuvaju preziranja onih koji su moralno pali, što je nažalost uobičajeno među ljudima, jer u Evanđelju postoji mogućnost da se oni podignu i da postanu čak i veći od drugih. U Božjoj riječi koju smo sad čuli u čitanjima današnje nedjelje upozoruje nas da se čuvamo od podcjenjivanja onih koji su u svojim tjelesnim organima osakaćeni. I to je nažalost uobičajeno među ljudima. Ismijavaju se oni koji su bilo kako defektni. Gospodin će nam pokazati kako oni znaju biti veliki pred njim, veliki i u samom pojmu čovještva.

Počnimo odmah s Evanđeljem. Isus je prolazio s učenicima i ugledao slijepa čovjeka. Zapitaše ga učenici: **„Učitelju, tko li sagriješi, on ili njegovi roditelji, te se slijep rodio?** „Nije to samo riječ učenika, nego čitave ondašnje društvene sredine. Isus je odgovorio ovako: **„Niti sagriješi on, niti njegovi roditelji, nego je to zato, da se na njemu očituju djela Božja."**

Što znače te riječi? Razmotrimo što se dalje događa . . .

Isus je pljunuo na zemlju. Nekako nam je teško čuti tu riječ. Ipak je to slika jedne teške stvarnosti, koja je onda bila skoro općenito raširena, a i danas je ima u modernom društvu, pa čak i među samim vjernicima. Stvarnost, koju Isusovo srce teško osuđuje. Mi

pljujemo na one koji su osakaćeni i bilo kako defektni. Oni su kao zemaljski prah pod našim nogama, na koji se može pljuvati. Eto, to nam je zorno htio predočiti Spasitelj. Ali baš iz tog pljuvanja on će učiniti sredstvo, koje će nam otvoriti pogled na strahotu takvog postupanja. Isus je načinio kal i slijepcu premazao oči. Slijepac je progledao. Odveli su ga k farizejima, koji su onda bili elita palestinskog društva. I sad se događa nešto očito što pokazuje, da je čovjek u tom slijepcu, a ne u onoj eliti.

Počeli su ga strahovito napastovati da pogazi istinu i da reče hulu na Isusa. Takvo je to napastovanje i tolika prijetnja, da su se sami njegovi roditelji pobojali i ustukli. Ali slijepac od rođenja, ne. Čovjek! Zaista čovjek! Veličina koja svijetli u čitavoj toj sredini. Ne zaboravimo da je to bio onaj, na kojega je Isus htio ukazati svojim pljuvanjem, kako ljudi pljuju na njega i na mnoge druge koji su njemu slični.

Sad ga je Božja riječ dovela pred njih. Slušamo njihov razgovor i jasno vidimo, na kojoj strani je čovjek. I onda se zaista moramo zgroziti nad potiskivanjem ljudi koji su bilo kako osakaćeni, a koji pridizanjem čovjeka u čovjeku, po Evanđelju i pravo shvaćenoj kulturi, daleko nadilaze one koji se društveno smatraju prvima i najuglednijima.

Poziv je današnje nedjelje da slijedimo Kristov postupak i prema Samarijanki i prema slijepcu. Treba tražiti mogućnost čovjekove obnove i otvoriti oči, pa u čovjeku gledati čovjeka. Svako drugo gledanje ide u raskorak s Evanđeljem.

Oživimo sad svoje sjećanje na jednu veličanstvenu stranicu ruske književnosti iz pera Fjodora Mihajlovića Dostojevskog. Opisana je jedna skupina dječaka. Svi su oni zdravi, lijepo razvijeni i obskrbljeni svim što im treba za život. A izvan njihova kruga stoji dječak, očito bolestan, defektan. Zdravi dječaci o njemu se porugljivo izražavaju. Naiđe Aljoša Karamazov, u kojemu je Dostojevski opisao glasovitog ruskog kršćanskog mislioca, Vladimira Solovjeva. Zašto se rugate tom dječaku – pitao je Aljoša. Ne znate vi, kako je on pakostan odgovore dječaci. I onda započnu pripovijedati kako je on jednog udario kamenom, a drugog okrvavio nožićem. I doista baš tada onaj boležljivi dječak nabaci se kamenom na njih. Započe tuča, u koju su veselo ušli zdravi dječaci. Sad će oni njemu pokazati. Kiša kamenja poleti prema bolesnom dječaku. Aljoša skoči među njih. Što činite – viknu on. Ta ubit ćete ga. On je prvi počeo – odgovoriše dječaci. Ali to sigurno nije početak. Vi njega odavno progonite – reče im Aljoša. Oni nastaviše da ga udaraju i jedan kamen udari dječaka u grudi. Dječak vrisnu i zaplaka i potrča uzbrdo. Dječaci se počmu smijati i nazivati ga nekom porugljivom riječi, koja nije bila prostačka, jer su oni fino odgojeni dječaci, ali je onog defektnog dječaka očito izazivala. Aljoša se sad odlučno uputi k njemu. Stiže ga. Dječak stade pred njega, pa će mu pakosno reći: Njih je šestorica, ali ja ću ih sve pobiti. Tebe su pogodili kamenom – reče mu Aljoša. Ali i ja sam jednog pogodio – reče dječak gledajući s mržnjom. Aljoša mu htjede bliže pristupiti. Ostavite se mene – reče dječak ljutito. Aljoša otide, ali nije učinio ni tri koraka, kad ga dječak udari kamenom u leđa. Kako te nije sram – vikne na njega Aljoša. On opet baci kamen, i onda se razjari kao zvijer, potrča k Aljoši i ujede ga u prst do same kosti. Aljoša je jauknuo, izvadi rubac i poče omotavati prst. Dječak je tu stajao kraj njega i čekao. Naposljetku ga Aljoša mirno pogleda i reče: A sad reci što sam ti učinio? Dječak je stajao bez riječi, a onda zaplaka i pobježe. Aljoša je išao za njim, ali on je svejedno odmicao i stalno plakao. Aljoša je to vidio idući za njim. I onda je stvorio odluku: potražit ću tog dječaka. Moram da ga potražim i da ga nađem.

Vidimo u književnosti ono što smo čuli u današnjem Evanđelju. Stav Kristov prema jednoj sredini koja je podcjenjivala onog slijepog čovjeka. Na to podcjenjivanje treba pljuniti, i tu će se naći lijek, koji će podići i onoga koji je podcijenjen i one koji podcjenjuju . . . Dapače više ove nego onoga, jer su ovi, zdravi i čitavi, veći bijednici od onog defektnog.

Sad ćemo razumjeti riječ Gospodnju iz prvog današnjeg čitanja: „**Bog ne gleda kao što gleda čovjek: Čovjek gleda na oči, a Gospodin gleda što je u srcu.**” A razumjet ćemo, i ne samo razumjeti, nego i prihvatiti riječi drugog čitanja iz poslanice apostola Pavla Efežanima: „**Braćo! Živite kao djeca svjetla. Plod je svjetla svaka dobrota, pravednost i istina. Odlučite se za ono što je milo Gospodinu. A nemajte udjela u jalovim djelima tame, nego ih dapače razotkrivajte. A sve što se razotkrije po svjetlu postaje sjajno; što je pak sjajno, svjetlost je. Zato velim: Probudi se ti što spavaš, ustani od mrtvih, i Krist će ti svijetliti!**”

S tom odlukom naprijed u korizmeni preporod u uskrs novog života! Taj uskrs neće biti samo tvoj, nego i čitave tvoje okoline, a ta okolina su svi ljudi, živi pa čak i mrtvi, cijela Crkva i vojujuća i trpeća, koja će se sva preporoditi u tvom preporodu i sva oživjeti u tvom novom životu . .

PETA KORIZMENA NEDJELJA

Ez 37, 12–14
Rim 8, 8–11
Iv 11, 1–45

Današnja nedjelja je posljednja pred Svetim tjednom. Kroz cijelu ovu korizmu vidjeli smo, kako nas jedna nedjelja po svojim čitanjima uvodi u drugu. Sve je bila jedna misao, jedna cjelina. Čovjek. Njegovo porobljavanje koje mu sotona sprema i njegovo spasavanje, koje mu Krist pruža. Na to spasavanje sve nas Krist, naš Otkupitelj zove. I ako smo zabludili kao žena Samarijanka, i ako smo umišljeni, da smo svi povlaštena djeca Božja, a drugi ruglo i grijeh. Sve će to Gospodin potpuno izbrisati i podići nas na visoki stepen Božje djece. Čujmo što nam govori u današnjem prvom čitanju: „**Ja ću otvoriti vaše grobove, i znat ćete, da sam ja Gospodin, kad otvorim grobove vaše i kad vas izvedem iz vaših grobova, narode moj! I duh svoj udahnut ću u vas da oživite, i dovest ću vas u vašu zemlju, i znat ćete da ja, Gospodin, govorim i činim.**” Prekrasne riječi! Sjetimo se sada onih riječi iz dviju prvih korizmenih nedjelja. Sotona govori: padni i pokloni mi se. Krist naprotiv otimlje čovjeka od sotone i kaže mu: Ustani, ne boj se. I sad nas sve zove na to ustajanje i na odbacivanje straha. Otvorit će sve grobove i sve će nas dovesti u našu zemlju, to jest u naše čovještvo, koje je samo onda cjelovito i pravo, kad je Kristovom rukom u nama izgrađeno i podržavano. U ovu korizmenu nedjelju Krist, eto, dolazi među nas s pozivom da pristupimo na iskrenu i temeljitu ispovijed. „Otvorit ću vaše grobove”. Odgovorimo mu: Gospodine, otvori. A otvorit će on te grobove onako, kako je pokazao na grobu svog uskrsnuća, da nam objasni, na koji će način on otvarati naše grobove. Anđeo je došao i odvalio kamen s groba, a onda je u sjaju uskrsnuća izišao iz groba Krist i pohitao apostolima da im dade vlast opraštanja grijeha. I to predavanje vlasti i ono slavno uskrsnuće iz groba sve je u jednoj cjelini. Ivan evanđelista u svom Otkrivenju zove biskupe pojedinih crkava anđelima. Dakle opravdano je tu riječ: anđeo, prenijeti na svećenstvo novozavjetne Crkve. Svećenik u podjeljivanju odrješenja treba da odvali kamen sa groba naših duša. A onda će iz te duše, mjesto muka i smrti, izići u uskrslom sjaju sam Spasitelj. Izići će i stalno izlaziti iz naše duše. Nikad neće više prestati Uskrs. Eto, na to smjeraju ove riječi današnjeg prvog čitanja: „Otvorit ću vaše grobove i izvest vas iz vaših grobova, narode moj. I Duh svoj udahnut ću u vas da oživite, i dovest ću vas u vašu zemlju, i znat ćete da ja, Gospodin, govorim i činim.”

Odgovorimo svi da hoćemo. Prihvatimo njegovu blagotvornu ruku koja hoće da nas podigne do tolike visine. A da se to ostvari u nama, treba da prihvatimo što se sadrži u drugom čitanju današnje nedjelje. Treba da se otmemo niskim, tjelesnim požudama, jer „**oni koji žive po tijelu ne mogu se Bogu sviđati**” . . . Potecimo samo Kristu i recimo mu iskreno svom dušom: hoćemo se ispovijediti. Samo to i ništa drugo. Sve ostalo će on sam

učiniti. Slušajmo što nam poručuje Pavao u današnjem drugom čitanju: **„Ako li Duh Onoga koji uskrisi Isusa od mrtvih prebiva u vama, onaj koji uskrisi Krista od mrtvih, oživit će i smrtna tijela vaša po duhu svome koji prebiva u vama".** Krist će nas povesti u slavu svog uskrsnuća. Imat ćemo, dakako, i dalje da podnosimo tegobe u našem smrtnom tijelu, ali sve će to biti posvećeno Kristovim milostima, koje će biti u nama i sve te tegobe moći ćemo da namijenimo i za sebe i za duše u čistilištu i za druge razne potrebe, sve će biti ozareno smislom i povezano u cjelini jednog života, koji je sav Krist i usmjeren je Kristovoj slavi.

Mi smo se odlučili. Ispovijedat ćemo se. Ali pogledajmo oko sebe. Koliko je tih grobova koji se ne daju otvoriti. Možda čak među našim najbližima. Možda tako gleda majka svoga sina ili sin svoju majku, otac svoju kćer ili kći svog oca... Nije dosta, dakako, da mi sami svoj grob otvorimo. Treba da činimo sve što možemo da se i oni drugi grobovi otvore. Molimo! Pa molili smo – reći će možda tkogod od vas. Pa što sada? Jeste li možda klonuli, što vaša molitva nije do sada bila uslišana?

Uđimo u prekrasni evanđeoski odlomak današnje nedjelje. Iz Betanije je došla obavijest dobrih sestara Marije i Marte, da je njihov brat bolestan. Molitva je došla Isusu da dođe i da im ozdravi brata.

Isus nije došao. Lazar je umro.

Došao je četvrti dan poslije njegove smrti.

Sestre su u kući tiho plakale nad svojom neuslišanom molitvom. Netko je došao i rekao Marti, da je Isus stigao u selo.

Marta je pohitala k Isusu i rekla mu: **„Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi bio umro!"** Jesmo li to i mi koji put rekli u časovima neuslišane molitve? Toliko puta se to čuje: Bože, Bože, gdje si, Bože, Bože, zašto si ovo učinio? ... Izbjegavajmo takve riječi, ali nemojmo se plašiti, ako nam se u teškim časovima izmaknu. Ta vidimo li, da se Isus na te riječi, koje su potekle iz jedne teško ojađene duše, nije uvrijedio. Naprotiv, on je pun blagosti, pun milosrđa, pristupio Marti s utjehom i rekao joj: **„Uskrsnut će tvoj brat".** Marta mu je odgovorila: **„Znam da će uskrsnuti o uskrsnuću, u posljednji dan".** Isus je onda kucao na vrata njene vjere i ovako joj govorio: **„Ja sam uskrsnuće i život, tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada. Vjeruješ li ovo?"**

Odgovorila mu je Marta: **„Da, Gospodine, ja vjerujem da si Ti Krist Sin Božji."**

Isus je našao što je tražio. Našao je vjeru. I ako je ta vjera bila prožeta ojađenošću duše, ostala je, živa je. I sad ide Isus ka grobu mrtvog Lazara, da ga iz groba izvede u život. Ali prije nego je krenuo ka grobu, došla je i druga sestra, Marija. I evanđelista nam govori, kad je Isus vidio kako ona plače i kako plaču Židovi koji su došli s njom, da se je sav potresao i da je zaplakao.

Što to znači?

Pođimo dalje s čitanjem Evanđelja. Ti Židovi rekli su ove riječi: **„Zar on, koji je slijepcu otvorio oči, nije mogao učiniti da ovaj ne umre?"** Znači, da su oni bili očevici ili barem do u tančine upoznati s Isusovim čudom nad slijepcem od rođenja.

Evanđelist na ove riječi kaže, da se Isus ponovo potresao.

Imamo dakle pred sobom dvije vrsti duša. Mariju i Martu, koje su klonule u težini svog jada, ali su sačuvale vjeru. I imamo te Židove, od kojih će se neki sad obratiti, a neki će ostati tvrdokorni i poslije svega ovoga postati čak još gori nego prije.

Ne mislimo u ovom času više na druge, nego mislimo na same sebe. Kakvi smo mi sada? Možda smo klonuli uslijed kojekakvih jada, pa možda i neuslišanih molitava, ali smo ipak sačuvali vjeru. Pohitajmo puni pouzdanja k Isusu. Znajmo, da će nas primiti onako srdačno, onako blago, kao i Martu i Mariju. I budimo uvjereni, da ćemo otvarati i tuđe grobove. Kako i na koji način, to prepustimo Isusu. Vidjet ćemo to na Božjem Sudu. Njegova riječ ne može uzmanjkati. Možda je onaj tvoj ili tvoja, nad kojom si molio i plakao, umrla nepomirena s Bogom. Bog može otvoriti i takve grobove. Prepusti to njemu. Misli samo na to, kakva ti je duša sada. Prihvaćaš li Isusovu ruku, pristupaš li kao Marta i Marija? A što, ako ti je duša takva, da ni sada, kad slušaš ovu Božju riječ današnjih čitanja, a osobito današnjeg Evanđelja, nećeš da pristupiš k Isusu, dapače odlučuješ, da ćeš biti još gori nego prije? Onda se Isus potresa nad tobom i opet se potresa. Ostat ćeš grob grobova, naime, i grob svoj i grob svih drugih kojima nećeš ništa pomoći a mogao bi. Sad je čas da na to mislimo i dobro razumijemo. Sad sam ja tu pred Kristom. On traži od mene vjeru. I ja ću mu povjerovati. „Vjerujem da si ti Krist Sin Boga živoga koji je došao na ovaj svijet". I Gospodin će iz takvog mog odaziva, ne samo visoko podići mene, nego će i otvarati tuđe grobove. Ta misao, u čitavoj svojoj stvarnosti i u čitavom svom dometu, treba da stane pred mene sada kad stvaram odluku, hoću li ili ne pristupiti ovogodišnjoj ispovijedi.

CVJETNICA. NEDJELJA MUKE GOSPODNJE

Iz 50, 4–7
Fil 2, 6–11
Mt 26 14–27, 66

Čitanja korizmenih nedjelja bila su namijenjena izgradnji čovjeka pojedinca. Sve postepeno ta čitanja dovela su nas do odluke da u temeljitoj ispovijedi obnovimo sebe. Stajat ćemo u ispovijedi svaki napose, svak sam za sebe. Otkrit ćemo Gospodinu svoju nutrinu, i Gospodin će u svakoga od nas pojedinačno unijeti snagu preporoda i milost jasnog gledanja u naše vječno određenje. Jedan po jedan izlazit ćemo iz ispovjedaonice sa svojim posebnim preporođenim životom koji s osobnim pojedinostima primamo od Gospodina.

Ali čovjek ne može da ostane zatvoren u pojedinosti svoje osobe. Ne može i ne smije. Čovjek ima svoje dužnosti i prema društvu. Nastaje pitanje: Prema kojem društvu? Dakako, u prvom redu prema društvu, u kojem se on kreće i djeluje. Ali nastaje teška opasnost koja je kadra da upropasti u njemu čitav onaj život milosti, ako se on zatvori u granicama tog društva i počne čak kopati jaz neprijateljstva između toga svog društva i onog najšireg, koje se rasprostire po cijelom svijetu, a koje se zove čovječanstvo.

To je misao današnje nedjelje, koja se naziva Cvjetnica. Zaista treba da bude Cvjetnica za čitav ljudski rod. Ona nosi grančicu masline kao ona golubica iz Noine korablje, koja je iza općeg potopa navijestila opći preporod svijeta.

U današnjoj nedjelji imamo dva Evanđelja. Prvo nam govori o trijumfalnom ulasku Isusovu u Jeruzalem. **„Silan svijet prostrije svoje haljine putem, a drugi rezahu grane sa stabala i sterahu ih putem. Mnoštvo pak pred njim i za njim klicaše: Hosana Sinu Davidovu! Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Hosana u visinama!"**

Svi oni koji su tako klicali, mislili su da će Isus osnovati kraljevstvo Izraelovo. A mnogi od tih smišljali su kako će preko tog kraljevstva nametnuti svoje gospodstvo ostalim narodima i prisiliti ih da im služe. Takvo jedno gledanje bilo je otrovalo taj narod i vodilo ga u teško iskušenje.

Krist je ušao u Jeruzalem. Što će sada učiniti? Hoće li se sada pojaviti njegovo kraljevstvo u Izraelu koje će odgovoriti težnji većine tog naroda da iskopa jaz između tog kraljevstva i ostalog svijeta?

Prošlo je to veličanstveno slavlje. Došla je tiha večer velikog četvrtka. U nekoj dvorani tog istog grada Isus je okupio svoje učenike. Sjeli su za trpezu. Slavi se Pasha,

najveći blagdan naroda izabranog od Boga, ali izabranog ne da se utopi u oholosti, nego da u služenju i ljubavi prenese Božju riječ na sve narode. Svi sjede za trpezom. Isus uzima kruh i govori velike riječi Euharistije. Te iste riječi govori i nad kaležom. Pretvara kruh i vino u svoje tijelo i krv u znaku žrtve za sva ljudska pokoljenja.

To je bio Kristov nastavak na ono slavlje u Jeruzalemu. On je prihvatio da bude kralj izraelski, ali ne u smislu gospodstva nad ostalim narodima, nego u smislu ljubavi i služenja i to tolike ljubavi i služenja da će on za sve njih, on, kralj izraelski, predati svoje tijelo na muku i krv da se prolije. Tako je Isus odgovorio na ono usko gledanje izraelske isključivosti i mržnje na ostale narode. Euharistija je bila taj odgovor.

Da li je takva Kristova pouka potrebita i za naše vrijeme? Je li se događalo i poslije toga da je Krist preko svoje Crkve naglasio isti onaj putokaz koji je poslije veličanstvenog jeruzalemskog slavlja dao na trpezi zadnje večere?

Godine 1929. na blagdan Gospe Lurdske bilo je konačno riješeno takozvano Rimsko pitanje. Papa je dobio svoju slobodu. Otkako je godine 1870. Italija osvojila Rim, Papa, u znak protesta, nije izlazio iz Vatikana. A sad je dobio svoj teritorij, potpuno nezavisan od bilo koje svjetovne vlasti. Tako je mogao da opet iziđe iz svog vatikanskog zatvora. S velikim zanimanjem čitav svijet je očekivao taj čas. U Italiji je onda vladao fašizam, koji je htio da Papin trijumfalni izlazak iz Vatikana iskoristi da ojača svoje težnje za gospodstvom i porobljavanjem tuđih naroda. O takvom očekivanju govorilo se da će se Papa pojaviti skupa s kraljem, u veličanstvenoj pratnji, koja će očitovati suradnju Crkve s onakvim težnjama svjetovne vlasti. Došao je dan tog očekivanog izlaska. Na ogromnom trgu pred vatikanskom bazilikom svetog Petra bješe se skupilo nepregledno mnoštvo iz svih krajeva svijeta. Zvona su svečano zvonila. Otvorila su se vatikanska vrata i pojavila se očekivana povorka. Slavlje je zaista bilo. Bila je prava Cvjetnica, ali Cvjetnica Kristova koja vodi čovjeka na trpezu Euharistije i u službu čovječanstva uopće. U pratnji svećenstva i episkopata Papa se pojavio pred očima svijeta klečeći na nosiljci, gdje je bio postavljen oltar sa Svetootajstvom. Papin ulazak u svijet bio je kao i Kristov ulazak u Jeruzalem. Euharistija je bila i ovdje kao i ondje s Njegovim tijelom koje će se predati i s Njegovom krvlju koja će se proliti za sve ljude bez razlike.

To se je zaista i dogodilo. Iza velikog četvrtka doći će i veliki Petak. Isus ostvaruje svoju riječ sa trpeze zadnje večere. On se žrtvuje za čovječanstvo. Mislimo i ovdje na teške žrtve i Pija XI i njegova nasljednika Pija XII kojemu se spremala nasilna otmica, a mislimo i na Maksimilijana Kolbea i na tolike druge velike svećeničke i svjetovnjačke duše koje su pošle Kristovim putem u vidike cjelokupnog čovječanstva i u služenje svim ljudima. A mislimo, nažalost, i na one druge duše koje su pošle obratnim putem, i mjesto da posluže Kristu, poslužile su farizejskoj težnji da se Cvjetnica prelomi i odvoji od euharistijske trpeze i žrtve na križu.

Dakle Cvjetnica znači stvarni uvod u Sveti tjedan i sačinjava s ostalim velikim danima tog tjedna jedinstvenu cjelinu. Život ima svojih radosnih i upravo trijumfalnih časova. Budimo oprezni i prisebni u takvim časovima. Ne dopustimo da nas ti časovi zatvore u sebe. Oni treba da nas potaknu na sve dublji euharistijski život da se ispolje u našem stvarnom nasljedovanju Krista i onda kad treba podnositi križeve. Na to nas upućuju riječi prvog čitanja: **„Leđa podmetnuh onima što me udarahu, a obraze onima što mi bradu čupahu, i lica svojeg ne zaklonih od pogrda ni od pljuvanja. Gospodin Bog mi pomaže, zato se posramiti neću. Zato učinih svoj obraz ko kremen, i znam da se neću postidjeti"**. Obraz ko kremen, znači čvrst karakter, čovjek koji je zaista čovjek. A to je čovjek svečovječanskih vidika s jakom vjerom i isto tako jakim moralom. Zato nam drugo čitanje stavlja pred oči Isusa, **„trajni lik Božji"**, u kojega treba da stalno gledamo kroz život idući po njegovu tragu.

I onda dolazi čitanje misnog Evanđelja, to jest muke po Mateju. Muku koja je bila određena za Krista Krist je i prihvatio i izdržao do kraja. Imat ćemo i mi određene muke, ne samo u svom osobnom, obiteljskom i uže društvenom životu, nego i u svojoj težnji da slijedimo Evanđelje. Tada će Cvjetnica postići svoju svrhu, a ta je da nas pojedince pouči

o značenju i trijumfa i muke, i radosnih i teških časova. I da nas u takvoj pouci uvede u ispravno shvaćanje naše društvene zadaće, kojoj nastaje granica istom ondje gdje prestaje čovjek.

Dj 10, 34a; 37–43
Kol 3, 1–4
Iv 20, 1–9

NA USKRS

Kristova muka, koja je započela na Zadnjoj večeri, a dovršila se Isusovom smrti na križu, značila je ustanovljenje Crkve. Euharistija je život i stvarnost Crkve. Ona je Crkva. Pretvorba Zadnje večere trebala je da pođe na križ gdje će se „Njegovo tijelo predati i krv Njegova proliti". Pretvorba je u bitnoj vezi, u savršenom jedinstvu sa žrtvom na križu. To je u suštini značilo što se dogodilo od početka zadnje večere do svršetka na Kalvariji. Ali sve je to bilo prekriveno strahotama, zamračeno tolikim mrakom užasa da obično ljudsko oko to nije moglo da vidi. Vidjelo je samo tu strahotu i tu zamračenost, a ljepota Crkve Novog zavjeta, koja je tu imala svoj početak, ostala je uronjena ispod užasne površine, u tami.

Tu ljepotu Crkve, čin njena osnivanja, imao je da navijesti Uskrs. Iza onih teških muka i raspršenog mraka na Kalvariji javit će se anđelov glas, kao ono nekada u Nazaretu, i najavit će rađanje Crkve.

Ali Crkva nije drugo nego Krist. Zato naviještanje Crkve u suštini ne može biti drugačije, nego njegovo osobno naviještanje. Pred nama je evanđelje današnjeg velikog dana, i zaista u njemu nalazimo suštinu Nazareta. Krist se u svom utjelovljenju u Crkvi ne naviješta drugačije, nego se navijestio u svom fizičkom utjelovljenju.

Razmotrimo s jedne strane naviještenje u Nazaretu, a s druge strane naviještenje Uskrsnuća.

Vjera i poniznost. Duh Sveti je htio da te dvije kreposti dočekaju Kristovo utjelovljenje. Te iste dvije kreposti opet se najavljuju u uskrsnom naviještenju Crkve.

U Nazaretu Marija je pokazala toliku vjeru, da je Duh Sveti izričito toj vjeri odao priznanje. Preko usta Elizabete On joj govori: Blago tebi koja si vjerovala. A njena poniznost je tolika, da poslije riječi: „Ja sam službenica Gospodnja" ide, Ona koja je postala Majkom Božjom, da bude u službi Elizabete. Duh Sveti joj i tu, preko usta Elizabete, odaje priznanje: **„Odkud da mati mog Gospodina dolazi k meni?"**... Zaista poniznost za čuđenje.

Preko tih dviju kreposti, koje su se ponovile na grobu uskrsnuća, Krist nas je tako htio podsjetiti na svoju majku, da je suvišno svako raspravljanje zašto u Svetom pismu nema ništa o tome da se je Isus javio svojoj majci. Ona je tu. Čitava suština Kristovih prvih javljanja poslije uskrsnuća znači Mariju.

Marija Magdalena predstavlja tu vjeru. Ona je došla s Kalvarije. Bila je uz Mariju, dok se je osnovala Crkva. Došla je i našla grob prazan. Novi udarac na vjeru ... Nije bilo dosta što je toliko izmučen i onako krvnički dotučen, nego još i njegovo tijelo su odnijeli. Hoće li joj se vjera pokolebati? Ne. Ona vjeruje. Prenijela je u sebe Marijinu vjeru i zaslužuje, da se i nad njom ponovi riječ Duha Svetoga: Blago tebi koja si vjerovala.

Ivan trči prema grobu, a za njim Petar. I Ivan je bio uz Mariju na Kalvariji, kad se osnivala Crkva. Dotrčao je prvi. Gleda Petra kako ide za njim i neće da uđe u grob. Ivan je heroj Kalvarije, a Petar je zatajio Krista. Ali Petar je postavljen od Krista za glavara Crkve. Ivan stoji kraj groba i čeka. Divna poniznost. Čitamo na njemu one riječi Duha Svetoga upravljene Mariji: Otkud to da Mati Gospodina moga dolazi k meni.

Tako su se te dvije Marijine kreposti iz Navještenja pojavile u uskrsnom navještenju Crkve.

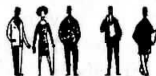
Krist onda ide k apostolima. Ide hijerarhiji svoje Crkve. Prvi susret poslije uskrsnuća. Navještenje Crkve Crkvi. Dolazi pred njih kroz zatvorena vrata. To je iznova postavljeno Ezekijelovo proročanstvo. Dolazi sad kao što je došao i prvi put kroz zatvoreno i očuvano djevičanstvo svoje Majke.

Onda će Isus poći i predstavnicima kraljevskog svećenstva svog puka, to jest, onoj dvojici učenika koja su išla u Emaus, kao što je Marija otišla prvom predstavniku laikata u Crkvi, Ivanu Krstitelju.

Imamo dakle sve elemente nazaretskog navještenja u uskrsnom navještenju Crkve. Imamo Mariju ponovljenu u suštini njene misije. Sveto pismo u prvim javljanjima Kristova uskrsnuća u stopu slijedi Navještenje u Nazaretu i prva Marijina javljanja iza tog navještenja. Drugačije nije moglo da bude. Krist je i Crkva jedno. I tako je Marija Majka Kristova i Majka Kristove Crkve.

Zato pročitajmo još jedanput sva tri čitanja zazvavši pomoć Duha Svetoga i oslobodivši se grijeha ili barem s kajanjem i s odlukom, da ćemo što prije zatražiti sakramentalno odrješenje. Prvo čitanje zaključuje se s pozivom da primimo oproštenje grijeha. Drugo čitanje govori nam o našem duhovnom uskrsnuću, da svoj život unesemo u Krista Boga. Tako ćemo se pripraviti na razumijevanje trećeg čitanja, gdje ćemo naći suštinsko ponavljanje navještenja u Nazaretu i razumjeti riječ Drugog vatikanskog koncila, da je Marija, ne samo dala svijetu Krista, nego i Majka Kristove Crkve. Ali naći ćemo i pouku u tome, što Krist u svom uskrsnom navještenju ne spominje Mariju, nego ističe njen život i njen apostolat, da u svojoj pobožnosti prema Mariji kao Majci Crkve, pođemo putem njena života i njena djelovanja.

Taj život i takvo djelovanje neka po zagovoru Marije Majke Crkve uskrsne u nama u ovaj veliki dan uskrsnuća. Sad ne nastupa Marija, koja je potpuno bez grijeha, nego nastupaju Marija Magdalena, Ivan, ostali apostoli i učenici. Nastupaju ljudi grijeha. Ali svi su oni pozvani da dadu svijetu Krista, kao što ga je dala Marija. Ovo je misija Crkve i njeno uskrsno otajstvo: Da se oslobodimo grijeha, kao što nam govori prvo čitanje, da se unesemo u Krista, kako nam govori drugo čitanje i da onda razumijemo veliko Evanđelje današnjeg dana, u kojem se ljudima grešnicima daje mogućnost, da u svom životu ponove život same Kristove Majke.

DRUGA USKRSNA NEDJELJA

Dj 2, 42–47
1 Pt 1, 3–9
Iv 20, 19–31

Uskrs je blagdan koji ne smije proći. Proslavili smo ga prošle nedjelje, a sad ga ostvarujemo. Zajednica, ta velika riječ Drugog vatikanskog koncila, danas je sva u prvom čitanju. Zašto? Da svaka zajednica u Crkvi uskrsne na jedan ovakav život. Razmotrimo taj život, kako nam ga opisuje današnje prvo čitanje: **„Braća bijahu postojana u nauku . . ., u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama . . . Svi koji prigrliše vjeru bijahu združeni, i sve im bijaše zajedničko . . . Hrlili su u hram, u kućama bi lomili kruh u radosti i prostodušnosti srca, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda . . .”** Eto nam prekrasne slike uskrsnuća u zajednici. Razne su zajednice u Crkvi. Na sve te zajednice odnosi se ova velika uskrsna riječ Duha Svetoga. Dakle se odnosi i na našu župu, jer je i ona zajednica, i to vrlo važna zajednica, organska ćelija čitavog zajedništva

Crkve. Dakle, treba da Uskrs prožme našu zajednicu. On nije prošao niti smije proći. Uskrs sad počinje da prelazi sa navještenja u život.

Hoćemo li poslušati glas Duha Svetoga koji nas poziva da otvorimo vrata svoje duše velikoj milosti uskrsnuća? Neka dođe ta milost. Sigurno je svaki od nas iz svega srca to zaželio kad je slušao riječi današnjeg prvog čitanja. Koliko li bi bila lijepa naša župska zajednica, kad bismo svi mi, kako piše u današnjem prvom čitanju, bili među sobom braća i sestre, i svi postojani u nauku, u zajedništvu, u lomljenju kruha i molitvama . . . Da pomažemo jedan drugome, kako već kome treba, da hrlimo u hram, a u kućama jedemo svoj kruh u radosti i prostodušnosti srca hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda . . . I suviše je lijepa ta slika svete zajednice, a da ne bismo rekli: hoćemo. O, neka Duh Sveti blagoslovi tu veliku riječ, koju svi mi u ovaj čas izgovaramo shvaćajući osnovnu dužnost kršćanstva da prenosimo povijesnu stvarnost Kristova uskrsnuća u životnu stvarnost svoje zajednice!

I onda s takvom odlukom pređimo na drugo čitanje. I ovo, drugo čitanje današnje nedjelje, počinje onako zanosnim riječima kao i prvo. Radost uskrsnuća ne prestaje niti smije prestati. **„Blagoslovljen Bog** – tako piše apostol Petar u današnjem drugom čitanju – **i Otac Gospodina našega Isusa Krista koji nas po velikom milosrđu svojemu uskrsnućem Isusa Krista od mrtvih nanovo rodi za živu nadu, za baštinu neraspadljivu, neokaljanu i neuvelu, pohranjenu na nebesima za vas, vas koje snaga Božja po vjeri čuva za spasenje, spremno da se objavi u posljednje vrijeme”.** Eto nam u ovim divnim riječima novog poticaja da pređemo u uskrsni preporod naše župske zajednice, kakva je bila ona prva župa, opisana u prvom čitanju. Ali budimo u tom zanosu stvarni. Poziv Duha Svetoga ne oslobađa nas od križeva. Zato apostol nastavlja u drugom čitanju ovako: **„Zbog toga se radujete, makar se, ako treba, sada malo i žalostite, zbog različitih kušnja, da prokušanost vaše vjere, dragocjenija od propadljivog zlata, koje se ipak u vatri kuša, stekne hvalu, slavu i čast o Objavljenju Isusa Krista”.** Budimo dakle pripravni da se naš zanos u uskrsnom preporodu ne umanji na poteškoćama. One su, kaže apostol, potrebite, jer je prokušanost vjere dragocjenija od propadljivog zlata. Uskrsna stvarnost u ovom zemaljskom životu nije uvijek i uskrsna radost. Ona će u svojoj punini doći kad uskrsnemo na vječni život. U stvarnost svakog našeg života na zemlji ulaze i teški časovi. Vidjet ćemo u čitanjima narednih nedjelja kako ih je bilo i u onoj prvoj zajednici. Ne samo da ne smijemo klonuti u takvim časovima, nego treba da razumijemo i da cijenimo vrijednost križa. Tu vrijednost, eto, današnje drugo čitanje naziva: „dragocjenijom od propadljivog zlata.”

Sad pređimo na izgradnju uskrsnućem preobražene zajednice. Ta izgradnja treba da počne od onoga kojega je Duh Sveti postavio da vodi, uči i posvećuje zajednicu, a to je njen svećenik – dušobrižnik.

Pređimo na treće čitanje, to jest, na Evanđelje današnje nedjelje. Isus je došao k svojim apostolima, svojim prvim svećenicima. Došao im je kroz zatvorena vrata, koja su ih morala podsjetiti na njegovu i na njihovu Majku. Donio im je dar Duha Svetoga i uskrsnu obnovu, koju će oni dijeliti svima drugima u opraštanju grijeha. Oni su tu obnovu prihvatili s čitavom dušom. Sve ih je prožela uskrsna radost. Ali jedan među njima, apostol Toma, bio je teško pogođen stvarnošću kalvarijskih događaja. Vjera mu se bila spustila na tanke grane. Ostao je bešćutan na sva radosna uvjeravanja svojih sudrugova. **„Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegova rebra, neću vjerovati”.**

Toma apostol, svećenik, bio je na samom rubu otpada.

Isus je došao posebno k njemu. Pošto je sve svoje svećenike pozdravio riječima „Mir vama”, pristupa k Tomi. **„Prinesi prst svoj ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku svoju i stavi je u rebra moja i ne budi nevjeran nego vjeran”.** Toma je odgovorio: **„Gospodin moj i Bog moj”.**

Neka svećenik vaše zajednice, pa bio on tko bio, i ne samo svećenik ove zajednice, nego svih župa na svijetu, uvijek, u svakom času, govori te velike riječi: „Gospodin moj i Bog moj”! To treba da bude vaša temeljna želja i molitva. Tu je prvi početak onog uskrsnog preporoda zajednice, onog podizanja župe do visine one prve župe kršćanstva,

opisane u današnjem prvom čitanju. To je Pashalna radost, koju je preko Koncila Duh Sveti doviknuo čitavoj Crkvi. Svećenik, koji će u svojim najtežim časovima, poći da traži lijek svojim kušnjama u srcu Isusovu. Tu čitava zajednica stoji i pada. Stoji, ako svog svećenika dušobrižnika pomaže svojim molitvama i prikazivanjem svojih križeva. A pada, ako je ona sama povod ili čak uzrok njegovih padova. Čitava zajednica bila je oko Tome, i svi su doprinijeli, da pokolebani Toma onako divno priđe srcu Isusovu . . . U jednoj župi slavio je svećenik, dušobrižnik te župe, svoj svećenički jubilej. Pozdravio je svoju zajednicu u toj radosnoj prigodi ovakvim riječima: Nijesam mogao biti veći od svog Učitelja. Prošao je kroz križ On koji je Bog, morao sam proći i ja koji sam čovjek, a posebno kroz križ koji mi je zadavala moja slaba ljudska narav. Ali uvijek, u svakom času, osjećao sam vas uz sebe. Vaša je zajednica, koja i moja, bila duhovno uz mene svojim molitvama i svojom ljubavlju koja je bila ista kao i ljubav Isusova srca. U mladosti sam osjetio u svakom ocu svoje župe svog oca, u svakoj majci svoju majku. A kasnije tokom godina, u zajedničkom nastojanju oko kršćanskog odgoja, i u svakom mladiću svoga brata i u svakoj djevojci svoju sestru. To treba da vam kažem prigodom ovog slavlja, koje zaista, u jednoj neobično dragocjenoj i temeljnoj stvarnosti, nije samo moje, nego i vaše.

Vjernici svih župa na svijetu treba da započnu u smislu današnjih čitanja uskrsni preporod svoje zajednice, tako, da svi okruže svog dušobrižnika kao apostolska zajednica Tomu. I da svi sudjeluju u njegovu pristupanju Kristu i da preko njegovih usta svi izgovore one riječi: „Gospodin moj i Bog moj".

TREĆA USKRSNA NEDJELJA

Dj 2, 14, 22–28
1 Pt 1, 17–21
Lk 24, 13–35

Prvo čitanje sadrži govor Petrov Židovima, ali ne samo njima, nego i svima ostalima. „**Židovi i svi što boravite u Jeruzalemu, ovo znajte i riječi mi poslušajte: Isusa Nazarećanina . . ., njega, predana prema odlučenu naumu i promislu Božjemu, po rukama bezakonika razapeste i pogubiste.**" Zašto je Duh Sveti htio, u koncilskoj reformi nedjeljnih čitanja, da nam baš u jednu uskrsnu nedjelju, kad smo svi u radosti uskrsnuća, iznese pred oči takvu jednu stvarnost da smo svi raspeli Isusa? Zar je htio da nam pomuti uskrsno veselje? Ne. Naprotiv. Htio je da naše veselje i naše pristupanje svestranom ostvarenju uskrsnuća dobije još veću snagu i polet.

Svi smo raspeli Isusa. Žrtvu na Kalvariji nisu prikazali samo svećenici, nego i narod. Tako je i glasila optužnica, koju je rimski prokurator iznio pred Isusa: „Narod tvoj i svećenici predali su te meni". Žrtva na križu bila je prva i vječna sveta misa Novog Zavjeta. U beskrajnoj ljubavi svog srca Isus je htio, da svako ponavljanje svete Mise bude kao i prikazanje žrtve na Kalvariji, samo ne više u onoj mržnji i zabludi, nego u ljubavi i istini. Uvijek smo svi skupa u Misi, kao što smo bili skupa na Kalvariji. Svećenik nikad ne prikazuje sam Svetu Misu, pa ni onda kad je zaista sam u crkvi. Uvijek je prikazuje sjedinjen s čitavom Crkvom, koja u svom naponu obuhvaća čitavo čovječanstvo.

To je, eto, Duh Sveti htio da tako jako naglasi na Drugom vatikanskom koncilu. Ali baš taj njegov naglasak izazvao je ponegdje i kriva mišljenja. Isus je htio da posveti ovo naše skupno učestvovanje u žrtvi Novog Zavjeta, ali nije htio da posveti i samu Pilatovu optužnicu. A to se baš ponegdje hoće da nametne. Pilatova optužnica smatra se toliko posvećenom, da se i sam poredak riječi u toj optužnici uzima kao osnov određenih mišljenja. Pilat je rekao Isusu: Narod tvoj i svećenici . . . Dakle u žrtvi svete Mise i uopće

u Crkvi narod je ispred svećenstva, i svećenstvo zapravo nije drugo nego zastupstvo naroda, koje treba da bude birano od naroda i izraz narodne volje.

Ali mi ne kanimo ići k Pilatu nego k Isusu.

Razmotrili smo uskrsne propovijedi, kako Isusovim uskrsnućem ističu Marijino majčinstvo Crkve. Krist poslije uskrsnuća uvodi među apostole, i ostale svoje učenike, Crkvu, koju će preko silaska Duha Svetoga uvesti u čitav svijet. Zato se onako naglašava Marija u prvoj pojavi njegova uskrsnuća. To čini uskrsli Krist, isti onaj Krist koji se u samrtnom tijelu rodio od Marije. U Uskrsnom Otajstvu, koje znači Crkva, Krist će samo proširiti i produbiti ono što je rekao i učinio u svom preduskrsnom djelovanju. Tada je postavio hijerarhiju i ustanovio svećenički red. To treba da ostane. Ali skupnost svećenstva i naroda, ostvarena na Kalvariji, treba da ostane, ali samo prenesena iz mržnje u ljubav. Dapače, ta skupnost bit će u duhovskoj teologiji objavljena kao jedinstvo, i to jedinstvo jednog živog tijela gdje su svi udovi, u raznolikosti svojih funkcija, povezani zajedničkim životom, i svi u službi jedan drugoga. Zato Isus, pošto je onako sjedinio svoje uskrsnuće sa svojim rođenjem najprije hita apostolima, koje je već prije posvetio za svećenike u punini svećenstva, da svakog dojednog podigne u obnovi za svoju novu uskrsnu misiju, On koji je uvijek isti. To smo razmotrili u čitanjima prošle nedjelje. A današnja nedjelja je vaša nedjelja, svjetovnjaci Crkve! Prošle nedjelje Isus je potražio svoje svećenike, a najviše onoga koji se kolebao. Danas traži vas, muškarci i žene, čitav Božji puk, a najviše one koji se kolebaju.

Zato iza prvog čitanja (gdje je naglašeno to zajedništvo svećenika i puka u prikazivanju žrtve Novog Zavjeta i Crkve uopće) i drugog čitanja (gdje nas Petar apostol podsjeća, da je Bog svima nama jednako Otac i da smo zato svi njegova djeca i svećenici i svjetovnjaci, svi podignuti na dostojanstvo sinova Božjih) prelazimo na treće čitanje, to jest, na Evanđelje današnjeg Božjeg dana. Eto, Isus ide u susret vama, koji niste svećenici. Uskrs je u prošloj nedjelji tražio svećenika, a u ovoj Uskrs traži vas koji imate svjetovna zanimanja.

Dva učenika iz Emausa, to je sadržaj trećeg čitanja Evanđelja današnje nedjelje. Idu oni svojim putem, snuždeni i odvojeni od svećenika. Apostoli su u onom svom skupu u Jeruzalemu, a oni ostavljaju Jeruzalem i idu u Emaus. Razilaze se putovi. Putovi svećenstva i svjetovnjaka . . . Zaista, teško jedno stanje.

Ali uskrsli Spasitelj, koji je onako ojačao svoje svećenike – apostole, i kolebljivog Tomu doveo do svog srca, eto, sad hita k ovima, koji nisu svećenici, ali su njegovi dragi učenici, dio njegova živog tijela koje je Crkva. „**Što to razgovarate među sobom**" – upita ih. Odgovoriše mu: „**Zar si ti jedini stranac u Jeruzalemu, te ne znaš što se u njemu dogodilo ovih dana? A On će: Što to?" Tada mu oni počeše objašnjavati, kako su Isusa** Nazarećanina „**koji bijaše silan na djelu i na riječi pred Bogom i svim narodom glavari svećenički i vijećnici puka predali na smrt i razapeli**". U svetoj emauskoj rečenici obratan je red, nego u onoj Pilatovoj. U Pilatovoj optužnici prvo je narod, pa svećenici. U rečenici učenika iz Emausa, koji su izabrani da budu pralikovi uskrslih svjetovnjaka prvo su svećenici, pa je narod. Mi smo danas, u pokoncilsko vrijeme, dovedeni u stanje da moramo birati između pilatovske i emauske rečenice. Prva je osudila Isusa na smrt, druga je privela duše k uskrslom Kristu!

Isus najprije daje ukor tim svojim dragim učenicima, što su se pokolebali. U suštini isti ukor koji je dao i svom pokolebanom svećeniku, Tomi apostolu. To je isto opominjanje, koje pokornik prima u sakramentu ispovijedi, pa bio on svećenik ili svjetovnjak, a koje Isus preko ispovjednika unosi u dušu koja će uskrsnuti. I onda se prosula blaga Isusova riječ, koja je liječila sve rane njihove duše i koja nastavlja da nas podsjeća na ispovijed. I onda je u Emausu sveta trpeza i Krist za njom, koji uzima kruh i daje im ga. Prepoznali su ga. Krist! Svjetlost je planula u njihovoj duši. I sad više nema bježanja iz Jeruzalema, nego natrag u Jeruzalem. Tamo gdje su svećenici Kristovi treba da budu i oni: jedno tijelo i jedna duša. I eto ih, skupa su. Ostvarila se slika, koju nam je

iznijelo prvo čitanje prve nedjelje po Uskrsu. Zajednica svećenstva i vjernika, koji su sjedinjeni kao udovi u jednom živom tijelu, sad je obuhvatila i njih koji su se bili pokolebali, ali sad su uskrsli, pošto su otvorili dušu, da im je liječi njegova riječ i da unese u nju svoje otajstveno tijelo.

Svjetovnjaci Crkve, danas je vaša nedjelja. Neka se ponovi Emaus! Sa svih onih putova, po kojima se vjernici naše župe i bilo koje župe svijeta udaljuju, vratite se u sveto zajedništvo Jeruzalema! Otvorite svoju dušu Kristu u svetoj ispovijedi, u svetoj pričesti primite u svoju dušu Krista. I onda dođite, pohitajte, da ostvarimo onakvu župsku zajednicu, kakva je bila ona prva župa Crkve, na koju je tako snažan naglasak stavio Duh Sveti na Drugom vatikanskom koncilu. Takva je župa danas neophodna potreba i Crkve i vremena. Bit će slabosti i na nama svećenicima, bit će slabosti i na vama svjetovnjacima. Ali Uskrsli Krist pošao je i k jednima i drugima, i sve ih doveo u jedinstvo svog srca. Uskrsnuće i zajedništvo mogu zaista da budu jedna riječ. Ali da bi ono zaista bilo uskrsnuće Kristovo, Krist je pokazao, kako se to zajedništvo ostvaruje, da bi ono zaista bilo takvo, kakvim ga Krist hoće.

ČETVRTA USKRSNA NEDJELJA

Dj 2, 14a. 36–41
1 Pt 2, 20b–25
Iv 10, 1–10

Produbljujmo osnovnu misao svih ovih uskrsnih nedjelja, a to je: zajednica. U ovako postavljenim pitanjima vazmenih nedjelja Duh Sveti je potanko i izdašno osvijetlio ono što je tako snažno naglasio na Koncilu. Zajednica treba da uskrsne. U čitavoj punini svog značaja i u čitavom svom životu. Drugi vatikanski Koncil znači uskrsnuće Crkve u čitavom njenom tijelu, kao što je i Krist uskrsnuo. A u tijelu Crkve udovi su i svećenici i vjernici. Vidjeli smo, kako u tom tijelu svećenstvo ima prvenstveno i bitno različito značenje, na koje drugi udovi tijela Crkve treba da gledaju s radošću i ljubavlju, jer je to raznolikost jednog živog tijela, u kojemu sve pripada svima, i gdje svaki ud svojom suradnjom nužno prati sve druge udove. Danas je nedjelja Dobrog Pastira, nedjelja duhovnih zvanja. Ne može dakle drugačije da bude, nego da svi udovi živog otajstvenog tijela Kristova usmjere čitavu svoju ljubav i čitavu svoju suradnju onima koji se odlikuju duhovnim zvanjem.

Sveti Otac je izričito odredio, da ova nedjelja ima biti dan svih duhovnih zvanja, to jest zvanja svećenika, redovnika i redovnica. Isus je postao svećenik u času svog začeća. Sveta Misa je ustanovljena na trpezi zadnje večere i u žrtvi križa, ali u Kristovu prikazivanju počela je već od samog začeća. I od samog početka tog prikazivanja Isus je htio da ima uza sebe Mariju, koja je prva redovnica Crkve, i svog hranitelja Josipa, koji je u Novom Zavjetu pralik onih redovnika koji nisu svećenici. Tako je Isus i objavio, u času svog rođenja, i betlehemskim pastirima koji su predstavljali ondašnje vjernike, i mudracima s Istoka koji su predstavljali ondašnji svijet. Svi su oni vidjeli Isusa, Mariju i Josipa. To treba da u ovaj današnji dan vidite i svi vi: Svećenička i redovnička zvanja, muška i ženska.

Dakle više od svega zvanje je potrebito. Ono je prethodilo i samom Kristovom začeću. Vi znate kako je to bilo. Anđeo Gabrijel je stao pred Mariju i uputio joj pozdrav. Ona je prihvatila taj pozdrav. Odgovorila mu je s potpunim pristankom. Tako se

omogućilo, da se Isus pojavi kao svećenik, Marija kao prva redovnica i Josip kao prvi redovnik. Sve je to učinilo ono prihvaćanje zvanja.

Marija nije samo prva redovnica, nego je i majka Kristove Crkve. I kao takva ona Crkvu neprekidno potiče, da cijeni svako duhovno zvanje i da ga prihvaća onako, kako ga je ona prihvatila.

To je sve došlo do jakog izražaja u novom, pokoncilskom redu Sveta mise. Kako počinje sad Sveta misa? Pošto je spomenuo ime triju Božanskih Osoba, svećenik stane pred narod, kao što je anđeo stao pred Mariju, i upravlja Božjem narodu pozdrav. Narod mu odgovara. Jesmo li svjesni toga, što znači taj odgovor? Taj odgovor ne smije biti drugačiji, nego što je bio odgovor Marijin, to jest, on treba da znači iskreno i duboko prihvaćanje zvanja. Svaka Sveta misa ima duhovna zvanja kao svoju stalnu nakanu. Samo tako se Sveta misa pravilno uvodi. Zato budimo svjesni što znači onaj skupni odgovor Božjeg naroda, kad svećenik na početku Svete mise pozdravlja narod. Onaj zajednički „I s duhom tvojim" znači ono prihvaćanje Marijino, koje treba da bude i sada, na početku Svete mise, kao što je bilo i na početku Novog Zavjeta. Iskreno i duboko prihvaćanje zvanja.

Po sebi se razumije, da to ne znači naše osobno prihvaćanje zvanja. To nije ni moguće. Zvanje je posebni dar Božji, koji, kako ćemo kasnije vidjeti, znači osobni Kristov pristup onoj duši koja je pozvana. Dakle ne u tom smislu. Nego onaj skupni odgovor treba da znači, da ćemo svi moliti, žrtvovati, raditi, doprinositi, u jednu riječ, činiti sve što možemo, kako bi se zvanja pojavila i održala. I zato, kad se u nekoj zajednici pojavi zvanje, treba da čitava ta zajednica promatra tu dušu pozvanu i posjećenu od Krista, kao svoje zajedničko dijete, kao plod molitava i žrtava cijele župe. Ona nije više kći ili sin onog oca i one majke, nego svih očeva i majki župe, i brat i sestra sve braće i sestara, zajednice. Eto, to znači onaj vaš odaziv na početku svake Svete mise.

To treba prije svega da utvrdimo. Ne samo danas, nego u početku svake Svete mise naša prva misao treba da bude na zvanje, a naš skupni odgovor na svećenikov pozdrav, odgovor Marijin na anđelov pozdrav.

A sad možemo prijeći na razmatranje o uzvišenosti duhovnih zvanja. U prvom čitanju čuli smo ove riječi: **„Obratite se i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vam se oproste grijesi, i primit ćete dar svetoga Duha."** Ta je rečenica općenitog značenja. Svaki čovjek bez razlike Božje je dijete, i svaki je pozvan na spasenje. Ali rečenica koja slijedi naglašava tu riječ i glasi ovako: **„Ta za vas je ovo obećanje i za djecu vašu i za sve one izdaleka koje pozove Gospodin Bog naš".** Takav naglasak nalazimo i u drugom današnjem čitanju, u rečenici koja glasi: **„Ta na to ste pozvani".** Može doduše i to da ima općenito značenje, jer Bog poziva sve, ali može da se usmjeri na one koje Bog na jedan posebni način pozivlje. U tom smislu uzimljemo riječ: pozivati, i u prvom i u drugom današnjem čitanju. Rekli smo, da na osobiti način Bog poziva one kojima daje duhovno zvanje. Kod svih zvanja, opisanih u Evandjelju, Krist osobno dolazi. Zvanje Marijino značilo je dolazak Kristov. Krist dolazi kod svih svojih apostola, čije je zvanje opisano u Evandjelju, pa čak i onda, kad se pozvanima čini, da su na drugi način došli do zvanja. Natanaela je Filip doveo k Isusu. Ali Isus mu govori da je On bio kod njega prije Filipa. Imajmo u vidu, da je Isus, osobno, kod svih koji imaju pravo duhovno zvanje. Razmislimo dobro to što se reklo, pa ćemo uvidjeti, na kolikoj su sve visini svi oni koji imaju duhovno zvanje.

Nazad nekoliko godina slavila se pedesetgodišnjica ukazanja Gospe u Fatimi. Tom prigodom redovnica Lucija iz Fatime, kojoj se Gospa ukazala, dobila je dozvolu da izide za tu prigodu iz stroge klauzure, u kojoj sad živi. Nepregledna masa naroda nagrnula je k njoj. Svi su htjeli da vide tu djevojku, koja je bila u osobnom dodiru s Majkom Isusovom. Imajmo u vidu, gdje god sretnemo jednog svećenika, jednog redovnika, jednu redovnicu, da uvijek imamo pred sobom pravu pravcatu Luciju Fatimsku. Marija je došla i u Lurd i u Fatimu, da otvori put Kristu na onaj njegov posebni pohod kojim on donosi zvanje. Lurd

i Fatima, ta dva najveća Marijina svetišta jesu svetišta koja su pokazala veličinu duhovnih zvanja. I jedno i drugo svetište donijelo je na kraju ukazanja po jedno zvanje. Jedno, da se očituje, kolika je sve vrijednost i jednog jedinog zvanja. Zato ćemo mi istom onda shvatiti glavnu i prvenstvenu misiju i Lurda i Fatime, kad budemo pored tolikih raznovrsnih hodočašća, počeli s hodočašćima zvanja. I razumjet ćemo vrhunsku riječ tih najvećih Marijinih svetišta, kad budemo na svako duhovno zvanje gledali s onakvim razumijevanjem i s onakvim raspoloženjem duše, s kakvim su toliko brojna mnoštva gledala Bernardicu Lurdsku, za života, i Luciju Fatimsku prigodom onog njena izlaska iz klauzure.

Tako se eto, očitovala potresna uzvišenost zvanja i u Evandjelju i u životu Crkve. Sad će biti jasno svima onima koji to zvanje imaju, koliko se sve moraju osjećati sretni... I koliko sve moraju nastojati da svoje zvanje očuvaju. Molitva i žrtva čitave naše zajednice mora da ih prati u takvom nastojanju. Naročito u ovo naše vrijeme, kad se sa mnogih strana nastoji, kako bi se duhovna zvanja olabavila i iznakazila. Čujmo, što nam govori Duh Sveti u Evandjelju današnjeg dana: **„Zaista, zaista vam kažem: tko god u ovčinjak ne ulazi na vrata, nego negdje drugdje preskače, tat je i razbojnik".** Eto, to su oni koji mimo crkvenog učiteljstva žele da utiču na odgoj duhovnih zvanja. **„Ja sam vrata** – govori Božanski Spasitelj. – **Tko ulazi na vrata, pastir je ovaca. Tome vratar otvara i ovce slušaju njegov glas. On svoje ovce zove imenom pa ih izvodi, a kad sve svoje izvede pred njima ide, i ovce idu za njim jer poznaju njegov glas."** I onda nastavlja ovako: **„Kroza me tko uđe, spasit će se: i ulazit će i izlaziti i pašu nalaziti..."**

Molimo, dakle, i prikazujmo žrtve i dobra djela najprije na tu nakanu, da bude općenit i svestran odaziv na duhovna zvanja, koja Gospodin uvijek u svako doba podjeljuje Crkvi u dovoljnom broju. A onda molimo i žrtvujmo, da se ta zvanja odgajaju isključivo u Kristu, isključivo u duhu Njegove Crkve, gdje su ona njegova vrata, kroz koja će svi koji imaju duhovno zvanje značiti za sve vjernike i za sve ljude uopće duhovnu pašu i put koji vodi u vječno spasenje.

PETA USKRSNA NEDJELJA

Dj 6, 1–7
1 Pt 2, 4–9
Iv 14, 1–12

Nastavlja se ista misao i obogaćuje se novim vidicima kroz sve ove vazmene nedjelje. To je misao zajedništva u Crkvi. Prošle nedjelje bila je riječ o duhovnim zvanjima, koja zvanja Isus Krist unosi u odabrane duše svojim osobnim dolaskom. A bila su i uputstva riječi Gospodnje, kako da se ta zvanja prihvate i pravilno razvijaju.

Danas će biti to isto za svjetovnjake, koji su skupa sa svećenstvom u čudesnoj organizaciji, koja je zapravo organizam. Živo tijelo Kristovo, u kojemu su svi udovi, pa bilo kako različiti, uvijek jedno, kao što su jedno u svakom živom tijelu. Prođimo još jedanput kroz prvo čitanje. Apostoli uvode svjetovnjake u upravu crkvene zajednice. Najprije razmotrimo onu divnu rečenicu koju su izrekli apostoli kad su nastale nesuglasice u zajednici: **„Nije pravo da mi napustimo riječ Božju, da bismo služili kod stolova".** Znači, oni su služili kod stolova, a služit će i dalje, samo ne na štetu Božje riječi, jer njihova je prvenstvena dužnost u propovijedanju, služenju svete Mise i podjeljivanju sakramenata. Koliko lijepo izrazuje ta rečenica ono služenje u Crkvi, pa i sa strane onih koji su postavljeni na najviša mjesta! I onda se obraćaju vjernicima svoje

Crkve ovim riječima: **„De, pronađite, braćo, između sebe sedam muževa na dobru glasu, punih Duha i mudrosti. Njih ćemo postaviti nad ovom službom..."** S kakvom sve ljubavlju i s kakvim sve shvaćanjem jedinstvenosti Crkve apostoli rješavaju ovu nesuglasicu!

Eto, tu je početak i uzor župskih vijeća, koja se danas poslije Drugog vatikanskog koncila, postepeno uvode u župske zajednice. Pronađite one koji su puni Duha i mudrosti. Taj poklik prolazi danas kroz čitavu Crkvu. Odazovimo mu se.

„Prijedlog se sviđa svemu mnoštvu." Izabrali su muževe pune vjere i Duha Svetoga, ali ne samo svoje sumještane, nego i nekog pridošlicu iz Antiohije. Tako nam ovo čitanje otvara vidik ne samo u uvođenje svjetovnjaka na vodeća mjesta župa, nego i u prelaženje preko kojekakvih razlika koje svijet postavlja među ljude.

Zato je drugo čitanje puno pohvale visokom uzvišenju na koje je Krist u svojoj Crkvi podigao Božji puk. Nema više razlika koje se međusobno suprotstavljaju, jer ih ne može ni biti u jednom živom tijelu, koje je Crkva. Misleći na to živo jedinstvo Crkve apostol Petar piše u današnjem drugom čitanju: **„Ugrađujte se kao živo kamenje u duhovni dom za sveto svećenstvo, da prinosite žrtve duhovne Bogu po Isusu Kristu".** U to sveto svećenstvo ulazi se preko pristupanja Kristovoj vjeri. Radi toga apostol nastavlja: **„Vama, dakle, koji vjerujete – čast!"** I zaključuje današnje drugo čitanje ovim riječima: **„A vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečen, da naviještate silna djela onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu".** Evo, što znači Božji puk, to jest, oni koji vjeruju, u Kristovoj Crkvi. Oni su: **„rod izabrani, kraljevsko svećenstvo".** U Starom Zavjetu svećenici su bili iz Levijeva plemena. Sad više nema toga. Čitav Božji puk ima da daje one koji se po duhovnom zvanju na osobit način posvećuju Bogu. Čitav taj božji puk je dinastija Crkve, iz koje potječu kraljevi, ali ne u tom smislu da je puk izjednačen sa svećenstvom u funkciji koju ono ima u Crkvi ili čak, kao što neki misle, da je puk zapravo jedino svećenstvo Crkve, a svećenici samo predstavnici koje puk ima da bira. Ne. Ni kraljevske dinastije nemaju u svim članovima svoje obitelji kraljeve, a ipak se zovu kraljevske, jer iz njih potječu kraljevi. Krist sam bira one kojima će podijeliti kraljevsku milost duhovnog zvanja, ali bira ih u tom Božjem puku i to ne u jednom njegovom dijelu, nego u čitavom tom Božjem puku bez razlike, koji čitav sadrži u sebi potencijal kraljevskog svećenstva. I ne samo to nego taj puk ostaje u živom tijelu Crkve organski povezan s onom izabranom svojom djecom, i on čitav kraljuje u tim kraljevima! Zaista je Božji puk u Novom Zavjetu postigao neizmjerno veliko dostojanstvo i zaista je tačno što apostol Petar piše u svojoj prvoj poslanici, a koja je drugo čitanje današnje nedjelje: „A vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da naviještate silna djela Onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu".

Koliko se sve puta spominje onaj primjer iz života kardinala Hlonda, koji je bio nadbiskup i primas Poljske. Slavilo se njegovo ustoličenje. Katedrala puna odličnika i crkvenih i građanskih. Svi na svojim određenim i paradnim mjestima. A prostrane lađe katedrale ispunio Božji puk koji je na tu svečanost došao, može se reći, sa svih strana Poljske. Počela je veličanstvena litergijska funkcija. Najedanput kardinal Hlond silazi sa svog prijestolja i izlazi i iz samog prezbiterija. Ušao je u taj nepregledni odasvud sakupljeni Božji puk. Došao je do jedne žene, koja je zaista u primjernoj skromnosti bila među ostalim narodom i sva se unijela u molitvu. Bila je to njegova majka. Kardinal primas kleknuo je pred nju. Zatražio je od nje blagoslov. U tom času čitav taj mnogobrojni Božji puk osjetio je u duši i doživio ovo što je Petar apostol napisao u svojoj poslanici, a što ste čuli u današnjem drugom čitanju. Ovaj se događaj zbio prije Drugog vatikanskog koncila. Kardinal Hlond je tako dobro razumio ono što se krije u dubini Crkve, a što je Koncil jasno i na široko iznio, jer u Crkvi nema i ne može biti ništa novo, samo nam Duh Sveti otkriva nove vidike na duboko i uvijek isto bivstvo Crkve, a otkriva nam ih preko nepogrešivog učiteljstva Crkve.

I sad ćemo razumjeti treće čitanje, to jest, evanđeoski odlomak današnje nedjelje. **„Neka se ne uznemiruje srce vaše"** – govori Isus. **„Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! U kući Oca mojega ima mnogo stanova... Idem vam pripraviti mjesto... A kamo ja**

odlazim, znate put". Isus nas dakle pozivlje da imamo jaku vjeru i govori nam o stanovima, kojih ima mnogo, ali su svi u jednoj kući. U Crkvi su razne skupine, ali sve su one u jednom jedinom živom tijelu, i sve će one biti jedno u vječnosti u jednoj kući nebeskog Oca. Da nam taj put pripravi, Isus ide k svom Ocu. Ali Isus je dopustio da Toma upadne ovim riječima: „**Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?** " Riječi kao da su napisane baš za ovo naše vrijeme. Koncilska riječ: Božji puk i uvođenje tog puka u upravu Crkve izazivlje u ponekim krajevima nerazumijevanje i nered. Svašta se piše i govori. A svašta se i čini. Kao da je neko bespuće, gdje svak može da gradi nove putove po svojoj volji. Čujmo što odgovara Isus: „**Ja sam Put, Istina i Život. Nitko ne dolazi Ocu osim po meni.**" Ali onda upada Filip ovim riječima: „**Gospodine, pokaži nam Oca, i dosta nam je**". Isus mu odgovara: „**Filipe, toliko sam vremena s vama i još me ne poznaš? Kako to govoriš: Pokaži nam Oca? Ne vjeruješ li da sam ja u Ocu i Otac u meni?** " Eto nam dva odgovora Isusova na dvije teške pojave u pokoncilskoj Crkvi. Ima ih koji traže put izvan Krista i Boga izvan Crkve. Krist nam odgovara da je put u njemu, da je On sam taj put i da je Bog u njemu, to jest u njegovoj Crkvi, koja je On. Ne možemo mimo Evanđelja niti možemo s Evanđeljem mimo Crkve. To znače dva velika Kristova odgovora. Poslušajmo ih, primimo ih k srcu, pa se onda vratimo opet na prvo današnje čitanje. Pogledajmo još jedanput bistrim i čistim okom, kako se rješavaju nesuglasice, kako se uvodi Božji puk u upravu crkvene zajednice sve po putu Duha Svetoga, sve po putu koji se zove Krist i preko ruku onih koji su od Krista postavljeni da upravljaju njegovom Crkvom. Sve je u molitvi, sve je u poniznosti i s jedne i s druge strane, sve je u razumijevanju da je put u Kristu, a Krist je u Crkvi. U Evanđelju prošle nedjelje Duh Sveti je dao upozorenje onima koji imaju u Crkvi kraljevsku milost duhovnog zvanja. U današnjem Evanđelju daje Duh Sveti upozorenje vama, svjetovnjaci Crkve, koji ste njeno kraljevsko svećenstvo i sveti puk. Držeći se s čitavim svojim bićem tih upozorenja pođimo u nove i jedino ispravne oblike crkvenog života i upravljanja, koje Duh Sveti postavlja pred nas preko Drugog vatikanskog koncila.

Dj 8, 5–8. 14–17
1 Pt 3, 15–18
Iv 14, 15–21

ŠESTA USKRSNA NEDJELJA

Evo nam divnog prodora Božje riječi i u Samariju, koja nije bila pravovjerna. Prođimo još jedanput kroz današnje prvo čitanje: „**Filip siđe u grad samarijanski i stade im propovijedati Krista. Mnoštvo je jednodušno prihvaćalo . . . I nasta tako velika radost u gradu**".

„**Kad apostoli u Jeruzalemu čuše da je Samarija prigrlila riječ Božju, poslaše k njima Petra i Ivana. Oni siđoše i pomoliše se za njih, da bi primili Duha Svetoga . . . Tada polagahu ruke na njih i oni primahu Duha Svetoga**".

Zaista, ovo je jedna radost. Koliko je sve lijepo čuti i koliko nas sve zanosi, kad se pronese kroz našu zajednicu vijest o ovim dušama, koje je osvojila Božja riječ, pogotovo ako su te duše bile još i drugačijeg uvjerenja nego smo mi. Razumijemo zaista radost onog đakona koji se zvao Filip i koji je zakoračio u Samariju da propovijeda Evanđelje. A razumijemo i zanos apostola, koji su pohitali iz Jeruzalema, da novokrštenike u Samariji potvrde Duhom Svetim preko sakramenta Krizme. Radost je to i u Samariji i u Jeruzalemu i u srcu svih nas, jer u tom događaju vidimo tolike druge događaje, gdje se dogodilo isto, a događa se i sada. Danas naročito, kad Crkva poslije Koncila traži nove putove za prodor u svijet i za opće jedinstvo ljudi u Evanđelju, ovaj događaj u Samariji postaje naročito suvremen i velik. Ali ne zaboravimo kako je sve to počelo. Filip đakon zakoračio je u Samariju i bio je oduševljeno primljen. To je sve točno. Ali prenesimo se sada u ono što nam Ivan Evanđelista govori u četvrtom poglavlju svog Evanđelja, a što smo čitali u trećoj korizmenoj nedjelji. Razgovor Isusa sa ženom Samarijankom. Ova žena bila je prva koja je utrla putove Filipu đakonu za njegovo propovijedanje i apostolima iz Jeruzalema za njihovo podjeljivanje sakramenata.

Poslije dviju prošlih nedjelja, u kojima smo razmatrali ulogu duhovnih zvanja i ulogu svjetovnjaka u Crkvi, evo nam nedjelje koja nam na prekrasan način iznosi pred oči saradnju jednih i drugih. Evo nam đakona i biskupa, ali pred njima je jedna obična žena iz puka. I ona po volji Gospodnjoj ide prva, da otvori njegove putove i da nam svima pokaže, da upravo zavapi, koliko je potrebita živa i životvorna saradnja u Kristovoj Crkvi između onih koji imaju duhovna zvanja i Božjeg puka.

O toj saradnji govori nam apostol Petar u drugom čitanju današnje nedjelje: „**Ljubljeni! Krist nek vam bude sve u srcima vašim, te budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama; ali blago i s poštovanjem, dobre savjesti, da oni koji ozloglašuju vaš dobar život u Kristu, upravo onim budu postiđeni zašto vas potvaraju. Ta uspješnije je trpjeti, ako je to Božja volja, čineći dobro, nego čineći zlo.**" Toliko je to važno, sad naročito, u ovo pokoncilsko vrijeme, da bi trebalo svaku ovu riječ zapisati u spomenar svakom svećeniku, redovniku, redovnici, i svakom pojedinom članu Božjeg naroda. Blago i s poštovanjem dajmo jedan drugome odgovor i obrazloženje na sva pitanja, koja su potrebita za saradnju i budimo pripravni da svi u tim međusobnim odnosima radije pretrpimo nešto čineći dobro, nego čineći zlo. Saradnja će se tako ostvariti. Saradnja svećenstva i naroda, koju je toliko istakao preko Koncila Božji Duh u suvremenoj Crkvi.

Sjetimo se jednog događaja iz glasovitih lurdskih ukazanja. Bješe se pročulo u Lurdu i daleko van Lurda, da se Gospa ukazuje na masabjelskoj hridi. Bernardica Soubirous, jedna djevojka iz puka, okupila je oko sebe velik broj naroda i predvodila ga u molitvi i kršćanskoj pouci. vijest je dakako doprla i do lurdskog župnika. Ljutio se. Šta se to događa na Masabjelu, kakvo je to okupljanje naroda, tko to predvodi molitve i prenosi neke poruke. Djevojka je i dalje išla k toj pećini i dalje predvodila narod. Ali jednog dana čula je iz Marijinih usta zapovijed da mora ići k svećenicima. Dakle treba poći župniku. Dočekao je ljutito. U onoj svojoj uzornoj poslušnosti Bernardica mu je iskazala sve što joj je rekla u ukazanju ona divna gospođa, za koju ni ona sama nije znala tko je. Župnik ju je saslušao, a onda upitao: tko je ta gospođa? Ne znam – odgovorila je djevojka. Na to će župnik: Reci ti toj gospođi da ili kaže tko je ili neka više ne šalje svojih poruka u župski dom. Djevojka je uplašeno otišla i na prvom idućem ukazanju kazala gospođi što je župnik rekao. Presveta Djevica se nasmijala. Nasmijala se, dakle nije se ražalostila. Taj njen smiješak značio je ovo: župnik je imao pravo, jer on treba da bude obaviješten o svemu što se događa u njegovoj župi. Ali je malo u načinu pretjerao, premalo se pokazao pripravnim za saradnju. To je, eto, značio taj podsmijeh Presvete Djevice. On treba da na osobiti način bude pred očima naše duše u ovo pokoncilsko doba.

Župnik je kasnije to i sam uvidio. Postao je veliki apostol lurdske misije. Djevojka je imala u njemu pravog duhovnog oca u velikom apostolatu Lurda koji je postepeno imao da obuhvati čitav svijet i da nađe svoje dopunjenje u Fatimi. Župnik je razumio kako je dobro bilo što je ona okupljala narod u molitvi i kako je morao pretpostaviti, da će ona doći k njemu kao svom župniku. Morao je dakle da odloži svoju ljutnju i da omogućuje putove saradnje. Bernardica je postala redovnica. U potpunoj jasnoći ukazao mu se onda duhovski putokaz Lurda. Počelo je s jednom svjetovnjakinjom, s jednim djetetom Božjeg naroda, ali trebalo je da dođu svećenici i da se pod njihovom rukom zida ono što je presveta Djevica nazvala lurdskom Crkvom. Konačno je Bernardica postala redovnica. Tako se u velikom apostolatu Lurda, jednako kao i u apostolatu koji je nastavila Fatima, ukazalo organsko jedinstvo Crkve klera, redovništva i svjetovnjaka.

Tako se otvorila u Lurdu škola evanđeoske ljubavi i očitovala u konačnoj savršenoj saradnji. To je ono što je apostol Petar zavapio u drugom današnjem čitanju, a što je Božanski Spasitelj iznio kao svoju glavnu zapovjed u današnjem trećem čitanju. **„Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. A ja ću moliti Oca, i On će vam dati drugog Branitelja da bude s vama zauvijek: Duha Istine".** Eto, to ćemo biti u našoj saradnji, ako među nama bude ljubav Kristova. **„Ja živim i vi ćete živjeti"** – govori nam Božanski Učitelj. Živjet će naša župa, živjet će čitava Crkva, ako bude u Kristovoj ljubavi rješavala sva ta pitanja, ako današnja čitanja, sva ta tri čitanja, budu stalno u našoj svijesti dok pristupamo velikom djelu obrazovanja naše zajednice. „U onaj ćete dan spoznati, da sam ja u Ocu svom, i vi u meni i ja u vama." Daj, Bože, da to spoznamo. Daj nam tvog Duha ljubavi. A dat će nam ga, ako to istinski tražimo. I dat će nam ga preko onih duša, koje će u našoj zajednici, po riječima apostola Petra, radije trpjeti čineći dobro, nego da ne trpe, a da čine zlo. I koje će mati u sebi Božji blagoslov preko onih Isusovih riječi: **„Tko mene ljubi, njega će ljubiti moj Otac, i ja ću ljubiti njega i njemu se očitovati".**

UZAŠAŠĆE G. N. ISUSA KRISTA

Dj 1, 1–11
Ef 1, 17–23
Mt 28, 16–20

Riječ „nebo" ima u običnom govoru dvojako značenje. Ima značenje ovog vidljivog, stvarnog svemira. U tom smislu naš veliki pjesnik Ivan Mažuranić piše: „Nebesa se osuše zvijezdama", a i učenjaci iz oblasti astronomske nauke pišući o svemiru znaju upotrebiti riječ „naše nebo". Ali ima ta riječ i još jedno značenje. Znači duhovni svemir, rajsko uživanje Boga. U tom smislu molimo: Daj Gospodine da dođem u nebo. Ta riječ koja, eto, u sebi povezuje dva značenja, treba isto tako da poveže i sva naša nastojanja. To je putokaz današnjeg velikog blagdana.

Isus je uzašao na nebo. U ovo vidljivo nebo, u vasionu. Apostoli su ga vidjeli kako se digao sa zemlje i kako ga je oblak oteo njihovim očima. Ali nije ostao zatvoren u granicama vidljivog svemira. Prodro je preko njegovih granica dalje u ono rajsko nebo, u onaj beskrajni duhovni svemir, gdje čovjek ostvaruje neizmjernost svoje težnje za srećom.

Mi smo danas kao oni apostoli koji su bili dovedeni od Isusa na goru i gledali u nebo. Nastupa veliko svemirsko razdoblje u životu čovječanstva. Svi narodi gledaju u nebo.

Zato rekosmo da je Spasovdan veliki blagdan. Taj dan treba da postane modernim blagdanom, blagdanom čitavog čovječanstva, bez obzira kakvoj religiji ili ideologiji tko pripada. Mi treba, i u smislu vječnog određenja čovjekova i u smislu samih vremenitih interesa čovječanstva, da prihvatimo spasovdanski putokaz. On sadrži određeno gledanje na nebo. Sadrži poziv na apostolat i određuje mu doseg i sadržaj. I konačno sadrži upozorenje na opasnost koju iskrivljivanjem spasovdanskog putokaza može da donese čovječanstvu.

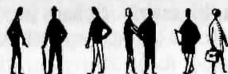
Razmotrimo redom te tri točke:

Albert Einstein smatra se učenjakom koji je u ovo naše moderno doba najdublje prodro u svemir. Interesovao ga je ovaj svemir, ovo nebo, vidljivo, stvarno. Nažalost nije bio vjerski odgojen, i nije imao pred očima spasovdanski putokaz. Ali ga je našao.

Proučavajući svemir u samoj službi istine došao je do zaključka, da svemir ima negdje granice. I tada je pred čitavim čovječanstvom rekao ovu veliku riječ: „Ja vjerujem u Boga". Našao je Spasovdan. Prošao je kroz nebo, vidljivo i tvarno, i dosegao nevidljivi duhovni svijet. Tim istim putem pošao je i rukovodilac najzamašnijih današnjih svemirskih letova, učenjak Werner von Braun. I tu je Spasovdan. Kroz vidljivi svemir u nevidljivo duhovno nebo. A i svi ti letovi, u kojima su ljudi dosegli prvo svemirsko tijelo, mjesec, prošli su u velikom znaku Spasovdana. Prolazimo kroz svemir snagom nauke, ali treba da dosegnemo duhovni svemir snagom vjere. To je bilo obilježje tih letova i tih svemirskih putnika na Mjesec. Sve je to značilo jedan veliki Spasovdan. Misao Kristova Uzašašća, koja kroz prirodni svemir vodi u duhovno nebo, snažno i blistavo se očitovala i na području same nauke i na području njenih primjena na prodor u svemir.

A treba da se ta misao očituje i u savremenoj Crkvi i da dostigne isto tako snažnu i blistavu primjenu na naš suvremeni apostolat. Ovaj veliki blagdan koji postaje modernim i općim blagdanom treba da trgne i probudi naše uspavane savjesti. Isus je na putu u beskrajno nebo raja prošao kroz svemir. Moramo sigurno pretpostaviti, ukoliko ima ljudi u drugim galaksijama, a možda i u našoj galaksiji na ostalim sunčanim sistemima, da je Isus obišao u svom velikom svemirskom apostolatu sve te napučene svjetove i svima donio plod svog otkupljenja i svoju radosnu vijest. Kakav sve veličanstveni apostolat otvara pred našim očima takva misao! Ali i bez obzira na tu pretpostavku, mi imamo u današnjem Evanđelju poziv u široki i duboki apostolat. **„Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode."** Široka, upravo svemirska misao. Smijemo li u ovo svemirsko doba da podjeljujemo narode? Krist traži da ih sve učinimo njegovim učenicima. Dršćemo pred tolikim apostolatom i oduševljavamo se njegovim razmjerama. Treba da prijeđemo na taj apostolat, treba da ga ostvarimo. Svi narodi da budu jedno, svi učenici Kristovi i sinovi njegovi i njegove majke. Vrijeme Spasovdana i vrijeme općeg Marijina majčinstva . . . Osjećamo refleks svemira na naš apostolat. Tu mu je širina. Ali on ima i svoj put u dubinu, koji mu je u onim evanđeoskim riječima: **„Krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio".** Ne zanositi se samo svemirskim i sveljudskim vidicima, nego ih uvoditi u vjeru i učiti ih da vrše sve ono što je Krist zapovjedio! Inače će se ona širina razbiti i prijeći u užas. To je ona treća točka spasovdanskog gledanja, koja, ako bude zabačena, može da nas sa ovih širokih veličanstvenih vidika baci u ponor samouništenja.

Čitali smo u prvom današnjem čitanju, kako su apostoli, kad je Isus uzašao na nebo, stajali uvijek na istom mjestu i netremice gledali u nebo. Pojavili su se dva čovjeka u bijeloj odjeći i rekli im: **„Ljudi Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uzet na nebo, isto će tako doći, kao što ste vidjeli da odlazi na nebo".** Podsjetili su ih na opasnost gledanja u nebo, ako se istodobno ne misli i na Isusa i na njegov sud. Nikad takva opasnost nije bila veća nego danas. Što ako se zaboravi spasovdanski putokaz? Što ako se prekine veza između vidljivog i nevidljivog neba? Što ako u naše aparate, kojima se uspinjemo na nebo, sjedne sotona mjesto Krista? Zar se već ne govori o vojničkom značenju osvajanja svemira, o zavađanju naroda nad osvajanjem svemirskih tijela nasuprot onim riječima današnjeg Evanđelja: **„Učinite sve narode mojim učenicima?"** Pravi pakao prijeti čovječanstvu u preokretanju današnjeg blagdana u njegovu suprotnost. Zato postanimo propovjednici velebnog modernog putokaza što ga sadrži za novo vrijeme putokaz Kristova Uzašašća. Odjenimo se u bijele haljine mira, kao ona dvojica koji su stali uz apostole u času kad se mogla početi javljati kobna svemirska dilema. Gledajmo u nebo, ali sa stalnom misli na Krista. Sa stalnom misli da će on doći, da sudi čitavo čovječanstvo. Da ga sudi za sve, i dobro i zlo. Dakle, da ga sudi i za njegovo shvaćanje putokaza, što ga je Isus u svom uzašašću dao jednom velikom vremenu koje danas počinje da nastupa.

SEDMA USKRSNA NEDJELJA

Dj 1, 12–14
1 Pt 4, 13–16
Iv 17, 1–11a

Posljednja je Vazmena Nedjelja. Zaključimo dakle danas ovaj niz uskrsnih propovijedi, koje su sve imale za sadržaj zajednicu, koju je toliko istakao i naglasio Duh Sveti na II vatikanskom koncilu. Razmotrili smo što znače svećenici i ostala duhovna zvanja u toj zajednici. Razmotrili smo i kakva je u stvari zadaća i položaj svjetovnjaka, da bi zajednica bila ispravno shvaćena i utemeljena. Razmotrili smo, i to baš u prethodnoj nedjelji, kako ta saradnja svih, i Božjeg puka, i svećenstva, i redovništva, treba da bude potpuna, živa, organska . . . Sad treba da zaključimo. Pogledajmo u prvo čitanje, i bit će nam jasno kako da zaključimo.

Ponavlja se ona prekrasna slika iz prvog čitanja ovih vazmenih nedjelja, kad smo sa zanosom promatrali **„Braću, postojanu u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama . . .“** Sad nam je Duh Sveti, eto, opet iznio pred oči tu prekrasnu sliku. Imamo je u današnjem prvom čitanju. Samo je sad ona upotpunjena imenom Marije, Majke Isusove.

Tako je Božji Duh htio da zaključimo ove vazmene nedjelje. Da svratimo pogled na Nju, koju On nazivlje: Majkom Isusovom. Na Koncilu je Sveti Otac u skupu svih biskupa svijeta istakao Mariju kao Majku Crkve. Učinio je dakle isto što i Duh Sveti u današnjem čitanju. Riječ: Majka Isusova, koju je istakao u današnjem čitanju Duh Sveti, znači isto što i riječ: Majka Crkve, koju je u slušanju Duha Svetoga istakao poglavar Crkve, Pavao VI. Vidjeli smo u razmatranjima ovih vazmenih nedjelja da su Crkva i Isus isto. Isto je dakle reći: Majka Crkve i Majka Isusova.

Nažalost, ta se riječ u određenim pokoncilskim gibanjima potiskuje. Strašno je reći, ali se mora reći, da ima kršćana koji ne samo da ne prihvaćaju taj koncilski naziv Marije kao Majke Crkve, nego joj otimlju i njene već utvrđene i posvećene naslove. Napada se njeno božansko Materinstvo, vrijeđa se njeno nepovrijeđeno djevičanstvo, briše se svako njeno štovanje . . . I sve se to želi nametnuti vjernicima drskom, upravo paklenom nametljivošću. Kad na sve to pomislimo, javljaju nam se u svijesti riječi apostola Petra iz današnjeg čitanja: **„Tek neka nitko od vas ne trpi kao ubojica, ili kradljivac, ili zločinac ili makar i kao nametljivac.“** Zaista je ovo i ubistvo, i zločin, i krađa, A i ona nametljivost, o kojoj govori apostol Petar. Hoćemo da okrademo presvetu Djevicu u njenim velikim odlikama, kojima ju je nadario Duh Sveti. Hoćemo da je ubijemo u kultu i u svijesti vjernika. I tu zločinačku rabotu hoćemo silom da nametnemo, tobože u ime Koncila, izvrćući paklenskom dovitljivošću koncilske odluke.

Čitavo je čovječanstvo još uvijek pod utiskom najveće sramote koja se zbila u naše moderno doba. Neki je čovjek provalio u vatikansku baziliku svetoga Petra usred bijela dana i pred čitavim Božjim pukom, sakupljenim sa svih strana svijeta, udario čekićem u glasovitu umjetninu Mikelandelovu, koja se nazivlje: Pietá. Polomio je i iznakazio kip Majke Božje. Kako je Bog mogao dopustiti? Nemojmo se čuditi. Nemojmo ni postavljati takvo pitanje. Taj opći užas koji je zavladao čitavim svijetom, kad je čuo za tu strahotu, trebalo je da zavlada već onda kad se počelo s ovim pokoncilskim napadajima na Mariju. Ovaj zločin nije ništa drugo nego vidljivo očitovanje onoga što se već dulje vremena zbiva. Kao što je ovaj pred okupljenim Božjim pukom u vatikanskoj bazilici nagrdio lik Majke Božje, tako pred čitavim Božjim pukom kojekakvi tobož koncilski pisci i govornici duhovno nagrđuju presvetu Djevicu, kojemu je nagrđivanju ovaj mahniti i divljački zločin samo najgrublji izraz. Sad vidimo zaista što činimo. Sad razumijemo i ostale riječi apostolove iz današnjeg drugog čitanja: **„Kršćanin neka se ne stidi nego slavi Boga zbog tog imena“.** Ovo pogrđivanje Majke Božje nalazi često puta oslonac kod kršćana, koji se boje da neće biti smatrani modernima, ako ne prihvate izvjesna pokoncilska iznakaženja, koja se vole kititi nazivom kršćanskog progresizma. Oslobodimo se toga. Ne budimo toliki slabići. Čujmo i ostale riječi apostolove: **„Radujte se kao zajedničari radi Kristovih patnja, da i o Objavljenju njegove slave mognete radosno klicati; i pogrđuju li vas zbog imena Kristova, blago vama, jer Duh Slave, Duh Božji u vama počiva.**

Probudimo u sebi takvu odluku. Prihvatimo riječi apostolove. I onda će nastati čas pravog koncilskog preporoda u suvremenoj Crkvi. Nastupit će ostvarenje onoga što je Isus rekao u evanđeoskom odlomku današnje nedjelje: **„Oče, došao je čas: proslavi Sina svoga, da Sin proslavi tebe i da vlašću koju si mu dao nad svakim tijelom dade život vječni svima koje si mu dao. A ovo je život vječni: da upoznaju tebe, jedinoga istinitog Boga, i onoga koga si poslao – Isusa Krista“.** U tim riječima je ispravno shvaćanje Božjeg bića i ispravno shvaćanje Kristova utjelovljenja. Isus ovdje ne nazivlje sebe, kao obično u svojim razgovorima s Ocem nebeskim, Božjim Sinom, nego nazivlje sam sebe imenom Isusa Krista. To je ime Krista kao čovjeka. Tu je jaki naglasak na njegovu čovještvu, koje je on primio preko Marije. Evanđelje u ovoj točki potpuno odgovara onoj slici iz prvog čitanja, gdje je naglašena Marija, kao Majka Isusova. Isus Krist, koji je, kao takav, Sin Marijin, središnja je točka današnjeg Evanđelja. Čitav taj evanđeoski odlomak je u stvari Kristov „Magnificat“, kojim je Krist na kraju svog smrtnog života odao priznanje Onomu, koji je veličan riječima njegove Majke na početku tog njegova života. Analogija je očevidna. Dva Magnificat-a stoje na dva kraja Evanđelja.

I u ovo prelomno doba, kad duh zabludę treba da se pretvori u apostolov „Duh Slave“, da „o objavljenju njegove slave mognete radosno klicati“, javljaju se sa dva kraja opet ova dva Magnificat-a. Prvi se javio u pariškoj katedrali Naše Gospe. To je bila ona sveta Misa, koju nazivaju: „Misom svijeta“, a koja je odslužena u toj katedrali povodom smrti Šarla de Gola. Krist vječne žrtve Novoga Zavjeta na oltaru Marijine crkve pojavio se u jedinstvenoj prigodi pred očima svijeta. Prigoda koja je dala podsjetiti na riječi današnjeg Evanđelja: „Objavio sam ime tvoje ljudima, koje si mi dao od svijeta.“ To je plod života i rada jednog člana Božjeg puka, jednog modernog svjetovnjaka Crkve. A drugi je Magnificat, u onom prvotnom i doslovnom Marijinu smislu odjeknuo iz ustiju suvremenog klera okupljenog preko čitavog episkopata Crkve na listopadskoj Sinodi godine 1971. Svećenstvo je tada ponovilo odluku da će se pridržavati Marijine čistoće u svom staleškom i životnom nasljedovanju. I na kraju te Sinode odjeknuo je Marijin Magnificat.

Neka sada odjekne i u svima nama. I u onima koji imaju duhovno zvanje i u onima koji su članovi svetog Božjeg puka. Pod vodstvom Marije, koja je Majka Kristove Crkve, pođimo nakon čitavog razmatranja svih ovih vazmenih nedjelja u oblikovanje kršćanskog zajedništva, gdje ćemo svi biti kao oni kršćani iz prve kršćanske zajednice i gdje ćemo svi imati Mariju, Majku Isusovu, u svojoj sredini, kao što su je i oni imali.

DUHOVI DANJA MISA

Dj 2, 1–11
1 Kor 12, 3b–7, 12–13
Iv 20, 19–23

Crkva se rodila iz euharistijske pretvorbe i iz žrtve na križu. Ali svijetu se objavila u dan silaska Duha Svetoga. Tako je duhovski blagdan veliki dan Crkve i svijeta. Nazivlju ga rođendanom Crkve, jer se tada Crkva otvorila svim narodima, čitavom čovječanstvu, za koje je i osnovana. Stojimo udivljeni pred prvim čitanjem današnjeg velikog dana. Crkva u zajednici. Svi su tu skupa za jednim stolom euharistije: i Marija, i apostoli, i muškarci, i

žene, i mladež, i djeca, čitav Božji puk. I najedanput šum kao da je zaduvao silan vjetar i nad svima se ukaže jezik u sjaju ognja koji znači ljubav. Tada se otvoriše vrata kuće, u kojoj je bila zajednica, i svi ti njeni članovi dižu se s euharistijske trpeze jeruzalemskog cenakula i idu s onim duhovskim jezikom ljubavi van. A vani je čitavo šarenilo, čitavo mnoštvo naroda: i Parćani i Međani i Elamljani i tko bi ih sve izbrojio, i svi ti razumiju jezik članova prve kršćanske zajednice, jer nad svima je onaj ognjeni jezik koji znači ljubav. I svi su ti ljudi raznih naroda puni udivljenja.

Ali uđimo u sadržaj svih triju čitanja. Sa prvog čitanja, koje smo sad ukratko razmotrili, pređimo na treće čitanje, na odlomak Evanđelja današnjeg blagdana.

U tom odlomku, to jest u današnjem Evanđelju, opisano je kako je Isus dao Duha Svetoga apostolima poslije uskrsnuća, kad je ustanovio sakramenat ispovijedi. A i Marija je primila Duha Svetoga u času navještenja. Sad su i Marija i apostoli skupa s Božjim pukom u jednoj zajednici i svi zajednički primaju Duha Svetoga. Jasno je što to sve znači. Onim posebnim primanjem Duha Svetoga istaknuta je uzvišenost svećeničkog i redovničkog zvanja, koja im ne dolazi od zajednice Božjeg puka, nego od Boga. I apostoli, koji su prvi svećenici Novog Zavjeta, i Marija, koja je u stvari prva redovnica Crkve, primili su taj veliki dar prije ulaska u zajednicu Duhovskog rađanja Crkve. Ali nisu mogli ostati izvan te zajednice. Uza svu uzvišenost i zvanja, i funkcije, svećenstvo i redovništvo Evanđelja ne može nikad biti kasta, pred kojim će se puk u strahopočitanju osjećati odvojenim. Oni treba da uđu u zajednicu kao u jedno živo tijelo, gdje će oni, uza sve svoje odvajanje u posebnoj i vrlo uzvišenoj funkciji, opet biti jedno sa čitavim Božjim pukom u jedinstvu živog tijela, gdje su svi organi, i viši i niži, svi u međusobnoj službi jednog života. Tako će nam biti potpuno jasno što se sadrži u drugom današnjem čitanju: **„Različiti su darovi, a isti Duh; i različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima”**. U svim ovim razlikama isti je Bog, jer sve je to u jednom jedinom Kristovu tijelu, koje zaista čini da je sve u svima.

I zato su apostoli s onim svojim posebnim primanjem Duha Svetoga, o kojemu govori današnje Evanđelje, i Marija, za koju znamo sa jedne druge stranice Evanđelja da je i ona posebno primila Duha Svetoga, svi skupa sada u toj zajednici. I svi skupa, kao jedno tijelo s onim ognjenim jezikom ljubavi, počinju da prodiru u srca ljudi, pa pripadali ti ljudi bilo kojim jezicima i narodima. Tako se ostvaruje ona rečenica iz drugog današnjeg čitanja, koje dolazi na kraju riječi, koje smo već naveli. Ta rečenica glasi: **„A svakom se daje očitovanje Duha, da koristi”**.

Duh Sveti nas obavezuje da koristimo ljudima, da budemo u službi čovječanstva. Tu ćemo naći svi onaj jezik duhovski, koji kao oganj svuda prodire i sve osvaja. Duh Sveti je ljubav. Zato u kršćanstvu ljubav nije etika, nego dogma. Ako ne ljubimo, ne samo da počinjamo grijeh, nego uopće ne vjerujemo. Ljudi koji nas inače uvjeravaju, da su gorljivi kršćani, a zatvaraju se u granicama pojedinih rasa, pojedinih naroda ili pojedinih klasa u društvu, ateisti su u kršćanstvu, bezbošci u samoj Crkvi . . . Tako i svi drugi koji bilo kako odvajaju život od Evanđelja. Zato je Isus onako strogo naredio apostolima, da ne smiju propovijedati, dok ne prime Duha Svetoga. Duh Sveti ne može biti odvojen od propovijedanja Evanđelja, ne može biti odvojen od Oca i Sina, jer tko u takvom smislu bilo vjeruje bilo postupa, nema nikakve veze s Evanđeljem.

To je smisao velike riječi koja stoji na čelu današnjeg drugog čitanja: **Braćo! Nitko ne može reći: Gospodin Isus, osim u Duhu Svetomu**. Dobro upamtimo tu riječ. Ponovimo je: „Nitko ne može reći Gospodin Isus, osim u Duhu Svetomu”.

U povijesti kršćanskih naroda ističu se dvije velike revolucije: francuska i ruska. Široke mase, puk kršten u vjeri, udario je na svoju vlastitu vjeru. U francuskoj revoluciji dogodilo se čak i to da su u slavnoj katedrali Naše Gospe u Parizu popeli golu i pijanu ženu na oltar, na najsvetiji oltar Francuske. Zašto? Danas kad mirno promatramo obje te velike revolucije u kršćanskom društvu, moramo priznati, da je ono koje je izazvalo te revolucije bilo kršćanstvo bez Duha Svetoga. Kršćanstvo veličanstvenih crkava,

akademija, naučavanje, ali ne i kršćanstvo čovjeka. Kršćanstvo u podvajanju klasa nasuprot jedinstvu triju Božanskih Osoba. Kršćanstvo koje je pošlo mimo riječi Kristovih, kojima je On zabranio, da ne smiju uopće propovijedati, dok ne prime Duha Svetoga.

Sad, čini se, ide se u drugu krajnost. Zapostavlja se i čak iskrivljuje evanđeosko naučavanje. Čovjek i Božji puk. Samo to. Ali ne zaboravimo da isti onaj Ivan Evanđelista koji je najbolje obradio duhovsku stranu kršćanstva piše u svojoj drugoj poslanici, da onaj „koji ne priznaje, da Isus dolazi kao utjelovljeni Mesija” i svaki koji ne ostaje u Kristovoj nauci, nema uopće Boga. Ateist je, bezbožnik u Crkvi. A onaj koji ostaje u toj nauci „ima Oca i Sina”. Dakle sad se počinje zapostavljati otac i Sin, kao što se prije znao naširoko zapostavljati Duh Sveti.

Rješenje je u onim riječima, koje je taj isti Evanđelista napisao u četrnaestom poglavlju svog Evanđelja: „Ako me Tko ljubi, držat će moju riječ, i moj će ga Otac ljubiti; k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti”. Eto čitavog rješenja! Kršćani zdravog kršćanskog naučavanja i kršćani koji ljube Krista, a to znači, koji ljube čitavo čovječanstvo. Kršćani one zajednice iz prvog čitanja i onog gorućeg jezika koji svijetli i prodire svuda i svi ga razumiju. Ulazeći u onu istu parišku katedralu Naše Gospe, koja je u revoluciji bila onako teško oskvrnjena naš poznati književnik Antun Gustav Matoš, našao je put koji ga je doveo do kršćanskog prijelaza u vječnost. Na vratima te katedrale sreo je redovnicu, koja je u općem i teškom osiromašenju Francuske Crkve poslije revolucije, sjedila tu i prosila. Prosila je ne za sebe nego za bijednike kojima je služila. Na književnika je to tako djelovalo da se morao nasloniti na zid da ne padne. Tako, eto, djeluje ognjeni jezik Duna Svetoga. Tako djeluje i u naše vrijeme preko sestre Terezije, jednostavne, skromne redovnice iz Skoplja koja prolazi kroz narode s jezikom Duha Svetoga što ga svi razumiju. Tako djeluje i primjer o. Maksimilijama Kolbe-a. Otezalo se s njegovom beatifikacijom, da se ne bi osjetio povrijeđenim njemački narod. Ali se nije osjetio povrijeđenim. Naprotiv. U osobito jakom zastupstvu prisustvovao je taj narod beatifikaciji. Jezik ognjene duhovske ljubavi prelazi sve granice i osvaja sve narode. Ali svi ti gorući primjeri, ti i još mnogi drugi, proizlaze iz ispravnog štovanja Boga i slušanja njegove Riječi. Proizlaze od Oca i Sina koji dolaze da se nastane u duhovskom čovjeku, u čovjeku koji vjeruje, sluša i ljubi.

Dođi Duše Sveti i povedi zajednicu Crkve, koja je u raznolikosti službe jedno i jedinstveno Kristovo tijelo, da uvijek ostane, u svim svojim članovima, vjerna ispravnom shvaćanju Crkve i da osvoji sve narode jezikom Ljubavi, koja proizlazi iz Vjere i Riječi, objašnjene preko naučiteljstva Crkve, kao što ti, Duše Sveti, proizlaziš od Oca i Sina.

BLAGDAN PRESVETOG TROJSTVA

Iz 34, 4b–6. 8–9
2 Kor 13, 11–13
Iv 3, 16–18

Bog je jedan u tri osobe, koje se zovu Otac, Sin i Duh Sveti. I Otac je Bog, i Sin je Bog, i Duh Sveti je Bog. Iako je svaka od tih osoba pravi Bog, ipak je Bog jedinstven u svojoj naravi i zato je Bog jedan.

To je osnovno što treba da znamo o najvišem biću, koje se zove Bog.

Čovjek stoji pred Bogom, i osjeća da ne može da stoji. Ili treba bježati od Boga ili se treba uspinjati Bogu.

U prvom čitanju slušali smo, kako se Mojsije popeo na Sinajsku goru. I našao je Boga. Našao ga je na samom vrhu te gore. I doslovno čitamo u prvom čitanju ove riječi: „Mojsije smjesta pade na zemlju i pokloni se".

Čovjek neprekidno stvara djela svog duha, penje se uz goru, koja se zove sveopća kultura čovječanstva. U tom njegovu penjanju javljaju se svakojake misli. Ima koraka, gdje je samo bezvjerstvo, pa i hule i napadi na Boga. Ali u koliko se približuje vrhuncu, zrak je sve čišći. Na vrhuncu te gore javlja se Bog kao i na Sinaju. Religiozna misao u najjačem postotku osvaja vrhove misli.

Nema tome mnogo, kako je čitavim svijetom prošla vijest, da je neki poluludi čovjek u vatikanskoj bazilici Svetog Petra oštetio Mikelanđelovo skulptorsko djelo, koje prikazuje Mariju gdje drži mrtvog Isusa na krilu. Uzbudilo se čitavo čovječanstvo. Zašto? Jasno je, zašto. Ta to je jedno od najvećih dostignuća čovječjeg duha uopće. A to dostignuće dala je religiozna misao.

– Da – možda će reći neko – ali to je bilo prije četiri stoljeća. Čovječanstvo je pošlo naprijed. Čovjek danas drugačije dostiže svoje vrhunce.

A je li to baš tako?

Čovjek danas počinje da prodire u svemir. To je sigurno najjače obilježje našeg vremena. Povjesnica otvara svoje novo, svemirsko razdoblje. U tom otvaranju, na njegovim najvišim vrhovima nalazimo najdublje proučavanje svemira, koje je u savremenoj nauci iznio Albert Einstein i najuspjelije ostvarenje svemirskih pohoda koje ostvaruje Werner von Braun. Obojica vjeruju u Boga. Kao i Mojsije popeli su se na vrh Sinaja, vidjeli Boga i poklonili mu se.

Da – možda će opet reći neko – ali to se sve javlja u onom dijelu svijeta, gdje još vlada zastarjela forma društva. Društvo se danas isto tako brzo razvija kao i nauka. U novom društvu koje nastaje neće biti na vrhovima nikakvog Boga.

A je li to baš tako?

Najveća imena u suvremenoj sovjetskoj književnosti nose oni koji vjeruju u Boga. Nakon više od pedeset godina novog društva počinje se na njegovim vrhovima javljati Bog. Mojsije se penje i uz tu goru, dolazi do vizije Boga i klanja mu se.

To je opće čovječanska i vječno suvremena stvarnost prvog čitanja. Ali ne zaboravimo da u prvom čitanju stoji i to, kako je Mojsije, pošto je na blistavom vrhuncu one gore sagledao Boga i poklonio mu se, zavapio ovako: **„Ako sam stekao blagonaklonost u tvojim očima, onda, o Gospodine, pođi s nama"**! I Bog se je odazvao. Bog je silazio svome narodu na razne načine. Ali taj silazak Božji u svojoj punini i na sve narode svijeta ostvario se u utjelovljenju druge Osobe Trojstva, u Sinu Božjemu, koji je preko Marije postao čovjekom. To je današnje drugo čitanje. Jer, i ako je svaki odnos čovjeka prema Bogu, odnos prema svim trima Božanskim Osobama, jer Bog je jedan, ipak naravni odnos čovjeka i odnos starozavjetne Crkve prema Bogu, uzimlje se kao odnos prema prvoj Božanskoj Osobi, Ocu. To je današnje prvo čitanje. Evanđeoski odnosi čovjeka prema čovjeku uzimlju se – uvijek pod onim određenim vidom – kao djelo druge Osobe, to jest, utjelovljenog Božjeg Sina. A to je današnje drugo čitanje. U tom čitanju padaju sve jedan za drugim sami evanđeoski akcenti: **„Braćo"**! Eto, ta sama prva riječ pokazuje što znači Evanđelje u tim našim međusobnim odnosima. A onda se redaju ovakve riječi, sve ljepše jedna od druge: **„Radujte se, usavršujte se, tješite se, složni budite, mir njegujte, pozdravite jedni druge svetim cjelovima . . ."** Naprosto, Evanđelje! Između ovog drugog čitanja i onog prvog postoji ista veza koja postoji između Boga Oca i Boga Sina. Bog je jedan.

I zato nam neće ništa koristiti ono vrhunsko gledanje u Boga i ono klanjanje i zvučne potresne riječi i naše velebne katedrale i sve uopće što znači u užem smislu štovanje Boga, ako mi ne budemo isto tako uporno kao što moramo opsluživati prvo čitanje, opsluživali i drugo. Boga se ne može prelamati. Ako mi ne budemo nastojali i to svim silama nastojali, da se među nama ostvare ove riječi drugog čitanja, to jest, evanđeoski odnosi među ljudima, čovječanstvo će početi masovno da gubi vjeru. Ponavljam: Bog se ne može prelamati. To je današnje vrijeme izdašno pokazalo. Uza sve ono vrhunsko dopiranje do Boga koje je svojstveno ljudskom duhu jednako danas kao i prije, uza sve velike misli, bogatu teologiju i velebne katedrale koje su vjekovi izgrađivali, imamo pojavu masovnog kretanja u bezvjerstvo. Zašto? Daleko smo od onih riječi: „Braćo, radujte se, usavršujte se, tješite se, složni budite, mir njegujte . . .". A daleko smo često i krivnjom samih nas kršćana. Tako se, eto, lomi vjera. U društvenim odnosima, kad su ti odnosi, krivnjom samih kršćana, daleko od Evanđelja . . .

U osobnom životu pojedinca čovjeka vjera u Boga gubi se najviše grešnim životom. O tome nam govori treće čitanje. Sveti Augustin objašnjujući završetak tog čitanja, to jest, zaključne riječi današnjeg Evanđelja, objašnjuje, da se taj završetak odnosi na grijeh proti Duhu Svetome. Dakle u današnjem Evanđelju gledamo treću Božansku Osobu, gledamo Duha Svetoga. Grijeh potamnjuje u čovjeku vjeru u Boga. Ali tu treba razlikovati čovjeka koji je upao u grijeh i iskreno želi da se od grijeha oslobodi. Za takvog važi prvi dio današnjeg Evanđelja. Duh Sveti nam govori, kako je Bog ljubio svijet pa je dao svoga Sina, ali ne da čovjek propadne, nego da se spasi. To su riječi krajnje ljubavi koje Bog ima prema takvom grešniku. Ali završetak Evanđelja ima tešku riječ za onog čovjeka koji odbija Božju ljubav, koji voli grijeh i hoće da ostane u grijehu. Taj je već osuđen – govori današnje Evanđelje. Osuđuje sam sebe i potvrđuje svoju osudu svakim novim pristupom u svoj grijeh kojemu se predao i, što je najstrašnije, hoće da mu se predaje. Bježi od vjere samo zato da bi mogao nesmetano griješiti.

Sav ovaj odnos Presvetog Trojstva prema čovjeku u velikom Božjem djelu čovjekova spasavanja divno je svojim ukazanjima u Lurdu osvijetlila Presveta Djevica. Već od prvog časa tih ukazivanja imala je u ruci Krunicu. Nije molila: Zdravo Marijo, i jasno je zašto nije molila. Ona je sama Marija, i nije mogla moliti samu sebe. Ali kad je prebirući zrnca Krunice došla do Slava Ocu, s dubokim poklonom izgovorila bi te riječi: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu . . . To je lurdsko svjetlo koje pada na današnje prvo čitanje. Poklon Bogu, duboko odavanje poštovanja Njemu jednome u tri Osobe. Šta je slijedilo iza tih ukazanja? Evanđeoska djelotvornost u ljubavi prema čovjeku. Sa svih strana svijeta pohrliše bolesnici u Lurd i hrle u sve većem i većem broju. Dobrovoljci, i muški i ženske, iz raznih kršćanskih naroda prihvaćaju te bolesnike, i treba samo vidjeti s kakvom ih ljubavlju prihvaćaju i služe. Sve te riječi današnjeg drugog čitanja: „Braćo, radujte se, usavršujte se, tješite se, složni budite, mir njegujte" . . ., sve te riječi prosuše se u sjaju i bogatstvu pred pećinom ukazanja. Neki od tih bolesnika čudesno ozdrave, a svi ti osjete milost smirenja i majčinske Marijine ljubavi. Ona traži grešnike. Potrešna su lurdska obraćenja. Prenosi im riječi Duha Svetoga iz današnjeg trećeg čitanja, da Isus nije došao da sudi, nego da spasi. Koliko je sve tih obraćenja! Ali spomenimo samo jedno, obraćenje čuvenog profesora medicine i pisca, Aleksisa Carrela. To je slučaj iz prvog dijela današnjeg Evanđelja. A nažalost ima i onih iz drugog dijela, koji se opiru Duhu Svetomu. Mislimo na strašan slučaj francuskog književnika Emila Zola. Spominjemo taj slučaj, ali ne da se nabacite osudom na njegovu dušu, jer mi ne smijemo nikoga osuđivati. Dapače vas pozivam, da se za njegovu dušu pomolite. On je dao strašan primjer opiranja Duhu Svetomu, ali mi mislimo na Marijino srce koje nadjačava sve ljudske strahote. Pođimo dakle s današnje svete Mise s onim dubokim lurdskim: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu! I budimo ljudi evanđeoske djelotvorne ljubavi gdje god možemo i komu god možemo bez razlike! I stalno imajmo otvoren pogled u našu nutrinu! Tu ne smije da se zacari grijeh, nego neka milost Duha Svetoga ima uvijek otvorena vrata, da našu dušu podiže, posvećuje i spasava.

TIJELOVO: BLAGDAN PRESVETOGA TIJELA I KRVI ISUSOVE

Pnz 8, 2–3. 14b–16a
1 Kor 10, 16–17
Iv 6, 51–58

„Ja sam" – doviknuo je Isus, kad je idući po vodi stao pred svoje apostole, uplašene u lađici. „Ja sam" – dovikuje Isus stalno iz svog uzvišenog oltarskog sakramenta, ali naročito u današnji dan koji je čitav posvećen ustanovljenju tog sakramenta i razmatranju njegove uzvišenosti.

U tom razmatranju, i sjećajući se onog ustanovljenja, okupimo se danas pred Svetom Hostijom i čujmo Isusov glas: „Ja sam". On je tu, u hostiji, u presvetom oltarskom sakramentu. Tolika jedna stvarnost može da nas uplaši. Je li moguće . . .? On, živi Krist, da je tu pred nama . . .? Nemojmo se plašiti te svoje uplašenosti. Bili su i apostoli uplašeni, kad je u mrkloj noći po jezeru stao pred njih. Ali on im je naredio da se ne plaše. Rekao im je: „Ne bojte se". I kazao onu svoju veliku riječ: „Ja sam."

Prihvatimo obje te riječi. Nemojmo se plašiti, nego pristupimo k njemu. Naći ćemo ga gdje on zapravo pristupa nama, a ne mi k njemu. Isto kao što je bilo na Genezaretskom jezeru kad je svojim osamljenim apostolima došao osobno i rekao im: „Ne bojte se. Ja sam."

I opet ponegdje pada mrkla noć i opet je među apostolima strah. Misle da vide utvaru. Ima ih koji pretendiraju da ih se smatra apostolima, a propovijedaju utvaru, a ne Krista. Ne priznaju da je Krist stvarno prisutan u svetoj hostiji, nego vele da je to kao neka približna stvarnost. Bijeg u tamu nad jezerom ispred one velike Kristove riječi: „Ja sam . . ."

Jednom se u ovo naše vrijeme poveo razgovor između svećenika i jedne izobražene djevojke, katolikinje, koja inače prakticiuje svoju vjeru, ali joj se čini, da je euharistijska stvarnost preteška. „Nemojte govoriti" – rekla je svećeniku – „da je Krist sa svojim životom, sa svojim tijelom i krvi stvarno prisutan u svetoj hostiji. Recite, da je to skoro kao tijelo, kao krv, jedna uzvišena simbolika."

– Zašto? – iznenadio se svećenik?

– Zato, jer je inače to ljudožderstvo. Jesti pravo tijelo i pravu krv jednog čovjeka . . . .

– A odakle vam vaše tijelo i vaša krv? – pita svećenik. Vi ste je dobili tako što ste devet mjeseci u utrobi vaše majke jeli njeno tijelo i krv. Smatra li vas za to vaša majka ljudožderom? Naprotiv, najveća ljubav na svijetu je ljubav majke prema djetetu, ljubav koja se osniva na onom tijelu i krvi, kojim vas je hranila vaša majka.

Ne zovite, djevojko, takvo mišljenje progresizmom! Ono nas naprotiv vraća natrag u daleke vjekove. Bilo je vrijeme, kad je ovaj uzvišeni sakramenat bio najavljen, ne u stvarnosti, nego u simbolici. O tome vam govori današnje prvo čitanje. Padala je mana s neba i dobila naziv nebeskog kruha. Ona to nije bila. Najavljivala je ovaj kruh euharistije, kruh stvarnosti Kristova tijela i Kristove krvi, koji u realnoj prividnosti kruha sadrži suštinsku pravu i stvarnu prisutnost Kristovu i tako pokazuje i koliko je potrebit čovjeku kruh i koliko mu je potrebita Riječ koja izlazi iz usta Gospodnjih.

To svoje tijelo i krv Krist je dobio od svoje Majke čak više nego ostala djeca svijeta. Jer dijete izgrađujući svoje tijelo u utrobi majčinoj razvija i zametak tijela i krvi svog oca. Isus naprotiv uzeo je tijelo i krv samo od svoje majke. Tu je ona majčinska ljubav dosegla svoj vrhunac i nju je čistu i savršenu Krist dao čovječanstvu u sakramentu pravog svog tijela i prave svoje krvi.

Dakle tu majčinu ljubav, koja toliko zanosi ljude, naći ćete ovdje, čistu i savršenu, u najvećem svom dostignuću. Sve pjesme i svi napisi o majčinoj ljubavi, sadržani u čitavoj književnosti svijeta, znače službu i pripravu na euharistiju, gdje je ta ljubav na istoj crti dovedena do najvišeg i nenadmašivog vrhunca. Tijelo i krv, koje je Krist primio iz srca svoje majke, proveo je kroz žrtvu svoga srca i iznio ga na trpezu zadnje večere, da bude hrana novog života svim ljudima svijeta bez razlike.

Tako se iz prvog čitanja prelazi u drugo. Iz simbolike u stvarnost. Ide se naprijed, a ne natrag. Iz stvarnosti Kristova tijela i krvi nastaje nužno rođenje novog čovjeka, zapravo rođenje novih ljudi, i tim nužno bratstvo i sestrinstvo svih ljudi. Mi u hrani jednog tijela i jedne krvi, koje je stvarno tijelo i stvarna krv, prelazimo u takvo jedinstvo da onda potpuno razumijemo Pavlove riječi iz drugog današnjeg čitanja: „**Braćo! Čaša blagoslovna koju blagoslivljamo, nije li zajedništvo krvi Kristove? Kruh koji lomimo nije li zajedništvo tijela Kristova? Budući da je jedan kruh, jedno smo tijelo mi, mnogi; ta svi smo dionici jednog kruha**" . . . Produbljivanje euharistijskog života nužno dovodi do ostvarenja jedinstva ne samo među kršćanima nego među svim ljudima, jer su svi ljudi pozvani da se iznova rode u blagovanju tog tijela i te krvi, i mi smo pozvani da im što više omogućimo pristupanje tom blagovanju, a ne da im mjesto tog tijela i krvi sveopćeg jedinstva pružamo otrov razdora i mržnje.

Zato primimo k srcu evanđeoske riječi današnjeg trećeg čitanja. Taj kruh znači život. Treba taj život imati u sebi da ga prenese na život svijeta. To je izričita riječ Kristova. Pristupimo, uzmimo i blagujmo, i poći ćemo onda s tim životom i onamo, gdje nam se čini, da je život nemoguć.

U misijskom apostolatu Crkve jedan od najtežih je onaj u polarnom kraju. Ti krajevi vječitog leda i teških polarnih noći područje su misijskog djelovanja jedne redovničke Družbe, koja se naziva: „Oblati Bezgrešne Djevice". Jednog dana starješina te Družbe našao se u Vatikanu kod Svetog Oca. „Sveti Oče" – reći će on – došao sam s jednom molbom. Došao sam da zamolim Vašu Svetost za dozvolu našim misionarima u polarnim krajevima, da uvijek mogu nositi posvećenu hostiju na prsima . . . jer, sveti Oče, ne možemo više izdržati. Padamo po ledenim poljanama, iscrpljujemo se i umiremo prije reda. Ali ako nam dozvolite da možemo euharistiju imati uvijek uza sebe, mi ćemo sve izdržati. Padat ćemo i opet ćemo se dizati, trpjet ćemo i nećemo se žaliti, umirat ćemo, ali dok je u nama jednog daha, propovijedat ćemo Boga raspetoga, samo da ga uvijek imamo, da ga uvijek osjećamo, da ga uvijek možemo dotaći . . ." To je taj kruh živi koji daje život i koji treba sa trećeg čitanja današnjeg blagdana da ide naprijed u sve dijelove svijeta, gdje god ima čovjeka, a ne natrag, u prvo čitanje iz Starog Zavjeta, kad je bio samo najavljivan bez sadržaja svoje velike i potresne stvarnosti. Ta stvarnost, to je njegova snaga, dokazana svim vjekovima Crkve, snaga, pred kojom sve zapreke padaju. Treba samo da joj u sebi samima uklonimo zapreke. To su jedine zapreke, pred kojima se ona zaustavlja. Zato u čitavom razumijevanju euharistije i s potpunom predanošću duše prihvatimo Kristove riječi sa trpeze zadnje večere: „Uzmite i blagujte: Ovo je tijelo moje" i riječi: „Uzmite i pijte, ovo je krv moja."

OSMA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 49, 14–15
1 Kor 4, 1–5
Mt 6, 24–34

Neobično je kratko današnje prvo čitanje. Zapravo samo jedan vapaj: „**Gospodin me ostavi, Gospodin me zaboravi**". Taj vapaj najteži je onda kad izvire iz misli da se Božja riječ u evanđeoskoj Objavi pobrinula samo za spasenje čovjekove duše, a u njegovim vremenitim potrebama prepustila ga sama sebi. A ipak su neke od tih vremenitih potreba toliko velike da su kadre zamračiti čovjekov pogled u vječnost.

Krivo mišljenje! Evanđeoska riječ obuhvaća čovjeka u čitavoj njegovoj egzistenciji. Čujmo što odgovara Gospodin: **„Može li žena zaboraviti svoje dojenče, ne imati sućuti za čedo utrobe svoje?"** Eto, tako odgovara Gospodin. Uspoređuje svoju ljubav prema čovjeku sa majčinom ljubavlju prema njenom nejakom djetetu. Dapače, ljubav je Gospodnja još veća. Ovako se zaključuje današnje prvo čitanje: **„Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću"**.

Događalo se nažalost u povijesti, a događa se možda i danas, da se u propovijedanju Božje riječi zaboravlja ova cjelovitost čovjekova u Evanđelju. Zato je ovo drugo čitanje nadasve ozbiljno i duboko. Odlomak je to Pavlove prve poslanice Korinćanima: **„Braćo! Neka nas svatko smatra službenicima Kristovim i upraviteljima otajstava Božjih. A od upravitelja iziskuje se napokon da budu vjerni"**. Koliko ozbiljna i potresna opomena! **Službenici Kristovi moraju biti upravitelji otajstava Božjih, i to vjerni, da ne propuste ništa što je Krist dao čovjeku. I sam apostol Pavao, koji se zaista predao potpuno poznavanju i primjenjivanju cjelovite Božje riječi, i koji je svjestan tog svog predanja, ipak se boji reći o sebi, da je vjeran, nego takav sud o sebi prepušta Gospodinu. I onda nastavlja ovim riječima: „Zato ne sudite ništa prije vremena, dok ne dođe Gospodin, koji će iznijeti na vidjelo što je sakriveno u tami i razotkriti nakane srdaca"**. Treba razlikovati dva dolaska Gospodnja. Jedan će biti na kraju vjekova, kad Krist dođe kao sudac. A drugi je njegov dolazak u samom razvoju vremena. I vrijeme je u službi Gospodnjoj. I ono svojim tokom razotkriva sadržinu Evanđelja. Težište njegova odvijanja uvijek je u kršćanskim narodima, i iz kršćanske dubine ono prima porive za svoje nastupe, koji su često mutni, pa čak i strašni, ali se postepeno u njima očituje novo osvjetljenje evanđeoske poruke. Zato apostol Pavao u svojoj poslanici govori: „Ne sudite ništa prije vremena". Ne možemo osuđivati Crkvu, dok se ona u razvoju vremena ne očituje u čitavom svome opsegu. Pokreti koji stvarno teže za pravdom osuđivali su ponekad a osuđuju i danas Crkvu, jer da je tobože nepravedna, a sami su ponikli iz crkvenih dubina, jer se redovito javljaju iz kršćanskih sredina, i istom onda prenose se u druge sredine. „Zato ne sudite ništa prije vremena, dok ne dođe Gospodin koji će i iznijeti na vidjelo što je sakriveno u tami i razotkriti nakane srdaca". To se zaista događa u razvoju vremena. Otkriva se ono što je bilo zasjenjeno tamom, a otkrivaju se nakane srdaca, naročito srdaca onih kršćana, koji su kršćanstvo razumijevali i provađali bez njegove osnovne crte, koja je u pravdi i ljubavi.

Zato pred ovom lekcijom vremena, koja je lekcija Božja, ne samo u vremenu, nego i u izričitoj riječi apostola Pavla iz današnjeg čitanja, uvidimo mi kršćani onu goruću potrebu, koju toliko ističe apostol Pavao, „da budemo vjerni upravitelji otajstava Božjih". Da propovijedamo čitavo Evanđelje. Da ga propovijedamo imajući u vidu čitav opseg, i duhovni i vremeniti, čovjekova života.

Kad smo to dobro uočili, lakše ćemo prijeći na današnje treće čitanje: **„Nitko ne može služiti dvojici gospodara . . . Ne možete služiti Bogu i bogatstvu"**. Taj glas Evanđelja zar nije glas današnjeg vremena? Jako društveno previranje zahvatilo je čitav svijet. U suštini je tog previranja, evo, ova riječ Evanđelja. Ne može se služiti Bogu i bogatstvu. Tko stiče bogatstvo s tom nakanom da zarobi čovjeka, da u njemu utopi čitavu svoju těžnju za beskrajnu radost, koja je težnja u svakome čovjeku, a pravilno se zadovoljava samo u Bogu, taj ne služi Bogu. Pravilno uređenje čovječjeg društva je u ovim riječima Evanđelja: „Ne budite zabrinuti za život svoj, što ćete jesti, što piti, i za tijelo svoje u što ćete se obući . . . I za odijelo što ste zabrinuti . . .? **Zna Otac vaš nebeski, da vam je sve to potrebito"**. Svijet ima dovoljno sredstava za uzdržavanje čovjeka u onome što mu je stvarno potrebito za život. Bez osnova je račun onih koji misle da bi trebalo zaustaviti ovoliki prirast u čovječanstvu, jer da će uzmanjkati sredstva za uzdržavanje čovječanstva. To se neće nikada dogoditi.. Čuli smo riječi Evanđelja da se Otac nebeski zato brine. Razvojem tehnike umnažaju se i sredstva za život, a počinje da se otvara čovjeku i put u svemir, na nove svemirske svjetove. Budimo uvjereni da Božja riječ ne može doći na manje. Treba jedino da bude na svijetu pravda. Zato nam Evanđelje dovikuje: **„Tražite stoga najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a sve će vam se ostalo dati"**. U toj evanđeoskoj pravdi zaista neće trebati da čovjek brine, hoće li sutra imati što da pojede i hoće li ostati bez odijela. Ta sigurnost sutrašnjice je program i cilj današnjeg velikog društvenog previranja diljem svijeta. A baš ta sutrašnjica, tako postavljena, doslovno je uzeta iz evanđeoske riječi.

Ali u ovom današnjem velikom previranju, da svak zadobije što mu treba za život, krije se jedna opasnost. Svi ovakvi veliki pokreti sa izgledom sigurnog ostvarenja prenose čovjeka u neku euforiju, koja mu zatvara gledanje u dubinu čovjekova života na zemljii. Čovjeku se čini da nastupa raj na zemlji i da nema ništa drugo osim tog zemaljskog života. Društvena pravda i blagostanje riješit će sva pitanja. Ta opsjena postaje kobnom za čovjeka. Zato Evanđelje u svojoj zaključnoj riječi piše: **„Dosta je svakom danu zla njegova"**. Budimo svjesni uvijek te zaključne i zaista velike riječi. Život ima svoja zla, koja se ne rješavaju ni pravednim društvenim reformama ni gomilanjem općeg blagostanja. I u pravednijem društvenom uređenju, koje se sve više ostvaruje, i u blagostanju, koje sve više raste, imamo teških pojava kojih bi sigurno bilo manje, kada bismo svi i uvijek imali pred očima riječi današnjeg Evanđelja, da svaki dan ima svoje zlo. Strahovito opadanje morala i kao posljedica toga uživanje droga i porast samoubistava i kriminala u stravičnim razmjerama, to je, eto, plod jednog vremena, koje, osiguravajući čovjekovu sigurnu sutrašnjicu, zaboravlja evanđeosku istinu da svaki dan ima svoje zlo. Budimo svjesni da će „svaki dan", a to znači svako vrijeme u čovječanstvu, pa bilo ono ne znam koliko veliko, imati svoje zlo. Mi stalno treba da se borimo protiv toga zla. Ostvarujući kršćansku pravdu mi moramo ostvarivati Kristovo kraljevstvo, koje se ne zatvara na granice ovog svijeta i života, nego vodi čovjeka kroz borbu protiv njegovih požuda, da nakon života na zemlji koji treba da provede u pravednim i zaista ljudskim okolnostima, dođe sa svojom čistom dušom u život beskrajne radosti u Božjem Biću, iz kojega je čovječji duh potekao.

DEVETA NEDJELJA KROZ GODINU

Pnz 11, 18. 26–28
Rim 3, 21–30
Mt 7, 21–27

Ovako počinje današnje prvo čitanje: **„Utisnite ove moje riječi u svoje srce i svoju dušu, kao znak ih privežite na svoju ruku, neka vam budu kao zapis među očima . . .!"** Sve ove riječi skupa znače jednu goruću preporuku, upravo jedan potresni vapaj. A kakve su to riječi koje treba da čujemo, da ih utisnemo u srce i u dušu i da ih čak privežemo kao znak na svoju ruku i kao zapis među očima? Čujmo dalje što nam govori prvo čitanje: **„Nudim vam danas blagoslov i prokletstvo: blagoslov, budete li slušali zapovijedi Gospodina Boga svoga. A prokletstvo ne budete li slušali zapovijedi Gospodina Boga svoga, nego sađete s puta te pođete za drugim bogovima, kojih niste poznavali."**

Ovo će izgledati smiješno modernom čovjeku. Kakvo prokletstvo, ako ne budemo slušali te tobožnje Božje riječi? A koliko ih je danas koji ih slušaju . . .? I sve će ih biti manje. Napredak će sve to izbrisati. Te neke tobožnje Božje riječi . . . I na kraju opet smijeh . . .

Da, smijeh, ali čuvajmo se tog smijeha. Da se taj smijeh od bahatog i podrugljivog ne pretvori u smijeh luđaka, jezivi i kobni. Pazite, to se već događa.

Božja riječ u današnjem čitanju upravo vapi da tu riječ održimo i za sebe, da je privežemo na ruke, da je držimo pred očima. Jer imamo birati između blagoslova i prokletstva. Ili da služimo Bogu ili da padnemo u ropstvo bogova, koje nismo poznavali. Ti bogovi koje nismo poznavali počinju se već javljati. I njihovi su poklonici sve brojniji, ukoliko je sve manji broj onih koji slušaju riječ Božju.

Nećemo Božju riječ. Tako smo rekli i tako smo učinili. Pošli smo tim putem i nažalost, što je najgore, poveli smo tamo ono što je najljepše što život ima, mladež, tu sutrašnjicu svijeta. Ne treba ni krštenja, ni ispovijedi, ni pričesti, ni mise, ni vjeronauka . . . Treba samo obilje svakog zemaljskog dobra. Tako smo pobili današnje prvo čitanje, a u stvari mi smo ga ponovili i osnažili. Počeli su se javljati oni bogovi koje do sada nismo poznavali. Mladež je iz dana u dan sve nesretnija i nikakvo gomilanje tjelesnih užitaka ne može da je usreći. Ako to nije stvarnost, onda nije stvarnost ni masovno trovanje, koje se među omladinom sve više širi i postaje danas najvećim problemom društva. Zna li omladina da je to zlo, ne samo moralno nego čisto fizičko, gledano sa vidika ovog zemaljskog života? Zna. Zašto onda u masama ide tim dosada nepoznatim bogovima? Zato, jer su bogovi. Zato, jer čovjek mora birati između Boga i bogova.

Može biti časovitih pojava gdje ne važi ta tako postavljena dilema. Može da bude izvan nje i poneki pojedinac. Ali to ne znači ništa u smislu općeg pravila. Mi moramo birati između Boga i bogova. To upamtimo, jer je riječ Duha Svetoga. To upamtimo, jer je to i riječ stvarnosti, u kojoj se nalazimo.

Neka svak pročita još jedanput današnje prvo čitanje, pa neka stvarnim pogledom sagleda savremeni bogati i napredni dio svijeta, naročito u onom njegovom dijelu gdje taj svijet kroči preko omladine u budućnost, pa ćemo razumjeti ovaj vapaj Gospodnji, da slušamo Božje riječi, da ih privežemo uz svoje ruke, da ih popnemo pred svoje oči.

O tim očima i o tim rukama govori nam drugo čitanje. To je poslanica apostola Pavla Rimljanima. Apostol nam kazuje što je u stvari kršćanstvo. Kršćanstvo nije sustav nego čovjek. Sin Božji postao je čovjekom rodivši se od Marije, i u tom čovjeku je čitava vjera i čitav zakon. U Starom Zavjetu sve se više razvijalo podvajanje između vjere i zakona. Vjera je vjera, a čovječje djelovanje je drugo. U kršćanstvu to ne može da bude. Vjerujemo li mi u Krista, u ispravnom smislu, u smislu Novog Zavjeta, mi nužno vršimo sve zapovijedi. Neko tko gleda svoje dijete pred sobom, ne može da odvoji to gledanje od svih zahtjeva, koje život njegova djeteta preda nj postavlja. U obratnom gledanju dijete bi sve više slabilo i umrlo bi. Tako će i Krist u nama sve više slabiti i nestat će ga, ako mi vjerovanje naše u njega odvajamo od vršenja njegovih zapovijedi. To je ta Pavlova riječ, to njegovo gledanje Krista, ne u obliku jednog sustava, nego u obliku jednog čovječjeg tijela. A tu leži naša glavna pogreška i u prošlosti, a ponekad i u današnjici. Naša vjera mora biti vjera u Krista Božjeg Sina koji je po Mariji postao čovjekom, i iz takve vjere, koja mora biti održavana uvijek u ispravnom smislu, treba nužno da izvire naš svestrani socijalni rad i najšira humanost. Rečeno je prije, da se u prošlosti mnogo u tom pogledu griješilo. Danas ispravimo temeljito tu pogrešku i pođimo s imenom Krista, pravog Boga, u borbu protiv demonskih bogova, imajući u vidu da sa čitavom stvarnosti stoji pred čovjekom ona alternativa iz prvog današnjeg čitanja: Ili Bog ili bogovi. Bezvjerje je nemoguće da se u čovječanstvu trajno drži. Prihvatimo Božju riječ ili će nas sam život dovesti u ropstvo idola.

I eto nam jasne riječi današnjeg Evanđelja, koje nam to bez i najmanje sjenke dvomislenosti, govori i objavljuje:

„Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori Gospodine, Gospodine, nego onaj koji vrši volju Oca moga koji je na nebesima". I onda Evanđelje nastavlja ovako: „Gospodine, nismo li u tvoje ime prorokovali, u tvoje ime đavle izgonili, u tvoje ime mnoga čudesa činili"? Eto, to je gledanje u Krista izvan njegova čovještva, gdje njega uopće i nema. Možemo mi napisati najdublja teološka djela, podizati najveličanstvenije katedrale, priređivati najbučnije vjerske pohode i manifestacije . . . Činimo li samo to, onda smo kao ovi koji govore: Mi smo prorokovali, mi smo đavle izgonili, mi smo mnoga

čudesa činili. Isus im odgovara riječima današnjeg Evanđelja: **„Nikad vas nisam poznavao. Nosite se od mene vi bezakonici!"**

Naprotiv, ako je naše vjerovanje cjelovito u smislu Krista, to jest, ako ne odvajamo kršćansku dogmu od kršćanskog morala, štoviše, ako razumijemo da se u kršćanstvu ne može uopće postavljati pitanje tog podvajanja, bit ćemo „mudar čovjek" kojim završava današnje Evanđelje. On gradi kuću na stijeni. **„Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću, ali ona ne pada, jer utemeljena je na stijeni."** To je čovjek koji kristovski gleda na život, kao na rast Crkve, i sve čini za napredak po svim njegovim vidovima, ali uvijek u neodvojivom slušanju Božje riječi od vršenja te riječi, svjestan da čovjek mora ili k Bogu ili k bogovima. Inače će sve svršiti u stvarnom rušenju. **„I bijaše ruševina velika"** — tako završava Evanđelje današnje nedjelje. Mi je već počinjemo nazirati u modernom društvu, koje je bogato i u jednoj pravoj groznici uživanja. Na svim stranama su dogovori, kako da se nađe lijek ovoj tragici čovjeka, naročito omladine, u naprednom i obilnom životu. Nije sad riječ o drogama ili o ovoj ili nekoj drugoj rđavoj pojavi. Riječ je o nemiru i sve jačem osjećaju nesreće, koji prodire u duše. Riječ je i o onom vapaju Gospodnjem, kojim je Bog očinski zavapio nad čovjekom gledajući ga možda baš u okviru vremena koje nastaje. A ta riječ, koja je danas sigurno savremenija, nego ikad prije, ne glasi: Ili Bog ili bezvjerje, nego: Ili Bog ili bogovi.

DESETA NEDJELJA KROZ GODINU

Hoš 6, 3—6
Rim 4, 18—25
Mt 9, 9—13

Prošla nedjelja otvorila nam je vidik u čovjekovu religioznost. Čovjek je biće religiozno. U suštini on može samo da bira između Boga i bogova. Strašan izbor u ovom svom drugom članu! Kako mu izbjeći?

Odgovor na to pitanje sadrži se u današnjem prvom čitanju: **„Težimo da upoznamo Gospodina: kao zora pouzdan mu dolazak. On će nam doći poput dažda jesenskog, poput kiše proljetne što natapa zemlju"**. Treba da upoznamo Gospodina, i tako ćemo izbjeći pogibelji da upadnemo u ropstvo bogovima.

Vrhunski učenjak našega vremena, voditelj čovječanstva u svemir, Werner von Braun, napisao je u jednoj svojoj knjizi ovu rečenicu: „Tražim Boga". Zašto ga traži, kad u njega onako duboko vjeruje? Boga se mora tražiti stalno, u svakom trenutku života. Mi smo uvijek napadani napastima. I uvijek smo izloženi pronalaženju opsjena, kojima sami sebe obmanjujemo. Čovjek neki koji je bio tako revan u službi Gospodnjoj, najedanput počne popuštati u toj revnosti . . . I obično navodi razloge koji to opravdavaju, a koji potječu iz okolnosti i iz osoba izvan njega. Svak mu je kriv, samo on nije kriv. I to može biti. Ali u većini slučajeva nije tako. Došao je jedan momenat kad je on prestao da traži Boga i okrenuo se k bogovima. Tako je počelo i tako se nastavlja. To je u većini slučajeva rješenje zagonetke takvog čovjeka.

Tražimo Gospodina! Težimo da ga upoznamo. Tu je, prosječno uzevši, i rješenje zagonetke čovjeka pojedinca i širokih, masovnih zbivanja, u životu ljudi.

„Težimo da upoznamo Gospodina". Ponovimo još jedanput tu rečenicu današnjeg čitanja i ponovimo još jedanput ono što se reklo prije, da treba u svakom trenutku našeg života da nam je ta riječ pred očima. Onda budimo sigurni da će Gospodin biti uvijek uz nas i da nas najteže napasti neće oboriti. Doći će i u časovima, kad nam se čini tako dalekim i doći će sa svim potrebitim milostima. Onako, kako nastavlja da govori današnje prvo čitanje: „Kao zora pouzdan mu dolazak. On će nam doći poput dažda jesenskog, poput kiše proljetne što natapa zemlju". Treba samo da se pitamo u svakom času svog života: „Koga ja sad tražim? Tražim Tebe, Gospodine, ili nekoga ili nešto što ima u mojoj duši da zamijeni Tebe?"

Ali u traženju Boga treba da smo svjesni što zapravo Bog od nas traži. Treba da izvršimo ono što piše na početku današnjeg prvog čitanja, naime, da u nama bude težnja, kako ćemo upoznati Gospodina. Gospodin traži od nas kult, primanje sakramenata, pohađanje svete Mise. Bog traži podizanje hramova za potrebe bogosluženja i kao izraz naše težnje k njemu. Naše veličanstvene katedrale dosegle su visoki stupanj u takvoj jednoj svrsi. One su zaista Božje. Ali Božja je i pravda, i milosrđe, i opraštanje, i sve druge kreposti koje čine kršćanina kršćaninom i uopće čovjeka čovjekom. Sve to zajedno znači upoznavati Gospodina. Težak je grijeh obarati oltare, ali još teži obarati pravdu, ljubav i druge kreposti. U takvom slučaju Bog sasvim odvraća oči od oltara koje mu podižu takvi ljudi. Njima upravlja riječi kojima završava današnje prvo čitanje: **„Zato sam ih preko proroka sjekao i ubijao riječima usta svojih, ali sud će tvoj izaći kao svjetlost. Jer ljubav mi je mila, ne žrtva, poznavanje Boga, ne paljenice."** Dakle Bog govori ove posljednje riječi samo u slučajevima kad ljudi zanemare upoznavanje Boga i ograniče se na kult bez kreposti.

Tada se počinje sijati sjeme teških masovnih gibanja, kojih je bilo u prošlosti čovječanstva, a ima ih i danas čak i u većem opsegu nego ikad prije. Uzvitlaju se široki slojevi društva i krenu da ruše i crkve i oltare. Teški su to časovi. U dušama ljudi koji prisustvuju takvim časovima neodoljivo se javlja dojam da je to kraj vjere u čovječanstvu, a to se uvjerenje i ispovijeda kao vodeća misao takvih gibanja. Ali je li u stvari tako? Nitko ne može osporavati, da je većina tih koji su započeli takva gibanja iskreno tražila pravdu i ljubav prema čovjeku. Šta to znači? Nije li to traženje Boga? Pred našim očima se ostvaruje ono što piše apostol Pavao u današnjem drugom čitanju: **„Braćo! U nadi protiv svake nade povjerova Abraham da postane ocem naroda . . . Nepokolebljivom vjerom promotri ono tijelo svoje već obamrlo . . . Ali pred Božjim obećanjem nije Abraham nevjeran dvoumio . . . Zato mu se i uračuna u pravednost . . ."** Da nam je neko rekao, kad su se uz povike protiv Boga masovno rušile i crkve i oltari, da će iz jednog takvog gibanja izići velike riječi vjere i molitve i jaki naglasci kršćanskog morala, bili bismo se zaista našli u drugom čitanju današnje nedjelje. Značilo bi to zaista biti u nadi protiv svake nade. I svaki koji bi to povjerovao, bio bi kao Abraham koji je promatrao obamrlo svoje tijelo i obamrlost krila Sarina. Ali on je vjerovao i ta se vjera njegova opravdala. Opravdala se i u naše vrijeme ili tačnije, počinje se opravdavati. U savremenoj sovjetskoj književnosti mi imamo najljepšu molitvu koju je književnost suvremenog čovječanstva uopće dala. Imamo je iz pera nobelovca Aleksandra Solženjicina. Imamo divno i duboko opravdanje kršćanstva iz pera drugog nobelovca Borisa Pasternika. Imamo vrhunsku točku proslave pedesetogodišnjice fatimskih ukazanja u riječi Jevgenija Jevtušenka: — „Ja vjerujem u Boga. Bog je moja istina". Vrlo značajne riječi. Naglasak je na istini, na jednoj kreposti, bez koje ne može biti vjere u Boga. A u djelima Borisa Vasiljevića Bijednog imamo riječi o kršćanskom moralu, koje nam služe kao najjače oružje u borbi protiv suvremenog bluda. Eto nam dakle, i prvog, i drugog čitanja današnje nedjelje u stvarnosti našeg vremena.

Ali vratimo se našem pojedinačnom životu. Pitajmo svatko sebe, težimo li da upoznamo Boga? Tražimo li ga? Tražimo li ga u čitavom njegovom biću, i to sada, u ovom trenutku? Jer samo to treba. Da ga iskreno zatražimo. I on će doći. To je on rekao u prvom današnjem čitanju, a ostvario je u trećem čitanju, to jest, u Evanđelju današnje nedjelje.

Isus je ugledao carinika, po imenu Mateja. Pozvao ga je i on je odmah došao k njemu.

Koliko divna riječ! On će doći. Pouzdan mu je dolazak — govori današnje čitanje. Jedino što se traži od tebe jest to da mu pođeš u susret.

U životu sv. Ivana Vianeya ima zapisan ovaj događaj: Došao je k njemu neki čovjek, pa će mu reći: „Ja imam strahovite sumnje o vjeri i htio bih s vama razgovarati". Svetac ga gleda, pa mu pokazuje rukom na ispovjedaonicu. „Ne" — odvrati čovjek. „Nisam došao za to, nego da s vama raspravljam". Svetac ga pogleda sad malo dulje, pa mu opet pokazuje rukom na ispovjedaonicu. „Niste me razumjeli" — opet će onaj čovjek. „Ja imam svakojakih sumnja i želim s vama raspravljati". Svetac ga pogleda sad još dublje pa mu opet pokaže ispovjedaonicu. Pristao je. U ispovijedi svetac je zašao u njegove tamne zakutke, gdje su se već bili počeli najavljivati oni bogovi. Otvorio je put Kristu. Svršila je ispovijed. „A sad mi kažite — reći će mu svetac — kakve ono sumnje imate?" „Sumnje?" začudi se čovjek. „Ja sad nemam nikakvih sumnji".

To je rješenje. Šta je bilo u duši toga čovjeka, to nitko ne zna. Možda je bilo zanemarivanje vjerskih dužnosti, a možda zanemarivanje pravde, ljubavi i ostalih kreposti. Svetac mu je otvorio put u poznavanje Boga. Omogućio je toj duši da iskreno zatraži Boga, i onda Bog sigurno dolazi. „Pouzdan je njegov dolazak" — riječ je današnjeg prvog čitanja. „I on stvarno dolazi" — riječ je današnjeg Evanđelja.

Ne podvajajmo dakle u sebi ono što Bog traži i što on u stvari jeste. I tražimo Boga u svakom trenutku našeg života. Tražimo da ga upoznamo. Gospodin će onda biti s nama, bit ćemo u njegovoj kući, za njegovim stolom. I naš će život u upoznavanju njega, u prihvaćanju cjelovite njegove riječi, biti uzor, biti put u savremeno ozdravljenje društva i put u naše vječno spasenje.

JEDANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Izl 19, 2–6a
Rim 5, 6–11
Mt 9, 36; 10, 1–8

Da li je ono što se sadrži u Evanđelju o izabranom narodu samo prošlost? Nikad i ništa u Evanđelju nije samo prošlost. Izabrani narod i izabrane duše postoje i danas, ali ne u tom smislu da se zatvaraju same u sebe, nego da služe zajednici. A ta je zajednica čitav ljudski rod, koji je sav Božji. Eto, samo je to razlika. Izabrani narod to nije onda razumio, a izabrani narod sada treba to da razumije.

To treba imati u svijesti, pa onda pristupiti čitanjima današnje nedjelje. Kakve li sve divne riječi upućuje Gospodin svom izabranom narodu: **„Vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode . . . Vi ćete mi biti kraljevstvo svećenika, narod svet!"** Ali da nas očuva od kobnog podvajanja od ostalih skupina u čovječanstvu, bilo vjerskih, bilo narodnih, umeće Božja riječ ovu rečenicu: **„Ta moj je sav svijet".** Sve je Božje, svi su ljudi jednako Božja djeca, a oni koji su izabrani, izabrani su samo zato, da, kao što je prije rečeno, posluže drugima, ne samo propovijedanjem istine, nego i primjerom života.

Zato se nemojmo čuditi da u drugom čitanju, to jest, u poslanici Pavla apostola Rimljanima, čitamo ove riječi: **„Dičite se u Bogu po Gospodinu našem Isusu Kristu, po kojem žadobismo povjerenje".** Dičiti se možemo samo onda, ako smo mi, za koje je Božja riječ rekla u prvom čitanju: **„Predraga svojina mimo sve narode, kraljevstvo svećenika, narod svet"**, svojim životom i svojim apostolskim djelovanjem zaista ono što u Evanđelju piše na jednom drugom mjestu: „Sol zemlje i svjetlost svijeta". To je dužnost izabranog naroda i izabranih duša. Jedino tako možemo vršiti svoju zadaću prema ostaloj braći ljudima.

Dakle prije svega treba biti dostojan ove izabranosti u velikom Božjem daru, što imamo u sebi pravi zaklad vjere. Ne budemo li svjesni toga i pođemo li među druge s poluvjerom i s poluživotom, učinit ćemo više zla nego dobra.

Zato u današnjem evanđeoskom odlomku Isus zabranjuje svojim učenicima, da idu k poganima, pa čak ni u koji samarijski grad. Samarija nije bila poganska, nego se u ponečem malo razlikovala od ispravne vjere Starog Zavjeta. Dakle čak niti svojim uskim srodnicima po vjeri Isus nije dozvolio da idu njegovi učenici. Tražio je najprije da se posvete isključivo duhovnoj izgradnji izabranog naroda. A dao im je i uputstva, čak i primjer svojim životom, kako će da izgrađuju sami sebe i sve druge . . . Da, i sebe, koji su opet bili najizabraniji među izabranima. A rekao im je ovako: **„Propovijedajte: Približilo se kraljevstvo nebesko"**. I onda nastavlja: **„Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte!"** Sve je u tim riječima. Treba propovijedati, treba poučavati o vjeri. S katekizmom naprijed! Ali naprijed i sa životom. Liječimo bolesne, to jest, iskazujmo djela milosrđa i na tjelesnom području. Ali iskazujmo ih i na duhovnom. Zato uskrisujmo mrtve, to jest one, koji su utonuli sasvim u bezvjerje. Ali čistimo i gubave, a to su oni koji vjeruju, ali žive u smrtnom grijehu. Izgonimo zloduhe, a to su kriva mišljenja i mržnja među pojedincima, među obiteljima, među narodima . . . I u svemu tomu čuvajmo se, da ne bismo ljudima izgledali kao da to sve radimo radi svoje lične koristi, radi novca. To je ta izgradnja potrebita izabranoj Božjoj djeci. A istom onda, kad budu izgrađeni, moći će da pristupe evangelizaciji „Samarije i pogana". Zato su riječi današnjeg Evanđelja sasvim u skladu s onim drugim riječima Isusovim: „Idite i učite sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" i s onim drugim riječima: „Svi ste vi djeca jednoga Oca koji je na nebesima." Izgradimo najprije sebe mi koji smo pravovjerna djeca Crkve, pa će onda naša riječ, naročito naš primjer, poprimiti snagu punog apostolskog djelovanja.

Sve novine svijeta pisale su u svoje vrijeme o takozvanoj „aferi Profjumo". Otkrila se špijunaža u engleskoj vladi. Jedna žena došla je do tajnih dokumenata u ministarstvu kojemu je bio na čelu ministar Profjumo. Policija je povela strogu istragu i utvrdila istinu. Nastala je sumnja, da je sam ministar imao s tom ženom nedozvoljene odnose i u takvim odnosima uspjela je ona da dođe do tih tajni.

I ministar je jednog dana to priznao. Priznao je otvoreno svoj teški grijeh. I onda odmah predao ostavku.

Običaj je u Engleskoj da svaki ministar kad napušta svoju dužnost bude primljen u oproštajnu audijenciju kod engleske kraljice. Sad je naprotiv učinjena iznimka. Engleska kraljica nije primila ovog ministra.

Ostao je sam i osamljen. Svuda su mu zatvorena vrata i uskraćene ruke. Samo se jedna ruka pružila put njega, a to je draga ruka našeg Otkupitelja.

On je kršćanin i čovjek vjere, a ona žena koja ga je tako grdno upropastila, ona je bezvjerka. Morao je dakle u pristupu k njoj, odnosno, kad je ona počela pristupati k njemu, zadubiti se u današnje Evanđelje. Izgraditi u sebi i riječ i primjer kršćanskog života. Ona bi onda bila zadivljena snagom kršćanstva i ne samo, da ne bi bila njega upropastila, nego bi vjerojatno bila počela izgrađivatti sebe. A sada je sve to propušteno. Ali nije propušteno u drugom i dubokom smislu Kristova otkupljenja. To je taj čovjek u teškoj svojoj uri razumio. Osjetio je da Krist prilazi k njemu. I on je onda počeo da ide za Kristom po zakucima velikog grada, gdje su živjeli „bolesni, gubavi i živi mrtvaci". I kojima treba „besplatno davati što se besplatno primilo". Poslije teškog svog iskušenja razumio je ovaj čovjek, kršćanin, duboki smisao današnjeg Evanđelja i svih triju današnjih čitanja. Radio je samo za Krista, ali ipak to nije moglo ostati sakriveno. Sakupljajući novac i dajući svoj novac otvorio je jedno sirotište. I dok se u Kristu radovao s tom sirotom djecom, sakupljenom u kući, koju im je dao, najedanput stala su pred kuću kola. Izišla je engleska kraljica i uputila se ravno u kuću. Pristupila je k svom bivšem ministru i prva mu pružila ruku. Ovo je možda najljepši gest, koji je ta kraljica učinila u čitavom dosadašnjem razdoblju svoje vladavine.

Pred nama je život, pred nama koji okupljeni u pravoj vjeri imamo naziv odabranog naroda, odabrane Božje djece. Ne idimo ni k poganima, ni u Samariju, prije nego izgradimo sami sebe. A onda pođimo, i moramo poći, jer su svi drugi jednaki nama, potpuno jednaki, jer su i oni djeca Očenaša, djeca jednog oca koji je na nebesima. Naša odabranost znači samo službu. Ali se dičimo tom službom i ostvarimo je tačno po riječima današnjeg Evanđelja u propovijedanju Božje riječi i u djelima sveopće ljudske ljubavi, da budemo ono što hoće od nas prvo današnje čitanje: **„Narod svet, kraljevstvo svećenika, predraga Božja svojina"**.

DVANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Jr 20, 10–13
Rim 5, 12–15
Mt 10, 26–33

Stvarnost života u njegovoj tamnoj strani, koja je jaka i obimna, to je sadržaj početka današnjeg prvog čitanja. Pročitajmo još jedanput taj početak: **„Čuh kletve mnogih: Užas odasvud! Prijavite! Mi ćemo ga prijaviti. Svi koji mi bijahu prijatelji čekahu moj pad. Možda ga zavedemo, pa ćemo njim ovladati i njemu se osvetiti!"** Zaista: „Užas odasvud!" Čovjek je stalno izložen i vanjskoj zlobi i svojim unutarnjim napastima. Da je Sveto Pismo ovim riječima opisalo, dapače fotografiralo, jednu najstvarniju stvarnost, to neće nitko poreći.

Ali, koliko god to bilo jako i obimno, ne može nam ništa, ako mi nećemo da podlegnemo, ako nam je duša uvijek otvorena milostima Duha Svetoga. Zato se iza onih riječi prvo čitanje ovako nastavlja: **„Sa mnom je Gospodin kao snažan junak! Zato će progonitelji moji posmuti i neće nadvladati, postidjet će se veoma jer neće uspjeti, vječna se sramota neće zaboraviti . . ."** I onda je onaj veličanstveni završetak prvog čitanja: **„Pjevajte Gospodinu, hvalite Gospodina, jer on izbavi dušu sirote iz ruku zlikovaca!"** Eto, takav treba da bude ishod te borbe u svačijem životu. Ne predajmo se ni zlobi zlih ljudi, koji često prijateljski nastupaju, ni napastima naših unutarnjih požuda. Gospodin će biti s nama kao snažan junak. Borit ćemo se, trpjet ćemo, ali je na kraju onaj divan hvalospjev: „Pjevajte Gospodinu, hvalite Gospodina . . .!"

Ali za takvu pobjedu treba da smo potpuno na Gospodnjem putu. Čovjek treba da je čovjek u cijelosti! Nemojmo podjeljivati sebe. Na to hoće da nas upozori drugo čitanje. Ono nas potanje uvodi u našu unutarnju stvarnost. Svi smo sagriješili. Prvi grijeh nije samo grijeh prvog čovjeka nego grijeh i svih nas. Pred Bogom je vječna sadašnjost. U času kad Adam griješi Bog vidi istodobno i sve nas kako pristajemo na grijeh. Jer nema ni jednog čovjeka koji nikad ništa nije sagriješio, pa čak ni među svecima. Jedini su izuzetak Isus i Marija. Zato apostol Pavao piše: **„I time što svi sagriješiše, na sve ljude prijeđe smrt . . ."** Budimo dakle svjesni tog svog stanja, da se ne bi i s nama dogodilo ono što je najteže, a to je da podijelimo sami sebe, pa da izgledamo izvana kao pravednici, a u duši budemo okorjeli grješnici. Ne događa se to rijetko. Za takve važi apostolova riječ iz današnjeg prvog čitanja: **„Ali se grijeh ne ubraja, kad nema zakona"**. U tome je po njihovom mišljenju sve. Poštovati pisani zakon sa najvećom pažnjom, s najvećim oprezom, da se ni u koliko ne dođe s njim u sukob . . . Izgledati izvana čestit i ugledan čovjek, a u nutrini i u potaji možeš da budeš, kakav hoćeš. Tu leži najveća opasnost da se ne izvrši ono što Božja riječ traži od nas u prvom čitanju. Ta podjela morala, ograničavanje njegovo na sami pisani zakon, predstavlja najveći čovjekov pad. To su

„juridički pravednici", a ne pravednici u smislu čovještva. Apostol Pavao ih upozoruje, da je Božja ruka progonila i kažnjavala takvo jedno stanje, jer „je smrt doista kraljevala od Adama do Mojsija", koji je izraelskom narodu dao zakonodavstvo. I ne treba se plašiti ni izgovarati da nije moguće sve to održavati što kršćanstvo hoće i izvana i unutra. **„Sa mnom je Gospodin kao snažan junak"** – čuli smo u prvom čitanju. A apostol Pavao nam govori, kako je Kristova milost daleko jača od svakog grijeha: **„Ali ne: kako grijeh, tako i dar. Jer ako su grijehom jednog mnogi umrli, mnogo se obilatije na sve razlila milost Božja i dar po milosti jednog čovjeka Isusa Krista".**

Zato ne obarajmo u sebi čovjeka. Ne upadajmo u to najstrašnije zlo, a ako smo upali, oslobodimo ga se što prije milošću Gospodina našeg Isusa Krista. Ne dajmo se u ropstvo tuđih mišljenja i u ropstvo drugih osoba bilo radi položaja bilo radi tjelesnih pohota. **„Ne bojte se ljudi"** – govori nam današnje Evanđelje. **„Ta ništa nije skriveno što se neće otkriti ni tajno što se neće doznati..."** „Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo ali duše ne mogu ubiti." Čuvajmo se i od prodavanja sebe za novac. **„Ne prodaju li se dva vrapca za novčić?" – i to je volja Oca nebeskoga, jer je vrabac stvoren da služi čovjeku. Ali čovjek je nešto daleko veće. „A vama su i vlasi na glavi sve izbrojene. Ne bojte se dakle! Vredniji ste nego mnogo vrabaca".**

Sve će se dakle otkriti, i što se na uho šaputalo, propovijedat će se po krovovima. Ne samo na Božjem sudu, nego i povijest u svom toku sve više razotkriva ljude. Koliko im je bio plitak onaj račun: Sačuvat ću izvana svoj ugled, a u potaji ću živjeti kako hoću... August Šenoa u romanu „Zlatarevo zlato" opisuje nam Pavla Gregorijanca sa Medvedgrada i Klaru Ungnadovu, udovicu bana Kršte Ungnada, iz Samobora. Pavao Gregorijanec je čovjek, s kojim je „Gospodin kao snažan junak". Čovjek svih triju današnjih čitanja. A Klara iz Samobora je žena, ugledne vanjštine. Podijelila je sebe. U nutrini, u potaji, kraljuje joj grijeh. Ona bi htjela da zavede Pavla. Noć je. Sami su... Sami su njih dvoje u raskošnoj sobi baničina samoborskog grada. Ništa pred zakonom neće biti, ako se predaju grijehu. Ali Pavao Gregorijanec ima u duši Pavla apostola. Ne – viknuo je u tom času. Ako si ti Dalila, ja nisam Samson... Ni tada se nije ona vratila sa tog svog strašnog puta: podvajanja čovjeka u sebi. Kupila je nekog čovjeka novcem. On ima da otruje Pavlovu zaručnicu. Nad mrtvim tijelom svoje otrovane djevojke ovaj Božji junak polaže zavjet vječne čistoće... Prošlo je otad nekih četiristo godina. Klara je vješto radila čuvajući pred zakonom svoj ugled, a koristeći računicu svoje nutrine. Sve se razotkrilo. Mi danas gledamo u duhu s ganućem i s dubokim poštovanjem lik Pavla Gregorijanca, a lik banice Klare iz Samobora pobuđuje nas na molitvu za njenu dušu, jer ne smijemo nikoga da osuđujemo, a previše je grozan taj lik, da bismo mogli na nj da mislimo, ako ne molimo... Svakako: Ovo je sigurno: da je ona znala, kako će sve to povijest razotkriti, sigurno ne bi se tako olako odavala takvom jednom životu. „Ne bojte se ljudi, ta ništa nije skriveno, što se neće otkriti". I onda: „Ne prodaju li se dva vrapčića za novčić? Vredniji ste nego mnogo vrabaca". Dvije opomene na dvije teške stvarnosti koje su danas suvremenije možda nego ikada. Prođimo još jedanput u duhu prvo, drugo i treće čitanje. Zaokružuju ta čitanja lik čovjeka kakav treba da bude u svakom čovjeku, kako bi se mogao zvati čovjekom. I zato pođimo sa današnje svete Mise s odlukom, s kojom završuje današnje Evanđelje: „Ko god se prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima". Priznajmo se potpuno Kristovima. On je uzor čovjeka. I zato ga u ovoj nedjelji čovještva ističe apostol Pavao kao čovjeka: **„I dar po milosti jednog čovjeka Isusa Krista".** Priznajmo se njegovim i vjerom, i životom, i u zakonima pisanim, i u zakonima koji su u čovjekovoj duši. Takvi pođimo kroz čitav život ustrajno i neustrašivo, jer je život prolazan. Na kraju tog života je priznanje Kristovo pred njegovim nebeskim Ocem, kojim će on priznati nas svojima u vječnom životu za naše stvarno i cjelovito priznanje Krista u zemaljskom životu.

SVETKOVINA SVETOG PETRA I PAVLA

Dj 12, 1–11
2 Tim 4, 6–8. 17–18
Mt 16, 13–19

Danas svetkujemo blagdan sv. Petra prvaka Crkve i njegova vjernog suradnika apostola Pavla. Koliko mu je bio vjeran i koliko je bio blizak Petrovu srcu, vidi se iz riječi koje je apostol Petar napisao u svojoj drugoj poslanici, gdje Pavla naziva „svojim ljubljenim bratom". Te riječi napisao je Petar poslije onog svog razgovora s Pavlom, kad ga je Pavao bratski i sinovski upozorio na jednu njegovu pogrešku. Da je to zaista bilo u pravom duhu koji je istakao Drugi vatikanski koncil, vidi se baš iz toga, što su te riječi: „ljubljeni naš brat Pavao", napisane poslije onog razgovora nad kojim su se neki sablažnjavali i pokušavali da i druge sablazne. A eto, Petar se nije sablaznio, nego mu je upravo riječi „Ljubljeni naš brat Pavao", koje nije napisao ni jednom drugom apostolu, premda ih je sve od srca ljubio. Tako je sam Petar dao ispravno tumačenje onim Pavlovim riječima.

Skupa su umrli. Jedan na križu kao nasljednik Kristov, a drugi od mača kojim mu je odsječena glava. Pavlova odsječena glava i Petar na križu stoje jedno pored drugoga sjedinjeni jednom misli koju možemo ovako izraziti: Petar je na križu, na prijestolju Kristovu, a žrtvovani Pavao pod križem moli da sva Crkva prizna Petrovo glavarstvo.

To je bila prva žrtva za Petrovu uzvišenu čast. Žrtva „ljubljenog brata Pavla". Nastavile su se i druge kroz vjekove vapeći za Božjom milošću, da bi Petrovi nasljednici mogli što uspješnije vršiti svoju uzvišenu zadaću.

Ta uzvišena zadaća objavljena je u današnjem Evanđelju: **„Ti si Petar – Stijena – i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima".**

Tolika je ta čast! Čast Božja, čast Kristove Crkve, koja je sam Krist, prenesena na onoga, koji je Petar–Stijena, temelj te Crkve – Krista. Za tu čast prolijeva apostol Pavao svoju krv pišući u današnjem čitanju: „Već se moja krv izlijeva u Božju čast". Ta je žrtva u prvom redu prinešena na tu nakanu, da Petar bude oslobođen od svakog zarobljavanja sa strane ovog svijeta, iz tamnice u koju ga je bacio kralj Herod, a iz kojega je anđeo Gospodnji Petra oslobodio na ustrajnu molitvu čitave Crkve.

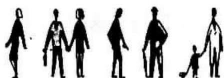
Ta molitva i žrtva ponavljaju se kroz vjekove. U drugom svjetskom ratu zbio se ovaj događaj: U jednoj župi francuske biskupije Autun (Oten) imao je neki čovjek više sinova na frontu. Ginuli su jedan za drugim. Ostao je samo jedan jedini, jedina i posljednja očeva nada. Jednog dana stigne vijest da je i on poginuo. Zaprepaštenje je zahvatilo sve ljude u tom mjestu. Tko će otići da obavijesti oca o tolikoj nesreći? Nije se moglo dalje oklijevati. Trebalo je to javiti unesrećenom roditelju. Nesretni otac na tu žalosnu vijest dugo je stajao skamenjen kao živi mrtvac. Od tolikog udarca i drugi su bili skamenjeni. Prolazili su dugi i teški trenuci. Ožalošćeni otac najednom podiže oči prema nebu, sklopi drhtave ruke i reče: „Bože, ja ti ga darujem kao žrtvu za Papu."

Kad je to biskup biskupije Autun prenio ondašnjem papi Benediktu XV, papa se jako iznenadio tim herojskim činom i tolikom žrtvom. Zaista je to žrtva koja potresa do dna duše. Neposredni nasljednik Benedikta XV, papa Pijo XI doživio je onaj slavni i nezaboravni dan svetkovine Gospe Lurdske kad je Papa poslije tolikih decenija opet izišao iz tamnice u koju ga je bila uvela svjetovna vlast obaranjem teritorijalne nezavisnosti Apostolske stolice. Od tada nastupa veći uspon Papinstva u međunarodnim razmjerima, a u naše vrijeme dosegao je toliku veličinu, da se Papinstvo smatra kod većine naroda, bez razlike na religiju i na pogled na svijet, najvećim moralnim autoritetom čovječanstva.

Ali, nažalost, u samoj Crkvi ima ljudi koji taj autoritet iz dana u dan sve više sotonski potkopavaju. Treba nam žrtava i molitava. Pavlovih žrtava i onakvih očinskih junaštava kakvo je bilo u onog čovjeka iz Francuske. Nemojmo se strašiti takvih žrtava.

Žrtve velikodušnih kršćana treba da nam budu poticaj da i mi doprinosimo i namjenjujemo žrtve, koje mogu biti mnogo manje, ali ih Gospodin traži od nas. Ne potcjenjujmo te svoje male žrtve. Duhovna škola, nazvana „Mali put svete Terezije od Djeteta Isusa" pokazala je vrijednost takvih žrtava. Namjenjujmo, dakle, za Papu svoje žrtve, žrtve svog svakodnevnog života. Sve te žrtve svih nas vjernika zajedno bit će naš veliki doprinos koji će moći stati uz onu žrtvu apostola Pavla i onu žrtvu velikodušnog Francuza.

I molimo! Ne zaboravimo riječi današnjeg prvog čitanja: „**Crkva je neprestano molila Boga za njega.**." Tako ćemo u potpunosti proslaviti današnji blagdan prvaka Crkve i njegovog ljubljenog brata Pavla. Razumjet ćemo Petrov primat o čemu govori današnje Evanđelje, i potrebu molitve i žrtve, o čemu govori današnje prvo i drugo čitanje.

TRINAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

2 Kr 4, 8–11. 14–16a
Rim 6, 3–4. 8–11
Mt 10, 37–42

Provedimo još jedanput kroz svijest današnje prvo čitanje. I ne samo jedanput. Čitajmo ga i razmišljajmo o njemu opet i opet. Neka je žena činila sve da Božjemu služi, proroku Elizeju olakša njegov apostolski put. Ona i njen muž učinili su, eto, da ima u njihovoj kući stan za sebe i svog momka. Što će on učiniti za njih? „Muž joj je vremešan, a sina nema" – odgovorio je momak proroku Elizeju. „**Pozovi je**" – odgovori prorok. Došla je, a Božji Duh zavapi kroz usta prorokova: „**Dogodine u ovo doba zagrlit ćeš sina u naručju.**"

Tu radost dao je Gospodin njoj i onom starijem mužu za njihovo primanje i pomaganje Božjih slugu. A ta radost zove se: djeca. Dajmo tu radost našoj domovini, koja joj treba iznad svega. Sve manje je i manje djece. Neka odjekne ova velika riječ Duha Svetoga nad našim obiteljima, neka im najavi dolazak nove djece. „**Imat ćeš dogodine dijete u naručju**". Tu riječ pronosimo, podupirimo, propovijedajmo. Svi, i svećenici i puk, i muški i ženske, svi. Ovo dijete koje se ima roditi od već vremešnog oca neodoljivo nas podsjeća na rođenje Ivana Krstitelja. U ovom slučaju bila je vremešna majka. Rođenje je imalo da bude teško s obzirom na njene godine. Ali joj je u pohode došla sama Presveta Djevica. Došla joj je i donijela velike Gospodnje darove, donijela joj je blagoslov, okrepljenje i radost. Imamo uvijek takvih porođaja koji se očekuju u poteškoćama, bilo fizičkim bilo moralnim. U takvim slučajevima sotona redovito dolazi s nožem abortusa. Ne dajmo mu pristupa. Otvorimo vrata Presvetoj Djevici, koja će takvu majku ohrabriti, potkrijepiti, blagosloviti. Pohod Marije k Elizabeti, koji je nekako naviješten u današnjem prvom čitanju, treba da postane svesvjetskim danom borbe protiv abortusa. Kako je divno pročitati one riječi: „**I uzigralo je dijete u mojoj utrobi.**" Mislimo na divne riječi koje je rekla Majka u neprilici osjetivši ohrabrenje i radost koju joj je donijela Presveta Djevica. O dođi, majko radosti, da uzigraju dječica od radosti, od te radosti, koju samo ti možeš donijeti u očekivanju porođaja koji je bilo s kojeg razloga težak. Nek uzigraju dječica od radosti u utrobi naših majki, a ne da zadršću pred nožem . . . Razmatranje današnjeg prvog čitanja u svjetlu Marijina pohoda Elizabeti unosi puno svjetlo koje osvjetljuje čitavu jednu stvarnost i prava začete dječice na život i prava na život svakog naroda, a ovdje mislimo u prvom redu na naš narod.

To je dakle dar, kojim je Gospodin htio nagraditi onu ženu i muža za njihovo požrtvovno sudjelovanje u apostolatu njegova sluge, proroka Elizeja. Djeca su Božji dar. To nije samo pučka riječ, nego, kako vidjesmo u prvom čitanju današnje nedjelje, i riječ samog Duha Svetoga.

Ali život ima daleko veći raspon, nego što je ona svijetla strana, koju s radošću ispunjuju njegova novorođena djeca. Zato prijeđimo u dalje gledanje života. Prijeđimo u drugo čitanje današnje nedjelje. To je odlomak poslanice apostola Pavla Rimljanima koji počinje ovako: „**Braćo! Koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo dakle, zajedno s njime ukopani u smrt, da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života. Pa ako umrijesmo s Kristom, vjerujemo da ćemo i živjeti zajedno s njime**". Ima roditelja koji su izgubili djecu. A ima ih koji ih ne mogu da imaju. Prvo čitanje današnje nedjelje moglo bi da ih rastuži. Božji je blagoslov u djeci. A znači li to, da mi koji nemamo djece ili smo izgubili djecu, nemamo Božjeg blagoslova? Ne. Daleko neka je od vas takva misao. Ta sama Marija je izgubila svoje dijete. Čujte, kako se na prvom čitanju nastavlja drugo čitanje, koje govori o smrti Marijina sina, našeg Božanskog Otkupitelja i o njegovu uskrsnuću, u kojem smo pozvani da učestvujemo. Roditelji koji su ostali bez djece, imaju veliku milost od Gospodina da nam predočuju današnje drugo čitanje u vezi s njegovom smrću i novim životom koji proističe iz te smrti. Oni podnoseći svoju bol s dubokom vjerom u Krista propovijedaju nam i predvode sve nas u razumijevanju otajstva smrti i otajstva novog života, koji više neće nikad prestati. Zato nastavlja apostol ovako: „**Krist, pošto bi uskrišen od mrtvih, više ne umire, smrt više njime ne gospoduje. Što umrije, umrije grijehu jednom za uvijek; a što živi, živi Bogu**". To znaju roditelji koji s dubokom vjerom i s dubokom boli prolaze mimo nas. To su propovjednici velike riječi Gospodnje, sadržane u odlomku Pavlove poslanice Rimljanima. A to su i svjedoci i samih riječi evanđeoskog odlomka današnje nedjelje.

U tom odlomku Evanđelja koji se čita u današnjoj nedjelji Isus govori ovako: „**Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan. Tko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan. Tko ne uzme svoga križa i ne pođe za mnom, nije mene dostojan.**" Moramo ljubiti svoju djecu. Moramo ih ljubiti onako, kako nas je Duh Sveti naučio u prvom čitanju. Ali, ako Gospodin traži od nas našu djecu, uza svu tešku bol, koja je i razumljiva i opravdana, mi treba da razumijemo prekrasne riječi današnjeg Evanđelja, koje onda pripadaju nama. Ima roditelja koji su svoje jedino dijete dali u sjemenište ili u samostan. Sa svih strana su mu govorili: ne dopustite to. Dokrajčit ćeš svoju obitelj, ugasit ćeš joj život. Čujmo šta tim roditeljima govori današnje Evanđelje: „**Tko nađe život svoj, izgubit će ga, a tko ga izgubi poradi mene, naći će ga.**" I roditelji su poslušali Gospodnji glas i pošli za riječima današnjeg Evanđelja. Veliki su to roditelji.

Veliki su i oni roditelji koji s dubokom vjerom, iako sa bolom u srcu, gledaju na grob svoje prerano preminule djece. Oni svojom vjerom upravo postiđuju nas. Uče nas jače nego najbolja propovijed da moramo vjeru u sebi čuvati i jačati. To su roditelji nade u novi život, u život vječnosti. To su roditelji primjerne ljubavi prema Bogu. Sve tri bogoslovne kreposti, i vjera, i ljubav, i nada zrače i odsijevaju iz njihove teške boli.

U prvom svjetskom ratu zabilježen je ovaj događaj: Zapovjednik podmornice u jednoj zaraćenoj zemlji imao je u inostranstvu na ljetovanju svoju obitelj. Odmah je brzojavio svojoj ženi da se s djecom vrati. Supruga je odgovorila da dolazi i naznačila je ime broda, kojim će doći. Zapovjednik je isplovio po naređenju sa svojom podmornicom na pučinu. U međuvremenu stiglo je drugo naređenje da treba topiti sve brodove bez obzira da li pripadaju zaraćenoj ili nezaraćenoj strani. Uto je stražar obavijestio da je jedan brod na vidiku. Zapovjednik je pogledao kroz durbin i pročitao ime broda. To je brod na kojemu su njegova žena i djeca.

Užasan čas. Sukob dužnosti i ljubavi. Koga će više ljubiti? Zapovjednik je stupio na mjesto komande i naredio da se brod topi. Eksplozija. Brod je pogođen. Svom snagom

podmornica juri na mjesto nesreće. Nema nikoga. Samo neke mrlje izlivene nafte i neke daske. Svi su se potopili.

Zapovjednik je zateturao prema svojoj kabini i čulo se samo njegovo ječanje.

Prolazili su dani. Posada je opazila da nešto nije u redu sa zapovjednikom. Javljeno je komandi. Odmah je stigao odgovor da zapovjednik treba da se iskrca i da ide na odmor. Iskrcao se i uputio svojoj kući. Posrtao je u svojoj teškoj boli. Bio je već sumrak. U blizini kuće opazi da kroz pritvorene prozore probija svjetlo.

To su duše moje djece – šaptao je u sebi ili su priviđenja uslijed mog skrhanog života. Došao je na sama kućna vrata. Sad čuje jasno glas svoje djece u kući. Srušio se i padajući udario je u vrata. Oni su u kući čuli udarac i pritrčali da otvore. Vide oca gdje leži u nesvijesti. Unijeli su ga u kuću, okupili se oko njega, i žena i djeca.

Osvijestio se. „Vi ste to? " pita ih. „Duše moje supruge i moje djece? " A oni svi oko njega, i žena, i djeca. Pitaju ga zabrinuti: „Što ti je? " A on gleda, sluša ih i polako dolazi do svijesti. „Pa ja sam vas potopio" – govori. „Potopio sam brod, kojim ste se vozili." „A . . . to je", razabere supruga. Sad joj je sve jasno. „Nismo mi pošli tim brodom, nego drugim, koji je krenuo prije njega, i tako nam se pružila prigoda da dođemo ranije."

Ovaj sastanak čeka nas sve u vječnosti. Ali naročito bit će radostan za one roditelje koji s vjerom podnose svoju bol i idu kroz svaki dan, kroz svaki sat, kroz svaki trenutak, u susret osvijetljenom domu vječnosti, gdje će u Božjem krilu naći svoju djecu u onom novom životu, o kojem govori apostol Pavao u drugom današnjem čitanju, i koji život neće više nikada da prijeđe u smrt.

Zato današnje Evanđelje završava s riječima, da svi oni koji primaju Božje sluge, pa makar im dali i čašu hladne vode, neće ostati bez plaće. I tko primi proroka, primit će plaću proročku; i tko prima pravednika, primit će plaću pravedničku. Te su riječi evanđeosko nadopunjenje onim riječima iz prvog današnjeg čitanja. Djeca su dar Božji. Tim darom Duh Sveti je htio nadariti one dobre roditelje koji su tako gorljivo sudjelovali u apostolatu proroka Elizeja. Ali to nije njegov jedini dar. Eto velikih darova najavljenih posebnim riječima na kraju današnjeg Evanđelja onim velikim dušama boli i žrtve, koje su velike jer u svojoj boli imaju jaku vjeru i ljube Krista više nego svog sina, više nego svoju kćer i više nego oca i majku i uzimlju svoj križ i idu za Kristom. Čitavo to pitanje, u cijelom svom opsegu, obuhvaćeno je današnjim čitanjima, i svuda dopire Božja poruka očinske ljubavi i dubinskih radosti, koje On svima njima pripravlja.

ČETRNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Zah 9, 9–10
Rim 8, 9. 11–13
Mt 11, 25–30

Evanđeosko shvaćanje vlasti – To je sadržaj čitanja današnje nedjelje. Takvo shvaćanje najavljeno je već u Starom Zavjetu, a ostvareno je u pojavi našeg velikog Otkupitelja. Čujmo kako njega navješta prvo današnje čitanje, uzeto iz knjige proroka Zaharije: **„Klikni iz sveg grla kćeri sionska! Viči od radosti, kćeri jeruzalemska! Tvoj kralj se evo tebi vraća: pravičan i pobjedonosan . . . On će istrijebiti luk ubojni, on će navijestiti mir narodima."**

Prekrasne i zaista uzvišene riječi! Ali zato nas se čudno doimlju ovi reci, koji se nalaze u tom istom čitanju: **„Krotak jaše na magarcu, na magaretu, mladetu magaričinu."** Dakle taj veličanstveni kralj, uzor u vladanju i upravljanju ljudima, ima u svome programu i takvu jednu poniznost da on, svesilan i neodoljiv kojemu će se pokloniti svi narodi i svi

vjekovi treba u nekom određenom času da bude pripravan sjesti na magare, i takav se pokazati ljudima i povijesti.

To je Isus zaista i učinio. Ali su, možda, neki, pomislili: to spada samo na njega. Nažalost mnogi su tako učinili, pa bez obzira jesu li imali pred očima Isusa ili nisu. I takvi su najveći krivci pred sudom historije. Tolika je, eto, važnost riječi Gospodnje za sve vjekove.

U životu svakog čovjeka koji je na vlasti, koji bilo kako upravlja drugim ljudima, ima časova kad treba, što no riječ, sjesti na magare. To je neminovno. Takvi su časovi, kad čovjek polaže ispit svoje savjesti: Služi li on drugima ili služi sam sebi. To znači ta riječ: sjesti na magare. Može da i ne sjedne. Ali onda će morati reći sam sebi da kraljuje protiv Božje riječi iz današnjeg prvog čitanja i protiv samog Isusova primjera. Imat će taj čovjek osjećaj neke svoje bolesne veličine. Ali neka bude uvjeren, da će ga već na ovom svijetu osuditi sama povijest. Na osudu pred Božjim sudom nećemo da mislimo, jer mi ne smijemo nikoga suditi. Za takve bijednike mi treba samo da molimo.

Ali gledajući sami taj sud historije prelazimo na drugo čitanje i pred svim ljudima, koji su god na vlasti ili se spremaju da dođu na vlast vapimo onim vapajem, sadržanim u njegovim recima. Ti reci su uzeti iz poslanice apostola Pavla Rimljanima: **„Braćo! Vi niste u tijelu, nego u duhu, ako Duh Božji prebiva u vama. A nema li tko Duha Kristova, taj nije njegov".** I onda apostol Pavao nastavlja i zaključuje ovako: **„Dužnici smo, ali ne tijelu da po tijelu živimo! Jer, ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom krotite tjelesna djela živjet ćete".** Riječi, bez sumnje, upravljene svim ljudima. Ali na osobiti način onima koji upravljaju drugim ljudima. Jer oni, i ako se odriču Krista, ne odriču se težnje da žive u sjećanju ljudi i u povjesnici, pa, i kad bi se htjeli odreći, ne mogu se odreći. Zato treba da budu svjesni, pođu li u raskorak s Božjom riječi i samim primjerom Isusovim, neće živjeti u životu povjesnice, nego će biti mrtvaci koji će zagađivati njen zrak.

Koliko ima takvih primjera? Pa krcata ih je povijest i svih naroda napose i čitavog čovječanstva u cjelini. Za nas ćemo uzeti primjer iz povijesti naše zemlje u jednom njenom sudbonosnom događaju, koji je događaj razvojem prilika dobio danas neobično jaku suvremenost. U šesnaestom stoljeću bijaše buknula seljačka buna i zahvatila ne mali dio naše domovine. Na upravi zemlje bila su tada dva čovjeka: Petar Bakač – Erdödy, kao ban, i Ambroz Gregorijanec, kao podban. Prvi je opisan u današnjem prvom čitanju. U svom životu razdjelio je Božju riječ. Slijedio je tu riječ dok ona govori o „kralju koji se vraća pobjedonosan", ali je nije slijedio u njenom nastavku, gdje ta riječ govori o „krotkom kralju koji jaše na magaretu" . . . A ipak iz tog nastavka slijedi ona prava slava i vlast čovjeka, „koja će se proširiti od mora do mora i od rijeka do rubova zemlje". Htijući da krivim putem stekne slavu i pobjedu, krenuo je s vojskom da unutar granica svoje domovine brani očitu nepravdu, da bi tako postao slavan i pobjedonosan. Ambroz Gregorijanec, naprotiv, išao je za čitavom Božjom riječi, od početka do kraja. Opro se je nasilju svoga bana. Možda je i pogriješio. Prenaglio se. Ali se nije opro s namjerom da traži ostvarenje prelomljene Božje riječi. Pobijedio je svog bana u krvavom okršaju pod Susjedgradom. Ban je bio u njegovim rukama. Došao je čas, kad treba sjesti na ono magare kad treba žrtvovati svoju nutrinu, poriv mržnje i osvete, radi općeg dobra. Zarobljenog i potučenog bana podban vodi pred Božji oltar i ukazuje mu lik raspetog Spasitelja. Pred njegovim otvorenim ranama zaklinje on svog bana, neka se radi spasavanja svoga naroda okani krivog puta, kojim je pošao. Uzalud. Ban mu bahato odgovara, da on svojim mačem piše povjesnicu. Govori tako, a u rukama je Ambroza Gregorijanca! Njegov je zarobljenik. Na takve njegove drske riječi, drugi bi uskipio od mržnje i provale težnje za osvetom. Ne! Ambroz Gregorijanec stoji pred Kristom. Svom zarobljeniku daje konja, svog konja i kazuje mu put kako će umaknuti u Zagreb, da ga njegovi razjareni vojnici ne sasjeku U tom presudnom času sišao je taj veliki čovjek na ono magare, o kojemu govori

Božja riječ u prvom današnjem čitanju. I povijest se poklonila pred njim, a ne pred onim koji je mislio baš na taj poklon historije, a nije razumio da povijest ima svoju površinu u gledanju ljudi, a svoju suštinu u ostvarenju Božje riječi.

I zato s dubokim razumijevanjem pođimo sa današnje sv. Mise u život s riječima, koje smo sad čuli u Evanđelju: **„Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima."** Mnogo je bilo tih „mudrih i umnih", koji u svojoj „mudrosti i umnosti" nisu imali ono što je glavno, a to je razumijevanje Božje riječi. Naprotiv oni „maleni" imali su to što je najveće. Povijest je osvijetlila svojim sjajem ne one „mudre i umne" bez razumijevanja Božje riječi, nego ove druge koji su se u razumijevanju te riječi, kad je bilo potrebno, duboko ponizili. To, dakako, nije lako. To ponižavanje umara i opterećuje našu narav koja je otrovana grijehom. Ali neka nas uvijek u takvom osjećanju potkrepljuje misao da je Krist s nama. Bit će nam onda ta izmorenost slatka i to opterećenje olakšano. Unesimo u svoju dušu riječi kojima se zaključuje današnje Evanđelje: **„Dođite k meni, svi vi, izmoreni i opterećeni, i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca, i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak, i breme je moje lako."**

PETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 55, 10–11
Rim 8, 18–23
Mt 13, 1–23

Otimajmo se časovitim opsjenama koje nas navode na odstupanje od Božje riječi. Kadikad je vrlo velika snaga tih opsjena, naročito ako je u nama oslabila vjera. Zašto da ja sebi ne osiguram ovo vremenito, kad je ono tako očevidno u usporedbi s vječnim, koje je dvojbeno? Koliko puta takvo pitanje postavljaju sebi i pojedinci i zajednice u čovječanstvu. Čini im se, da je riječ Božja samo za naivne duše koje ne umiju gledati u stvarnost. I dadu se onda na put bezgraničnog uživanja bez obzira na riječ Evanđelja. Sve ide dobro unatoč onoj evanđeoskoj riječi. I, možda, tako prođe čitav život jednog čovjeka i čitav život jednog pokoljenja. Umiru ljudi u strahovitoj opsjeni, da su savršeno iskoristili život, a u stvari su ga savršeno izgubili. Nad njihovim grobovima rasplinjuje se opsjena kojoj su služili, a ostvaruje se riječ Evanđelja koju su ismijavali. Ta riječ se mora ostvariti. Poslušajmo još jedanput što nam govori današnje prvo čitanje: **„Ovo govori Gospodin: kao što kiša i snijeg silaze s nebesa i ne vraćaju se onamo, dok se zemlja ne natopi, oplodi i zazeleni . . . tako i riječ koja iz mojih usta izlazi, ne vraća se k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah".**

Dakle, današnje prvo čitanje govori nam sasvim jasno, da se Božja riječ mora izvršiti. A to isto nam govori i povjesnica.

U klasičnoj ruskoj književnosti opisan je jedan francuski plemić emigrant koji je za vrijeme francuske revolucije potražio sklonište u Rusiji. Koliko je sve bijedan taj čovjek! Izgubio je sve što je imao kroz duga pokoljenja. Onaj njegov daleki predak koji mu je namakao bogati dvor, prostrane posjede, poslugu, raskoš, nije mnogo pazio na riječi Evanđelja. Osigurati što veće bogatstvo svom nasljedniku, to je smatrao za životnu mudrost. A možda je tako isto mislio i onaj njegov nasljednik i svi ostali redom. Svi su oni mislili, da su pametni i da sebi osiguravaju vlast nad životom. A onda je, jednoga dana, život sve oduzeo. I sad ovaj njihov potomak nema ni snalažljivosti u životu, koju ima jedan njegov jučerašnji posljednji sluga niti išta drugo. S kakvim osjećajem on može da gleda na sve one koji su ga uputili na takav put? I može li netko primijetiti, da su ovakvi slučajevi iznimni slučajevi koji nemaju veze sa širokim zbivanjima, kad baš u naše vrijeme vidimo tu stranicu ruske književnosti, i ne samo u književnosti, nego i u sve širim razmjerima sveopćeg socijalnog previranja. A to što vrijedi za imetak, vrijedi i za položaj i za vlast. Čitamo u povijesti kraljevskih kuća, koje je današnje vrijeme, u velikom broju, uklonilo, šta se sve ponegdje nije radilo, da se ta kraljevska vlast preotme, održi i učvrsti. I svršavalo je tako, da se ostalo i bez kraljevanja i, što je najteže, bez dodira sa životom. Sve je to pred nama, sve to vidimo i čujemo, a ne umijemo da vidimo i da čujemo. Zato se nemojmo nimalo čuditi riječima današnjeg Evanđelja: **„Slušat ćete, slušati i nećete razumjeti. Gledat ćete, gledati – i nećete vidjeti!"** I onda Evanđelje nastavlja ovako: **„Oči zatvoriše, da očima ne vide, da ušima ne čuju, da srcem ne razumiju, pa da se ne obrate, te ih ozdravi."**

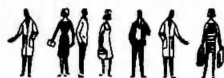
Može biti ljudi koji ne vjeruju Evanđelju, ali kako može biti ljudi koji ne vjeruju historiji? Imamo zaista tu pred sobom potpunu stvarnost riječi Evanđelja: gledaju a ne vide, slušaju a ne čuju . . .

Riječ Božja se mora ispuniti. Unesimo duboko u dušu sadržaj današnjeg prvog čitanja. Čitava povijest to dokazuje. Evanđelje je knjiga života. Dajte je u ruke svima, i onima koji ne vjeruju. Koliko se puta čuje, kad netko prigrabi imetak bezobzirnim i nedozvoljenim načinom: Pametan čovjek. Na jednoj stranici naše književnosti govori čak jedan ban svom štićeniku, kojega je htio imati za svog nasljednika, a koji mu se žalio da je u teškim ekonomskim prilikama: Dragi prijatelju, sve će se to popraviti, jer koji god je pošao s ove stolice neopskrbljen novcem, bio je budala . . . Eto, takvo je naše sljepilo pred stvarnošću, koja je pred nama u historiji i koja očito pokazuje, da je budala onaj koji je ne vidi i koji čitajući povijest ne nalazi u njoj otvorenu evanđeosku riječ.

Drugo čitanje je savršena sinteza eshatološke teologije. Krist nije samo otkupio čovječanstvo, nego je otkupio i svijet. Odmah iza prvog grijeha Krist je najavljen u Božjim riječima, i snagom njegova bića čovječanstvo ide naprijed, korak po korak, vraćajući trudom i strpljenjem ono što mu je grijeh oduzeo. Postepeno se vrši preobražaj svijeta, uvijek na bolje i bolje. Evanđelje se ostvaruje, ne samo propovijedanjem vjere, nego i napretkom nauke, društvenim usavršavanjem i uopće čitavim kulturnim procesom u najširem smislu riječi. U sve boljim uvjetima života čitava čovjekova okolina usavršuje se u rastu Kristova otajstvenog tijela. To je smisao napretka. Konačno će Krist doći da vrati čovjeku i besmrtnost njegova tijela. Tada će grijeh i posljedice grijeha biti konačno savladane. Ali to sve mora ići Kristovim putem, putem križa. Zato apostol Pavao počinje ovaj sjajni odlomak svoje poslanice Rimljanima: **„Smatram, sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama."** Na taj velebni put potpune restauracije čovjeka i svijeta mi treba da idemo putem patnje, putem onog potrebitog odricanja, koje svako čovjekovo djelo čini dozvoljenim. Samo je takav čovjek pametan. Samo takav zaista gleda, i vidi, i sluša i čuje.

Pređimo sada na potanje razmatranje današnjeg evanđeoskog odlomka. Četiri vrste tla, na koje pada sijačevo sjeme, četiri su kategorije ljudi. U prvu spadaju oni koji čitaju Evanđelje kao vrlo zanimljivu knjigu, ali je ne prihvaćaju kao knjigu života. Dive se Evanđelju, ali čini im se da je život jači od njega. To je ona opsjena, u kojoj sotona nalazi uporište, da u njihovoj misli postepeno prekine vezu između Evanđelja i života. Drugi prihvaćaju riječi Evanđelja kao riječ života, ali nemaju dovoljno razumijevanja za trpljenje, i zato bježe pred križevima i napuštaju Evanđelje. Treći su oni koji se puštaju zavesti od bogatstva, od sjaja, od uživanja. Htjeli bi da imaju sve više i više bez obzira na granice koje im postavlja Božja riječ. A četvrti su heroji i Evanđelja i života. Ljudi koji se pred napastima ovoga svijeta zaustavljaju na granici Evanđelja. To je ta divna evanđeoska „dobra zemlja", gdje se spasavaju duše i gdje historija piše svoje najljepše stranice. Svi su oni heroji, ali nisu svi jednaki. Ima ih koji su to stostruko, a ima ih koji su šezdeseterostruko, a ima ih koji su trideseterostruko. Potražimo sebe među njima, ali

nastojmo da onaj naš postotak malo poraste. Pođimo naprijed, uvijek naprijed. To neka bude zaključna riječ današnje propovijedi i zaključna odluka našeg budućeg života.

ŠESNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Mudr 12, 13. 16–19
Rim 8, 26–27
Mt 13, 24–43

Čitanja današnje nedjelje nastavljaju se na čitanja prošle nedjelje. U četiri vrste tla, na koje pada sjeme Božje riječi, razmotrili smo četiri kategorije ljudi koje obuhvaćaju sve koji pristupaju k Evanđelju. Mi smo se svim srcem odlučili za onu četvrtu, da budemo po želji Isusova srca rodna zemlja, koja će donijeti ne trideseterostruki niti šezdeseterostruki, nego stostruki plod. Sveti zanos zahvaća naše duše, da se damo potpuno i do kraja u širenju Božjeg kraljevstva. Taj zanos neka bude u nama trajan i neprestano sve veći i veći. Ali on može da nas zavede i na stramputicu, od koje upiru da nas odvrate sva tri današnja čitanja. Povijest je upravo strahovito istakla tu stramputicu. Bilo je vremena, kad su ljudi u neviđenom zanosu, odričući se uživanja i pripravni da podnesu muku i smrt, krenuli da šire kraljevstvo Božje, a nisu razumjeli da je osnovno u kraljevstvu Božjem, da se ljude ne dijeli i da se samo kraljevstvo Božje ni u kojem slučaju ne može odvojiti od pravde. Takvi su ljudi u onakvom svom zanosu zadali strahovite udarce Crkvi. Nije kriv onaj njihov zanos nego je krivo usmjerenje tog zanosa. Zanos za širenje Božjeg kraljevstva treba da prođe kroz čitanja današnje nedjelje. Razmotrimo što sadrži ono prvo:

„Osim tebe, Bože, nema Boga koji se brine za sve, da bi mu morao dokazivati kako ne sudiš krivo. Jer moć je tvoja načelo pravde a jer svime vladaš, možeš ih sve poštedjeti. Jakost svoju pokazuješ samo onda kad ljudi ne vjeruju u tvoju moć, i kažnjavaš drskost onih koji se njome posluže. Ti, silni gospodaru, sudiš blago i upravljaš nama s velikom pažnjom, jer kad god hoćeš, moć ti je pri ruci. A tako čineći narod si svoj poučio, da pravednik mora biti dobrostiv.

Čitavo čitanje, a osobito ovaj redak: „Pravednik mora biti dobrostiv" neka bude zvijezda vodilja plemenitog zanosa svih onih prekrasnih duša koje se neograničeno predaju zanosu za širenje Božjeg kraljevstva.

Dođi kraljevstvo tvoje. To je prošnja same Gospodnje molitve. Molimo, da kraljevstvo Božje, to jest, njegova Crkva, obuhvati sve narode. Ali kako? Zar ne gledajući mnogo na sredstva, samo da bi se Crkva po svijetu što više proširila? To ne nikako. Tada ne molimo za kraljevstvo Božje niti uopće molimo, jer takva molitva ne valja i ona čak izaziva neizrecive uzdahe Duha Svetoga, koji vlada Crkvom i koji nas potiče da pravilno pristupamo k ljudima u duhu ispravno shvaćenog Božjeg kraljevstva.

Kratko je današnje drugo čitanje, ali ono je čitavo u tom smislu: **„Braćo! Duh potpomaže našu nemoć: Ne znamo što da molimo kako valja, ali se sam Duh za nas zauzima neizrecivim uzdasima. A onaj koji proniče srca zna koja je želja Duha, da se on po Božju zauzima za Svete."** Svi su ljudi pozvani na svetost, i oni koje smatramo najvećim grešnicima. Pristupajmo, dakle, svim ljudima kako kaže apostol „po Božju". A to znači da u svakom našem pristupanju imamo pred očima onu pravicu i onu čovječnost iz prvog čitanja.

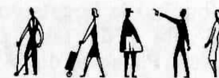
Konačno dolazi današnji odlomak Evanđelja koji nam zorno predočuje, kolika sve razlika mora biti kad pristupamo prirodi i kad pristupamo čovjeku. Ako je kukolj među

pšenicom, treba ga trijebiti. Ali taj kukolj i ta pšenica u današnjem Evanđelju nešto je sasvim drugo. Sam Božanski Učitelj objasnio je na kraju današnjeg evanđeoskog odlomka, da je tu riječ o kraljevstvu Božjem i da je sijač dobrog sjemena On sam. Njiva je svijet. Dobro sjeme su sinovi kraljevstva, a kukolj sinovi zloga. I eto, neki revni, ali nerazumni, sluge htjeli su da čupaju kukolj, a to znači da tamane same sinove Zloga, koji su ipak ljudi. Isus je rekao: ne! Upamtimo taj: ne! Mnogo se puta zaboravljao taj „ne" na ogromnu štetu Crkve. Čujmo što kaže Božanski Učitelj: **„Ne! Da ne biste sabirući kukolj iščupali zajedno s njime i pšenicu".** I uvijek se događalo tako, kad se pošlo protiv Božje riječi. Ne znači to da se ne smijemo boriti proti zlu. Naprotiv. Borba proti zlu mora biti uporna i svestrana. Ali ovaj kukolj iz današnjeg Evanđelja po samom Isusovom objašnjenju, znači čovjeka koji se odao zlu. Dakle, on je čovjek. Dakle, njega se ne može iščupati, jer onda ćemo iščupati i samu Božju pšenicu. Mi ćemo sami postati zli čupajući takav kukolj, i pšenica Božja u nama, koja treba da bude Božji kruh koji će privlačiti ljudske duše, postat će otrov koji će ih strašiti i odbijati.

Poznat je onaj slučaj koji se dogodio svećeniku misionaru malo poslije otkrića Amerike. Otišao je taj Božji čovjek među urođenike Indijance, da im navješta Evanđelje, radosnu vijest o beskrajnoj sreći raja. A hoće li u taj raj doći i Španjolci? – upitao je taj urođenik misleći na Španjolce, ne na sve, nego na one neke koji su trijebili ljudski kukolj opravdavajući to tako da tim šire Kristovu vjeru. Hoće – odgovorio je misionar – ako budu slijedili riječ Evanđelja. E onda ja tamo ne idem – rekao je taj nesretni Indijanac. Takve su, eto, posljedice izazvali oni koji su protiv riječi Božanskog Otkupitelja trijebili ljudski kukolj i onda iščupali i samu pšenicu. Tu su ti uzdasi Duha Svetoga iz današnjeg drugog čitanja, koji se za nas zauzima, da znamo, kako treba da molimo, da ne bi naš zanos za širenje Božjega Kraljevstva udario u ovakvu paklenu stramputicu.

Zato je Božanski Spasitelj u današnjem Evanđelju dao dvije prispodobe, koje skupa sačinjavaju jednu misao i jednu neodvojivu cjelinu. **„Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek uzme gorušično zrno ... Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, razvije se u stablo, te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama."** Crkva je to zrno gorušičino. Sićušan je bio njen početak ali ona mora da raste, da se razvija, da postane velika i svesvjetska. To se ostvaruje u misionarskom apostolatu naše Crkve i to je smisao prve prispodobe.

Ali druga se odmah nastavlja: **„Kraljevstvo je nebesko kao kad žena uzme kvasac i zamijesi ga u tri mjere brašna, dok se sve ne ukisne."** Evanđelje mora prodrijeti u čovjekov život, kao što kvas prožima brašno. Istom onda može se pristupiti širenju Božjega kraljevstva među ljudima. A one tri mjere brašna znače tri evanđeoska savjeta koji se ostvaruju u redovništvu Crkve. Ali krivo je misliti, da su to samo redovnički zavjeti. Ne. Oni treba da budu zavjeti svakog čovjeka. Redovništvo ih samo iznosi pred ljude u punom svjetlu, da ih oni mogu lakše ostvariti u granicama svoga staleža. U širokim vidicima koje je otvorio Drugi vatikanski sabor treba da se razumije socijalna funkcija redovničkih zavjeta. Seksualnost, bogaćenje i želja za vlašću tri su općedruštvena bića koja su izudarala Crkvu i historiju. Te tri mjere brašna treba da prožmu evanđeoski kvas. I čovjek će onda razumjeti, kako ne smije da ostane kukolj, jer ako to ostane do kraja, snaći će ga strahovita kazna u vječnosti. Razumjet će iz riječi Učitelja, kako kukolj može da postane pšenica, ali pšenica nikada ni u kojem slučaju ne smije da postane kukolj.

SEDAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

1 Kr 3, 5. 7–12
Rim 8, 28–30
Mt 13, 44–52

U prvom čitanju današnje nedjelje zavapio je Salamon Gospodinu s ovakvom molitvom:

„Gospodine Bože moj, ti si učinio kraljem slugu svog na mjesto mog oca Davida, a ja sam još sasvim mlad, te još ne znam vladati. Tvoj je sluga usred naroda koji si izabrao; naroda brojnoga, koji se ne da izbrojati ni popisati. Podaj svome sluzi pronicavo srce da može suditi tvom narodu, razlikovati dobro od zla, jer tko bi mogao upravljati tvojim narodom koji je tako velik!"

Salamon dakle traži od Gospodina mudrost, traži pronicavost. Vidjeli smo u čitanjima prošle nedjelje, koliko je sve potrebito naći ispravan put u izgradnji našeg kršćanstva i u izgradnji našeg društvenog odnosa. Zapravo, ne samo u čitanjima prošle nedjelje, nego i u čitanjima dviju prethodnih nedjelja, jer sve te nedjelje skupa s današnjom čine jednu cjelinu u rješavanju ovdje istaknutog pitanja. I zato duboko razumijemo onaj vapaj Salamonov Gospodinu u današnjem prvom čitanju. Svi mi treba tako da zavapimo i da u molitvi zatražimo od Boga dar mudrosti u onome što je najvažnije, a to je naše životno opredjeljenje i usmjerivanje našeg unutarnjeg i vanjskog djelovanja. „Gospodine podaj sluzi svome pronicavo srce, da može razlikovati dobro od zla." Zavapimo svi iz dna duše našemu Stvoritelju i Otkupitelju. I zavapimo da odgovor Gospodinov na našu molitvu bude onakav, kakav je bio njegov odgovor na molitvu Salamonovu.

A ovako je Salamonu govorio: **„Jer si to tražio, a nisi iskao ni duga života, ni bogatstva, ni smrti svojih neprijatelja, nego pronicavost u prosuđivanju pravice, evo ću učiniti po riječima tvojim: Dajem ti srce mudro i razumno . . ."**

O Gospodine, molimo te, daj nam to mudro i razumno srce! Prvo čitanje današnje nedjelje neka bude i prvo čitanje našeg života. Neka uvijek bude prvo. Da uvijek bude u nama molitva za „srce mudro i razumno", kako nas naši osjećaji i požude ne bi odveli na područje, gdje se za zaboravljeno čovještvo u čovjeku traži nadoknada u onome što nije čovjek.

Budimo suobličeni sa slikom njegova Sina – dovikuje nam apostol Pavao u drugom čitanju. Sin Božji postao je sinom čovječjim, ne samo u tom smislu što je uzeo čovječju narav, nego i što je razvio u sebi čovještvo do vrhunca i postao svima najveći i jedini uzor izgradnje čovještva u sebi. Apostol Pavao piše doslovno ovako: **„Jer koje predvidje te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova, te da on bude prvorođenac među mnogom braćom. Koje pak predodredi, te i pozva; koje pozva, te i opravda; koje opravda, te i proslavi."** Čitava, dakle, naša duhovna izgradnja da postignemo slavu u vječnosti, sastoji se u tom našem suobličenju slici Kristovoj. To znači, da imamo za temelj njegovo čovještvo. Nikada ne smijemo postaviti granicu između naravnog i vrhunaravnog reda. Nikada ne smijemo reći o sebi ili o drugima, da smo kršćani, ali nismo ljudi. Iz takvog podvajanja Crkva je u svojoj povijesti dobila najteže udarce, daleko teže od onih koje su joj zadali otvoreni i krajnji bezvjerci. Na to pitanje Koncil stavlja jedan od svojih prvih naglasaka. Ne odvajati kršćanina od čovjeka, jer bi to značilo odvajati ga od Krista, koji je Božanstvo i čovještvo neodvojivo sjedinio u jedinstvu svoje osobe.

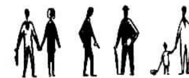
Zato ćemo kao osvjetljenje današnjih čitanja uzeti jedan primjer sa široke pozornice čovječanstva, kao takvog bez obzira na bilo koja podjeljivanja. U šestom stoljeću prije Krista vladao je Lidijom kralj Krezo. Nasuprot pouci iz današnjeg prvog čitanja tražio je sebe izvan sebe. Gomilao je bogatstvo na bogatstvo i vjerovao da samo tako izgrađuje svoje čovještvo u sebi i da tako postaje prvi čovjek svijeta, onaj Prvorođenac, o kojemu govori apostol Pavao u današnjem drugom čitanju. Došao je k njemu čuveni atenski mudrac Solon. Vodio ga je od palače do palače, od odaje do odaje, od riznice do riznice, odasvud ga obasuo dokazima svoje snage i moći, i onda ga upitao, što misli, tko je najsretniji čovjek na svijetu. To se ne može tako reći – odgovorio je Solon. Treba prije svega vidjeti, kako će taj čovjek umrijeti, pa da se ustanovi, je li shvatio svoj život ispravno ili ne. Krezo se razočarao i narugao se u sebi njegovu odgovoru. Prolazile su godine. Krezo se upleo u rat s perzijskim kraljem Kirom. Kiro mu je sve oduzeo, pa čak i haljine s njega, da ga živa spali. Stojeći tako vezan na lomači sjetio se atenskog mudraca i spomenuo njegovo ime. Kiro ga upita koga to spominje. Kralj Krezo dršćući privezan na svojoj lomači ispriča svoj doživljaj sa Solonom. To pripovijedanje bijednika pred njegovom bijednom smrti potaklo je Kira na razmišljanje, i on potraži čovjeka u sebi samom. Skine sa lomače svog protivnika i uze ga čak među svoje prijatelje te ustraje do smrti u takvoj svojoj odluci.

Tražiti sebi blago, sreću, radosti, sve veće i veće uživanje, to je prirođeno čovjekovoj naravi. Zato današnje Evanđelje počinje riječima: **„Kraljestvo je nebesko kao blago sakriveno na njivi: čovjek ga pronađe, sakrije, sav radostan ode, proda sve što ima i kupi tu njivu."** Sve će čovjek žrtvovati za takav jedan cilj. Ali gdje je put do njega? Taj put nije očevidan. Zato čovjek lako upadne u pogrešku, kobnu pogrešku, da ga traži ondje gdje ga nema, jer Evanđelje govori, da je to blago sakriveno na njivi. Sjetimo se ovdje molitve iz prvog čitanja da nam Gospodin dade dar pronicavosti, da nađemo istinski put do tolikog blaga.

Iza ovako postavljenog pitanja Evanđelje nam govori o onom dragocijenom biseru, za kojega kaže, da je jedan. To je onaj prvorođenac iz drugog današnjeg čitanja. To je Sin čovječanski, biser čovještva u čovjeku. Tom biseru čovjek treba da podloži sve drugo. Biser nema druge svrhe, nego da bude nakit čovjekov. Nakit je čovjeku u njegovu čovještvu, u njegovu karakteru, u značaju, koji izgrađuje vrhunaravni život kršćanstva na čvrstoj podlozi čovještva.

Život se neprekidno razvija. U nekim časovima povijesti taj razvoj je obilan i nagao. Treba imati u vidu zaključnu riječ današnjeg Evanđelja, da je kraljestvo nebesko kao čovjek domaćin koji iznosi iz svoje riznice novo i staro. Nikakvo vrijeme, u bilo kojem svom nastupu, ne smije da nas toliko zavede da prihvaćajući novo zaboravimo ono što je staro, a što nije nikada staro, jer je vječno. Izgradnja kršćanstva i čovjeka uopće treba da bude, po riječima apostola Pavla, suobličena slici Sina Božjega.

Sva nova gledanja treba da budu suobličena s tim gledanjem. Tri prethodne nedjelje rješavale su u svojim čitanjima veliko pitanje sadašnjice, pitanje našeg odnosa prema društvu. Današnja nedjelja zaključuje ta čitanja molitvom, da uvijek sačuvamo u sebi čovjeka. Nema sigurno, nikoga, koji ne vidi iznimnu suvremenost takvog rješenja. Zato današnje čitanje Evanđelja završava riječima: **„Kad Isus završi sve ove prispodobe, ode odande."** Te riječi znače dakle završetak, znače neki zaključak. On se sadrži u tri čitanja današnje nedjelje, koja znače jednu cjelinu, jednu misao. A ta je, da treba u propovijedanju kraljestva Božjega ići naprijed, naprijed s vremenom, ali u pravilnom odnosu prema tom vremenu.

OSAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 55, 1–3
Rim 8, 35. 37–39
Mt 14, 13–21

U čitanjima prošle nedjelje razmotrili smo put života. U samoj ljudskoj naravi živi glas, koji je doduše zamagljen napastima i pritisnut grijehom, ali živi i vodi nas u onaj istinski smisao života, u onaj dragocjeni biser, koji je jedan i pred kojim ništa ne smije biti. Taj glas naše naravi istakao je Božanski Spasitelj kao osnov svog propovijedanja i svog otkupiteljskog rada. On je došao da nam otvori jasan putokaz na njegovu vrijednost i

da nam pomogne svojim otkupljenjem da možemo uspješno suzbijati napasti koje ga prigušuju. Isus sebe zove Sinom čovječanskim. On je prvorođenac među svima,prvi i jedini savršeni čovjek. To je rekao apostol Pavao u drugom čitanju prošle nedjelje. I kao što je rekao isti apostol, njemu trebamo biti svi suobličeni. Krist i samo Krist. Nitko nam drugi ne treba. Uđimo sa svojim životom u Krista, suobličujmo se s njime. Predajmo mu se potpuno bez ikakova ograničavanja.

To je, eto, sadržaj današnjeg prvog pitanja. To čitanje u jednu riječ znači samo to: Predati se Bogu. Bez ograničavanja, bez sustezanja. U njemu ćemo sve naći. I što nam treba za duhovni život, i za naše vremenite potrebe: **„O vi svi koji ste žedni, dođite na vodu; ako i nemate novaca, dođite. Bez novaca i bez naplate kupite i uživajte mlijeko! Zašto da trošite novac na ono što kruh nije, i nadnicu svoju na ono što ne siti . . .?"** Ne treba nam, niko drugi. U Kristu ćemo naći sve. Predajmo mu se dakle potpuno.

I na taj poziv prvog čitanja, eto odgovora u poslanici apostola Pavla Rimljanima u današnjem drugom čitanju: **„Braćo! Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač? U svemu tome nadmoćno pobjeđujemo po onome koji nas uzljubi . . ."** I onda apostol zaključuje ovim divnim riječima: **„Ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje . . ."** Eto nam apostolova odgovora koji mora biti odgovor svih nas. Kristovi smo i hoćemo da budemo potpuno njegovi. Nitko nam drugi ne može njega nadomjestiti i ništa nam drugo ne treba. To mora biti čvrsta odluka svih nas nakon prvog i drugog čitanja današnje nedjelje.

Ali zar to može da važi za nas koji živimo u svijetu? Zar nijesu ta dva čitanja za pustinjake kontemplativce, redovnike strogog života? Nemojmo postavljati takvo pitanje. Postavljanje takvog pitanja nije nikad bilo opravdano, ali danas, poslije Koncila, upravo je neodrživo. Kontemplativce i sve druge koji provode strogi duhovni život ne smije se odvajati od nas drugih koji živimo u vrevi života. Oni su zato, da svojim jakim primjerom unesu u naš duh potpunog predanja Bogu, koji je potrebit svuda u svim oblicima života. Treba da uz njihovu duhovnost povežemo svoju računicu života, jer i ona jednako pripada Kristu kao i ona duboka i neograničena duhovnost. Zato iza onakvih dvaju čitanja dolazi odlomak Evanđelja današnje nedjelje. Razmotrimo ga samo, pa ćemo naći sebe, naći ćemo pitanje, koje treba da rješava i čovjek pojedinac i ljudska zajednica. Čudnovat je taj skok iza onakva dva čitanja u ovakvo treće čitanje. Ali taj skok je samo prividan. Radi te prividnosti poneki ljudi boje se prihvatiti poruku prvih dvaju čitanja i misle: Bogu se treba samo malo moliti, malo učestvovati u obredima i slično. Ali život, život je nešto drugo. Takav se čovjek ne može složiti s onakvom duhovnosti, kakvu nam je iznose prva dva današnja čitanja.

Razmotrimo to malo bolje. Današnji odlomak Evanđelja počinje riječima: **„Kad je Isus čuo za smrt Ivana Krstitelja, povuče se lađom na samotno mjesto, u osamu."** Što znači ova rečenica? Znači naprosto jednu riječ: Razboritost. Isus nije htio svoje učenike, a ni sebe, da izloži nesmotrenoj pogibelji. Herod se razbjesnio, ubio je Ivana Krstitelja, i Isus se povlači sa svojim učenicima u osamu. Eto, koliko je u životu potrebita razboritost. Krivo shvaćena duhovnost baca ljude često puta u nesmotrenosti. Ali to nije kršćanska duhovnost. Nigdje ona nije bila dublja, nego u samog Isusa, a gledajte, kako on postupa. Budimo razboriti. To je prva pouka današnjeg Evanđelja iza onog poziva posvemašnjeg predanja Bogu iz prvog i drugog čitanja. On je nastavio svoj tihi samaritanski rad među bolesnicima mjesto da izazivlje bijes Heroda i da se izlaže pogibelji, kad to ne treba.

Pođimo dalje u razmatranju evanđeoskog odlomka. Dolazi druga riječ, ta je: pravda. Ljudi su ostali bez kruha. Učenici hoće da ih se riješe, pa govore Isusu, da otpusti narod pa neka se sam pobrine za kruh. Ali Isus odgovara: **„Ne treba da idu, dajte im vi jesti".** Oni se izgovaraju da ne mogu, jer nemaju nego samo malenu zalihu hrane. Isus onda stvara, i, što je naročito značajno, kruh narodu ne dijeli, nego ga daje na ruke učenicima, da ga oni razdijele. Skupina apostola dijeli taj kruh s njima. Pouka je jasna.

Nikakvo društvo na svijetu ne smije opravdavati sebe, ako ljudi nemaju kruha. Neka ga stvori. To je pouka Isusova. To je njegova pravda u najstvarnijem i najsocijalnijem smislu. Ona odmah dovodi sa sobom i treću veliku riječ, koja znači: Jakost. U nikakvim teškim prilikama ne smije se klonuti. Čovjek ima u sebi snage, da odoli svim poteškoćama. U što dubljem povezivanju i predavanju sebe savršenom čovjeku, koji je Krist, čovjek će naći u svom suobličenju Kristu potrebitu jakost za prelaženje preko svih zapreka, koje nanosi život.

Na kraju dolazi četvrta velika krepost koja glasi: umjerenost. Sakupljaju se ulomci koji su pretekli i napunja se dvanest košarica. To je ekonomika i razumna, i ujedno, sveta. Ona ulazi u Evanđelje jednako kao i najdublja mistika velikih kontemplativaca. To, eto, znače tih dvanaest košarica koje stoje pred nama i koje su pune komadića kruha, a koji, po Kristovoj riječi, ne smiju da propadnu. Jedan obični svakodnevni život, sračunat hladno i razborito s obzirom na sve potrebe i pojedinaca i zajednice, povezuje se s onim veličanstvenim Božjim pozivom, koji treba da čuje ljudska duša, a koji smo čitali u prvom čitanju i s onim potpunim predavanjem Krista, koje zanosno iznosi Pavao u drugom današnjem čitanju. Život, i to čisti život, zaokružen u evanđeoskoj cjelini i koji je samo onda kad je tako zaokružen, uistinu evanđeoski.

DEVETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

1 Kr 19, 9a. 11–13a
Rim 9, 1–5
Mt 14, 22–23

Tri stvarnosti našega vremena sadrže se u današnja tri čitanja. Prvo i treće odnosi se na stanje u Crkvi. Drugo čitanje odnosi se na krupne pojave suvremenog društva.

Razmotrimo prvo čitanje. Ovako nam govori Božja riječ: **„Iziđi i stani u gori pred Gospodinom. Evo Gospodin upravo prolazi. Pred Gospodinom je bio silan vihor, tako snažan da je drobio brda i lomio hrid, ali Gospodin nije bio u olujnom vihoru; poslije olujnog vihora bio je potres, ali Gospodin nije bio u ognju; poslije ognja šapat laganog i blagog lahora . . ."**

Čujmo te riječi, svi mi kršćani pokoncilskog vremena. Gospodin je u laganom šapatu i blagom lahoru. Kada bismo tu riječ imali uvijek u svijesti i u srcu, ne bismo Crkvu Božju ispunjali potresima, vihorima, lomovima, kao što to činimo. U mnogim svojim djelovanjima Crkva je ispunjena paklenom bukom, koju podižu oni kršćani, koji se nikada nisu zamislili, zašto je Duh Sveti u pokoncilskoj reformi liturgije htio da im ove riječi iznese pred oči. Neka znaju svi ti kršćani, da Gospodin nije u toj njihovoj buci. Nije on ni u potresu ni u ognju ni u vihoru, nego u laganom šapatu i blagom lahoru. Pitanja se moraju rješavati, ali se moraju rješavati na način kako Gospodin hoće. Poslušajmo riječi Duha Svetoga. Kršćani smo i kršćanski se moramo odnositi prema drugima, a pogotovo prema starješinstvu Crkve. Jedna teška pojava u suvremenoj Crkvi ima svoj lijek i svoj putokaz u današnjem prvom čitanju.

Vihor koji danas trese svijetom treba da se na prelazu u Crkvu pretvori u lagani šapat i blagi lahor. Taj vihor u suvremenom društvu uzvitlali su ljudi koji su često puta imali više smisla za žrtvu, nego mi vjernici unutar Kristove Crkve. Sjetimo se toga. Zato umijmo da se svladamo, da uvijek imamo u sebi primjer i snagu križa. Za jednog velikog revolucionara našeg vremena znamo iz njegove biografske literature, da je jednog dana stupio pred svoju zaručnicu koju je mnogo volio i koja je isto tako mnogo voljela njega. Rekao joj je, da se sve to mora prekinuti i da od njihova braka neće nikad biti ništa. Djevojka je bila kao pokošena i udarila u plač. Ali on joj je sve objasnio. On vidi, da

njegova služba ljudima, traži od njega da sve žrtvuje pa čak i ljubav prema zaručnici. On treba dakle da bira ili čovjeka ili sebe. Izabrao je čovjeka. Odalečio se sasvim od svoje djevojke, a ujedno odalečio se i od Krista. Ali odalečio se i u dubokom ličnom uvjerenju, da to radi za svoju braću ljude. Možemo li, da ne vidimo u tom njegovom potresnom postupku današnje drugo čitanje? Ne vidimo li domet riječi apostola Pavla koji dohvaća i postavlja pred našu misao krajnje probleme suvremenog društva u odnosu Crkve prema tom društvu . . .? Ostaviti Krista radi braće ljudi . . . Nesmisao. Promatrajući stvar teorijski to se zaista ne bi moglo dogoditi. Ali se ipak događa. Što onda? Ostaje odlomak Pavlove poslanice Rimljanima iz današnjeg drugog čitanja, kao potresan odgovor na to pitanje. Ne smijemo takve ljude osudivati. A onda još nešto: Ne smijemo ostati postideni pred njihovim smislom za križ. Mi često puta podižemo vihore u Crkvi gledajući u križ, ali ga ne nasljedujemo. Poneki od tih koji su podigli vihore u suvremenom društvu, nisu gledali u križ, ali su ga nasljedovali.

To je umetak Pavlovih riječi u današnjem drugom čitanju. On baca svjetlo na određene pojave u suvremenom društvu i, u najmanju ruku, traži od nas da se držimo Kristovih riječi: Ne sudite, da ne budete suđeni. A u svakom slučaju traži od nas da uvijek imamo u sebi živ smisao križa koji je pokretač vremenitog napretka i uvjet vječnog spasenja.

Sad prednimo na Evanđeoski odlomak današnje nedjelje. Isus je prinudio učenike da uđu u lađu, i oni su ušli s utiskom da ih je Isus ostavio same. Vrlo važna riječ današnjeg Evanđelja. Ne zaboravimo, da je Evanđelje život. Ono se stalno očituje u vremenu, sad jače u jednoj stranici, sad u drugoj. Apostoli su sami u lađi, i lađa se lomi u oluji. Hoće li izići iz lađe? Ne. Evanđelje kaže: **„Isus odmah prinudi učenike da uđu u lađu."** Težak čas, ali oni u stvari nisu sami. Isus ih prati s molitvom. „Još je i uveče ondje bio sam". On je eto. sam . . .

Dakle zaista jedna teška stvarnost. Isus osamljen, učenici osamljeni, a lađa u oluji. U tim riječima nije teško prepoznati poneku stvarnost u Crkvi. Isus je sam . . . Molitva slabi, nestaje pohoda Svetootajstvu, opada primanje sakramenata . . . Isus je sam . . . I onda se učenici osjećaju odvojenim . . . Oluja progoni lađu, i rađa se napast da se iziđe iz lađe.

Napast našeg vremena . . . Teologija mrtvog Boga . . . Nema ga . . . Pogotovo ga nema u lađi njegove Crkve . . . Zašto smo ostavili Isusa samog? A zašto je On nas ostavio – možda će neko od vas upitati. Nije nas ostavio. Ta vidite šta piše u Evanđelju, da On moli. Osamljen u svom svetohraništu On moli Božanstvo, s kojim je sjedinjen u istoj Osobi, za nas, svoju djecu i učenike da razumijemo značenje današnje stranice Evanđelja koje govori o osamljenosti učenika u lađi, na koju je udarila oluja.

Među učenicima je strava koja je tako česta u suvremenoj Crkvi. Poskakat će svi iz lađe koja se topi . . . Neće! Krist će doći u pomoć svojoj lađi. I eto ga. Hrli nad valovima i dovikuje: **„Hrabro samo"! Ja sam! Ne bojte se!"** Tako je odgovorio na onu njihovu prestravljenu riječ: „Utvara". Nažalost i ta je riječ danas česta u lađi Crkve. Utvara je Krist, utvara Euharistija, utvara je sama konstitucija Crkve. Neka sve to raspršì ovaj jaki Kristov glas: **„Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!"** Ali Petar je ipak pokušao da izađe iz lađe. Isus mu je dozvolio, da nam na njegovu primjeru kaže, koliko se sve moramo čuvati od tog izlaženja iz lađe jer to, nažalost, danas mnogi i propagiraju i ostvaruju. I izašao je. Iz početka je išlo sve dobro, a onda se počeo topiti. Krik: **„Gospodine, spasi me"**. Isus odmah pruži ruku, dohvati ga i kaže mu: **„Malovjerni, zašto si posumnjao? "** Kakva sve pouka za nas . . .! Idimo iz Crkve – to je danas tako česta riječ. Idimo iz lađe, koja će i onako da se potopi i u kojoj je Krist utvara. I onda ćemo se topiti u svijetu sa krikom: „Gospodine, spasi me". O daj nam, Gospodine, barem taj krik . . . Pa da osjetimo onda tvoju ruku koja će nas vratiti u tvoju nepotopivu lađu. Ali ne smijemo se izložiti tim kušnjama. Ti si dozvolio taj izlazak Petru samo zato, da nama zorno pokažeš, kuda to vodi. Ostat ćemo u tvojoj lađi unatoč ovakvoj oluji i unatoč osjećaju osamljenosti. Ali ti sam nećeš biti. Nećeš ostajati osamljen u svom svetohraništu bez naše molitve, bez našeg pristupanja i bez našeg primanja Tebe. Poslušat ćemo tvoju riječ, koju ćeš nam doviknuti iz Svetohraništa: „Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!" I nećemo izlaziti iz lađe, nego ćemo te čekati u lađi sigurni, da ćeš ti doći i utišati oluju koja bjesni.

Zato, ne budite malovjerni, nego puni vjere! Zaključujemo naše razmatranje o današnjim čitanjima istim onim riječima, kojima je Isus htio, da se završi evanđeoski odlomak današnje nedjelje. S dubokom i čvrsto obnovljenom vjerom upućujemo Ti ove riječi: Uistinu Ti si Sin Božji. Promotrili smo Gospodine, kroz tvoje čitanje, današnje vrijeme i uočili u Tvojoj riječi smisao tog vremena. To naše vrijeme kao i sva druga vremena stoje potpuno u Tvojoj službi i ponavljaju Evanđelje, koje za svako vrijeme ima svoju stranicu.

Otk 11, 12, 1–6a, 10ab
1 Kor 15, 20–27a
Lk 1, 39–56

BLAGDAN VELIKE GOSPE

Sveta betlehemska noć i teška ura Kalvarije znače dva Marijina rađanja. U betlehemskoj noći Marija je rodila Krista u djevičanskom rađanju bez ikakve boli. Na Kalvariji se rađa Crkva. Sad njeno djevičanstvo neće doprinijeti da ne osjeti boli, nego naprotiv učinit će, da njena djevičanska, savršeno nevina i osjetljiva duša još jače osjeti te boli. „Evo tvoja majka!" – Isus s križa govori Ivanu. Ta riječ odnosi se u prvom redu na Crkvu. Evo tvoja majka . . . I ta majka rađa Crkvu u neiskazanim bolima svog srca.

Sve majke svijeta koje rađate svoju djecu u bolovima znajte, da vaši bolovi nisu ništa prema onima, koje je podnijelo Marijino biće, kad je na Kalvariji rađala Krista u njegovu otajstvenom tijelu. Ona koja je rodila fizičkog Krista bez ikakvih boli rađa Krista u Crkvi sa strahovitim bolovima. Ona je posvetila sve te boli i provela ih u krajnjem dostignuću kroz svoje djevičansko srce.

Zato je, u prvom današnjem čitanju, ona opisana kako viče u porođajnim bolima i mukama rađanja. Ta slavna Majka Crkve stoji pred nama ovako opisana riječima Ivana Evanđeliste: **„I znamenje veliko pokaza se na nebu: Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi joj vijenac od dvanaest zvijezda"**. To je Ona, uznesena na nebo, Majka Spasitelja čovječanstva. Ali njena uloga na zemlji nije prestala. Ona je Majka Crkve, Ona rađa Crkvu, a to znači rađa sve nas ljude, jer svi ljudi treba da nađu, i doista nalaze pristup k Crkvi. Rodila nas je na Kalvariji u času kad je žrtvom svog srca postala Majka Crkve. Na to rađanje odnose se riječi iz današnjeg prvog čitanja: **„trudna viče u porođajnim bolima i mukama rađanja"**.

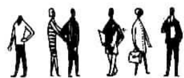
Pristupimo, dakle, puni svetog ushićenja, pred svoju zajedničku Majku. Radujmo joj se sada, kad je vidimo kako stoji pred nama u veličanstvenom viđenju Evanđeliste Ivana: **„Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda"**. Ali Ona je tu i uz nas. **„S desna ti je Kraljica u zlatnoj odjeći"** – ponavljali smo u pripjevu iza prvog čitanja. Dobro unesimo u svijest tu riječ. Ona je uz nas. I zato se ne smijemo plašiti od onih daljnjih prijetnji prvog čitanja: **„Gle zmaj veliki ognjen, sa sedam glava i deset rogova . . . Stade pred ženu koja imaše roditi, da joj, čim rodi, proždere dijete"**. Neće ga proždrijeti. Sotona navaljuje na Crkvu, ali je nikada neće oboriti. Jer Crkva je Kristova. To znače one riječi današnjeg prvog čitanja: **„I dijete njeno bijaše uzeto k Bogu i prijestolju njegovu"**.

Te velike riječi apostol Pavao potanje objašnjuje u drugom današnjem čitanju. Krist se sjedinjuje sa svim ljudima. I s nama koji smo u njegovoj Crkvi, a i sa svima drugima koji su pozvani da dođu u Crkvu, i doći će. U toj misiji Crkve svi su ljudi isto što

i ono Marijino dijete, koje je „**uzeto k Bogu i njegovu prijestolju**". Krist kraljuje na nebu, ali živi u svojoj Crkvi na zemlji kao u svom tijelu, u kojemu je On glava i prvina, ali organski, životno povezan sa svima. To znače ove riječi apostola Pavla: „**Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih, doista, po čovjeku smrt, po čovjeku i uskrsnuće od mrtvih. Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni.** On je s nama jedno i s nama vodi borbu s onim sotonskim zmajem i vodit će je „dok ne podloži sve neprijatelje pod noge svoje". Dakle on je s nama u životu i borbi Crkve, kojoj je Majka Marija isto kao što je i njegova Majka. Zato uđimo u tu borbu protiv zla u sebi znajući, da je to borba, koju Krist vodi u nama, a s desna nam stoji naša draga Majka, „**Kraljica u zlatnoj odjeći**".

I konačno dolazi treće čitanje, evanđeoski odlomak, današnjeg blagdana. On nam pokazuje, kako se ta borba vodi. Marija ide da služi Elizabetu. Elizabeta se upravo zaprepastila. Sasvim razumljivo. „**Ta odkuda mi da Majka Gospodina mojega dođe k meni?** " Eto nam putokaza. Pođimo u službu svoje najniže braće. To je pouka Marijina pohoda i to je smisao onog Elizabetina čuđenja. Preći preko ograde klasa i položaja i poći u službu čovjeku. I poći puni vjere. „**Blažena ti što povjerova**" – uskliknula je Elizabeta, kad se zadivila nad onim poniženjem Marijinim, koje ju je dovelo k Elizabeti, da joj posluži u njenoj teškoći. Naša će vjera dobiti priznanje ako pokažemo svoj samaritanski, socijalni smisao prema svim ljudima bez razlike. Taj smisao djelotvorne ljubavi treba da bude u nama skupa s onakvom vjerom kakvu je imala Marija. Za takvu vjeru i djelotvornu ljubav treba da molimo. O tome nam govori drugi dio današnjeg Evanđelja. To znači ona Marijina pjesma koja počinje riječima: „Veliča duša moja Gospodina". Razgovor Marije s Bogom. Njena molitva Gospodinu. Dakle, živa vjera, kao što je bila i Marijina djelotvorna ljubav, što je ona pokazala prema Elizabeti. A sve to treba da izvire iz molitve i da se hrani molitvom. I još nešto. Dok Marija upućuje Bogu tu svoju molitvu, nosi u sebi živog Krista. Primimo ga i mi u svetoj pričesti, pa ćemo ostvariti čitavo Evanđelje današnjeg uzvišenog dana: I vjeru, i djelotvornu ljubav, i molitvu, i sakramente. Imat ćemo u sebi život Kristov i svoju majku uza se, ostvarenu riječ onog pripjeva iz prvog čitanja: „**S desna ti je Kraljica u zlatnoj odjeći**".

O, uzvišena Kraljice u zlatnoj odjeći raja, o ženo koja si sinula pred očima Evanđeliste, zaodjenuta suncem, a mjesec ti pod nogama i na glavi vijenac od dvanaest zvijezda, prati nas svojim zagovorom pred Kristom u našem saživljavanju s Crkvom. O Majko Crkve, blagoslivljamo bolove Tvoga srca, s kojima si nas sve rodila u rađanju Crkve i molimo te da svakog trenutka budeš naša majka. Prihvaćamo tvoje materinstvo. Nazivljemo te Majkom Crkve, Majkom svih nas. Tvoja slava na nebu, kamo si uznesena s dušom i s tijelom, pretkazuje našu buduću slavu. Tvoj pohod Elizabeti određuje, kakav treba da bude naš zemaljski put. Taj put vjere i djelotvorne ljubavi, dok se hrani molitvom i sakramentima, stalno će nas držati uživljene u živom tijelu Crkve, koja je Krist, i kojemu si ti majka jer si ga rodila u Betlehemu i jer rađaš njegovu Crkvu na Kalvariji.

DVADESETA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 56, 1. 6–7
Rim 11, 13–15 i 29–32
Mt 15, 21–28

Današnje prvo čitanje, odlomak iz knjige proroka Izaije, naviješta dan, kad će i oni, koji se zovu tuđinski sinovi, koji su izvan starozavjetnog izabranog naroda, doći u dom Gospodnji. Divno je i zanosno to navještenje za nas, koji potječemo od poganskih naroda, koji smo bili ti, „sinovi tuđinski". „Njih ću dovesti na svoju svetu goru" – kaže

današnje prvo čitanje – „**razveseliti ih u svojem Domu molitve". Njihove žrtve paljenice i klanice bit će ugodne na mojem žrtveniku, jer će se Dom moj zvati Dom molitve za sve narode.**" Toliko je velika ta vijest, da smo u pripjevu iz prvog današnjeg čitanja svi s naročitim veseljem ponavljali: „**Neka te slave narodi, Bože, svi narodi neka te slave**"!

U drugom čitanju apostol Pavao počinje svoj odlomak poslanice Rimljanima ovim riječima: „**Braćo! Vama, poganima, velim: Ja kao apostol pogana . . .**" Eto nam ispunjenja onoga što je bilo u prvom čitanju. Došao je čas da se Božja riječ obrati onima koji su bili tuđinci sinovi i da ih pozove u Dom Gospodnji, koji će biti dom molitve za sve narode. Apostol Pavao u svojoj poslanici izjednačuje potpuno one koji su bili pogani s onima, koji su bili na putu istine i označuje ih jednako pristupačnima Božjem milosrđu. To znače riječi: „**Ta neopozivi su dari i poziv Božji! Doista, kao što vi nekoć bijaste neposlušni Bogu, a sada po njihovoj neposlušnosti zadobiste milosrđe, tako i oni sada po vama iskazanom milosrđu postadoše neposlušni, da i oni sada zadobiju milosrđe. Jer, Bog je sve zatvorio u neposlušnost, da se svima smiluje**". Dakle potpuna ravnopravnost Božje djece bez obzira, od koga ta djeca potječu.

Ali zašto onda današnje Evanđelje počinje s tako jakim isticanjem razlika između Izraelaca i pogana . . .? Razmotrimo današnje Evanđelje. Isus je došao u krajeve Tirske i Sidonske, dakle u poganske krajeve. I evo dolazi preda nj žena koja viče tražeći milosrđe, jer joj je kći opsjednuta odd sotone. Zašto je opsjednuta? Tko je za to kriv . . .? Sjetimo se razgovora Božjeg u raju zemaljskom s Evom poslije njena grijeha. Bog tada nastupa strogo, jer je po srijedi grijeh. A što je ovo sada? Prvi razgovor Božji, poslije onog razgovora s Evom, s jednom ženom koja je pošla potpuno po tragu Eve. Ta je žena poganka. Pošla je potpuno tragom Eve i ima dijete opsjednuto od sotone, kao što je Eva svojim grijehom učinila, da su joj sva djeca pala u ropstvo sotone. Zato je prvi Isusov susret s tom ženom potpuno na razini onog susreta s Evom poslije njena pada u grijeh. I morao je biti taj susret. Ona moli, ali on joj ne uzvrati ni riječi". Pristupaju mu učenici i mole ga, da joj udovolji molbi, jer im dodijeva svojom vikom. Ovdje je svaka riječ važna. Tu je čitav Stari Zavjet sa svojom oštrom crtom podvajanja „Doma Izraelova" koji je prihvatio Objavu od ostalog poganskog svijeta koji luta u tami zablude. Ali žena se ipak probija do njega. To je ona snaga probijanja koja se tu i tamo javlja i na stranicama tužne poganske historije. I sad je, eto, pred njim i vapi: Gospodine pomozi mi. Isus joj odgovara: „**Ne priliči uzeti kruh djeci i baciti ga psićima.**" Odakle ova teška riječ? Nije Isusova, nego je naprosto prijenos iz riječnika ondašnjeg odabranog naroda. To se vidi iz odgovora žene. Ona se nije ni malo začudila toj riječi i nije tražila nikakva objašnjenja. Znači, bila je navikla da sluša takvu uobičajenu riječ, kojom su članovi starozavjetne Crkve općenito nazivali njih pogane. Ali njeno skromno prihvaćanje tih riječi, bez imalo protivljenja i mržnje, značilo je njenu duboku poniznost. Značilo je zoru Evanđelja u dubokoj poniznosti nove Eve, koja je otvorila put Evanđelju. U toj riječi takve jedne poniznosti Isus susreće tu Mariju, koja ga uvodi u poganski svijet, kao što ga je u času začeća uvela u starozavjetnu Crkvu. Divan susret. Točka gdje prestaje Stari Zavjet i počinje, za čitav poganski svijet, najavljivanje zore Novog Zavjeta. Ovaj veliki čas je ponovno navještenje preneseno iz Nazareta na ovaj rub poganskog svijeta. Isus sada otvara svoje srce. O ženo – tako joj on sad govori. Podsjećanje na Mariju je očevidno. Sad nam postaje jasno, zašto je Isus u čitavom svom Evanđelju nazivao Mariju baš ovom riječju: Ženo. U ovom velikom času navješćivanja evanđeoske zore poganima mi ne bismo bili svjesni povezivanja ovakvog oslovljavanja te žene s Marijom, da nije Marija imala u Evanđelju isti naziv, kakav Krist upućuje sada toj ženi. On ima sada pred očima Mariju, ima je u poniznosti te žene i u njenoj velikoj vjeri. To su dvije glavne oznake nazaretskog navještenja, i te su se sada ponovile u toj ženi. Njegova Majka stala je u tom času pred čitav poganski svijet i dovodi k njemu, svom Božanskom Sinu, čitavu tu zalutalu djecu. „**Neka ti bude kako želiš. I ozdravi joj kći toga časa.**"

Ozdravila je njena opsjednuta kći. Marija dolazi mjesto Eve. Mjesto opsjednute djece rađat će se djeca milosti u Kristovu krštenju, i Marija će nositi tu djecu iz svih

krajeva, iz svih naroda, pred svog Božanskog Sina postižući, svojim zagovorom, milost od njega da mjesto sotonskih robova postanu sveci, samo ako to budu htjeli da budu.

Prekrasno je današnje Evanđelje! U njemu je i strahota općeg čovječanskog pada u grijeh i oštra podjela starozavjetne Crkve od ostalog svijeta i konačno navještaj evanđeoske zore sveopćeg zajedništva, po Mariji, u ljubavi i toplini Isusova srca. Osobito je za nas radosno to čitanje današnjeg Evandjelja. Ta mi smo baš ta djeca. Mi ne potječemo od odabranog naroda Starog Zavjeta, nego od poganskih naroda. U toj ženi Kananejki prepoznajemo neku našu davnu pramajku, koja je radala opsjednutu djecu, a sad rada svece i svetice, rada Kristove svećenike, redovnike i redovnice, rada kršćanske muževe i žene, rada nevine mladiće i djevojke, rada sve u Kristu, sve u jakoj mogućnosti, da svi to zaista i budu, samo ako ushtjednu da saraduju s Kristovim miloštima, koje su im svima na bogatom raspolaganju. U takvom svjetlu današnjeg Evandjelja neka nam se otvori pogled na naš život, da svi krenemo na put Božje djece. Ne dozvolimo da se majci vrati dijete u opsjednuće. Svaki je od nas to dijete. Ne ići sotoni nego Kristu! To je konačni zaključak današnjih čitanja i to treba da bude konačna i krunska riječ našeg života.

DVADESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 22, 19–23
Rim 11, 33–36
Mt 16, 13–20

Čitav ovaj reformirani red pokoncilskih liturgijskih čitanja ima istu svrhu, koju je imao sam Koncil. Povezivanje Božje riječi uz sadašnjicu, otvaranje vidika na život koji živimo. Zato ta sva tri nedjeljna čitanja nisu postavljena bez medusobne veze i jedinstvene misli, koja ih sve obuhvaća. Treba naći tu jedinstvenu liturgijsku misao svakog dana, ali pogotovo nedjeljnih dana. Kako ćemo naći tu vezu i tu jedinstvenu misao u čitanjima današnje nedjelje? Čini se, da je to nemoguće. Prvo i treće čitanje povezuje se medu sobom. To je jasno već na prvi pogled. Ali drugo čitanje, kao da je tu sasvim slučajno upalo. Kao da je sasvim izvan okvira riječi, koju propovijeda današnja nedjelja.

Razmotrimo današnja čitanja.

U prvom je jasno pretkazana ustanova Petrova primata. Prorok Izaija bilježi riječi Gospodnje: **„Lišit ću te tvoje službe, otjerat te sa tvog mjesta"**. Gospodin će prenijet primat starozavjetne Crkve na nekog drugog. A taj drugi **„bit će otac žiteljima jeruzalemskim u kući Judinoj. Metnut ću mu na pleća ključ od kuće Davidove: Kad otvori nitko neće zatvoriti, kad zatvori nitko neće otvoriti. Kao klin zabit ću ga na tvrdu mjestu; i postat će prijesto slave u domu oca svojega"**. U tim riječima Starog Zavjeta pretkazani su svi sastojci vlasti i položaja, na koji će u Novom Zavjetu Krist podići Petra. On će biti otac novozavjetnog Jeruzalema, a to je Crkva. On će imati ključ od kuće Davidove, a to su ključevi od kraljevstva nebeskoga. On će moći zatvarati i otvarati. I konačno on će biti kao klin na tvrdu mjestu, a to znači samo njegovo ime – stijena – kako ga je nazvao Isus, na koju će stijenu on podići svoju neoborivu Crkvu. Predimo sa prvog čitanja na treće, pa usporedimo međusobno ta dva čitanja. Kad budemo čitali riječi Evanđelja: **„Ti si Petar – stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima, a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno i na nebesima"**, nužno će nam oživjeti u svijesti riječi, koje smo slušali u prvom čitanju.

Ali drugo čitanje nema nikakve veze s ustanovom Petrova primata. To je naprosto Pavlov hvalospjev Bogu, za koji se čini da ovdje nije na svom mjestu. Jer, ako taj hvalospjev mogu da ponove svi kršćani, pa čak i svi ljudi koji vjeruju u Boga, u vezi ustanove primata neće ga ponoviti i to naprosto s razloga, što ih ima mnogo koji vjeruju u Boga, pa čak i mnogo kršćana, a ustanovu primata ne prihvaćaju.

Da. Tako izgleda. Ali u stvari nije tako. Sve više i više prolazi vrijeme, da se moglo tako razložiti. Primat Petrov koji je najavilo prvo čitanje, a koji je Isus ustanovio riječima današnjeg evanđeoskog odlomka postaje sveopća stvarnost suvremenog života i prodire kao neophodan činilac u oblikovanju svijesti svih naroda.

Pred kratko vrijeme, prigodom dolaska novog sudanskog ambasadora u nastupnu audijenciju kod Svetog Oca, svjetska štampa je pisala da je Sudan sedamnaesta muslimanska država koja ima službene veze s Apostolskom Stolicom. Kakav smisao mogu da imaju službene veze muslimanskih država s poglavarom Katoličke Crkve? Smisao svakako nije na vjerskom području, nego u najširem rasponu suvremenog života. Papa je potrebit suvremenom svijetu. To je značajka našeg vremena. To je opće uvjerenje. Kad je tajništvo Ujedinjenih Nacija, kojemu je onda na čelu bio jedan Budist, predložilo da pozovu Papu na skupštinu Ujedinjenih naroda, i kad je taj prijedlog bio općenito prihvaćen, nitko se nije tomu iznenadio, jer u dubini suvremene duše svi osjećaju da se ujedinjenje svijeta ne može ostvariti mimoilazeći Papu. To je uvjerenje vremena. I to je hvalospjev, koji je Duh Sveti uvrstio u današnja čitanja htijući da koncilski osvijetli ustanovu primata sa gledišta suvremenog života.

Papa je postao hvalospjev i meta pohoda čak onih koji ne vjeruju. Kad se današnji Sveti Otac, Pavao VI, vraćao sa svog velikog puta u Istočnu Aziju i Australiju, rekao je ove riječi: Danas svi gledaju u Papu. Neki s ljubavlju, neki s mržnjom, a neki ni s ljubavlju ni s mržnjom, ali u Papu svi gledaju.

Ima ih, dakako, koji Papu gledaju s mržnjom. Ali je ta mržnja usmjerena na njegovu vjersku ulogu, dok samu ustanovu papinstva, uza svu svoju mržnju, smatraju potrebitom i korisnom. Dakle, to uviđanje potrebitog i korisnog što se sadrži u ustanovi papinstva, znači hvalospjev koji se danas, prvi put u historiji, usmjerio sa svih krajeva svijeta, iz svih naroda i vjerničkih i nevjerničkih, prema Petrovoj stijeni, na kojoj je Krist htio podići svoju Crkvu. Ima li dakle drugo čitanje veze sa prvim i trećim? Možda nekada nije imalo, barem ne u smislu svekršćanskom i svesvjetskom. Ali danas ima. I u pokoncilskom reformiranom redu čitanja Božje riječi, kojom treba da se osvijetle suvremena zbivanja, taj hvalospjev nikako nije smio izostati. On je sa stanovišta našeg vremena upravo dragocjen, i otvara nam stvaran vidik u svesvjetsku, opću čovječansku ulogu mira i jedinstva, koju na dobro čovjekove budućnosti predvodi i provodi Kristov namjesnik na zemlji.

To je koncilsko posuvremenjavanje primata. Poklonimo se Duhu Svetomu, koji ga provodi i koji je s Ocem i Sinom jedan Bog. Diveći se i radujući tom njegovu djelu ponovimo iz sve duše i iz sveg srca apostolove riječi: „O dubino bogatstva, i mudrosti i spoznanja Božjega! Kako su nedokučive njegove odluke i kako neistraživi njegovi putovi! Doista, tko je spoznao Gospodnju misao tko li mu bio savjetnik? I tko ga darom pretekе, da bi mu uzvratiti morao? Jer, sve je od njega, i po njemu i za njega! Njemu slava u vjekove. Amen.

DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

Jr 20, 7–9
Rim 12, 1–2
Mt 16, 21–27

Da bi nam bila jasna misao svih triju čitanja današnje nedjelje, moramo započeti s evanđeoskim odlomkom, koji smo sad slušali. Isus govori Petru o strahovitim

poniženjima, koja mu predstoje. On ima da pođe u Jeruzalem, u prijestolnicu odabranog naroda Starog Zavjeta. I tu će, mjesto kraljevskog uživanja, imati svašta da pretrpi i konačno će ga ubiti. Iza svega toga nadoći će njegovo uskrsnuće. Ali Petru nije nikako ulazilo u shvaćanje to njegovo poniženje, trpljenje i smrt. Zato je uzeo Isusa na stranu i počeo ga odvraćati: **„Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi! Isus se okrene i reče Petru: nosi se od mene, sotono! Sablazan si mi, jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!"**

Kako sad ovo da razumijemo? Prošle nedjelje razmatrali smo, kako je Isus podigao Petra na najuzvišeniju čast ovog svijeta. Vidjeli smo, kako suvremeni svijet i sam sve više uvida, da je to najuzvišenija čast na svijetu. A sad ovako teške riječi . . . I to ne samo po redu ovih dviju nedjelja, koje dolaze jedna za drugom, nego i po redu samog Matejeva Evanđelja. U samom tom Evanđelju ovo, stoji ovako jedno za drugim. Isus je podigao Petra na visinu poglavara svoje Crkve, a odmah je zatim udario na njega tako oštrim riječima.

Zašto? Evo zašto. Iz samih Petrovih riječi, jasno je zašto. Petar, kad je čuo iz Isusovih ustiju, na koju je sve visoku čast podignut, podlegao je u svojoj ljuskoj slabosti onomu, čemu ljudi obično podliježu, kad ih se visoko uzdigne, i u koliko je više to uzdignuće, u toliko je napast veća. A Petrovo uzdignuće bilo je nad svim mogućim uzdignućem ovog svijeta. A u čemu je ta napast? Eto, u tome, da čovjek hoće da uživa u svom visokom uzdignuću i ne podnosi da mu se onda govori o trpljenju, nego o slavi, o trijumfalnom pohodu kroz taj život.

A to ne smije da bude. Ne samo u smislu evanđeoske duhovnosti, nego i u općenitom smislu u smislu zdravo shvaćenog života. Kršćanstvo i na ovoj točci, kao i na svim drugim točkama, ide u korak sa životom, jer Evanđelje i nije drugo, nego obnova života u njeegovu iskonskom smislu, koji je potekao iz ruke Boga – Stvoritelja.

Baš za to, jer je Petar primio od Krista najvišu vlast na zemlji, iz Petra treba da proističe i primjer, s kakvim duhom treba svaku vlast nad ljudima primati i vršiti. I prije nego je rekao onu onako oštru riječ, Isus je, kao što je uvijek činio, samim svojim primjerom pokazao, da ono što od drugih traži to i sam čini. Čitali smo u Evandjelju prošle nedjelje, kad je Petru predao vrhovnu vlast u Crkvi, kako je rekao pred svim učenicima, dapače oštro im zaprijetio, da nikome ne kazuju, da je on Krist. Taj primjer morao je potresti Petra. Zašto on krije svoje visoko poslanstvo? Poniziti se što dublje, eto, to je bio smisao Kristovih riječi ali Petar nije shvatio tu toliko potrebitu Kristovu pouku. Ovdje je pretkazano ono što će mu Isus kazati za trpezom zadnje večere: **„Što ja činim, to ti ne znaš sada, ali ćeš znati kasnije"**. Zato su nadošle one teške Isusove riječi: „Nosi se od mene, sotono! Sablazan si mi, jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko". Tako teške riječi rekao je Isus Petru, ali mu nije oduzeo vlast, koju mu je malo prije dao, nego je težinom tih riječi htio upravo potresti Petra, kako bi uvidio, da na tako visokom stepenu vlasti mora oštro odbijati od sebe sotonu koji bi ga htio navući, da na tako visokom položaju i na sablazan drugima traži za sebe ono što je ljudsko, a ne ono što je Božje.

A što je Božje izložio je Duh Sveti preko Pavlove poslanice Rimljanima u drugom današnjem čitanju: **„Zaklinjem vas, braćo, milosrđem Božjim: prikažite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu, kao svoje duhovno bogoslužje. Ne suobličujte se ovomu svijetu . . ."** Da se ne dogodi ono što je napisano u prvom današnjem čitanju: **„A sada sam svima na podsmjeh iz dana u dan, svatko me ismijava"**. Ne zaboravimo, da se sve ovo odnosi na vlast uopće, na bilo koji oblik vlasti u ljudskom društvu, kojemu, u smislu evanđeoske cjeline, u smislu jedinstvenog organizma, treba da dolazi poticaj sa glave tog organizma, a ta je glava Krist, koga Petar ima da zastupa na zemlji. U prvom čitanju najprije je kazano, kako čovjek ne smije težiti za vlašću, nego je primiti iz Božje ruke, kad Bog to hoće, premda se čovjek opire. To znače riječi: **„Ti me, Gospodine, zavede, dadoh se zavesti, nadjačao si me i svladao me."** Ali iako je čovjek primio vlast ne tražeći je, kao što ni Petar nije tražio, ipak može podleći sotonskoj napasti i postati ljudima na podsmjeh, pa čak i na propast, kao što govori današnje prvo čitanje u daljnjim svojim recima: **„Jer kad god progovorim, moram vikati, naviještati moram: „Nasilje! Propast!** tako da čovjeku dođe da rekne ono što dalje govori današnje prvo čitanje: **„I rekoh u sebi: neću više na nj misliti, niti ću govoriti u njegovo ime"**. Reakcija duše jednog čovjeka koji je zlorabio vlast, povjerenu mu od Boga, propast njegova, a često puta i propast društva kojim on upravlja.

Ali Crkva ne može propasti. Zato se na Petrovoj stolici ne može dogoditi, da se prestane na Boga misliti i da se ne govori u njegovo ime. U takvoj jednoj odluci nije moguće izdržati na tom mjestu, pa bio ne znam kako nevaljao onaj, koji bi na tom mjestu bio. Zato prvo čitanje ima ovakav veličanstveni svršetak: **„Ali tad mi u srcu bi kao rasplamtjeli oganj, zapretan u kostima mojim: Uzalud se trudih da izdržim, ne mogoh više"**.

Sve se ovo ostvarilo u dugoj povijesti Petrove stolice. Sotona je na nju navaljivao sa svim svojim snagama i s najvećim bijesom. Od nje kao glave sveopćeg organizma, koje znači, u duhu Evanđelja, čovječanstvo, trebalo je da dolazi poticaj na sve druge oblike vlasti u ljudskom društvu. Bilo je slučajeva kad su pojedinci podlijegali slabosti i kad je Isus i u eri Crkve kao i u eri svog fizičkog života na zemlji upućivao pojedincima na Petrovoj Stolici iste riječi koje je rekao Petru. Ali uvijek se obnavljao završetak današnjeg prvog čitanja. Uvijek je provaljivao onaj rasplamtjeli oganj Duha Svetoga i obasjavao svjetlom milosti taj najviši vrhunac čovječanstva. I uvijek su nad tim najvišim vrhom čovječanstva i Crkve kraljevale Kristove riječi: **„Ni vrata paklena neće je nadvladati"**. U dugom prohodu vjekova bilo je svakojakih peripetija. I možda je spektakularno, za oči čovječanstva, bila najteža ona, kad je Papa 1870. godine izgubio svoju nezavisnost. Pred očima svijeta pukla je vizija groba. I stvarno onda se naširoko govorilo da je Pijo IX posljednji Papa. Spominjali su se svi oni slučajevi, kad pojedini Pape nisu sjedinjivali u svom životu križ Kristov sa svojim položajem, to se spominjalo i više nego što je bilo istinito i nametala se misao kako tu treba tražiti uzrok propasti papine nezavisnosti. Pa možda je i tu bio uzrok, ali se zaboravljalo na riječi današnjeg prvog čitanja: **„Ali tad mi bi u srcu kao rasplamtjeli oganj, zapretan u kostima mojim . . ."** Papa se povukao u Vatikan kao zarobljenik. Mijenjao se sad jedan sad drugi, i svaki je uvijek bio zarobljenik. Ali godine su prolazile, a zarobljenik nije umirao. Prošlo je više od pola vijeka. Masabjelska zora sa lurdske pećine zarumenila se jednog dana nad neoborivom pećinom Crkve. Javio se onaj rasplamtjeli oganj današnjeg prvog čitanja. Na dan Lurdske Gospe 1929. godine. Papa je opet dobio svoju nezavisnost i mogućnost da iziđe iz svog zarobljeništva.

Po svem svijetu nastalo je očekivanje tog izlaska. Svašta se očekivalo i nagađalo, a to se na mnogim stranama i željelo. Papa će izaći iz Vatikana u pratnji kralja Italije, a i ostalih kraljeva katoličke vjere. Bit će pozvani i drugi visoki dostojanstvenici čitavog svijeta, da se taj historijski čas predstavi u sjaju veličanstvenosti koja odgovara njegovu značenju . . . Došao je taj dan. Nepregledno mnoštvo svijeta sakupilo se pred vratima Vatikana. U određeno vrijeme otvorila su se ta vrata. U dugom nizu išao je kler Crkve, vjerovjesnici Božje riječi, a onda je došao i sam Krist. Na nosiljci, koju papa redovito rabi u ovakvim prigodama, da se izbjegne stiska ljudi koji bi svi htjeli da ga vide, bio je podignut oltar, na oltaru Krist u Euharistiji. To je bio jedini Kralj u procesiji. Papa je pred njim klečao. Čitavo šesnaesto poglavlje Matejeva Evanđelja, sjedinjeno onako, kao što je Krist htio da se sjedini. Skupa s onim riječima: „Ti si Petar i na tom kamenu sagradit ću Crkvu svoju . . . I tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga . . .", išle su i one riječi, kako Isus treba da pođe u Jeruzalem, da mnogo pretrpi . . . Gledajući u Euharistiju Kristove žrtve, u tijelo koje je predano i u krv koja je prolivena, pažljivo gledajući samo Euharistiju, Papa je u tom velikom času, koji je otvarao novo razdoblje

papinstva, sjedinio čitanje prošle nedjelje sa čitanjima današnje nedjelje. Velika vlast znači veliku ljubav prema križu, a najviše vlast znači tu najveću ljubav. Ovaj prizor treba da ostane trajan u našoj svijesti i da kroza nj gledamo i Petrovu Stolicu i sve oblike vlasti u čovječanstvu. Ne tražiti sebe, nego tražiti druge. Tražiti ih i onda, kad za to treba ići na križ. To ispravno shvaćanje svake vlasti uvedeno je ovim velikim događajem lurdskog dana, u kojem je presveta Djevica, prigodom ukazanja u Lurdu, onim svojim riječima: Pokora, pokora, pokora ... ponovila isto ono što je rekao Isus u spomenutom poglavlju Matejeva Evanđelja. Pokora, trpljenje, križ uvjet je čovjekova ozdravljenja i njegova stvarnog napretka, i to mora da se najprije održava i očituje na onim mjestima, s kojih se upravlja s ljudima.

Historijska procesija izlaska Pape iz ropstva značila je odgovor Petrov na Kristove riječi u današnjem Evanđelju. Odgovor, s kojim je Petar s čitavom dušom i srcem prihvatio te riječi. Molimo, da taj odgovor ostane uvijek na istoj visini i da se redaju namjesnici Kristovi onako, kao što se zaista i redaju. Svi na visini života, svi na visini križa. To im danas priznaje čitavo čovječanstvo bez razlike i otvara putove na svim stranama, gdje počinje opće kretanje ljudi prema Petru, gdje je neoboriva Crkva, koja treba da vlada ljudima i da služi ljudima.

DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

Ez 33, 7–9
Rim 13, 8–10
Mt 18, 15–20

Koji je smisao čitanja današnje nedjelje? Izgleda, na prvi pogled, bratska opomena. Jest i to. Ali, ako ostanemo na samoj bratskoj opomeni, prelomili smo današnje Evanđelje. Prođimo još jedanput kroz našu svijest taj evanđeoski odlomak, koji smo danas čitali i slušali. Božanski Učitelj nam govori ovako: **„Pogriješi li tvoj brat, idi i pokaraj ga nasamo"** Ali u drugom stavku današnjeg Evanđelja Isus govori ove riječi: **„Zaista, kažem vam, što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu; i što god odriješite na zemlji, bit će odriješeno i na nebu"**. A onda treći stavak: **„Nadalje, kažem vam, ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zaištu što mu drago, dat će im otac moj koji je na nebesima. Ta gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima."**

Dakle, današnja čitanja ne zaustavljaju se na samoj bratskoj opomeni, nego imaju daleko širi smisao.

Smisao je u socijalnosti kršćanstva. Bog spasava čovjeka preko čovjeka. To je misija svakog čovjeka, pa i onda kad čovjek tu misiju neće da prihvati. Čovjek nikad nije sam.

U ruskoj književnosti ima jedna zapažena književna radnja, koju je napisao ukrajinski književnik Potapenko. U toj književnoj radnji jedna djevojka opisuje svoj život. Ona je iz vrlo ugledne porodice, živi u glavnom gradu Rusije, otac joj je na vrlo visokom položaju. Kroz tu kuću stalno prolaze posjetioci. I ona sama posjećuje druge, uvijek je u društvu uvijek u svijetu i to ondje gdje je svijet najbujniji, najjači u tom svom pojmu. Taj je život toliko socijalan, da izgleda, kako ga nije moguće u tom smislu jače predstaviti. Imala je ta djevojka svoju stariju sestru, ali ona, mlađa, bila je više mažena od svojih uglednih i bogatih roditelja. Jako je voljela svoju sestru i svoje roditelje i sve te ljude, sve to društvo, sav svijet. Tako joj je izgledalo. Ali jednog dana opazila je, da se u kući nešto dogodilo. Svi su u kući svratili osobitu pažnju na njenu stariju sestru. Išli su s njom po dućanima, zadržavali se s njom u sobi, krojili i šivali neke haljine za nju. Što se dogodilo?

Sestra joj se zaručila. Isprosio je jedan vrlo ugledni mladić. Sad ona osjeti u sebi zavist. Ne zato što joj se sestra zaručila, nego za to, što ona više nije u središtu pažnje svog oca, svoje majke svoje bake, nego je sad to njena sestra. Počeo se otvarati jedan novi vidik u njenoj duši, pogled na nju samu ... Došao je dan, kad su zaruke imale biti svečano proglašene. Trebalo je to obaviti ovako: Navečer toga dana bit će ples, i za vrijeme plesa objavit će se zaruke. Čitav taj dan bili su svi u kući naročito zauzeti oko njene starije sestre. Bila je nabavljena za nju neka naročito sjajna haljina, i sad su svi ogledavali tu haljinu namještajući je na njenoj starijoj sestri. Zavist je u njoj došla do vrhunca. O meni nitko ne vodi računa ... U takvom jednom stanju ona je uzela škare, i kad u jednom času nije bilo nikoga u sobi gdje je ležala ta sjajna haljina, ona se uvukla u sobu i prestrigla haljinu. Kad su kasnije došli ukućani, nastao je užas. Tko je to učinio? Naročito njena starija sestra bila je od žalosti i plača na kraju svojih snaga ... Ipak se stara baka snašla i pronašla način, da se haljina popravi. Sve je bilo u redu, i ples se održao. Bile su objavljene zaruke. Sutradan iza tog sjajnog plesa, sestra joj se osjetila vrlo slabom. Došao je liječnik i sa zaprepaštenjem ustanovio neobično jaku upalu pluća. Onda za to nije bilo spasa. Sestra je umrla. A u njoj se još više otvorio onaj pogled na njenu nutrinu, i ona je uvidjela, kako je njen život samo u prividnosti bio socijalan, a u stvari ona je živjela sama za sebe i tražila samu sebe.

Ali čovjek ne može biti nikad sam, pa i onda, kad hoće biti sam. Ona je krećući se u društvu živjela samo za sebe, ali, je u toj svojoj opakoj samoći sakrivala sestrinu bolest, jer joj je izgledalo sasvim uvjerljivim, da se sestra razboljela na plesu zato, što joj je ona prethodno paranjem haljina zadala onako težak udarac. I sad, eto, ona vidi da je stvarna socijalnost u kršćanstvu. Vidi smisao današnjih nedjeljnih čitanja. Ostavlja kuću, i društvo, i život. Ide u jedno osamljeno zapušteno selo. Tu kupi oko sebe zaboravljenu seosku djecu, uči ih, pomaže ih, voli ih, a osobito one koji su među tom djecom najbjedniji. Traži bolesnike i bdije uz njihovo uzglavlje. Sad više nema onoga bučnog i veselog društva, u kojemu je, u stvari, živjela sama za sebe, ali jer se ne može živjeti sam za sebe, razvijala se tako, da je počela upropaštavati druge radi sebe ... Sad je, u toj seoskoj osami preuzela brigu za zapuštenu djecu i bolesnike, ali joj je u duši kraljevska Božja riječ iz današnjih čitanja o misiji čovjeka prema čovjeku.

Ali će, možda, ovdje neko reći: Pa zar kršćanstvo samo nema svoje pustinjake koji žive sasvim odvojeno od ljudi? Kakva je tu socijalnost?

Nije riječ o tome, žive li ljudi osamljeni ili u vrevi života. Riječ je o tome, živi li čovjek samo za sebe ili živi za druge. Pustinjaci, koje je Crkva imala uvijek, ima ih i danas, koji žive u molitvi i pokori za svu svoju braću i ljude. Ta je socijalnost čak naročito velika. Tu je žrtvovano i društvo i svaki fizički dodir s čovjekom upravo radi čovjeka.

Evo, sad možemo preći na razmatranje današnjih čitanja. U prvom čitanju Gospodin govori ovako: **„Tebe sam, sine čovječji postavio za stražara domu Izraelovu: kada čuješ riječi iz mojih usta opomeni ih u moje ime."** Gospodin traži, da se njegova riječ čovjeku prenosi preko čovjeka. A u Evanđelju današnje nedjelje Isus govori ove riječi: „Zaista vam kažem, što god svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu; i što god odriješite na zemlji bit će odriješeno i na nebu." Dakle Bog hoće, da se i milost opraštanja grijeha prenosi čovjeku preko čovjeka. Nadalje, u Evanđelju Isus govori ovako: „Kažem vam, ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zaištu što mu drago, dat će im otac moj koji je na nebesima. Ta riječ: „što mu drago" povezuje se na onu riječ: „jednodušno". Znači: tražiti što mu drago u smislu one jednodušnosti, u jačanju i produbljivanju te jednodušnosti, kako bi se ona sa dvojice prenijela na čitav ljudski rod. I dalje Isus govori ovako: **„Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, tu sam i ja među njima."** Ovdje je Isus došao na sami prag svoga najvećeg sjedinjenja s nama, koje se ostvaruje u Euharistiji. Ove riječi nisu Euharistija, jer je Isus rekao da će biti među nama. Ali su priprava i neophodan uvjet za naše sjedinjenje s Kristom u Euharistiji, kad će Krist biti u nama. U našoj jednodušnosti, u našoj povezanosti, u našoj socijalnosti, Krist je među

nama i s nama skupa, kao naš brat i drug, i prima našu pripravu za ono najveće sjećinjenje s njim, koje je u Euharistiji.

Nasuprot takvoj širini, sveživotnoj i sveljudskoj, kamo nas vodi i prvo čitanje, a naročito treće, to jest, evanđeoski odlomak današnje nedjelje, stoji drugo čitanje poslanice Pavla apostola Rimljanina. Apostol Pavao vapi da prihvatimo Kristovu ljubav. Ali u tom vapaju navodi Božje zapovijedi, zapovijedi, koje tako zorno predočuju, kako čovjek koji ne vrši te zapovijedi nije socijalan. „Zaista – piše apostol – ne čini preljuba! Ne ubij! Ne ukradi! Ne poželi! I ima li koja druga zapovijed, sažeta u ovoj riječi: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samog. Nabraja dakle: ne ukradi, ne griješi bludno, ne ubij, ne poželi tuđeg bračnog druga . . . i pred našim očima uskrsava jedna užasna stvarnost, kako onaj koji krade krade drugome, koji ubija ubija drugoga, koji bludi oduzimlje nevinost drugome, koji vrši preljub, otimlje bračnog druga drugome . . . Vidimo čovjekovu sebičnost, koja može biti i u kršćanstvu, ako to kršćanstvo nije u duhu potpunog i ispravno shvaćenog Evanđelja. Dakle, ne zaustavimo se samo na bratskoj opomeni, nego pređimo dalje u čitavom dometu Božje riječi u odnosu prema čovjeku, jer o tom odnosu ovisi njegova riječ i njegova milost i njegova prisutnost među nama, koja je prisutnost i uvjet, da se pravilno možemo pripraviti na primanje Euharistije, u kojoj je On, ne samo među nama, nego i u nama.

DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

Sir 27, 30–28, 7
Rim 14, 7–9
Mt 18, 21–35

Bog ide k čovjeku preko čovjeka, i čovjek ide k Bogu opet preko čovjeka.

Ovako nam govori današnje čitanje: „**Mržnja i srdžba jednako su gnusne, i grešan ih čovjek obje u sebi nosi . . . Oprosti nepravdu svom bližnjem, kad budeš molio, grijesi će se tvoji oprostiti . . . Tko s čovjekom sličnim sebi nema milosrđa, kako može moliti za svoje grijehe? On koji je sam od mesa, goji osvetljivost, pa tko će oprostiti grijehe? Misli na konac svoj i prestani s mržnjom . . . i vrši zapovijedi.**"

A u drugom čitanju apostol Pavao govori: „**Braćo! Nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire . . . Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo . . .**" Ove riječi treba da gledamo kroz prizmu Pavlove teologije o Crkvi, koja je čitava Kristovo tijelo, a to je i čitavo čovječanstvo, koje je pozvano u Kristovu Crkvu i, potencijalno, nosi u sebi ulazak u Crkvu. Mi, dakle, treba da gledamo na sve ljude kao na udove jednog tijela i da svi ponovimo Pavlovu riječ: „Nitko od nas sebi ne živi, nitko od nas sebi ne umire."

Dakle, čitanja današnje nedjelje se nastavljaju na čitanja prošle nedjelje i nadopunjuju ta čitanja unoseći u njih daljnje osvjetljenje. U toj misli jednako je i prvo i drugo čitanje i evanđeoski odlomak današnjeg Evanđelja. Tu je prikazan čovjek koji je bio dužan kralju ogromnu svotu od deset tisuća talenata. Molio je svog kralja, da mu to oprosti. Njegov kralj, a to je sam naš Spasitelj, oprostio mu je sve. Na čitav njegov dug odgovorio mu je s milosrđem.

A taj isti čovjek, kad je izišao iz kuće svog kralja, našao je nekog svog druga, koji mu je dugovao ciglih sto denara. Uhvatio ga je za grlo i počeo daviti tražeći da mu vrati dug. Taj je uzalud molio. Ništa nije pomoglo. Ostao je tvrd do kraja u svom strašnom nemilosrdu prema bratu čovjeku.

Ovaj je sasvim jasno povukao crtu između Boga i čovjeka. Crtu, na koju tako gromko udara Božja riječ u čitanjima i prošle i današnje nedjelje. Nema te crte u Evanđelju. Bog dolazi k nama preko čovjeka, i mi idemo k Bogu preko čovjeka.

U ruskoj književnosti iz pera Nikolaja Ljeskova imamo jedno osvjetljenje te misli, koja je, u cjelini jednog te istog evanđeoskog odlomka, spojila naš odnos prema Bogu – naš vapaj za Božje milosrđe i poniranje u njegovu dobrotu da nam oprosti naš ogromni dug od deset tisuća talenata – s našim odnosom prema bratu čovjeku, koji odnos traži da se jedan mali dio one ljubavi Božje prema nama prenese i na ljubav prema čovjeku. Ovako piše taj književnik: U doba cara Teodozija živio je u Carigradu neki čovjek po imenu Hermije. A bijaše tada u Carigradu i u cijelom bizantinskom carstvu strahovita pokvarenost. Dozlogrdilo to dostojanstveniku Hermiju, pa on jednog dana proda sve što je imao i otiđe u Siriju i tu se pope na neku liticu, da provodi život u strogoj samoći i razmišljanju. Stalno mu je bila pred očima ona pokvarenost svijeta i stalno ga je mučila misao: Ima li igdje i jednog pravednika na svijetu. I dok je tako mislio, začu najedanput Božji glas: Ne žalosti se, Hermije, i ne očajavaj, nego hajde u grad Damask i potraži čovjeka po imenu Pamfalona. Brže bolje strča pustinjak sa svoje litice i pođe u Damask. On je mislio, da je taj Pamfalon, kojega mu je objavio Božji glas, još veći osamljenik, još veći isposnik nego on. I kako li se sve iznenadi, kad je došao k njemu i uvidio, da je to jedan lakrdijaš. Stao je kao ukopan. Pa je li to moguće? Ta reci mi, Pamfalone, iskreno, tko si ti. Lakrdijaš – odgovori on. Idem po gostionama i sličnim skupovima, tamo lakrdijam, dobace mi ljudi koju paru i tako živim. U to baš dotrča neki dječak i viknu odmah s vrata: „Hajde, Pamfalone, uzmi te svoje šarene krpe i drangulije, zovu te ljudi u gostionu da ih zabavljaš." „Eto, vidiš – reče Pamfalon pustinjaku – vidiš li sada, tko sam ja." Hermije je stajao u teškoj nedoumici. Šta je ovo? Pa Gospodnji glas nije mogao da pogriješi. „Pamfalone – zavapi on – nemoj me mučiti. U tebi ima nešto veliko pred Gospodinom. Daj kaži mi štogod iz tvog života". „Pa, eto, mogao bih ti kazati ovo – odgovori on, i nastavi ovako – "

Bilo je neko vrijeme u mom životu, kad sam smišljao da se okanim ovakvog lakrdijaškog života. Bio sam počeo prikupljati novac, da se negdje povučem u samoću, da imam svoju kućicu i da uživam svoj mir. Gadili su mi se ti ljudi i pijani i polupijani i svakojaki, koje ja zabavljam lakrdijanjem. Ali tu bijaše neka sirota žena, kojoj je umro muž i ostavio nju i djecu u dugu. Da bi naplatio taj dug vjerovnik je htio da je proda. Jednog dana uleti ona ovamo k meni. „Pamfalone, za Krista Spasitelja, pomozi mi, spasi me, da me ne proda . . ." Ja onda sve ono novca što sam bio prikupio dadoh njoj, da se otkupi. I sad mi ne ostaje ništa drugo nego da lakrdijam do smrti.

Ustao je pustinjak Hermije. Sve mu je sad bilo jasno. Razumio je poruku Božju. Pristupio je k lakrdijašu. Nije kleknuo. Malo je kleknuti. Nego se prostro pred njima po zemlji i sakrio lice u prahu. Najedamput mu je postalo jasno današnje Evanđelje. Ovaj čovjek koji je htio prodati sirotu ženu je li vjerovao u Boga? Po svoj prilici jest. On se klanjao Bogu, vjerovatno mu prinosio i darove, ali nije smatrao, da ga to obavezuje na ljubav i opraštanje prema svom bližnjemu. Bog je Bog, a čovjek je čovjek. Između njih se povlači oštra, nepremostiva crta. Takva misao nije rijetka i ona se, eto, očitovala u postupanju tog okrutnog vjerovnika. A možda je Hermije i sama sebe sad vidio u nekom novom svjetlu. Nije li se on povukao u pustinju više zato, da se nad ljudima gadi, nego da im pomogne? Vratio se u svoju pustinju. Nastavio je život samoće i razmišljanja, ali u vezi i ljubavi prema ljudima, da im svojom molitvom i pokorom upravi oči na smisao Božje riječi u čitanjima današnje nedjelje.

Idemo k Bogu preko čovjeka. Ta misao današnje nedjelje treba da bude misao našeg života. Gdje god bili, ili u najvećoj vrevi društva i života ili u najstrožoj osamljenosti i pustinjaštvu, treba da smo povezani sa svojom braćom ljudima i da u toj povezanosti, doprinoseći svoj dio za spasavanje drugog, postignemo svoje vlastito spasenje.

DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 55, 6–9
Fil 1, 20c–24. 27a
Mt 20, 1–16a

„Tražite Gospodina dok se može naći, zovite ga dok je blizu! Nek bezbožnik put svoj ostavi, a zlikovac naume svoje. Nek se vrati Gospodinu, koji će mu se smilovati, Bogu našemu, jer je velikodušan u praštanju."

Tako počinje današnje prvo čitanje i tako počinje jedno veliko razdoblje u životu suvremene Crkve. To razdoblje nosit će jedno ime: Charles de Foucauld. Taj čovjek nije ništa drugo učinio, nego se odazvao riječima današnjeg prvog čitanja. Na njegovu tragu nastale su redovničke družbe, koje se sve više množe, ali on ih nije osnovao. Tolika je, eto snaga njegova primjera i toliko taj primjer odgovara današnjem čovjeku. Rođen od kršćanskih roditelja već u prvim školskim godinama on gubi vjeru. A onda gubi i smisao za ćudoređe. Redovita pojava ... Dostojevski je napisao na nekoj svojoj stranici, da, ako Boga nema, onda je sve dozvoljeno ... Tako je bilo i kod ovog čovjeka, o komu je riječ. Napustio je Boga, pa je napustio i moralni zakon koji nosi u sebi. Da li potpuno? Eto, tu je osnovno pitanje ... Jer Bog neće prestati, da i tom čovjeku upućuje riječi današnjeg prvog čitanja. On će stalno biti na vratima njegove duše i čekati, da mu se ta duša otvori. Stalno će to biti, ali u jednom određenom času ta duša će, na osobit način, osjetiti Božji poziv. To je taj „kairos", koji je tako snažno naglasio II vatikanski koncil. Gospodin tad nastupa s naročitom snagom noseći toj duši riječi današnjeg prvog čitanja.

I Charles de Foucauld je u nekoj svojoj uri osjetio taj Božji poziv. Nije odmah razumijevao taj glas, ali se odazvao. O čujmo tu riječ, blagoslovimo je, posvetimo je! Mimo nas prolaze tolika braća, koja su daleko od Crkve i koju smo mi ostavili, ali Krist ih nije ostavio i prati ih na njihovu otuđenom putu. I znajmo, da će u nekom času naročito djelovati na njihovu dušu. I tada će u jedanaestoj uri njihovog života ući u njih, ako se odazovu, jaka milost Gospodnja, koja će ih učiniti jednakima onima koji su Božji od prve ure, pa čak možda i većima od njih.

Taj „kairos", ta velika ura kucnula je za Charles-a de Foucauld-a, kad je jednog dana u crkvi sv. Augustina u Parizu pristupio poznatom pariškom svećeniku abbè Huvelin-u. Ta dva čovjeka tu su se više puta vidjela. Svećenik je znao, da je taj zalutali čovjek upoznat s vjerskim istinama i snagom svoje duhovne intuicije vidio je, da tu treba samo odaziv. Odaziv riječima današnjeg prvog čitanja. Trebalo je tog čovjeka ohrabriti snagom riječi današnjeg prvog čitanja. Sve je već bilo tu, samo je to još manjkalo. I zato, kad mu je on jednog dana pristupio u crkvi i zamolio ga za razgovor, svećenik ga je očinski duboko pogledao i rekao mu samo ovo: dođite na ispovijed. Zalutali čovjek stao je pred njim u presenećenju. Zar je moguće, da mi Krist ovako na jedanput sve to oprosti? ... Svršila je ispovijed. Sad on opet čeka, šta će mu svećenik reći. Očekivao je, možda, da će čekati još dugo i dugo, možda sve do kraja života, dok bude dostojan, da Krist dođe u njegovu dušu,... Svećenik je izišao iz ispovijedaonice. Idite odmah na pričest – rekao mu je i pokazao oltar Presvete Djevice, na kojemu se tad čitala sv. Misa. On i sam ne umije da opiše, kako je došao do toga oltara ... Bože, pa zar je tolika tvoja ljubav prema meni ovakome? ... I do krajnjih dubina svoje duše dao je čitavog sebe, dao je čitav odaziv na Božju riječ, koju smo mi pročitali u današnjem prvom čitanju.

I zato pročitajmo još jedanput današnje prvo čitanje, i to potpuno, do kraja: **„Tražite Gospodina dok se može naći, zovite ga dok je blizu! Nek bezbožnik put svoj ostavi, a zlikovac naume svoje. Nek se vrati Gospodinu, koji će mu se smilovati, k Bogu našemu, jer je velikodušan u praštanju. Jer moje misli nisu vaše misli, i putovi moji nisu putovi vaši – riječ je Gospodnja. Visoko je iznad zemlje nebo, tako su visoko putovi moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli.**

Pa možemo li ovdje, a da sa svom dušom ne odlučimo, kako ćemo svim svojim snagama djelovati kod svoje braće ljudi, da se odazovu ovakoj Kristovoj ljubavi prema njima? Pomozimo im, kao što je ovaj sveti pariški svećenik pomogao ovom zalutalom čovjeku, da se bez straha preda u raširene ruke Kristove. Odazovimo se riječima, kojima nas oslovljuje apostol Pavao u današnjem drugom čitanju: **„Braćo! Krist će se uzveličati u mom tijelu, bilo životom bilo smrću. Ta meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak! A ako mi živjeti u tijelu omogućuje plodno djelovanje što da odaberem? ... Pritješnjen sam od ovoga dvoga: Želja mi je otići i s Kristom biti, jer to je mnogo, mnogo bolje; ali ostati u tijelu potrebnije je poradi vas."** Te riječi neka nas prate u našem odnosu prema zalutaloj braći. Apostol Pavao pristaje da i dalje podnosi teške napore svoga apostolata, da bi mogao biti od pomoći svima koji stoje pred velikim riječima današnjeg prvog čitanja i ne mogu vjerovati, da bi Božja ljubav bila toliko velika prema njima. Pomozimo im. Pomozimo im s iskrenom ljubavi i sa svim svojim žrtvama. Slijedimo primjer apostola Pavla, sadržan u današnjem drugom čitanju.

A onda pređimo na treće čitanje, to jest na evanđeoski odlomak današnje nedjelje. Tu je Kristova prispodoba o radnicima, koje On poziva u svoj vinograd, bilo u jednu bilo u drugu uru. Pitajmo se, kad smo mi bili pozvani. Vjerojatno, rano u jutro. Mi smo, hvala Bogu, kršćani od rođenja i sačuvali smo vjeru do sada. Ali kakav treba biti naš odnos prema onima koji tek sada postaju kršćani? Smijemo li da ih ne podnosimo, kao što su to činili ovi iz ranog jutra u današnjem Evanđelju? Smijemo li da govorimo: **„Ovi posljednji jednu su uru radili i izjednačio si ih s nama, koji smo podnosili svu tegobu dana i žege?"** Može li se zamisliti da netko od tih kršćana od početka ne trpi, što je Charles de Foucauld poslije tolikog lutanja došao do visine Božjeg djeteta? ... On i toliki drugi u Kristovoj Crkvi iskreno su se i duboko odazvali Kristovu pozivu makar i u kasnijoj uri. Iskreno i duboko – rekosmo –, jer na riječi, koje im je uputio Krist: **„Idite i vi u vinograd"**, odmah su se odazvali. Postali su potpuno Božji. A to je ono glavno. Zato, ako mi, koji smo kršćani od prve ure gojimo neki osjećaj mržnje ili prezira prema takvoj svojoj braći, postajemo u očima Božjim manji od njih. Eto to znače zaključne riječi današnjeg Evanđelja: **„Tako će posljednji biti prvi, a prvi posljednji."** Kršćani smo i budimo potpuni kršćani. Slijedimo primjer apostola Pavla, koji je radije mislio na čovjeka koji ga treba, nego na rajsku slavu koja ga čeka.

Veličanstvena su ta tri čitanja. Ona nam otvaraju pogled i na stvarnost života ljudi izvan Crkve i na pogibelji koje mogu nastati u životu onih koji su u Crkvi. Božji glas govori i nama koji smo u Crkvi. Stalno se treba odazivati Božjem pozivu, da ne bi naša ljubav prema čovjeku bila manja od ljubavi onih, koji stupaju u Crkvu istom u treću, šestu, devetu ili čak jedanaestu uru.

DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Ez 18, 25–28
Fil 2, 1–11
Mt 21, 28–32

U moru grobova, koji su ponikli u drugom ssvjetskom ratu, ima jedan koji nosi ovakav natpis: Führer zove jedamput.

Koji je smisao tog natpisa?

Taj koji leži u tom grobu nije došao odmah kad je bio pozvan, i bio je strijeljan. Ništa nije pomoglo opravdavanje, koje je sigurno bilo stvarno, jer je on došao, da se odazove vojnom pozivu. Nacistička pravda bila je za takva gledišta slijepa. Čovjek nije značio ništa. Naprosto ništa. Radilo se o njihovoj volji, koja je – po njihovu shvaćanju – bila Božja volja.

Treba već jedamput, da se pojava Hitlerova nacizma, koja je toliko uzvitlala povijesni tok čovječanstva, a ni danas još nije potpuno izumrla, osvijetli sa takvog stanovišta. Nacizam nema nikakve veze s ateizmom. Naprotiv. On je sav u jednom strogom teizmu. Adolf Hitler nije samo jedamput rekao, da je on u Božjoj službi i pod Božjom zaštitom. Milijuni njegovih sljedbenika vjerovali su, da on ne može ni u čemu pogriješiti. I zato kad je on rekao, da jedna rasa ima da zagospodari svijetom i da stvori onakav tip čovjeka, kakav je u Božjoj zamisli i koji jedini u stvari može da se nazove čovjekom, svako prenašanje čovještva na nešto izvan takvog gledanja postalo je bespredmetno. Natpis na ovom grobu sažeo je u sebi ideologiju čitavog tog ogromnog pokreta, koji nije ostao ograničen na jedan narod i na jednu zemlju, nego se bio daleko proširio, pa i danas se još uvijek tu i tamo javlja. Iz takvog jednog gledanja izvirala je njegova čudnovata upornost, upornost do krajnjih granica. Nacistički borci borili su se s elanom prvog dana rata i onda, kad je već po svakoj ljudskoj računici bilo jasno, da je rat za njih izgubljen. Ali ne može biti izgubljen, ako Adolf Hitler tako hoće, a on je pod Božjim vodstvom i vrši ono što Bog hoće. Takva je misao trajala do kraja. Ali jednog dana došao je ipak kraj. Nastupio je slom. Iz milijuna grla diljem raznih krajeva svijeta morao se vinuti put neba krik: Bog je nepravedan.

Nikada u čitavoj povijesti nije se takav krik vinuo tako masovno kao tada. On još uvijek leži nad svijetom i s onom čudnovatom upornošću podržava se još uvijek u nekim dušama.

Odgovor mu daje Duh Sveti u pokoncilskom reformiranom redu litergijskih čitanja i to baš u prvom čitanju današnje nedjelje. Čujmo taj odgovor: **,,Ovo govori Gospodin: Vi velite, put Gospodnji nije pravedan! Čuj dome izraelov: Moj put da nije pravedan? Ako li se pravednik odvrati od svoje pravednosti i stane činiti nepravdu, pa zbog toga umre, umrijet će zbog nepravde što je počini. A ako se bezbožnik obrati od svoje bezbožnosti što je bijaše činio, pa stane vršiti moje pravo i pravicu, živjet će i neće umrijeti. Jer je uvidio i odvratio se od svojih nevjera što ih bijaše počinio. Živjet će i neće umrijeti".**

Evo, ovo je odgovor Božji na duševno stanje svih onih koji su prijanjali uz ono fatalno vjerovanje, u času kad se to vjerovanje rušilo. „Ako li se pravednik odvrati od svoje pravednosti . . ." odgovara Gospodin. Dakle oni su osobno mogli biti i pravedni, ali su se borili za nešto što nije pravedno. A to je njihovo vjerovanje u Boga mimo Evanđelja. S čudnom upornošću borili su se protiv bezboštva, a bezbožnici su bili ne samo oni u doslovnom smislu te riječi, nego i svi oni koji su se, makar u najmanjoj sitnici, odalečili od te misli i pokreta kojemu su oni služili. Izvan te misli pokreta čovjek uopće nije bio čovjek. Na toj je, eto, liniji grob onog vojnika i lomača oca Kolbea i tko zna koliko drugih. Sve je to po takvom shvaćanju bilo bezboštvo. Na to njihovo shvaćanje strašno je udarila riječ Gospodnja u današnjem prvom čitanju. Pa bio i zaista neko bezbožnik, Gospodnja riječ ga uzima u zaštitu i otvara vidik u mogućnost, da se može spasiti. ,,A ako se bezbožnik odvrati od svoje bezbožnosti što bijaše činio, pa stane vršiti moje pravo i pravicu, živjet će i neće umrijeti". I na kraju još jedamput ponavlja tu rečenicu: „živjet će i neće umrijeti".

Zato nas u drugom čitanju Božja riječ onako opširno i temeljito uvodi u kršćansko gledanje na čovjeka. Nemojmo samo činiti, nemojmo samo razmatrati, nego naprosto naučimo na pamet današnje drugo čitanja: **,,Braćo! Ima li u Kristu kakve utjehe, ima li kakva ljubezna bodrenja, ima li kakva zajedništva Duha, ima li kakva srca i samilosti? "** Ovakvo pitanje treba zaista postaviti pred onim kobnim shvaćanjem nacije i rase, koja bi jedina imala da bude nosilac Božje riječi. Krist je umro za sve ljude bez razlike i sve zove u tijelo svoje Crkve, jer svi su pozvani da budu Krist. Ima li u Kristu kakve utjehe? – pita se apostol Pavao gledajući u duhu ovu strahovitu pojavu našeg vremena. I onda nastavlja: **„Ima li kakva ljubezna bodrenja, ima li kakva zajedništva Duha, ima li kakva srca i samilosti".** I onda vapi ovako: **,,Ispunite me radošću, složni budite, istu ljubav njegujte, jednodušni, jedne misli budite; nikakvo suparništvo ni umišljenost nego u poniznosti smatrajte da su drugi viši od vas. Ne starajte se samo svak za svoje, nego i za ono što se tiče drugih! Neka u vama bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu: On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe oplijeni uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu . . .".** Evo, to je širina i stvarnost Evanđelja i odnos čovjeka prema čovjeku, naroda prema narodu, rase prema rasi i uopće svake grupacije i svakog pojedinca u svečovječanskoj obitelji. Na takvo gledanje koje je u samoj bitnosti Evanđelja bacio je svoj naročiti naglasak drugi Vatikanski koncil. To gledanje iznio nam je u svjetlu Duha Svetoga, da shvatimo tragiku jedne skore prošlosti, koja možda još i nije sasvim prošlost i da nam osvijetli jedino ispravan put budućnosti.

Zato, iza ovakve priprave, u koju nas uvodi prvo i drugo čitanje, i iza onakve stvarnosti, koju je proživjelo, a djelimično je još proživljuje naše vrijeme, uđimo u evanđeoski odlomak današnje nedjelje. On se, dakako, odnosi u prvom redu na ondašnji Izrael. Ali evanđeoska riječ nigdje se ne zatvara u jednoj sredini nego uvijek ima sveljudsko i suvremensko značenje. **,,Čovjek neki imao dva sina. Priđe prvom i reče: „Sinko, hajde danas na posao u vinograd! On odgovori: neću. No poslije se predomisli i ode. Priđe i drugom pa mu reče isto tako. A on odgovori: „evo me, gospodaru! i ne ode".**

To smo svi mi, svi ljudi. Dva tipa čovjekova u odnosu čovjeka prema Bogu. Ima ih koji mu kažu: neću . . . Onaj vojnik nije rekao neću. Njegova je pogreška bila mnogo manja, ako je uopće i bilo pogreške. Ali je ubijen odmah u jednom shvaćanju, da Bog tako hoće. Ali, eto nam u današnjem Evanđelju što Bog hoće. On hoće da čovjek ispravi ono svoje „neću". I da pođe u njegov vinograd. Drugi je rekao: „hoću". I s vjerom u Boga otišao je, ali je otišao krivim putem, sasvim izvan Evanđelja, i nije dospio u njegov vinograd. Ali Bog njega na napušta. I njega traži i njega zove, kao što zove ovu zalutalu djecu Starog Zavjeta, koja su s vjerom u Boga zalutala krivim putem i zvat će ih do kraja, dok jednog dana ne zaplače nad njima, jer je htio da tu svoju djecu sakupi kao što kokoš sakuplja piliće pod krila, a oni nisu htjeli. Svjetska literatura bacila je na jednoj svojoj stranici široko osvjetljenje Božje riječi, sadržane u današnjim čitanjima. Mislimo ovdje na čuveno djelo francuske književnosti iz pera Viktora Hugo-a, a tome je djelu naslov: „Bijednici". Robijaš je izdržao svoju kaznu i, vraćajući se sa robije, u grad Digne. Iscrpljen je do kraja. I umoran i gladan. Ima nešto novaca sa sobom. Ulazi u neko svratište i pita, može li tu dobiti hranu i počinak. Vrlo rado – odgovara mu vlasnik svratišta. Ali, kad se uvjerio, da je on bivši robijaš, odbija mu sve. Neće, da se u njegovu svratištu počne govoriti, kako je to svratište za robijaše. Ivan Valžan – tako se zvao taj robijaš – našao se opet na ulici i posrće tražeći drugo svratište. Našao ga je, i opet ista stvar. Kuca na vrata neke privatne kuće. Isto. Ide naprijed ne znajući kud i spazi u nekom dvorištu kućicu, dovoljno veliku, da bi se ipak mogao u nju uvući i počinuti. Pokušao je da uđe. Iz jednog kuta skočio je neki veliki pas i zarežao. Ni pas ga neće. Već se počeo spuštati sumrak. Posrćući došao je do crkve i zapelo mu je oko na veliku kuću blizu crkve. Kazali su mu, da je to kuća biskupa tog grada. Pokucao je. Predveli su ga pred biskupa. Kazao mu je, tko je on. Biskup je razumjevao današnje Evanđelje. Taj robijaš rekao je Gospodinu ono tvrdo: ne, ali Gospodin ga ipak čeka, da to popravi i da pođe u njegov vinograd. Biskup je naredio, da se pripravi večera za njih dvojicu, pa su skupa blagovali. Po večeri robijaš je bio odveden u određenu sobu za počinak. Ali idući u tu sobu opazio je u prolazu svijećnjake od masivnog srebra. Legao je na počinak i zaspao dubokim snom. U nekoj uri noći probudio se. Muči ga silna strast za onim svijećnjacima. Pod utiskom one izvanredne biskupove dobrote bori se s tom svojom strasti, ali ona je ipak nadjačala. Ustao je i šuljajući se, da ga nitko ne čuje, pokupio je svijećnjake i otišao iz biskupove kuće.

U jutro čeka biskup svog gosta na doručak. Nije došao. Čudno se iznenadio, kad su ukućani kazali, da ga nema. Ali još više, kad su mu najavili, da nema svijećnjaka. Zaboljelo ga je, ne radi svijećnjaka nego radi zle navike kojoj je taj čovjek, eto, još uvijek odan.

U to se začu kucanje na vratima. U kuću je stupila policija vodeći sa sobom robijaša. Predstojnik policije pristupio je k biskupu i objasnio mu, kako je policajac u

službi vidio ovog čovjeka, gdje u rane sate izlazi iz kuće, pa, jer mu je bio sumnjiv, pretražio ga je i našao kod njega svijećnjake, koji su biskupovo vlasništvo. On ih je ukrao.

Biskup gleda tog čovjeka. Osjeća duhovnom snagom da je sad došao na točku, odakle treba da pođe u Božji vinograd,pa ovako odgovori predstojniku policije:

To sam darovao tome siromahu.

Policajac je ostao zapanjen. Šutio je neko vrijeme, a onda je naredio svojim potčinjenima, da uhapšenika puste na slobodu.

Ostali su sami oni dvojica. Biskup mu onda govori samo nekoliko riječi. Ali tih nekoliko riječi bit će robijašu dovoljno za čitav život.

I doista taj život odsada znači upravo probijanje do Božjeg vinograda u vjeri, u djelima milosrđa u snašanju križeva. I u ustrajnosti do kraja.

Što nam govori taj primjer? Tu se ne radi o nekom neprotivljenju zlu ili o nekažnjavanju prekršaja. Ne. Nego o našem temeljnom gledanju na čovjeka. Ovaj veliki biskup nazreo je u svom duhu, da je sad nastupio čas, kad se pred tim čovjekom grijeha otvara put koji vodi u novi život. On nije htio da mu zatvori put. Naprotiv on je učinio sve, kako bi se taj čovjek dao na svoj novi put. Tu je osnovna razlika između onog groba i ovog primjera. Svaki je čovjek u očima Božjim čovjek, i u svakomu, dok god je živ, postoji mogućnost preporoda. Gledanje na čovjeka koje je podiglo onaj grob i milijune drugih grobova poteklo je iz vjere u Boga mimo Evanđelja. Takva je vjera nužno morala doći do sloma. I zato, kad je nastupio njen slom, nije se smjelo reći: Bog je nepravedan, nego je trebalo reći: Boga treba tražiti samo u Evanđelju.

Sad, izgleda, tražimo Evanđelje mimo Boga. Krajnji humanizam uz potpuno zabacivanje Boga. Idemo u susret novim grobovima i novom slomu. Današnja nedjelja sa svojim čitanjima osvjetljuje ispravan put u jednom od najtežih pitanja, možemo reći, u osnovnom pitanju našeg vremena.

Zato ponovimo još jedamput riječi današnjeg Evanđelja: „Sinko, hajde danas na posao u vinograd. On odgovori: Neću. No poslije se predomisli i ode". Kroz te riječi treba da gledamo svoj odnos prema čovjeku, bez obzira tko je taj čovjek.

A onda, ponovimo u nastavku i one druge riječi: **„Priđe i drugom pa mu reče isto tako. A on odgovori: Evo me, gospodaru! i ne ode".** U tim je riječima naš odnos prema nama samima. Mi smo ti, koji smo rekli Bogu: Evo me gospodaru! Mi smo ti koji smo kršteni, koji smo članovi Crkve i s ponosom se zovemo kršćani. Živimo u vrijeme, kad se preko čovjeka želi istisnuti Boga, a to se pokušava kadgod i u samoj Crkvi sa strane onih koji žele biti kršćani mimo zakonitog crkvenog naučiteljstva. Bdijmo i pazimo, da u vrtlogu vremena ne izgubimo iz vida jasan putokaz Evanđelja, i da mi koji smo rekli Isusu onaj uzvišeni i prekrasni „Evo me, Gospodaru", ne zabasamo na putove koji bi nas mogli odvesti od Njegova vinograda.

DVADESET I SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 5, 1–7
Fil 4, 6–9
Mt 21, 33–43

U širokim vidicima, koje nam je otvorio Drugi vatikanski Koncil i koje nam pokoncilski život Crkve sve više otvara, krije se i određena opasnost. Pod utiskom tolike širine čovjek se nauči da široko gleda i ondje, gdje ne smije tako da gleda. U proširivanju smanjuje se dubina. Ali to je fizička pojava koja se ne smije prenositi na duhovni život. Široko gledanje na čovjeka, na sve pojave čovjekova i pojedinačnog i društvenog života, i onda — široko gledanje na grijeh, na sud poslije smrti i na strahote vječnih muka u paklu!

Eto, od tako kobnog proširivanja hoće da nas očuva današnja nedjelja sa svojim rasporedom u čitanju odlomka Svetog Pisma.

S divnim riječima počinje današnje prvo čitanje: **„Zapjevat ću svojemu dragome, pjesmu svog ljubljenog njegovu vinogradu. Moj je dragi imao vinograd, na brežuljku rodnome. Okopa ga, iskrči kamenje, posadi ga lozom plemenitom. Posred njega on kulu podiže, i u nj tijesak metnu. Nadaše se, da će uroditi grožđem . . ."** U tim riječima čitamo stanje duše u milosti. Takva duša zove Krista svojim ljubljenikom. On je u njoj posadio svoj vinograd svojih plemenitih loza. Podigao kulu snage i tijesak samozataje. I što je drugo moglo da bude, nego da očekuje obilati plod. Ali — nažalost uvukao se grijeh. I onda nije bilo grožđa, nego vinjage. Kakve li sve užasne strahote! Isus plače nad takvim vinogradom, kao što je u Novom Zavjetu proplakao nad Jeruzalemom. Plače nad toliko zalutalom čovjekovom dušom i obraća se na nas s pitanjem: „Presudite između mene i vinograda mojega, što još mogu učiniti za svoj vinograd, pa da nisam učinio?" Iza takvog pitanja najavljuje on strahotu kazne: **„Plot ću mu oboriti da ga opustoše, zidinu razvaliti da ga izgaze, u pustoš ću ga obratiti ni obrezana ni okopana, nek u drač i trnje sav zaraste; zabranit ću oblacima da dažde nad njim . . ."**

Taj isti i takav vinograd predmet je i današnjeg evanđeoskog odlomka. Isus govori o vinogradu i nabraja sva strahovita izopačenja, koja su učinili vinogradari u tom vinogradu. Izravno on govori svojim suvremenicima iz Starog Zavjeta. Vinograd će se prenijeti iz njihovih ruku na sve nas, ali sa svim obavezama i posljedicama, koje nam je Božja riječ navela u prvom čitanju. Taj njegov vinograd sad je prenesen na čitav svijet. To je njegova Crkva i to je naša duša koja treba da živi s Crkvom. Tu su njegove plemenite loze sakramenata i čitavog milosnog života, tu je kula jakosti i onaj nužno potrebiti tijesak samosvladavanja. Spasitelj očekuje od tog vinograda bogati rod. A što, ako mu damo samo vinjagu? Što — pita se Gospodin u prvom čitanju. A to isto pitanje Spasitelj ponavlja i u današnjem evanđeoskom odlomku. On se obraća tim izopačenim vinogradarima i pita ih: **„Kada dakle dođe gospodar vinograda, što će učiniti s tim vinogradarima?"** A oni su mu, kao odgovor na to pitanje, kazali doslovno ove riječi: **„Opake će nemilo pogubiti, a vinograd iznajmiti drugim vinogradarima, koji će mu davati urod u svoje vrijeme."** Dakle oni su sami sebe osudili. Ovo je vrlo važno da se naglasi. Isus je, tako reći, prepustio sud njima nad njima samima. I taj je sud iz njihovih vlastitih usta strahovit za sve njih. Drugi će biti oni koji će primiti krasnu nagradu održanog vinograda. **„Zato će se, kažem vam, oduzeti od vas kraljevstvo Božje i dat će se narodu koji donosi njegove plodove."** Ta riječ prenesena u dimenzije Kristove Crkve znači ovo, da ćemo mi pojedinci biti zauvijek upropašteni, pođemo li tim putem. Ali zato neće Crkva ostati bez svojih članova ni raj bez svojih svetaca. Doći će drugi. A svaki od nas koji upropasti u sebi Božji vinograd, bit će porušen, izgažen, satrt u jednu riječ, bit će bačen u vječne paklene muke.

Zato je sasvim bez temelja onaj prigovor protiv postojanja pakla, koji se često čuje pa čak i među vjernicima: Kako može Bog koji je toliko dobar da baci čovjeka, svoje dijete, u vječne paklene muke? Ne baca Bog čovjeka u pakao. Baca čovjek sam sebe. Ne zaboravimo, da je čovjek slobodno biće. Njegova sloboda je najveća njegova odlika, „najveći dar što ga je Bog dao u stvaranju" — kako govori pjesnik Dante Alighieri. Kad bi Bog udario čovjeka, svaki put kad on smrtno sagriješi, nekim teškim bičem, na primjer, nekom strašnom, najstrašnijom, bolesti, ti teški grijesi skoro bi sasvim nestali iz svijeta. Ali što bi to u stvari bilo? Glasoviti ruski književnik, Fjodor Mihajlović Dostojevski, pripovijeda, kako je neki čovjek imao gladnoga psa, kojemu bi stavio komad mesa u usta, a nije jeo. Zašto? Prethodno ga je toliko tukao, kad bi mu stavljao taj komadić mesa, da je u psu ostao jači osjećaj straha od boli, nego osjećaj ugodnosti od utaživanja teškog glada. Eto, takav pas, u ovakvoj jednoj pretpostavci, postao bi čovjek. Čovjekova sloboda, za koju se čovjek neprestano bori, da bi bila što veća, što potpunija, i u životu pojedinca i u životu zajednice, bila bi ovakvim Božjim postupkom teško osakaćena. Svaki normalan čovjek svjestan je toga da on može odabrati i dobro i zlo. Istina, da je dobro

često puta skopčano s velikim žrtvama, a zlo s velikim nasladama. Ali u tome i jest zasluga čovjeku za sticanje vječne nagrade i krivnja za sticanje vječne kazne.

Postojanje vječne kazne u paklu nosi svaki čovjek upisano u svojoj vlastitoj duši. U čovjekovoj duši postoji mogućnost očaja. Čovjek, i koji ne ide Božjim putem, ipak ima mogućnost da se bori protiv očaja. Postoje novi užici, nove razonode, opojna sredstva i slično. Ako se očaj popne do takvog stepena, da više ništa ne pomaže, čovjek posiže za samoubistvom. Ali kad se duša čovječja u smrti odvoji od tijela, nema više mogućnosti ni da bježi od očaja ni da ga bilo čim prekine. On je tu, taj očaj, u samoj duši koja stoji pred Božjim sudom. Čovjek sam traži za sebe najtežu kaznu, kao što redovito čini i u samom tjelesnom životu, kad očaj sasvim prevagne u njemu. To je najavljivanje pakla koje nalazimo u promatranju same čovjekove duševnosti, i to je odgovor samog čovjeka, same čovjekove duše, na ono pitanje, sadržano u današnjem prvom čitanju i na ono pitanje koje je Božanski učitelj postavio izopačenim vinogradarima iz današnjeg evanđeoskog odlomka: **„Kada, dakle, dođe gospodar vinograda, što će učiniti s tim vinogradarima?"**

Osvijetlimo ovo izlaganje jednom stranicom realističke književnosti prolazeći kroz Lazarevićevu pripovijetku: „Prvi put s ocem na jutrenje". Imao sam majku – piše književnik – koja je bila zaista prava majka, a i oca koji nas je volio, brinuo se za nas, samo je sve više i više upadao u jednu grdnu pogrešku. Volio je da se karta na velike novce. Majka ga je stalno odvraćala, ali se on nije dao nagovoriti, jer mu je ispočetka takva igra išla za rukom. I tako iz dana u dan, dok nije došla jedna crna noć. Bješe se sakupilo navečer, kao što je obično bivalo, to društvo kartaša. Otac je gubio. Svako malo izlazio je iz sobe i u groznici kartaške strasti tražio od majke da mu dade novac. Majka gledajući ga takova, izobličena od strasti, davala mu je, dok nam nije odnio zadnju paru što smo imali. Društvo se razišlo. Otac je ostao zaključan sam u sobi. Majka se nije odvajala od ključanice gledajući šta radi. Sjedio je presumićen za stolom, crno zamišljen. Tako je prolazio dan. Navečer je izišao iz sobe i došao je k nama na počinak. Nitko od nas te noći nije zaspao. Bilo je neko strašno predosjećanje u čitavoj kući. U neko doba otac je ustao i tiho izišao iz sobe. Ali odmah ustala je i moja majka i pošla za njim. Otac stade u jednom uglu dvorišta, trže pištolj i uperi ga na čelo. Ali u isti čas stvori se kraj njega naša majka.

A što si to naumio, druže moj, – reče ona unoseći mu se u lice.

On se ukoči, pogleda je i reče muklim glasom očajnika: A znaš li, jadnice, da smo ostali bez svega, pa čak i bez krova.

Pa neka smo – odgovori mu naša majka, – ali nismo ostali bez tebe. Radit ćemo, mučit ćemo se, pa ćemo opet imati.

Čovjek je sluša i osjeća kako mu se duša jednim prozorčićem otvara u nešto novo. Govori li mu to žena ili Božji anđeo? Ruka koja je bila uperila pištolj spušta se sama i predaje se u ruku naše majke, neka je ona vodi. A ona vodi tu ruku, vodi njega u sobu gdje djeca spavaju. U to zarudi zora i odjeknu zvona na obližnjoj crkvi. Otac nas budi, diže nas djecu iz kreveta i vodi nas u crkvu. Vodi nas s rukom koja je njega imala baciti u očaj, a sad i njega i nas vodi Božjem srcu i njegovu beskrajnom milosrđu . . ."

Sad smo u mjesecu koji je posvećen Marijinoj krunici. Otvorimo vrata toj dragoj Majci Crkve, Majci čitavog čovječanstva, neka uđe u duše sve svoje djece. Omogućimo joj taj ulazak i ondje gdje se u dušama najavljivao pakao, zarudjet će zora i odjeknut će zvona Kristove Crkve, koja navješćuju Božje srce i njegovo beskrajno milosrđe.

I onda, mjesto pakla, započet će se naš put u rajsku slavu. Započet će naš novi život. Život napora i žrtve, ali život koji jedini u takvom sadržaju ima smisao. Život koji nam je tako sažeto i divno zacrtao apostol Pavao u današnjem drugom čitanju: **„Braćo! Ne budite zabrinuti ni za što, nego u svemu očitujte svoje potrebe Bogu molitvom i prošnjom, sa zahvaljivanjem. I mir Božji koji je iznad svakog razuma čuvat će srca vaša i vaše misli u Kristu Isusu. Uostalom, braćo, što god je istinito, što god časno, što god pravedno, što god čisto, što god ljubazno, što god hvalevrijedno; je li to krepost, je li to pohvala, to nek vam je u srcu! . . . I Bog mira bit će s vama!".**

DVADESET I OSMA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 25, 6–10a
Fil 4, 12–14. 19–20
Mt 22, 1–14

Drugi vatikanski Koncil otvorio je nove vidike na Crkvu i na Evanđelje, pogotovo na one odlomke Evanđelja, gdje se navješćuje Crkva. Sam Sveti Otac potiče nas da u Evanđelju nađemo nova osvjetljenja za životna pitanja u vječno suvremenoj Božjoj riječi.

Današnja čitanja znače Crkvu. Prvo čitanje dijeli se na dvije polovice. U prvoj je opisana Crkva prolaznog vremena, vojujuća Crkva. Ovako o njoj govori Gospodin: „Gospodin nad vojskama spremit će svim narodima na ovoj gori gozbu s mesom, okrepu s probranim vinom i izvrsnim mesom. Na ovoj gori on će raskinuti zatvor što zastiraše sve narode, pokrivač koji sve pogane pokrivaše . . ." Nije moguće, a da se ovdje, odmah na prvi pogled, ne upozna Crkva Novog Zavjeta, gdje će bogata gozba Euharistije i Božja riječ biti obilata i neiscrpna, za sve narode svijeta, koji će svi, bez razlike, biti pozvani u Crkvu. A to je Crkva koja će preći u Crkvu kršćanske eshatologije, koja će biti u novoj zemlji, pretkazanoj u Ivanovu otkrivanju, i kraljevat će i u novoj zemlji i u novom nebu. Ovako to opisuje druga polovica današnjeg prvog čitanja: **„I suzu će sa svakog lica Gospodin Bog otrti. Sramotu će svog naroda na svoj zemlji skinuti: Tako Gospodin reče. I reći će se u onaj dan: Gle, ovo je Bog naš, u njega se uzdasmo, on nas je spasio; ovo je Gospodin u koga se uzdasmo! Kličimo i veselimo se spasenju njegovu, jer ruka Gospodnja na ovoj gori počiva!"**

Tako je dakle pretkazana Crkva Novog Zavjeta. Ona je Krist i put Kristu, a Krist je u euharistiji Crkve, koja treba da unosi u živo tijelo Crkve čitav Božji puk. To je ta uzvišena i ujedno potresna teška zadaća hijerarhije. Njoj je Krist povjerio sebe, kao što se u svom fizičkom rođenju povjerio Mariji. Marija je tu uzvišenu zadaću izvršila do kraja i uvijek bez imalo skretanja. Hoće li hijerarhija, svećenstvo novozavjetne Crkve, isto tako biti, uvijek i na svakom mjestu, svjesno tolike svoje zadaće? Krist se njoj povjerio. To treba da opet i opet svi ponovimo i duboko unesemo u svijest, pogotovo oni koji pripadaju hijerarhiji, to jest svećenstvu Crkve.

Pa budući da je zadaća svećeništva u novoj Crkvi osnovnog značenja, nemojmo se začuditi teškim riječima, koje čitamo u današnjem Evanđelju. Poslije Koncila gledamo na to Evanđelje u nešto širem osvjetljenju. I to Evanđelje, to jest, evanđeoski odlomak današnje nedjelje, dijeli se na dvije polovice. U prvoj je opisana starozavjetna Crkva. Krist zove članove Crkve da pođu s njim dalje u produljenje te Crkve, koja pod vodstvom Sina Božjega ima da se nastavi u Crkvi Novog Zavjeta. Krist ne prestaje da ih zove. Ali sve je uzalud. Na kraju odgovaraju oni ubijanjem svih tih sluga Kristovih, a ubili su i samog Krista. Nadošla je kazna. Strašna propast starozavjetne Crkve i svetog grada koji je bio spaljen.

A novozavjetna Crkva, kao što je kazano u prvom čitanju današnje nedjelje, otvorila se svim narodima. Pred našim očima ostvaruju se riječi današnjeg prvog čitanja: **„Na ovoj gori Gospodin će raskinuti zastor što zastiraše sve narode"**. U sve većem razvoju misija zaista upoznaju se s Crkvom svi narodi i osvjedočuju se o njenim otvorenim vratima. Crkva sve više napreduje. Ali, treba da se pitamo, da li u istom omjeru napreduje i njeno svećenstvo. A vidjeli smo prije, od kolikog je sve značaja svećeništvo u novozavjetnoj Crkvi.

Pođimo naprijed u razmatranju današnjeg, vrlo važnog, evanđeoskog odlomka:

„Tada kralj reče slugama: svadba je evo pripravljena ali uzvanici ne bijahu dostojni. Pođite stoga na raskršća i koga god nađete, pozovite na svadbu."

Koga god nađete. Te se riječi zaista ostvaruju pred našim očima. Crkva ne poznaje nikakvih granica. Ona pozivlje sve.

A sad čitajmo dalje: „**Sluge iziđoše na putove i sabraše sve koje nađoše — i zle i dobre. I svadbena se dvorana napuni gostiju.**

Kad kralj uđe pogledati goste, spazi ondje čovjeka koji ne bijaše odjeven u svadbeno ruho. Kaže mu: Prijatelju, kako si ovamo ušao bez svadbenog ruha? A on zanijemi. Tada kralj reče poslužiteljima: svežite mu ruke i noge i bacite ga van u tamu, gdje će biti plač i škrgut zuba."

Iza tih strašnih riječi Evanđelje završava ovakvom rečenicom: „**Doista mnogo je zvanih, a malo izabranih.**"

Što to znači? Obično se ovaj čovjek bez svadbenog ruha objašnjava kao onaj koji je u Crkvi, a da nije u stanju posvećujuće milosti. Je li takvo objašnjenje dovoljno? Evanđelje govori, da je to jedan čovjek u dvorani koja je puna gostiju. A kako se onda na njega mogu odnositi riječi: „mnogo je zvanih, a malo odabranih"? A onda pitajmo se dalje: Bi li Krist tako odmah bacio u tamu najkrajnju jednog čovjeka koji je u grijehu? Zar nije on u svakoj prigodi tražio baš takve ljude i trudio se do krajnosti da ih privede u život milosti? Zaista tu se osjeća potreba jednog šireg osvjetljenja i to vodi našu misao, ne na običnog vjernika, nego na hijerarhiju Crkve. Misija Crkve u prikazivanju euharistijske žrtve i propovijedanju Božje riječi, to je ono svadbeno ruho, koje treba da ima čovjek izabran za tako uzvišenu zadaću. A što, ako tu zadaću poduzme bilo tko? Bilo koji čovjek koji nema tog svadbenog ruha? Koji nije zaređen ili koji nema misiju Crkve? Ili ako je imao, pa je izopačio i vrši svoju zadaću u suprotnosti s Crkvom? To je taj čovjek koji stoji nijem pred gospodarom Crkve, to jest pred Kristom. On nema opravdanja za svoj svetogrdni postupak. Nema opravdanja, jer je dovoljno poučen, i zna, da ne smije tako postupati. A ipak svojevoljno postupa. Nad njim visi strahovita ona Kristova riječ: „Svežite mu ruke i noge i bacite ga van u tamu, gdje će biti plač i škrgut zuba".

Ova misao postaje naročito suvremena u današnjem pokoncilskom gibanju u Crkvi. Pojavljuju se ponegdje u Crkvi u njenoj vodećoj ulozi među vjernicima oni koji nisu primili svadbenog ruha ili su ga primili, ali su ga podrapali u svojoj suprotnosti s učiteljstvom Crkve. Odatle izvire najveća opasnost za Crkvu i u tom smislu postaju sasvim razumljive one strašne riječi: „svežite mu ruke i noge i bacite ga van u tamu"... A postaju razumljive i one riječi na kraju, u kojima se osjeća bol Isusova srca, ista bol, koja se osjetila i u onim drugim njegovim riječima, sadržanim na jednoj drugoj stranici njegova Evanđelja: „Žetva je velika, ali je poslanika malo". To isto znači što i ove riječi: „Mnogo je zvanih, ali malo odabranih". Svi su ljudi zvani, sve ih Gospodin poziva u Crkvu, kao što je on sam rekao u današnjem Evanđelju: „Koga god nađete, pozovite ga na svadbu". Ali među tim zvanima on odabire one, kojima podjeljuje duhovna zvanja. Njih nema dovoljno. Kad njih nema dovoljno ili kad nisu na svom mjestu, uvlače se oni drugi i nastupaju u ulozi hijerarhije, a da nemaju potrebitog svadbenog ruha. Završimo dakle današnju propovijed s odazivom onoj gorućoj želji Isusova srca. Molimo da dođu poslenici u ovu veliku svesvjetsku žetvu Crkve. Da dođu u dovoljnom broju i da ostanu na visini svog zvanja. Ta molitva treba da je molitva svih. Jednako onih koji imaju taj veliki dar duhovnog zvanja, kao i čitavog Božjeg puka, koji je čitav „Kraljevsko svećenstvo". U tom smislu, da, kao što kraljevi izlaze iz svojih kraljevskih dinastija, tako i svećenici izlaze iz Božjeg puka i skupa s njim prikazuju euharistijsku žrtvu, koju oni bitno predvode snagom sakramenta Svetog Reda i u misiji koju treba da imaju od starješinstva Crkve. Odazovite se, dakle. Neka ovaj poziv oltara i propovjedaonice nađe odaziv u vašim dušama. Taj odaziv, svestran i potpun, učinit će to, da ću moći obratiti vam se istim riječima, kojima se obraća i apostol Pavao, samo s tom razlikom, što je ova potreba jača od one njegove. Njemu su vjernici priskočili u jednoj njegovoj nevolji. Dirljivo im zahvaljuje i blagoslivlje ih. U ovoj nevolji koja može da donese strahovite posljedice svi pokažite onako srce, kao vjernici apostola Pavla, da vam mogu odvratiti doslovnim njegovim riječima: „**Lijepo je od vas što sa mnom podijeliste moju nevolju. A Bog moj ispunit će svaku vašu potrebu po bogatstvu svome, veličanstveno, u Kristu Isusu. Bogu pak, Ocu našemu, slava u vijeke vijekova. Amen.**

DVADESET I DEVETA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 45, 1. 4–6
1 Sol 1, 1–5b
Mt 22, 15–21

Ono, po čemu je čovjek čovjek, to je njegova duša sa svim svojim odlikama i očitovanjima, s umom, s voljom, sa savjesti, velika, slobodna, razumna čovjekova duša. Nikakva razloga ne smije biti za čovjeka da ta njegova duša uzmakne i počne se u njemu satirati. Zato nas prvo čitanje današnje nedjelje udara i potresa kao grom: „**Ovo govori Gospodin o Kiru, pomazaniku svome: Primi ga za desnicu da pred njim oborim narode i raspašem bokove kraljevima, da rastvorim pred njih vratnice, da mu ni jedna vrata ne budu zatvorena... Ja sam gospodin i nema drugoga; osim mene Boga nema. I ako me ne poznaš, naoružah te: Nek se znade od Istoka do Zapada da izvan mene sve je ništavilo: Ja sam Gospodin i nema drugoga.**"

Zaista gromorne riječi. One nas podižu do nebesa. Riječ, koju je napisao ruski književnik Maksim Gorki, da riječ čovjek zvuči gordo, potekla je, eto, iz Svetog Pisma. Nikakva sila: ni narodi ni zatvorena vrata ni vratnice ne mogu u čovjeku oboriti čovjeka. Ne smiju ga oboriti. I u najtežim časovima treba da čovjek ima u svijesti riječ današnjeg prvog čitanja, da je Bog ondje gdje je čovjek, a izvan Boga sve je ništavilo, ništa ne smije toliko zarobiti čovjeka, da zaboravi da je čovjek.

I pređimo odmah na treće čitanje, to jest, na evanđeoski odlomak današnje nedjelje. „**Bogu Božje, a caru carevo**" tako govori Isus. Ali kome govori? Ljudima, koji su u sebi sasvim zatomili savjest i na putu su da ubiju svoje čovještvo do kraja. „Odoše farizeji i održaše vijeće, kako da Isusa uhvate u riječi". Eto, takvi su oni bili ljudi. Šta je u njima ostalo od onog velikog Božjeg dara, koji se zove čovjekova duša? Ta duša u njihovu životu zapostavljena je onom denaru što ga drže u ruci. Taj kukavni denar neće oni dati cezaru, nego nešto daleko više. Oni će mu predati svoju savjest, svoju čitavu dušu. Jednog dana viknut će pred carskim namjesnikom u Jeruzalemu: „**Mi nemamo kralja, nego cezara**". Velika njihova duša, koja je velika u svakom čovjeku, bit će predana cezaru kao danak za uživanja ovog svijeta, koja su, kao što nam dovikuje današnje prvo čitanje, sva jedno ništavilo.

Zato upoznajmo dubinu i suvremenost današnjeg evanđeoskog odlomka, koji osvjetljuje prvo i drugo čitanje. Prvo čitanje smo već razmotrili, a razmotrili smo i evanđeoski odlomak. A drugo čitanje razmotrit ćemo na kraju.

U jednom kraju Afrike podiže se nad grobom križ, a na križu je natpis: „Ovdje počiva Marija Njasa". To je grob djevojke koju je imalo ubiti ubijanje čovjeka u čovjeku, a spasilo je održanje čovjeka u čovjeku. Ta preminula djevojka živjela je u poganskom plemenu, gdje se djevojke udaju tako da otac mladoženje dolazi djevojčinu ocu i pogodi se s njim za koliko će mu prodati svoju kćer za njegova sina. I otac te djevojke čekao je hoće li doći tko da mu plati za kćer. Nitko nije došao, a djevojka već bila poodrasla. Onda je njemu došla misao, kako bi mogao da na toj svojoj kćeri zaradi leopardovu kožu. I što je smišljao to je učinio. Nabavio je jaku stupicu od gvožđa, odvukao svoju kćer u šumu, vezao je uz drvo, a ispod njenih nogu postavio stupicu. Djevojka će svojom vikom namamiti zvijer. Leopard će skočiti na nju i usmrtit je, a onda će pasti u stupicu. Na taj način on će se riješiti svoje kćeri i zaradit će leopardovu kožu. Djevojka svezana pri

drvetu, nije samo vikala, nego je upravo urlikala od strave i užasa. Na brijegu nedaleko od šume bila je misijska postaja: Crkva i mala bolnica časnih sestara. Misionar je slušao taj urlik svezane djevojke i otišao da je spasi. Skinuo je polumrtvu sa drveta, i doveo na stanicu. Radovnice su polumrtvu djevojku okrijepile i utješile, a ona im je onda ispripovjedila svoju užasnu povijest. Nikako nije mogla da sebi objasni: zašto je otac htio, da je se na tako strašan način riješi, a zašto je misionar došao da je spasi i odvede k sebi. Misionar i sestre sve su joj objasnile. Kazali su joj, da je njih poslao Isus, da spasavaju čovjeka u čovjeku. Da je on Bog, druga osoba Presvetoga Trojstva, koji je preko Marije postao čovjekom. I umro je na križu za čovjeka i osnovao Crkvu, koja je isto što i on i koja ima istu misiju, da u čovjeku drži čovjeka na visini Božje ljubavi. S jednom potresnom ljubavi počela je ta spašena djevojka da ljubi Krista. Tražila je i od sestara i od svećenika, da joj govore samo o njemu. Stalno je držala u ruci njegovu sličicu, koju su joj poklonili i svom dušom čeznula za krštenjem, na koje se pripravljala. Isus, samo Isus – to je bila njena riječ i čitav njen život. „A bili ti htjela da primiš Isusa" – upita je jednog dana misionar. „Kako da ga primim? Pa već sam ga primila" – i pokaže misionaru svoju dragu Isusovu sličicu. „Ne tako – odvrati joj misionar – nego da primiš njega živa." „Kako živa – upita djevojka, pa on je na nebu." Misionar joj tada poče govoriti o svetoj pričesti. Isus je živ i čitav u svetoj hostiji. Ona je stajala zapanjena pred tolikom Isusovom ljubavi. Sveta hostija osvojila joj je svu misao, svu volju, svu ljubav. Tako se pripravljala na čas svoje prve pričesti.

Međutim onaj njen otac se razgoropadio, kad je čuo što se dogodilo s njegovom ćerkom. Nije mu bilo briga, što je ona otišla na misijsku postaju, nego što je on izgubio leopardovu kožu. U svom bijesu razjario je svoje suplemenike, i jedne večeri svi skupa navalili su na misijsku postaju. Nastao je požar i pokolj. Planula je i crkva i bolnica, pali su mrtvi i misionar i sestre. Ranjena djevojka pojurila je kroz zapaljenu crkvu k svetohraništvu. Na nju su padali komadi užarenih greda, ranjavali je i dalje, i pržili, ali njena misao bila je samo sveta hostija. Da je krvnici ne bace i ne oskvrnu. Otvorila je svetohranište, dohvatila ciborij i skupljajući zadnje snage pobjegla prema šumi . . .

Sutradan doznalo se u obližnjem gradu što se dogodilo na misijskoj postaji. Došla je komisija s policijom, s liječnikom i sa svećenikom. Našli su samo zgarište. Pougljenjena tijela svećenika i sestara, i ništa drugo. Izišli su iz zapaljenih zgrada i tražili naokolo. Najedanput svećenik opazi, kako mu sa ruba šume jedan policajac maše rukom, da pristupi. Žurno je otišao. Policajac je stajao sagnut nad jednom crnačkom djevojkom, koja je izranjena ležala u nesvjestici potrbuške, a ispod grudi joj se nešto svjetlucalo. Svećenik se sagne i opazi ciborij, koji je ona, onako onesviještena, čvrsto držala u ruci. Polako, i oprezno, svećenik joj otvori zgrčenu ruku i oslobodi ciborij. Ali u tom času ona se osvijesti i upita: „Gdje je Isus? " „Odakle ti znaš za Isusa? " – upita je svećenik iznenađeno. „Okrenite me" – odvrati ona svećeniku i policajcu. Okrenuše je da legne na leđa i ona slabim glasom počne kazivati svoju povijest. I kad je sve ispričala koliko je mogla, obrati se svećeniku s ovim riječima: „Mogu li se ja pričestiti? " Svećenik je zastao potresen da skupi u sebi snage, pa joj odgovori: „A tko je dostojniji dijete Božje, od tebe za pričest? " I tu na rubu šume otvorio je ciborij, podigao svetu hostiju: Evo Jaganjac Božji evo koji oduzima grijehe svijeta . . . Primila je svetu hostiju i malo poslije preminula. Tu, na tom mjestu, nalazi se njen grob i križ s njenim imenom.

Bogu Božje, a caru carevo. Taj divlji otac imao je cara u svom interesu i njemu je htio žrtvovati svoje dijete koje je Božje, a žrtvovao je tom svom strašnom caru i svoje vlastito čovještvo. Ali to je bio poganin, divljak. Pitajmo se ne činimo li mi, ne možda u tom obliku, ali u nekom drugom, nešto sasvim slično. Dajemo li caru, to jest nekom čovjeku, ili nekom porivu u sebi, ono što ne smijemo dati nikome, nego samo Bogu? Naprotiv onaj misionar i sestre koji su poginuli u krvi i požaru, postale su žrtve za osvjetljenje i ostvarenje današnjeg Evanđelja.

Zato, kao svoju odluku nad današnjim čitanjima, prihvatimo riječi apostola Pavla u drugom čitanju: **„Milost vam i mir! Uvijek zahvaljujemo Bogu . . ., spominjući se vaše djelotvorne vjere, zauzete ljubavi i postojane nade u Gospodina našega Isusa Krista, . . . jer naše Evanđelje nije k vama došlo samo u riječi, nego i u snazi, u Duhu Svetomu i dubokom uvjerenju".** Te apostolove riječi neka budu naša zaključna riječ. Ne dajmo nikakvom caru ono što je Božje, pa bio taj car izvan nas ili u nama samima. I nemojmo opravdavati sebe, da mi ne bismo nikada pošli tako daleko kao onaj bijedni čovjek iz primjera. Ne zaboravimo da kršćanstvo i civilizacija u kojoj živimo, čini da naše manje pogreške nisu ništa manje od grijeha u onom primjeru. Držimo se dakle riječi Evanđelje – Bogu Božje, a caru carevo – strogo pazeći na granicu gdje jedno prestaje, a drugo počinje. I neka u nama stalno kraljuju riječi današnjeg drugog čitanja: **„Jer Evanđelje nije k vama došlo samo u riječi nego i u snazi, u Duhu Svetomu i u dubokom uvjerenu".**

Izl 22, 20–26
1 Sol 1, 5c–10
Mt 22, 34–40

TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU

Prošle nedjelje bila je riječ o našoj velikoj dužnosti, da Bogu dajemo što je Božje. Mi smo slobodni: možemo davati i ne davati. Dajimo iz ljubavi prema Bogu, dok smo u zemaljskom životu, jer ćemo, inače, u vječnosti uvidjeti strahotu nedavanja, i pratit će nas ta strahota kroz čitavu vječnost. Čitanja današnje nedjelje govore o našem odnosu prema čovjeku. I taj odnos treba da se temelji na ljubavi. Zato je ljubav prema bližnjemu, to jest prema svakom čovjeku bez razlike, poziv Božje riječi, koji današnja čitanja sadrže i objašnjavaju.

Izgleda u prvi mah, da je suvišno o tome govoriti. Ljubav prema čovjeku danas je na svačijim ustima. Dapače ona se tako daleko ističe, da se često puta čuje, kako i ne treba ništa drugo, ni ispovijedi ni pričesti ni sakramenata uopće, pa čak ni Crkve . . Dosta je ovo: Ljubi bližnjega svoga kao sama sebe. To čujemo, tako reći, na svakom koraku. A kad ispitamo tu ljubav prema čovjeku koja se danas toliko ističe, prije nailazimo na sve, nego na ljubav.

Nedavno smo čitali opis jednog putovanja željeznicom. Tu je na okupu nekoliko naših ljudi koji putuju na posao u inozemstvo a s njima putuje i nekoliko ženskih osoba. Muškarci vode razgovor u raskalašenom tonu i sadržaju. Jedan, koji je dotle šutio, pristupio je tim ljudima, kad je razgovor utihnuo i rekao im ovako: „Zamislite malo, da putuju negdje vaše sestre ili vaše majke ili supruge ili kćeri, pa da neko ovako razgovara s njima, kao što ste vi razgovarali. Zamislite to i živo si predstavite!" Najedanput su se svi zamislili, a nešto im je strašno bljesnulo u očima. Oni to, dakako, ne bi dopustili, pa makar i uz cijenu vlastite krvi, kad bi to bile njihove žene, sestre, kćeri . . . A ovo nisu ni njihove žene, ni sestre, ni kćeri. Ali gdje je onda ona zapovijed ljubavi, koja obavezuje da ljubimo drugoga kao samog sebe?

Uzmimo drugi slučaj. U početku drugog svjetskog rata, kad su nacisti provalili u Poljsku, u jednom skupu vrlo uglednih ljudi i po znanju i po položaju, poveo se razgovor hoće li saveznici sa zapada provaliti u Njemačku, da olakšaju pritisak na Poljsku. Nemoguće je – rekao je jedan – jer će u tom slučaju saveznici skrhati svoje trupe na obrambenoj, Sigfried-ovoj, liniji, koju su nacisti bili podigli uzduž svoje zapadne granice. To se jednostavno dade riješiti – odgovorio je drugi. – Neka saveznici pošalju svoje kolonijalne trupe."

Nitko od prisutnih nije našao ni jednu riječ da tomu prigovori. Znači: Kolonijalci da izginu, to je nešto drugo . . . Ali šta onda ostaje od one zapovijedi: Ljubi bližnjega svoga kao samog sebe?

A ipak nam prvo današnje čitanje jasno i glasno dovikuje: „**Ne tlači pridošlice niti mu nanosi nepravde . . . Ne cvilite udovice i siročeta . . . Ne postupaj prema siromahu kao lihvar . . .**", dakle gledaj u čovjeku čovjeka, pa bio taj čovjek ko bio.

A to, baš to, strahovito manjka u našem tako širokom i grlatom razbacivanju sa riječima o ljubavi prema bližnjemu. U mnogo slučajeva čovjek će dozvoliti sebi, da svog bližnjeg pomogne prilogom ili uslugom, ali da ga taj bližnji sprječava u njegovim interesima, ambicijama, požudama — to ne! Koliko i koliko puta se dešava da se ubija tuđa nevinost radi svojih požuda, da se u postizavanju neke časti ili bogatstva bezobzirno kleveće svog suparnika i slično. Događa se to čak i na području samog kulturnog stvaranja, preko znanosti i umjetnosti. Stvaraju se umjetnička djela bez obzira kako će to djelovati na ljude i objavljuju se misli koje dovode živote do užasnih posljedica. A sve to, u mnogo slučajeva, samo radi sticanja zemaljske slave ili radi sticanja novca. A što onda ostaje od one zapovijedi: Ljubi bližnjega svoga kao samog sebe?

Mi treba da razumijemo prije nego se počnemo razbacivati s onom svojom tobožnjom ljubavi prema čovjeku, kako mi ne možemo ljubiti bližnjega, ako ne ljubimo Boga. Ne možemo pristupati čovjeku, ako nemamo na umu ono što nam Bog zapovijeda. Zato današnje Evanđelje govori, da su te dvije zapovijedi jednake. Prva je: Ljubi Gospodina Boga svoga. A druga je jednaka ovoj: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. Ne može se čak ni u umjetnosti ni u znanosti pristupati k rješenju čovjekove problematike ne vodeći računa o Božjim zapovjedima. Drugim riječima: ne može se ljubiti čovjeka, ako se ne ljubi Boga. Budemo li pristupili rješavanju pitanja čovjekovog života vodeći tog čovjeka na teren grijeha, nećemo naći u čovjeku čovjeka, nego demona.

Poznati i duboki poznavalac ljudske duše, francuski književnik Paul Bourget, u jednom svom književnom djelu savršeno je opisao strahotu odnosa čovjeka prema čovjeku, ako u tom odnosu nema Boga. Opisan je jedan filozof koji iznosi svoje misli nasuprot riječi današnjeg Evanđelja, da je ljubav prema Bogu isto što i ljubav prema čovjeku. Taj filozof naučava, da proučavanju čovjeka treba pristupiti bez ikakvih prethodnih ograničavanja. Dakako, ovdje nije riječ o čovječjem tijelu, nego o čovječjoj duševnosti. Tu njegovu misao prati i prihvaća jedan vrlo talentovan mladić. Taj mladić je postao kućni učitelj u jednoj obitelji koja je tražila kućnog učitelja za svoju kćer. Djevojka je bila kršćanski odgojena. Roditelji su tom odgoju posvećivali naročitu pažnju. Mladić, pod dojmom naučavanja onog filozofa, osjeća jaku strast prema toj djevojci, kao prema nekom odvojenom i posebnom svijetu. On počinje da glumi ljubav prema njoj i, dakako, u duhu onih misli, koje je on prihvatio, nema i neće da ima nikakovih obzira. Djevojka ispočetka sve to odbija. Ali on je uporan i nalazi u svojoj inteligenciji sve nove i nove načine. Osjetio se vrlo sretnim, kad je uvidio da ipak počinje da osvaja njenu dušu. Sve ga je to jako zanimalo više kao naučni eksperimenat, nego kao sjetilnost. Kad je došao do uvjerenja, da se njegovo eksperimentiranje približuje uspješnom kraju, kupio je u apoteci lijek koji mu je trebao, ali koji može u većoj količini da posluži i kao otrov. Bio je došao do uvjerenja, da će on taj svoj pothvat moći da uspješno završi samo onda, ako djevojci predloži, da se poslije potpunog međusobnog predanja oboje otruju. I zbilja je uspio. Ali onda mjesto da se otruje, počeo je djevojci da objašnjava u smislu naučavanja onog filozofa, kako je sve to bilo potrebito, da bi se izvršio jedan naučni pokus na čovjeku. I zato se ne treba trovati. U strašnom očajanju djevojka je uvidjela, da je zvjerski izigrana. Zgrabila je otrov, pohitala u svoju sobu i zaključala se. Prolazile su ure. Članovima obitelji postalo je sumnjivo što djevojke nema. Provalili su vrata i našli je mrtvu — otrovanu. Započela je istraga. Pala je ozbiljna sumnja na njenog kućnog učitelja koji je u apoteci nabavio taj otrov. On je pritvoren. Čitava obitelj te djevojke i majka njenog kućnog učitelja, koja je doznala što se dogodilo s njenim sinom, bila je u stanju krajnje napetosti.

Brat poginule djevojke, oficir francuske vojske, došao je kući, kad je čuo što se dogodilo s njegovom sestrom. Pretražujući pisma svoje drage sestre, našao je rukopis koji je napisala pred samu smrt. U rukopisu je bilo sve potanko opisano, čitav postupak u njenom zavođenju od početka do kraja. Brat je ostao zaprepašten. Znači: nije je otrovao

njen kućni učitelj. Otrovala se sama. I sad je u njemu strahovita duševna borba, hoće li to kazati pred sudom ili ne. Ako kaže, okrivljeni će biti oslobođen, ali obitelj pokojnice bit će sva strahovito pogođena, on i svi njegovi . . . Strahovita borba u njegovoj duši . . . Uništiti pismo djevojke i ostati pri optužbi znači isto što i biti nepravedan . . . . Došao je dan sudske rasprave. Na smrt blijedi oficir pristupa sudu i govori: optuženi nije otrovao moju sestru. U dvorani — strava. Njegov izmučeni i stari otac viče: „Jao, poludio je". „Nijesam poludio, oče" — govori njegov na smrt izmučeni sin i pokazuje na optuženika — nije otrovao našu dragu pokojnicu, nego je učinio nešto gore". Predsjednik suda dao je isprazniti dvoranu. Ostao je pred Sudom sam brat pokojnice. Žrtvujući seba do kraja pokazao je njeno pismo. Sud je poslije toga donio presudu, da se optuženi oslobađa od krivnje.

Njegova ojađena majka očekivala je ishod rasprave u društvu onog filozofa, čije je misli optuženi mladić onako doslovno slijedio i primjenjivao na život. On je svog učitelja prethodno obavijestio pismeno o čitavom svom eksperimentiranju na nesretnoj djevojci. Filozof se osjetio strahovito pogođenim. Pukao mu je vidik na sve ono što je učinio stičući slavu, i ne vodeći računa, da ljubiti Boga znači isto što i ljubiti čovjeka, pa je odmah pohitao k majci svog unesrećenog učenika. Sad je on došao k njima oslobođen. Sud ga je riješio krivnje. Ali u to su ga obavijestili, da ga onaj oficir, brat otrovane djevojke, čeka na vratima kuće. Istrgao se od majke i od svog učitelja i otišao k njemu. Oficir je trgnuo pištolj i ubio ga. Unijeli su ga u kuću mrtva. U dubokoj boli majka se svija u jecanju nad njim. Mrtav joj sin, mrtva ona djevojka, brat zatvoren, upropaštena i jedna i druga obitelj . . . Sve to gleda onaj filozof i traži u svom užasnom stanju izlaz. Negdje u dnu duše nalazi zaboravljenu molitvu Gospodnju, koju je učio nekad u svom ranom djetinjstvu. Otvara sada toj molitvi put u svoju svijest, u čitavu svoju dušu, i lomeći se nad strahovitim zlom, kojemu je bio uzročnik, moli: Oče naš . . . Osjeća bol i kajanje, što je nije molio prije, nego je objavljivao svoje misli mimo riječi Evanđelja: Ljubi Gospodina Boga svoga . . . To je prva zapovijed. A druga je jednaka ovoj: Ljubi bližnjega svoga kao sama sebe.

Poprimimo te dvije zapovijedi, koje su u stvari jedna zapovijed, u čitavoj dubini i dometu. Pitajmo se, da li mi za svoga bližnjega žrtvujemo samo poneki milodar, ali nijesmo pripravni da žrtvujemo svoju svetilnost, svoju požudu za slavom, za novcem, za položajem, pa i ako predviđamo, da će ta naša požuda ići preko oborenog i skrhanog našeg bližnjeg. Današnji svijet, koji je grlat u propovijedanju ljubavi, pun je takvih primjera. Stavimo mu nasuprot današnja velika čitanja i pođimo u budućnost kao sa svojom životnom odlukom, s riječima apostola Pavla u drugom čitanju današnje nedjelje: **„I vi postadoste nasljedovatelji naši i Gospodinovi . . Prigrliste riječ s radošću Duha Svetoga, tako te postadoste uzorom . . . Obratiste se od idola k Bogu, da biste služili Bogu živomu i istinitomu i isčekivali s nebesa Sina njegova . ."** S tim riječima pođimo s današnje svete mise u život i unosimo te riječi, riječi cjelovitog kršćanstva, cjelovite zapovijedi ljubavi, u sve ljude, do kojih, svakako moramo doprijeti da bismo im pomogli da se spase.

TRIDESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

Mal 1, 14b; 2, 2b. 8—10
1 Sol 2, 7b—9. 13
Mt 23, 1—12

Duh II vatikanskog koncila treba da nas sve više i više prožimlje. Mi smo Crkva, a Crkva je jedno i živo tijelo. U tom jednom i živom tijelu udovi se brinu jedan za drugoga, i ako jedan ud oboli, svi drugi priskaču u pomoć. Dakle, što se radi, ako ponegdje neki

svećenik počme da gubi svoj svećenički život i gorljivost u apostolatu? Kažemo svećenik, ali to isto vrijedi i za redovnike i za redovnice, za svu tu odabranu Božju djecu koja imaju duhovno zvanje. Teško ih Gospodin opominje u današnjem prvom čitanju. Čujmo te njegove riječi: „**A sad vas opominjem, svećenici! Ako ne budete poslušali, ako ne budete k srcu uzeli da proslavite ime moje, kletvu ću na vas svaliti**". A onda se obraća Gospodin i onima koji su ga ostavili s ovim riječima: „**Vi ste s puta zašli, učinili ste da se mnogi o zakon spotiču** . . ." Zaista, teške riječi, ali ujedno i vrlo dragocjeno upozorenje. Kao što Gospodin brine za svoju djecu, koju je pozvao u odabrani život duhovnih zvanja, tako cijeli organizam Crkve, a to ste svi vi, treba da svojski brinete, surađujete i saživljujete se s onima, koje je Gospodin odabrao da vas na istom putu, u jednom te istom živom tijelu, predvode u duhovnom životu.

Zato s naročitom pažnjom pročitajmo još jedanput svršetak današnjeg prvog čitanja iza ovih teških Gospodnjih riječi, upravljenih svećenicima. Taj svršetak ovako glasi: „**Nemamo li svi jednog oca? Nije li nas jedan Bog stvorio? Zašto smo onda jedan drugome nevjerni te skvrnimo savez svojih otaca?**" U tim riječima je osnovna riječ Koncila. Jedinstvo Crkve. Jedinstvo, ne samo u vjeri i pokoravanju, nego i u ljubavi i suosjećanju.

Razmotrimo slučaj koji se dogodio između dva svjetska rata u jednoj župi naše zemlje. Došao je mladi svećenik poletan, gorljiv, kao što je svojstveno mladosti, ali bez poznavanja života, što je isto tako svojstveno mladosti. Zaredao je od kuće do kuće, od čovjeka do čovjeka, kao što i treba da bude. Pozivao je na pohađanje Crkve, na pohađanje vjeronauka, okupljao mladost, mušku i žensku, na crkveno pjevanje i održavanje priredaba. I sve tako neumorno nastavljao. I u tom toliko potrebitom i zaista vrlo pohvalnom apostolatu, sad je u ovoj sad je u onoj kući. Ali u jednoj od tih kuća zadržavali su ga malo više i pozivali ga da dolazi više nego u druge kuće. U svom nepoznavanju ljudi i života nije vidio u tome opasnost, dapače je mislio da će od te kuće načiniti predvodnicu ostalim kućama, da će privesti djevojke, pjevačice u crkvenom zboru, koje su bile u toj obitelji, i sve druge na što življe učestvovanje i u pjevanju i u priredbama. U takvoj nakani napadno je često ulazio u tu obitelj. A bio je u toj župi jedan činovnik u penziji, čovjek od značaja, izgrađen kršćanin, koji je radi starosti i bolesti većinom bio u krevetu, i nije izlazio iz kuće. Vjernici te župe pohađali su ga iz samaritanstva i dubokog poštovanja što su svi gajili prema njemu. Jednoga dana ispunili su hihotom njegovu sobu. Smijući se pričali su mu šta se sve govori po mjestu o njihovom mladom svećeniku. Kad su ispričali sva prepričavanja što se pronose o njemu radi onog njegova napadno čestog pohađanja te kuće i pošto je taj čovjek sve to ozbiljno saslušao, reče im ovako: „A jeste li vi to sve kazali mladom svećeniku, našem novom dušobrižniku?" "Nismo" – odgovoriše mu. Niste? . . . I vi se zovete ljudi, i vi se zovete kršćani?"... Posjetioci su otišli jedan za drugim, pogođeni u dušu i uozbiljeni riječima čovjeka, kojega su svi poštovali. Ostao je sam. Pozvao je svoju suprugu i rekao joj, da pođe k dušobrižniku njihove župe i da ga zamoli da dođe k njemu. Došao je. „Sinko moj – kaže mu ovaj stari gospodin – vidiš me, star sam i bolestan, pa nisam mogao doći k tebi, a bio bih došao. O tebi se u župi govori zlo. Šta treba da toliko ideš u tu kuću? " Mladi svećenik ga sluša, i u duši mu se otvara vidik na opasnost, koja je ponikla iz njegova nepromišljena vladanja, a koju on zaista nije vidio. Kako je dobar taj čovjek! Koliko je sve izgrađen njegov značaj i koliko je sve kršćanska njegova duša! Nije imao dovoljno riječi da mu izrazi zahvalnost za njegovu očinsku opomenu. Nikad je nije zaboravljao. Nikad se nije moglo spomenuti ime tog čovjeka, a da on ne osjeti u duši i zahvalnost i plemenito ganuće. Taj svećenik je danas mrtav. Umro je dosta mlad. Ali i na smrti je sigurno sa zahvalnošću mislio na čovjeka koji nije mogao da ostane prema njemu kao neki gledalac, nego se zauzeo za njega, kao što se duša i krv zauzima za život čovječjeg organizma.

To treba da je odgovor danas na Božju riječ u prvom današnjem čitanju. Doduše, ta Božja riječ upravljena je svećenstvu Starog Zavjeta. Ali u Novom Zavjetu može ona

imati svoju primjenu i svoje stvarno opravdanje. Ne smijemo biti daleki, hladni, pa čak i zlobni gledaoci. Spasavajmo duhovna zvanja koja su u opasnosti. Surađujmo, živo surađujmo s našom odabranom djecom koja imaju duhovno zvanje. Smatrajmo ih svojom, smatrajmo ih čak da su oni isto što i mi, naš život, naše jedno živo tijelo, i ako se bitno razlikuju po visini svog zvanja, ali se ne razlikuju u svom djelovanju za sve nas, jer djeluju za nas i s nama u jednom te istom živom tijelu Kristovu, koje je Crkva. Slijedimo primjer ovog nepoznatog, ali velikog čovjeka, velikog kršćanina, koji nam je naročito potrebit u suvremenom ostvarivanju koncilskih namjera i odluka.

A što onda, ako je sve uzalud, i svećenik tvrdokorno ostane na nevaljalom putu? I to se može dogoditi. Juda Iškariot nije ostao sasvim bez svog nasljedstva. I ako teška srca, Gospodin ima i u odnosu na njih za nas svoju riječ. To je riječ, kojom počinje današnje Evanđelje, a glasi ovako: „**Na Mojsijevu stolicu zasjedoše pismoznanci i farizeji. Činite dakle i obdržavajte sve što vam kažu, ali se nemojte ravnati po njihovim djelima, jer govore, a ne čine**". Ima slučajeva da se čak izgubi i vjera, ako neki svećenik u grešnom životu vrši svoju dušobrižničku dužnost. Za takve teške slučajeve Božanski Učitelj daje nam svoje uputstvo. Ne smije se dakle gubiti vjera. Ne može biti ona odgovorna za takve slučajeve, kao što nije ni medicina odgovorna, što poneki liječnici uzimaju droge. I oni propovijedaju da se to ne smije, a ipak ih uzimlju. U nastavku Evanđelja Božanski Učitelj opisuje tužno stanje takvih zalutalih propovjednika, naročito njihovu oholost, koja im priječi da priznaju svoj grijeh i da se iznova rode. Zato govori svojim odabranicima, da se ne nazivlju ni učiteljima ni ocima ni vođama. Jasno je, da se to ne odnosi na sam taj naziv, nego na onakvo shvaćanje tog naziva, kakvi su u Starom Zavjetu imali nevaljali propovjednici. Oni su svojatali te nazive, ne u smislu da oni tim nazivom predstavljaju Božje učiteljstvo, Božje očinstvo i Božje vodstvo. Ne, nego da ti nazivi njima pripadaju. Tako je očajno svojatanje moglo nastati samo iz oholosti.

A sad pređimo na drugo današnje čitanje, gdje nam Božja riječ predočuje onakvu kršćansku zajednicu, onakav odnos svećenika prema narodu i naroda prema svećeniku, kakav je u svojim osnovnim smjernicama naglasio Duh Sveti preko Koncila. Apostol Pavao ovako piše svojim vjernicima u solunskoj Crkvi: „**Braćo! Bili smo među vama nježni kao majka što hrani i njeguje svoje dijete. Tako, puni ljubavi prema vama, htjedosmo vam predati ne samo Evanđelje Božje nego i svoje duše, jer ste nam omiljeli**". Evo, ovakav je bio ovaj Božji svećenik, apostol Pavao, među svojim vjernicima.

A sad počujmo, kakvi su bili vjernici prema njemu, prema Božjoj riječi koju su od njega primili: „**Bez prestanka zahvaljujemo Bogu** – piše apostol Pavao u današnjem drugom čitanju – **što, kad od nas primiste Riječ Božje poruke, primili ste ne riječ ljudsku, nego, kakva uistinu jest, riječ Božju, koja i djeluje u vama, vjernicima**". Daj Bože, da ovako bude u svim župama, u svim kršćanskim zajednicama, u čitavoj Crkvi! Tu je temelj koncilske obnove. Neka odabrana Božja djeca koja imaju duhovno zvanje, po riječima apostolovim, kao nježna majka hrane i njeguju Božji puk i, puni ljubavi prema njemu, neka žele predati mu, ne samo Evanđelje, nego i svoje duše. A čitav vjerni puk Kristove Crkve, neka primi od njih i Riječ i život. Riječ, koja „nije riječ ljudska, nego, kakva uistinu jest, Riječ Božja". I neka se ta Riječ očituje u životu Božjeg puka, kao što kaže apostol: „koja Riječ Božja i djeluje u vama, vjernicima". A to će se ostvariti, ako budemo – po riječi istog apostola – puni ljubavi, jedni prema drugima. Istinske ljubavi Kristove, koja treba da izvire iz zajedništva Crkve, i da se onda prenosi na čitav svijet.

TRIDESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

Mudr 6, 12–16
1 Sol 4, 13–18
Mt 25, 1–13

Nastavimo s koncilskim produbljivanjem shvaćanja duhovnih zvanja. Prošle nedjelje bila je riječ, kako vjernička zajednica treba da sudjeluje u odgoju svećeničkog zvanja, pa i onda, kad je svećenik već svećenik. Božji puk treba da moli za svog svećenika, da se žrtvuje za nj, pa i da ga upozori na pogreške i na opasnosti. Vidjeli smo, kako je lijep onaj primjer, što je bio istaknut u propovijedi prošle nedjelje. Primjer jednog plemenitog, iskrenog i duboko kršćanskog saživljavanja sa svojim svećenikom. To isto vrijedi i u odnosu na redovnike i na redovnice, uopće na sve koji imaju nadasve uzvišen dar duhovnog zvanja. Riješeno je u čitanjima prošle nedjelje i to pitanje, kako da se postupi, ako neki svećenik uza sve nastojanje kršćanske zajednice ne odgovara svom uzvišenom pozivu. Obično u takvim slučajevima nastupaju lomovi i masovni gubitak vjere. Po Kristovim riječima to ne smije da bude. „Činite i obdržavajte sve što vam kažu – rekao je Božanski Učitelj, – ali se nemojte ravnati po njihovim djelima". Tako su čitanja prošle nedjelje riješila pitanje duhovnih lica i onda kad u toj sablazni ustraju.

Ali te mračne sile koje se mogu pojaviti časovito, a u nekim rijetkim slučajevima mogu ostati i trajne, ne smiju ni u koliko da oslabe naš pogled na uzvišenu ljepotu duhovnih zvanja. Današnja nedjelja otvara nam taj vidik. **„Mudrost je sjajna i ona ne tamni: lako je vide koji je ljube i nalaze je oni koji je traže".** Mudrost se najviše dosiže baš u duhovnim zvanjima, jer tu je na zemlji najbliži susret, dapače, najjače sjedinjenje s Kristom, koji je Mudrost. Ta mudrost ne tamni. Njen sjaj ne opada. Taj sjaj vide sve svećeničke i redovničke duše, koje je ljube, a to znači, koje ljube Krista. I nalaze je oni koji je traže, jer Bog uvijek daje dovoljno zvanja, samo ako mi ta zvanja iskreno tražimo. Čujmo prekrasne riječi današnjeg prvog čitanja: **„Ona pretječe sve koji je ljube, i prva im se pokazuje. Tko zorom rani njoj, taj se ne muči: nalazi je gdje sjedi kraj vrata njegovih . . ."** I onda čitajmo dalje: **„Ona hodi naokolo i traži sebi dostojne . . ."** Čitajmo te svete riječi i uranjajmo sve dublje i dublje u ljepotu duhovnih zvanja.

Nažalost sad je, poslije Koncila, nastala paklena hajka protiv duhovnih zvanja. Ne čudimo se tome. Sotona reagira na Koncil! Ali se moramo čuditi, da i mnogi vjernici nasjedaju toj paklenoj hajci. Veliko je roditelja protivljenje, da im djeca posvećuju svoj život duhovnom zvanju. A osobito je veliko protivljenje protiv kontemplativnih redova stroge klauzure. To se mnogim suvremenim, pokoncilskim kršćanima, čini kao jedno rasipavanje energije ututanj, naprosto pokapanje živih života u grob. To sve samo pokazuje, kako smo se dali zavesti od sotone, kako smo na njegovu opasnom putu koji vodi malo po malo u potpuno zabacivanje duhovnih zvanja uopće. Sva su duhovna zvanja jedna cjelina. Ona su kao rijeka koja ima svoj izvor na osamljenim visovima, a taj izvor, osamljen i neiskorišten u sastavu je rijeke koja natapa polje, pokreće strojeve, izgrađuje naselje i život svestrano razvija. Božanski Spasitelj drži apostolski zbor u stalnoj povezanosti s Betanijom, gdje je osamljenost i kontemplacija, i u čudesnom Lazarevu uskrsnuću pokazuje, kako Betanija ne smije da izumre. Odvajanje svećenstva od kontemplacije i kontemplativne osamljenosti značilo bi grob duhovnih zvanja uopće. To bi bio grob, a ne ustanova kontemplacije i stroge klauzure u Crkvi, koja je život, a ne grob, kako se krivo počinje da misli među mnogim pokoncilskim kršćanima. Duše koje se posvećuju strogoj kontemplaciji mogu, doduše, da izgledaju, kao da idu u grob. Ali to je prividnost života, pri čemu je često puta život gdje je grob, a grob gdje je život. Te duše, baš te duše koje se posvećuju tako strogom životu, najviše su žive. Na to nas upućuje Božja riječ u drugom čitanju, koje u svom dubljem, duhovnom značenju, ima baš ovaj smisao: **„Braćo, nećemo da budete u neznanju glede onih koji su usnuli, da ne tugujete kao ostali koji nemaju nade . . ."** Kolikim i kolikim roditeljima i kolikim i kolikim kršćanima koji tuguju i rogobore, ako se neko posvećuje duhovnom zvanju, pogotovo duhovnom zvanju u strogim redovima Crkve trebalo bi danas doviknuti te riječi.

Nastavimo da razmatramo riječi današnjeg drugog čitanja: **„Ovo vam, uistinu, velimo po riječi Gospodnjoj; mi živi, preostali za dolazak Gospodnji nećemo preteći onih koji su usnuli . . . I najprije će uskrsnuti mrtvi u Kristu a zatim ćemo mi živi preostali . . ."** Eto, sjajne vizije na one koji se zatvaraju u strogim samostanima kao u grobu! Oni idu u same temelje, u same izvore života Kristove Crkve, i oni će biti prvorođenci njegova općeg uskrsnuća i u svakom preporodu Crkve i u konačnom preporodu sveopćeg čovječanstva.

U jednom gradu naše domovine živi svećenik koji je nešto kasnije dobio zvanje. Kao mladić bio je na studiju u Parizu. Jednog dana, šetajući po tom velikom gradu, naišao je na neku crkvu. Ušao je da je razgleda. Pred oltarom bila je neka djevojka, odjevena kao nevjesta, a oko nje generali u uniformama i ostalo najotmjenije društvo. Mladić se zanimao za taj prizor, približio se bliže i upitao nekoga, što sve to znači. Dobio je odgovor, da ta djevojka, kći jednog generala francuske vojske, stupa u strogu klauzuru, i sad je taj čas njena odvajanja od svijeta za uvijek. Mladić je pristupio i promatrao. Djevojka je obdarena mladošću, zdravljem, ljepotom, kći je jednog generala, živi u Parizu . . . Pred njom dakle život otvara široka vrata svojih zemaljskih mogućnosti . . . A ona sve to ostavlja i herojski ide tamo, kako se ono općenito govori, u grob . . . Mladić se zamislio. Iz dana u dan ta misao mu je otvarala neke nove vidike i budila uspavane snage. Proveo je tako neko vrijeme. Jednog dana stiglo je pismo na upravu nekog bogoslovnog sjemeništa, u domovini. Mladić je molio da prede na studij bogoslovije. Danas je on svećenik, profesor, koji je odgojio već nekoliko generacija svećenika i redovnika i razvio inače svoju blagoslovljenu djelatnost u raznim pravcima apostolata. Koliko je sve blagotvoran bio taj apostolat! I uvijek kad na nj pomislimo, imamo u vidu onu parišku djevojku, koja je, po kratkovidnosti ljudskoj ili bolje, po prišaptavanju sotonskom, otišla u grob, a stvarno je probudila i darovala život.

Zato razumijemo današnji evanđeoski odlomak. Mudre djevice pođoše ususret zaručniku, i zaručnik ih je odveo onamo, gdje su zatvorena vrata. Ali taj njihov put i ta njihova zatvorena vrata nisu bez primjera i bez glasa. Sve je to poziv, jaki poziv, da imamo uvijek dovoljno ulja u svojim posudama. Primjer duša zatvorenih u krilu Crkve treba da nas uvijek podsjeća kako ih moramo slijediti, najprije mi koji smo u duhovnom zvanju, a onda svi u Crkvi, jer je Crkva, uza sve svoje nutarnje razlike, jedno i jedinstveno živo Kristovo tijelo. Ulje što gori i svijetli ljudima – to je poziv stroge kontemplacije i osamljenosti, poziv zatvorenih djevica. To su žive duše, koje će pred svima nama, po riječima apostola Pavla, poletjeti Kristu, a mi treba da ih slijedimo, koncilski produbljujući u sebi svijest jedinstvenosti duhovnih zvanja i jedinstvenosti čitavog i sveljudskog života Crkve.

TRIDESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

Iz 31, 10–13. 19–20. 30–31
1 Sol 5, 1–6
Mt 25, 14–30

Nedjelja rada . . . Nedjelja koja uzdiže rad na dostojanstvo koje mu pripada i određuje mu ispravno shvaćanje. Rad nije Božja kazna. Naprotiv, on je uvjet čovjekova razvoja i održavanja na visini čovještva u čovjeku. Dva su takva uvjeta. Prvi je: ne griješi. To je značenje onih Božjih riječi: „Sa stabla spoznaje dobra i zla da nisi jeo." A drugi je uvjet u onim drugim Božjim riječima: „Bog postavi čovjeka u edenski vrt, da ga obrađuje." I jedno i drugo rekao je Bog prije čovjekova grijeha. Otkupitelj, Isus Krist,

vraća palog čovjeka na njegovu prvotnu visinu i zato naglašava te dvije riječi: izbjegavanje grijeha i rad.

Kakav rad? Svaki rad, bez razlike, samo ako je bez grijeha. Kršćanstvo odbacuje podjelu rada na viši i na niži. U tom ujednačenju svakog poštenog rada smisao je Isusova odgovora Marti. Marta podliježe shvaćanju svijeta i žali se, što ona mora da se bavi nižim radom, a njena sestra, Marija, učestvovanjem i uranjanjem u Božju riječ. „Jedno je potrebito" – odgovara joj Isus. Jedinstveno shvaćanje rada.

Na evanđeosku izreku pripravljala je čovjeka Božja riječ već u Starom Zavjetu. Upravo začuđuje današnje prvo čitanje. Ta **„vrsna žena koja više vrijedi nego biserje"**, žena je čovjeka **„koji sjedi sa starješinama zemaljskim"**. Tako piše Sveto Pismo u cjelini odlomka, koje govori o toj ženi. Pa da se takva jedna žena bavi onim, po svjetskom mišljenju, nižim radom, to je bilo onda nečuveno. To je bio ropski rad posluge. I baš zato je hvali Sveto Pismo. Doslovno piše današnje prvo čitanje, kako ta vrsna žena: **„pribavlja vunu i lan i vješto radi rukama marnim. Rukama se maša preslice i prstima drži vreteno..."** Upravo glorifikacija rada! To znači današnje prvo čitanje. I to bilo kakvog rada, samo ako je bez grijeha. Dapače preporuka da se prihvatimo i najnižeg rada, kako bismo u sebi sačuvali krepkost poniznosti i osjećaj jednakosti s onima koji se bave takvim radom, a koji su jednako ljudi kao i mi, dapače, poslije Kristova otkupljenja, udovi s nama skupa u jednom te istom živom Kristovu tijelu, koje je Crkva.

Radimo, dakle! Cijenimo rad i radnog čovjeka, pa bez obzira, kakav je to rad, samo ako je čovjek, čovjek, i ako nije taj rad u grijehu. Jedno je potrebito – rekao je Božanski Učitelj. Nikakva podjela rada ni podjela ljudi prema onome što rade ne smije vidjeti u tome ono Martino „mnogo", nego ono Kristovo „jedno". Zaista, ovo uzdignuće rada na tolikoj je visini, da čitavo čovječanstvo mora da bude ushićeno vrhunskim vrednovanjem rada, koje se sadrži u Evanđelju.

Ali zašto onda drugo čitanje govori o sudnjem danu?

Isusovo pretkazivanje sudnjeg dana ima dvojaki odnos rada. Najprije taj odnos, što Isus nije nikad htio kazati, kad će doći taj dan svršetka i konačnog suda. Kad bi se znalo sigurno za taj dan, volja za radom sigurno bi opala. Svi znamo, da su neke sekte u kršćanstvu sa sigurnošću pretkazivale taj dan. Što se događalo. Ljudi su gubili volju za stvaranjem, za radom. A Božanski Učitelj to neće. Vidjeli smo u dosadanjem razlaganju, koliko sve moramo biti odani radu. To treba da se sve više podržava i da se razvija. Nije isto, kad se zna, da će sudnji dan biti i kad bi se tačno znalo vrijeme kad će biti. Pa makar taj dan bio ne znam koliko udaljen, psihološki je sigurno, da bi teško djelovao na čovjekov polet i radost u radu. I zašto je onda Isus uopće govorio o sudnjem danu, i, posebno, zašto je htio, da ovaj odlomak o sudnjem danu uđe u čitanje današnje nedjelje koja je sva posvećena radu?

Zato, jer i rad može da se izopači u svojoj svrsi, odnosno, u nakani onoga koji radi. Ako čovjek svoj rad upotrebljava isključivo za sebe, ne misleći ni u koliko na drugoga, ide protiv Božjoj zapovjedi i strahovito obara čovještvo u sebi. Tu dolazi misao na svršetak svega i na čas Božjeg suda kao plemenita kočnica pred opasnosti jednog naopakog smjera. Rad se može izopačiti. Strahovito izopačiti. Imajmo to stalno u vidu. A kako se sve može izopačiti i šta sve čovjek može da ima u svojoj nakani rada, o tome nam slikovito i iscrpno govori današnje treće čitanje, to jest, evanđeoski odlomak današnje nedjelje.

Što znači današnje Evanđelje? Egzegeti tumače da ima višestruko značenje. Doista je tako. Božja riječ je uopće neiscrpiva. Pokušajmo zato da nađemo misao današnje nedjelje, da nađemo vid rada u današnjem Evanđelju.

„Čovjek, polazeći na put, dozove sluge i dade im svoj imetak. Jednom dade pet talenata, drugome dva, a trećemu jedan – svakome prema njegovoj sposobnosti". Svratimo pažnju na ovu riječ: „prema njegovoj sposobnosti". Dakle, Gospodin daje te darove prema našoj pripravnosti – našoj spremnosti. To je sasvim razumljivo, jer ovdje se radi o darovima, koji uvjetuju naša duhovna dostignuća, pa čak i samo naše spasenje. Sad pogledajmo stvarnost života. Jasno vidimo razvrstavanje ljudi, koje je izneseno u

današnjem Evanđelju. Ima, nažalost, ljudi koji se tako pripremaju da mogu primiti samo jedan talent. Takav čovjek doista radi što piše u današnjem Evanđelju: **„otkopa zemlju i sakri novac gospodarev"**. Taj čovjek živi samo za zemaljske stvari. Gomila bogatstvo, traži što viši položaj, što veći zemaljski ugled, što veću zemaljsku slavu ... Sve zakopava u zemlju. I kad se od njega zatraži da štogod žrtvuje od toga za Božju slavu i za dobro svoga bližnjega, jasno se u njemu nazire misao današnjeg Evanđelja: **„žanješ gdje nisi sijao i kupiš gdje nisi vijao"**. On to smatra isključivo svojim i sebi ne dopušta nikakvih drugih obaveza prema bilo kome. Taj je zaista sve zakopao u zemlju i zaslužit će da čuje iz ustiju Gospodnji strašnu riječ: **„beskorisnog slugu izbacite van u tamu: ondje će biti plač i škrgut zubi"**.

Imajući neprestano u vidu popratna objašnjenja u današnjem Evanđelju pođimo naprijed u razmatranju životne stvarnosti.

Onaj koji prima dva talenta, znači uravnoteženost života, koju bi trebao svak da održava. To je čovjek koji se normalno brine za svoju egzistenciju ne zaboravljajući svoju dušu i dužnosti koje ima u tom pogledu i obaveze koje ima prema drugima. Takav čovjek je dostojan čovjeka i u kršćanskom i u općem ljudskom smislu. Čovjek čestit, radin čovjek, u jednu riječ, čovjek koji poštenim radom stiče sredstva života i blagostanja, i prema visini svog imetka, svog znanja, svog položaja, pomaže drugima potpuno poštujući što Bog od njega traži.

Ali ima i herojskih duša, koje nadmašuju taj potrebni prosjek. Ima duša koje se ne zadovoljavaju samo tim da jedino vrše određene dužnosti, nego se potpuno predaju najvećim i potresnim žrtvama na što veću slavu Božju i na sve veću korist drugima. To su oni sa pet talenata. Ima ih svako vrijeme. Oni su kao plamteće zvijezde prethodnice. Svoje sposobnosti o kojima govori Evanđelje, uvijek podešavaju za primanje sve brojnijih talenata prikazujući Bogu čitave sebe za Njega i za svog bližnjeg. Njima će Gospodin dati najuzvišenija mjesta u uživanju Boga, a dat će im i onu zemlju, za kojom je jedinom težio onaj nesretnik s jednim talentom, jer čitamo u Svetom Pismu, da će poslije uskrsnuća „pravednici posjedovati zemlju", a u tom posjedovanju prvo će mjesto imati među pravednicima oni koji su se sa svojih pet talenata herojski predali Bogu u cijelosti, potpuno, ne tražeći ništa za sebe.

U čitanjima današnje nedjelje sadrži se hvalospjev radu i čitav program rada. Razmotrimo ga u vidu opće životne stvarnosti i, uopće, ljudskih opravdanih zahtjeva koji se postavljaju pred čovjekov rad. Tu ćemo naći sve. Zato pođimo s misijom današnje nedjelje u suvremeni svijet, koji u ispravnom shvaćanju rada vidi jedan od glavnih uvjeta općeg čovječanskog mira i napretka.

TRIDESET I ČETVRTA (POSLJEDNJA) NEDJELJA KROZ GODINU BLAGDAN KRISTA KRALJA

Ez 34, 11–12. 15–17
1 Kor 15, 20–26. 28
Mt 25, 31–46

Današnja tri čitanja sadrže tri Kristova uvjeta po kojima je On sam zaslužio da bude kralj čitavog čovječanstva i svih stvorenja uopće.

Kako se može reći, da je Krist zaslužio, kad je On Bog? Već tim, što je On Bog, On je i Kralj svega! Točno je, ali Krist je i kao čovjek zaslužio da bude takav Kralj. I baš na

to čovještvo Kristovo odnosi se današnji blagdan. Krist–čovjek Kralj je svih ljudi i svih stvorenja uopće.

Prvo čitanje donosi prvi uvjet. Taj uvjet jest pravednost. Čujmo što nam govori Božja riječ: „**Evo me, sam ću potražiti ovce svoje i sam ću ih pasti! Kao što se pastir brine za svoje ovce kad se nađe uz raspršeno stado i ja ću se pobrinuti za svoje ovce i skupiti ih iz svih mjesta . . . Sam ću pasti svoje ovce i sam ću im dati počinak . . . . Potražit ću izgubljenu, natrag ću dovest zalutalu . . . . Bdjeti nad pretilom i jakom, past ću ih pravedno.**"

Te riječi potpuno je ostvario Krist–čovjek u svom zemaljskom životu. On ima svoju zajednicu, svoje učenike, koji Njega nazivaju svojim Učiteljem i svojim Gospodinom, i pravo govore, jer On to jest. I s kakvom pravednosti on postupa s njima! . . . Ivan mu je najmiliji, jer se potpuno predao Kristu. On je postao uzor svećenstvu i redovništvu Crkve, i ostat će takav uzor sve dok Krist ne dođe. Ali kad je Ivanova majka htjela da to iskoristi za neke zemaljske prednosti pa zamolila Krista, da Ivana i njegova brata Jakova postavi na prva mjesta, iznad svih ostalih učenika, Isus to odbija i daje pouku Ivanu i njegovu bratu Jakovu, kako treba da to prvenstvo traže u vječnosti od pravednog nebeskog Oca. Ni jedan apostol u toj Kristovoj zajednici nije mogao da se osjeti zapostavljen u bilo čemu. Riječi današnjeg prvog čitanja: „Potražit ću izgubljenu, dovest ću natrag zalutalu, zavit ću ranjenu, i okrijepit nemoćnu, bdjeti nad pretilom i jakom, past ću ih pravedno" – potpuno su se ostvarile u toj zajednici, kojoj je Krist na čelu. Vidjeli smo, kako je Isus bdio „nad pretilom i jakom", a to je bio njegov najbolji učenik, djevičanski Ivan. A sad razmotrimo, kako je „tražio izgubljenu". Juda Iškariotski bio je ta „izgubljena ovca". On je bio toliko paklenski drzak, da je za trpezom, u kući Šimuna Gubavca, ukorio samog Božanskog Učitelja! Isus ga je doveo do zadnje večere, i pranju nogu pao je i preda nj, zvao ga na ispovijed i, kao majka djetetu, nosio i njemu zalogaj u usta. Toliko je on opravdao riječ današnjeg prvog čitanja: „potražit ću izgubljenu" . . . A „zalutala ovca" bio je apostol Toma. Nije vjerovao u Kristovo uskrsnuće. Krist ga je doveo k sebi i dao mu da dotakne njegovo srce . . . „ranjenu ovcu" prepoznajemo u Petru, kad je zatajio Krista. „Zavit ću ranjenu". Zaista tu riječ nalazimo u postupku Isusovu prema Petru. A riječ: „Okrijepiti nemoćnu", odnosi se na ostale učenike, koji su se pred užasom Kalvarije zaista svi, osim Ivana, pokazali. Tako je Isus vodio svoju zajednicu i pokazao primjer savršene pravde objašnjavajući sam svojim postupkom što znače tvrdnje u Evanđelju, da je Isus posebno ljubio Ivana. Ljubio je, naime, posebno kreposti Ivanove, njegovu krepost čistoće, a njega osobno postavio je u savršeno jednak odnos kao i druge. Savršen uzor pravde!

Tako Krist! A kako mi? Svi mi živimo u nekoj zajednici. Bilo u obitelji, bilo u radnom kolektivu ili u ostalim oblicima društva. Jesmo li pravedni? . . . Slavimo blagdan Krista Kralja koji je, kao čovjek, zaslužio svojom pravičnošću da bude sveopći Kralj. Pravda, to je prvi zahtjev današnjeg blagdana. Dan pravde je današnji blagdan, i privrženici Krista Kralja treba prije svega da budu duše prožete pravdom.

Pređimo na drugu riječ današnjeg blagdana, a to je riječ drugog čitanja. Pravedan čovjek treba da nađe put vjere. Drugo čitanje je, u stvari, jedna molitva, vapijuća molitva, današnjeg blagdana. Ima čestitih ljudi, pravednih ljudi, ljudi koji se iskreno bore za pravdu i sve žrtvuju, pa i svoj život, za pravdu, ali su zastali na pragu vjere. Između njih i najsavršenijeg pravednika – čovjeka, Krista Kralja, stoji brana koja im se čini nepremostiva. Ali nije nepremostiva. Sama ta misao, da su oni odvojeni od najvećeg pravednika historije i života, mora da im pokaže misaonu neopravdanost njihova stava. A ostalo će učiniti molitva. Danas je dan molitve i to u prvom redu molitve za pravedne ljude koji su van Crkve. Drugo čitanje današnjeg blagdana je, u stvari, sažeto vjerovanje, čitava teologija kršćanstva. S pravdom u vjeru! – To je poziv sjedinjenog prvog i drugog čitanja, a to je i poziv današnjeg vremena. Druga velika riječ je liturgije koju piše Crkva i liturgije koja se odvija u životu.

Sa čvrstom pravdom, sa živom vjerom u milosrđe! To je prelaz sa prvog i drugog čitanja na evanđeoski odlomak današnjeg blagdana. „**Bio sam gladan**" – dovikuje nam gromorni glas Kristova općeg suda – „**i nahranili ste me. Bio sam žedan i napojili ste me. Bio sam stranac i primili ste me. Gol i zaogrnuli ste me. Bolestan i pohodili ste me. Bio sam u tamnici i došli ste k meni**".

Zatim Evanđelje nastavlja ovako: „**Tada će mu pravednici odgovoriti**".

Razmotrimo, kako odgovaraju. „**Gospodine, kad te vidjesmo gladna, žedna, stranca, gola, bolesna, u tamnici . . .**" Sve tri velike riječi današnjeg blagdana nalazimo u tom njihovu pitanju. Nalazimo riječ pravde, jer ih Evanđelje naziva pravednicima. Nalazimo riječ vjere i molitve, jer oni nazivaju Isusa Gospodinom. Nalazimo riječ milosrđe, jer su stvarno vršili milosrđe.

Na te tri njihove riječi odgovara Gospodin sa svoje tri rečenice. Jedna glasi ovako: „**Zaista vam kažem, što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste**".

Druga glasi ovako: „**Dođite blagoslovljeni Oca mojega**".

Treća glasi ovako: „**Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta!**

Imajući u vidu ta tri Kristova odgovora, pođimo, sa one tri velike kraljevske riječi današnjeg blagdana, u život, kojega treba osvojiti za Krista Kralja.

SADRŽAJ

BRAĆO SVEĆENICI,

povjeravam vam da sam proteklih nekoliko godina razmatrao i spremao se za propovijedi vjernicima služeći se, uglavnom, knjigom „HOMÉLIES POUR UNE ANNÉE" koju je napisao Francuz, franjevac, otac Gonzague Motte. Svidio mi se taj priručnik za razmatranje i za pripremu propovijedi puno više od mnogih drugih koje također čitam prije nastupa pred vjernicima, jer u knjizi oca Motte-a **najlakše uočim koja je glavna misao vodilja u sva tri misna čitanja i uvijek se ponovo uvjerim u vječno lijepu radosnovijesničku novost.**

Možda je to bio glavni povod da je ta knjiga **u malo vremena prevedena s francuskog na talijanski, španjolski, portugalski, engleski i poljski.**

To me je potaklo da je pripremam i za naše propovjednike i osobe željne razmatranja dubokih svetopisamskih poruka. Ali vas molim, braćo svećenici, da svojim prijedlozima i preporukama utječete na novi izbor Propovjedničkih priručnika „Vrela života", jer sam uvjeren da će naš zajednički izbor biti bolji nego izbor koji se meni jedinom učini najbolji.

U očekivanju vaših prijedloga i preporuka za nove Propovjedničke priručnike „Vrela života" unaprijed vam zahvaljujem.

Urednik

Lijepa propovijed hrani dušu. Dobra knjiga još i više, osobito ako je iz KNJIŽNICE ZA DUHOVNI ŽIVOT. Stoga preporučite svim vjernicima knjige „Vrela života":

Carlo Carretto: PISMA IZ PUSTINJE	20 din, uvez. 30 din
Carlo Carretto: BOG KOJI DOLAZI	25 din
Crisogono de Jesus Sacramentado: ŽIVOTOPIS SVETOG IVANA OD KRIŽA	50 din, uvez. 70 din
Đuro Gračanin: S POUZDANJEM KROZ ŽIVOT	10 din, uvez. 15 din
J. Galot: MILOSTI PUNA	10 din, uvez. 15 din

Knjige se naručuju na adresi:

Uredništvo „Radosne vijesti"
R. Lakić 7, p. p. 155.
71001 Sarajevo

HOMILIJE ZA GODINU C

Knjigu monsinjora Gracije Ivanović „Mater Ecclesiae", Homilije za god. C, možete naručiti kod autora ili na adresi:

Uredništvo „Radosne vijesti"
R. Lakić 7 p.p. 155
71001 SARAJEVO